BIBLIOTECA DI «MEDIOEVO LATINO»

COLLANA DELLA
«SOCIETÀ INTERNAZIONALE PER LO STUDIO DEL MEDIOEVO LATINO»

16.II

Post tenebras
spero lucem
(Job 17,12)

EX LIBRIS

JOSEPH CREMASCOLI

SOCIETÀ INTERNAZIONALE
PER LO STUDIO DEL MEDIOEVO LATINO
(S.I.S.M.E.L.)

BIBLIOTECA
DI MEDIOEVO LATINO

a cura di

Rino Avesani, Ferruccio Bertini, Giuseppe Cremascoli, Francesco Del Punta, Louis Holtz, Michael Lapidge, Claudio Leonardi, Enrico Menestò, Giovanni Orlandi, Agostino Paravicini Bagliani, Mario Piccinini, Giuseppe Scalia, Paul Gerhard Schmidt

16

OSBERNO

DERIVAZIONI

tomo secondo

OSBERNO

DERIVAZIONI

a cura di
Paola Busdraghi, Maria Chiabó, Andrea Dessì Fulgheri,
Paolo Gatti, Rosanna Mazzacane, Luciana Roberti

sotto la direzione di
Ferruccio Bertini e Vincenzo Ussani jr.

tomo secondo

CENTRO ITALIANO DI STUDI SULL'ALTO MEDIOEVO
SPOLETO

O

386 / 387 M.

[1] Istis Grammatica dirivando completis, de quarta decima littera tractatura, exiguum in proemium tali modo prorupit: "Cum vobis, o filii, et omnibus sane sentientibus in hoc satisfaciam quod partium origines, prout ipsa Latinitas exigit, in communi vestri presentia normaliter promulgo; protervis tamen et impudentibus vestri studii emulis, qui bene et utiliter gesta male dilacerando semper depravant, satisfacere nequeo, nisi aut ab acceptissimo studio omnino cessavero, aut vos de pernoscendis Latinitatis studiis, quod absit, subtraxero. [2] Verum quia neutrum est admittendum, immo quia victoriosum est invidis dure et constanter resistere, vitio autem deputatur, et fracti constat esse et imbecillis animi, eis quoquomodo enerviter cedere; ad eos perturbandos aliqua proferamus, quatinus tanto enixius torqueantur, quanto certius apparent utilia esse que proferuntur. [3] Primum de quarta decima littera tractatum reddituri, que est -O-, ut ait Martianus, *rotundi oris* spiritu comparatur". [4] Dixit et hinc cecinit que vatibus ante spopondit.

[1] **Os** oris, [2] inde hoc **osculum** li, [3] et **osculor** ris verbum commune, dicimus enim osculor te et osculor a te, [4] et hec **orexis** is .i. vomitus qui ab ore O i

---

3 Mart. Cap. III 261

4 Iuv. VI 428 O i

---

prologum om. M_1
Incipit prologus in tractatum primum de littera quartadecima H prefatio xiiii littere A
Prologus quartae decimae litterae *Mai*

1 dirivando: derivando ⟨que est -O-⟩H dirivandi I / tractatura: tractatam A / modo: voce P_1 / o *om.* P_1 / filii: filioli P_1 / impudentibus *om.* P_1 / vestri: nostri P_1 / male *om.* A / dilacerando: dilacerant P_1 / cessavero: necessario I 2 immo: imo V_1H / quia *om.* I / est *om.* P_2 / eis *om.* AP_2 / ⟨eos⟩ cedere P_2 / enixius: obnoxius I / apparent: apparet P_1 3 Primum: Nunc P_1 / tractatum (*Mai*): tractand' V_1 tractemus P_1 / reddituri (*Mai*): redituri V_1 *om.* P_1 / ⟨sumus⟩que *Mai* / est -O- *om.* P_1 / ait (*Mai*) *om.* V_1 / rotundi oris *Mai*: rotundi ori HP_1 rotundiori V_1IAP_2 / spiritu: spiritui P_1 / comparatur: cooperatur A 4 hinc: hic A / ⟨et⟩cecinit V_1 *ante corr.* / spopondit: spospondit P_2
Explicit prologus H

Incipit tractatus primus super -O- que est littera quarta decima H
Incipit tractatus A

1 Os *et s.l.* hoc H 2 li ⟨a quo oscillum li⟩ P_1 3 enim (*Mai*): ⟨o⟩ enim V_1 4-8 *post* 19 H 4 et: item ab ore H / qui ... exit *om.* V_1 / O i

exit, unde Iuvenalis rabidam facturus orexim. [5] Item ab ore **oscito** as verbum neutrum .i. os aperire et dicitur oscitare quasi ore hiare, unde Persius oscitat hesternum dissutis undique malis; et inde verbalia, [6] et hic **oscitatus** ui, [7] et hoc **oscitamen** nis. [8] Item ab ore hoc **orarium** rii .i. infula illa que involvit ora, unde Prudentius in libro ymnorum hic sui dat pignus oris ut ferunt orarium. [9] Et **oro** as verbum neutrum, [10] unde **orator** ris, [11] unde **oratorius** a um, [12] et hec **oratio** nis, [13] unde hec **oratiuncula** e. [14] Oro componitur **peroro** as, [15] et **exoro** as, [16] unde **exoratus**, [17] quod componitur **inexoratus**, [18] et **exorabilis**, [19] quod componitur **inexorabilis**, unde Statius Tebaidos et inexorabile pactum legis Agenoree; [20] et inde **inexorabiliter** adverbium. [21] Item ab ore **opilo** as .i. os claudere quod tamen melius, ut aliis placet, dicitur ab ope vel ab opilione. [22] Et componitur os hoc **orificium** cii .i. foramen oris quod etiam pro quolibet foramine dicitur, unde Iosephus in septimo annalium erat enim orificium nive dampnatum; hinc quoque et Ambrosius super Egisippum ventris, inquit, sunt duo orificia. [23] Componitur quoque os **orisonus**, [24] et **oridicus**, [25] et **oricanus**.

O ii [1] **Os** ossis, [2] antiqui tamen malebant dicere hoc **ossum** quod frequenter in Plauto et in Augustino de vera religione reperies; [3] inde **osseus** a um, [4] et **ossosus** a um .i. ossibus plenus, [5] et **ossim**, [6] vel **ossatim** adverbia, [7] et hoc **ossulum** li, [8] vel **ossiculum** li, [9] vel **oscillum** li .i. parvum os, unde Macro-

---

O i **5** Pers. III 59 **8** Prud. *perist.* I 86 **19** Stat. *Theb.* I 6 **22** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* VII p. 210 *F.*: erat enim ipsum orificium nive damnatum Heges.] Macr. *Sat.* VII 4, 17: Ventris enim duo sunt orificia

O ii **2** *cf.* Plaut. *capt.* 135; *men.* 855 *cf.* Aug. *doctr. christ.* III 7 **9** Macr. *Sat.* I 7, 31: inferentes Diti non hominem capita, sed oscilla ad humanam effigiem arte simulata

---

O i exit: prodit *et s.l.*exit H prodit I / rabidam: rapidam / orexim ⟨hinc etiam Persius [I 122] vero (veto H) quisque facit (faxit H) orexim ⟩ V_1H **5** oscito (*Mai*): ocito π / verbum neutrum *om.* P_1 / aperire: adaperire V_1H / oscitare (*Mai*): ocitare HI aperire V_1 / ore: os V_1 *ante corr. Mai* / hiare (*Mai*): hyare V_1 / oscitat (*Mai*): ocitat π **6** oscitatus (*Mai*): ocitatus π **7** oscitamen (*Mai*): ocitamen π **8-11** ut ferunt ... um *in marg.* M_1 **8** orarium (*Mai*): orinarium V_1I / illa *om.* M_1A / in libro ymnorum *om.* P_1 / ut: quod P_1 / orarium: orinarium I **9-13** *post* 3 H **9** Et: Item ab ore H / verbum neutrum *om.* P_2 **10** ris ⟨oratus⟩ IP_1 **11-12** *mutato ordine* P_1 *om. Mai* **11** *post* 13 I / unde: a quo H / um ⟨et hoc oratorium rii⟩ H **13** unde: a quo H / e ⟨et hoc oraculum li, et per sincopam hoc oraclum cli⟩ H ⟨diminutivum⟩ P_1 **14** as ⟨adoro(ras H)⟩ HP_1 **16** exoratus ⟨exoratio⟩ V_1 **17-18** *mutato ordine* H *om.* V_1 **19** Thebaidos *om.* P_1 / Agenoree: agenorie I **21** opilo: oppilo *Mai* / as ⟨verbum activum⟩ H ⟨verbum⟩ V_1 ⟨verbum neutrum⟩ *Mai* / claudere ⟨sive obturare⟩ H / quod tamen melius *om.* / dicitur: dicatur φ / ope: ore P_1 / ab *om.* **22** os *om.* A / .i.: pro P_1 / oris *om.* V_1IP_2 / quod etiam: etiam M_1 vel etiam AP_2 et ponitur P_1 / in septimo annalium *om.* P_1 / septimo: tertio φ / et *om.* H / duo *om.* V_1I **23** os *om.* π **25** oricanus ⟨ .i. sonans dicens canens ore⟩ H ⟨oricinius nii .i. ore canens⟩ P_1 (*vix legitur*)

O ii **2** malebant dicere (*Mai*): mallebant dicere V_1 dicebant P_1 / ⟨os⟩ hoc P_1 / ossum ⟨pro osse⟩ π / quod ... reperies: sicut Plautus et Augustinus P_1 / religione ⟨frequenter⟩ H **4** ossosus: ossus P_2 **5-6** *mutato ordine* H **6** vel: et I / adverbia ⟨et hic ossiculus li⟩ H **7-8** *mutato ordine* H **7** et: vel H / ossulum: oscillum P_2 **8** vel: et I **9** vel oscillum li *om.* φ / oscillum: ossillum P_1 / .i. parvum os: diminutivum P_1

388 M.

bius de Saturnalibus inferentes non capita sed oscilla ad humanam effigiem simulata; 10 et inde **oscillo** as .i. verberare vel scindere, unde Plautus in Amphitrione qui mihi advenienti os oscillet probe. 11 Item ab hoc nomine quod est os per compositionem **ossifragus** a um .i. ossa frangens, 12 unde hoc **ossifragium** gii sicut dicimus aliquem fecisse ossifragium quia os alicuius fregit. 13 Componitur etiam **exosso** as .i. laniare discindere, unde Plautus in Amphitrione hic me quasi murenam exossare cupit; et inde verbalia.

1 **Odit** verbum defectivum, 2 inde **odium** ii, 3 unde **odiolum** li diminutivum, 4 et hic et hec **odibilis** et hoc odibile, 5 unde **odibiliter** adverbium, 6 et **odiosus** a um, 7 unde **odiose** adverbium. 8 Dicimus **odiosicus** pro hoc nomine odiosus, unde Plautus in captivis odiosici sunt, inquit, multum incommodestici; 9 et inde **odiosice** pro odiose adverbium. 10 Item ab odit **osus** a um .i. odiosus, unde Plautus in Amphitrione iustum est iudicium meum, inimicos semper osa sum; 11 et hic **osor** ris .i. ille qui aliquem odit, unde Plautus in eodem scito illum madidum incontinentem atque osorem uxoris sue. 12 Osus componitur **exosus**, 13 et **perosus** ambo pro odiosus, 14 et ab istis **exose**, 15 et **perose** adverbia. 16 Odium quoque ut quidam volunt componitur **exodium** .i. inceptio cantus sicut in teatro fieri solet, unde Iuvenalis redit ad sua pulpita notum exodium. O iii

1 **Orior** ris ortus sum tum tu verbum deponens, 2 inde **ortus** a um, 3 et hic **ortus** ui pro nativitate, 4 et hic **ortus** ti pro curtillo, 5 unde hic **ortola-** O iv

---

10 Plaut. *Amph.* 183: qui ... os occillet probe **13** Plaut. *Amph.* 319: ... hic me quasi murenam exossare cogitat O ii

8 Plaut. *capt.* 87: odiossicique et multum incommodestici **10** Plaut. *Amph.* 899-900: ita ⟨ingeni⟩ ingenium meumst | inimicos semper osa sum **11** Plaut. *asin.* 858-859: scito illum ante omnis minimi mortalem preti | madidum, nihili, incontinentem atque osorem uxoris suae **16** Iuv. III 174-175: redit ad pulpita notum | exodium O iii

---

de Saturnalibus *om.* P_1 / oscilla: ossilla P_1 **10** oscillo: ossillo P_1 / in Amphitrione *om.* P_1 / os *om.* P_2 / oscillet: ossillet P_1 / probe: prohibe I *om.* P_1 **11** hoc ... est *om.* P_1 / quod est *om.* I φ **12** sicut ... fregit: ossis fractio P_1 / quia: qui P_2 **13** etiam: quoque φ / discindere: vel scindere P_1 *om.* φ / in Amphitrione *om.* P_1 / verbalia ⟨et occo cas verbum neutrum .i. scindere secare, unde verbalia, et hec occa ce .i. rastrum, et hoc occamen nis .i. conscisio⟩ H

4 et hoc odibile *om.* I **5** odibiliter *om.* A **8** Dicimus: et P_1 ⟨etiam⟩ HM_1A ⟨enim⟩ P_2 / in captivis *om.* P_1 / odiosici: odiosi V_1 *ante corr.* **9** pro: .i. φ **10** in Amphitrione *et s.l.* asinaria M_1 *om.* P_1 / meum ⟨et⟩ φ / inimicos: inimico P_1 ⟨meos⟩ V_1M_1A / semper *om.* V_1 **11** ille *om.* P_1 / ⟨idem⟩ Plautus φ / in eodem *om.* P_1 / madidum: maledicum I madum M_1 *ante corr.* / atque: et P_1 / uxoris: usoris P_2 **16** quoque: vero A / sicut ... solet *om.* H / teatro: teofrato V_1 theophrato *Mai* / redit *om.* I / sua: nova P_1 O iii

1 tu (*Mai*): tum V_1 ⟨vel oritum tu⟩ H ⟨itum tu⟩ P_1 / deponens ⟨et caret verbaliis⟩ φ ⟨et caret verbalibus⟩ P_1 **4** pro *om.* P_2 / curtillo ⟨eo quod ibi oriantur herbe⟩ P_1 **5** ortolanus: hortulanus I *Mai* / O iv

nus ni .i. cultor orti, [6] et hic **ortulus** li .i. parvus ortus, Ovidius ortulus iste brevis mitia poma gerit. [7] Item ab orior **oriundus** a um .i. ortus, [8] et hic **oriens** tis, [9] unde hic et hec **orientalis** et hoc orientale, [10] et hec **origo** nis, [11] unde hic et hec **originalis** et hoc originale, [12] unde **originaliter** adverbium. [13] Et componitur pluraliter **aborigines** num .i. superflue quedam frutices que non naturaliter sed vitiose in arboribus vel etiam in campis oriuntur, unde Cato ager, inquit, quem Volci habuerunt plenus aboriginum fuit; et dicuntur aborigines quasi seorsum ab origine. [14] Orior componitur **exorior** ris, [15] unde **exortus** a um, [16] et hic **exortus** ui, [17] **aborior** ris .i. non naturaliter oriri sicut monstra faciunt, [18] et inde **abortus** a um .i. non naturaliter ortus, [19] unde etiam dicitur **abortivus** a um .i. non in recto tempore ortus. [20] Componitur etiam **suborior**, [21] unde **subortus** a um, [22] **coorior** .i. simul oriri, [23] unde **coortus** a um .i. simul ortus, unde Ovidius metamorphoseos in undecimo sic ubi se ventis commiserat aura coortis. [24] Componitur orior **adorior** is .i. invadere, [25] et inde **adortus** a um, [26] et hoc **ador** indeclinabile .i. quoddam genus frumenti et ponitur generaliter pro quolibet frumento, [27] et inde **adorinus** a um, [28] et hec **Adorea** ee .i. dea frumenti quod etiam pro quadam veste triumphali ponitur, unde Macrobius de Saturnalibus stabat adolescens amictus adoreis triumphalibus.

O v [1] **Occulo** is occului tum tu verbum neutrum, [2] inde **occultus** a um quod comparatur occultior occultissimus, [3] unde **occulte** occultius occultissime

---

6 *non repperi, sed cf.* Lact. *Phoen.* 29-30 **13** Cato *orig.* 7 (*cf.* Prisc. *G.L.K.* II p. 182, 9 *H.*): Cato in I originum: Agrum quem Volsci habuerunt, campestris plerus (plenus *var. l.*) Aboriginum fuit **23** Ov. *met.* XI 512: sic ubi se ventis admiserat unda coortis **28** Macr.] Heges. III 24, 1: stabat hostibus caesis adulescens amictus adoreis triumphalibus

---

ni ⟨qui aliter hic ortilo nis dicitur⟩ H / cultor: custos P_1 **6** .i. parvus ortus: diminutivum I P_1 **7** *om. Mai* / .i. ortus ⟨vel originem ducens⟩ P_1 *om.* φ **9** et hoc orientale *om.* φ **11** originalis (*Mai*): origenalis V_1 **12** originaliter (*Mai*): origenaliter V_1 / adverbium *om.* Iφ **13** componitur pluraliter: pluraliter φ componitur pluralis *Mai* quoddam plurale per compositionem H / superflue: superflui P_1 / quedam *om.* P_1 / frutices: fructices AP_2 / que: qui P_1 / arboribus ⟨nascuntur⟩ I / oriuntur *om.* I / ager: agit I *om.* P_1 / Volci: Volsci φ voluci P_1 / aborigines: ab origine P_2 **15** exortus: exoratus V_1 **16** ui ⟨ .i. nativitas⟩ H **19-23** non ... coortus a um .i. *om.* V_1 **19-22** *om. Mai* **19** recto: certo I P_1 / ortus: natus P_1 ⟨Abortivus enim dicitur qui extra tempus legitimum et congruum nascitur .i. antequam debeat vel post, et inde abortio tis .i. abortivum parere, unde in libro Iob [XXI 10] bos eorum concepit et hic abortivit vacca peperit et non est privata fetu suo; et inde verbalia, et hic abortus tus tui, et hic aborsus sus sui quod idem est, sicut dicimus hec mulier fecit aborsum (*s.l.* et abortum) .i. abortivit⟩ H **20** etiam: et P_2 ⟨orior⟩ HM_1A ⟨coorior⟩ P_2 / suborior *om.* A **21** um ⟨oborior ris, unde obortus ta tum⟩ H **22** .i. simul oriri *om.* P_1 **23** unde coortus a um (*Mai*) *om.* V_1 / metamorphoseos in undecimo *om.* P_1 / commiserat: commisceat φ / aura: unda P_1 **24** Componitur ⟨quoque⟩ H **26** ador (*Mai*): odor V_1 / indeclinabile ⟨secundum quosdam⟩ P_1 / ponitur: dicitur *Mai* componitur V_1 **26** quolibet: quodam AP_2 omne H / frumento: genere frumenti φ **27** inde ⟨adoreus a um, et⟩ φ / um ⟨ .i. triticeus⟩ H **28** etiam: et P_2 / de Saturnalibus *om.* P_1

O v **1** Occulo *et s.l.* .i. celare H / neutrum: activum P_1 **2** occultior occultissimus *om.* M_1A **3** occulte occultius occultissime *om.* M_1A

adverbia, [4] et a supino occultu u mutata in o fit **occulto** as, unde verbalia, [5] **occultator**, [6] **occultatus**, [7] **occultatio**, [8] et **occultanter**, [9] **occultatim**, [10] et **occultim** adverbia. [11] Item ab occulo hic **oculus** li, [12] unde hic **ocellus** li .i. parvus oculus, unde Iuvenalis s i f r i c t u s p r u r i t o c e l l u s; [13] et **oculatus** a um .i. oculis plenus. [14] Sic etiam dicimus **oculosus** a um, [15] et **oculeus** a um ambo pro oculis plenus, unde Plautus q u o s s i A r g u s s e r v e t q u i t o t u s o c u l e u s e s s e d i c i t u r n u m q u a m s e r v e t. [16] Hinc etiam tractum est **oculissimus** sicut o s t i u m a m i c e s u e, dicunt quidam, o c u l i s s i m u m esse eo quod semper oculi sui inspiciant in illud, unde Plautus h i n c p r o x i m u m i l l u d o s t i u m o c u l i s s i m u m s a l v e. [17] Oculus componitur **monoculus** li .i. unius oculi, quia [17a] monos Grece unus dicitur Latine, [18] et **lanoculus** li .i. ille qui lanam frequenter adhibet ad infirmos oculos tegendos.

[1] **Opis** opem ope nomen triptotum .i. tres tantum casus habens in singulari, [2] inde **opulentus** a um, [3] vel ut alii volunt hic et hec et hoc **opulens** tis quod comparatur opulentior opulentissimus, [4] unde **opulenter** opulentius opulentissime adverbia, [5] et hec **opulentia** e, [6] et **opulento** as .i. divitem facere vel fecundare. [7] Item ab ope **opimus** a um .i. opulentus abundans, unde Persius e t o p i m o v i n c e r e f e r r o; [8] et inde **opime** adverbium .i. abundanter, [9] et **opimo** as verbum activum .i. fecundare. [10] Et **opiparus** a um .i. abundans, unde Plautus in captivis o p e s m a x i m a s o p i p a r a s q u e o f f e r s m i h i; quod etiam in Augustino de civitate Dei frequenter reperies, [11] et inde **opipare** adverbium .i. abundanter, unde Ceci- O vi

---

12 Iuv. VI 578: si prurit frictus ocelli **15** Plaut. *aul.* 555-557: quos si Argus servet, qui oculeus totus fuit | ... | is numquam servet **16** Paul. Fest. p. 189 *L.* Plaut. *Curc.* 15-16: huic proxumum illud ostiumst oculissumum | salve O v

7 Pers. II 48: opimo vincere ferto **10** Plaut. *capt.* 768-769: opes, | maxumas opimitates opiparasque offers mihi *cf.* Aug. *civ.* II 20 **11** Caecil. *com.* 100 Ribb.[3]: Age age, i puere, duc me ad patrios fines decoratum opipare O vi

---

4 occultu ... fit *om.* P_1 / u ⟨littera⟩ V_1I / as ⟨ .i. celare sive abscondere⟩ H ⟨frequentativum⟩ P_1 / unde verbalia *om.* H **5** *om.* I / occultator ⟨et hec occultatrix⟩ H **6-7** *mutato ordine Mai* **8** occultanter ⟨adverbium⟩ IP_1 **9** ⟨vel⟩ occultatim φ **10** *om.* V_1 / et: vel I φ / occultim ⟨vel occulte⟩ H **12** .i. parvus oculus: diminutivum IP_1 *om.* φ / frictus: fractus I / prurit *post* si P_1 / ocellus: ocelli angulus H φ **14** *om.* P_1 **15** *om.* I / ambo ... plenus *om.* P_1 / ⟨idem⟩ Plautus P_1 / numquam servet *om.* P_1 **16** est *om.* V_1 / sicut ... illud *om.* P_1 / ostium amice sue *om.* P_2 / dicunt: dicuntur A **16** inspiciant: aspiciant φ / illud: illum φ / proximum: promixtum I / ostium *om.* P_1 / oculissimum (*Mai*): occulissimum V_1I **17** quia ... Latine *om.* P_1 / Grece *om.* I φ **18** adhibet: fert M_1A / tegendos: tergendos P_2 tangendos P_1 O v

1 ⟨ab⟩ ope V_1 **2** opulentus *et s.l.* .i. dives H / um ⟨ .i. dives⟩ P_1 **3** vel ... opulens: et opulens omnis generis P_1 / ut: opulentum A / et hoc *om.* V_1I / opulentior (*Mai*): opulentor V_1 *om.* A / opulentissimus *om.* A **4** unde ⟨opulente vel⟩ H / opulenter: opulente P_1 / adverbia *om.* I **5** e ⟨ .i. abundantia⟩ H **7-8** vincere ... abundanter *om.* P_2 **7** abundans *om.* φ / opimo (*Mai*): oppimo V_1 / ferro: farto M_1A **8** abundanter ⟨opulenter⟩ H **9** verbum activum *om.* P_2P_1 **10** opiparus (*Mai*): oppiparus V_1 / in captivis *om.* P_1 / opiparasque: opipareusque I / offers: offeres A / quod ... Dei *om.* P_1 / frequenter *om.* P_1 *Mai* / reperies: invenies M_1A *om.* P_1 O vi

lius age age puere deduc me ad patrios fines decoratum opipare. [12] Item ab ope hic **Opiter** .i. Iupiter et dicitur Opiter quasi opum pater, [13] et hec **Opis** is .i. dea quedam que putabatur opibus presidere, [14] cuius festa **Opalia** dicuntur, unde Macrobius de Saturnalibus Opalia, inquit, sunt Opis dee festa, que et Fauna dicitur quia favet frugibus, et Fatua etiam vocatur quod tunc primum puer loqui incipiat cum eam attigerit. [15] Item ab ope **opitulor** ris verbum deponens .i. auxiliari, [16] inde **opitulanter** .i. auxilianter adverbium, [17] et hec **opitulantia** e, [18] et hoc **opitulamen** nis ambo pro auxilio, [19] sic etiam et hic **opitulatus** tui dicimus pro auxilio, [20] et hec **opella** le .i. domuncula ubi opes venduntur vel ubi officia aguntur in foro, unde Horatius et opella forensis adducit febres; [21] et **opicus** a um .i. opibus plenus vel inter opes assiduus, unde Iuvenalis et divina opici rodebant carmina mures; alii autem dicunt quod opicus dicitur rodens et diminuens a verbo opizare .i. diminuere. [22] Opis componitur **opifer** a um, [23] et hic et hec **opifex** cis .i. opem ferens, [24] unde hoc **opificium** cii .i. auxilium. [25] Componitur quoque **oportet** et dicitur oportet quasi opem portet, [26] et inde **oportunus** a um .i. necessarius et utilis et comparatur oportunior oportunissimus, [27] unde **oportune** oportunius oportunissime adverbia, [28] et hec **oportunitas** tis. [29] Oportunus quoque componitur **inoportunus** .i. protervus vel inutilis, [30] et inde **inoportune** adverbium, [31] et hec **inoportunitas** is.

O vii [1] **Opus** operis, [2] inde hoc **opusculum** li, [3] et hic **operarius** rii, [4] unde hic **operariolus** li .i. parvus operator, [5] et **operor** ris verbum deponens,

---

14 *cf.* Macr. *Sat.* I 10, 18-22 **20** Hor. *epist.* I 7, 7-8 **21** Iuv. III 207

---

11 puere: puer V_1 P_1 / deduc: duc P_1 / decoratum: decoravit V_1I *om.* P_1 **12** .i. ... Opiter *om.* P_2 / Iupiter: Iovis V_1 / opum: opium I **13** presidere: preesse M_1AP_1 **14** Opalia (*Mai*): opipalia V_1 / de Saturnalibus *om.* P_1 / et *om.* A / Fauna: Fanua I P_1 Fauta M_1 *post corr.* / favet *om.* P_2 / etiam vocatur *om.* P_1 / ⟨eo⟩ quod φ / quod: quia M_1A / primum *om.* φ / incipiat: incipit φ / attigerit: attigit A **15** opitulor (*Mai*): oppitulo V_1 / verbum deponens *om. Mai* **16** inde ⟨non⟩ V_1 *ante corr.* / opitulanter ⟨opitulator, opitulatrix, opitulatus, a quo hec opitulatio nis, et hic et hec et hoc opitulans tis, unde⟩ H / .i. auxilianter *om.* P_1 / adverbium *om.* I P_1 **18** ambo pro auxilio *om.* P_1 **19** *om.* I / sic: sicut M_1 / et: dicimus H / dicimus pro auxilio: auxilium P_1 **20** ubi *om.* P_2 / opes: res *et s.l.* vel opes H / ubi *om.* P_1 / officia ⟨que⟩ P_1 / adducit: adducet *et s.l.* adducit H **21** et divina: divina P_1 / opici: opico P_1 opaci I / rodebant: reddebant I radebant P_1 / carmina mures: verba P_1 / autem *om.* P_1 / et: vel P_1 **23** ferens: faciens φ **24** opificium: officium *Mai* **25** et dicitur *om.* IM_1 *ante corr.* / oportet *om.* V_1IM_1 *ante corr.* / portet: oportet IP_2 **26** oportunior *om. Mai* **29** quoque: etiam P_1 / .i. *om. Mai* / .i. ... inutilis *om.* P_1 / vel: et M_1 **31** *om.* H / hec (*Mai*): hec inopia V_1 / is ⟨et inde per sincopam inoportunus (inportunus I *Mai*) importunus, et importune, et hec importunitas tis⟩ π⟨Persius [?] inoportunus opus eris; quod inoportuno as neutrum ⟩ P_1

1 ⟨Item ab opis hoc⟩ opus P_1 / opus *et s.l.*hoc H **2** li ⟨diminutivum⟩ P_1 **4** .i. parvus operator: diminutivum IP_1 **5** deponens ⟨unde verbalia⟩ AP_2

391 / 392 M.

[6] inde **operator**, [7] **operatrix**, [8] **operatus**, [9] **operatio**, [10] et **operosus** a um .i. utilis, [11] unde **operose** adverbium, [12] et hec **opera** e .i. sedulitas in rebus agendis, [13] et componitur hoc **operepretium** ii .i. necessitas. [14] Et sciendum quod **operor** dicitur pro facere et pro adiuvare, unde Paulus qui operatus est Petro in apostolatu operatus est et mihi. [15] Operor componitur **cooperor** ris .i. auxiliari, [16] et inde **cooperator**, [17] **cooperatus**, [18] **cooperatio**, [19] **cooperabilis**.

[1] **Oleo** es ui litum tu verbum neutrum, [2] inde **olidus** a um quod comparatur olidior olidissimus, [3] unde **olide** olidius olidissime adverbia, [4] et hec **oliditas** tis, [5] et **oletum** ti .i. fetor vel quelibet res fetida, unde Persius veto quisquam faxit oletum. [6] Dicimus quoque **oletus** a um .i. fetidus, [7] et componitur **exoletus** a um .i. fetidus, unde Prudentius in libro ymnorum Ganimedem exoletum quod tiranno protulit. [8] Item ab oleo es hic **olor** ris quod et pro odore et pro ave dicitur, qui alio nomine [8a] cignus vocatur, unde Ovidius in epistolarum libro ad vada Menandri concinit albus olor; [9] et inde **olorinus** a um, [10] et hic et hec et hoc **olax** cis .i. olidus, unde Martianus Capella acerram illam olacem aromatis refundite; et comparatur olacior olacissimus, [11] unde **olaciter** olacius olacissime adverbia, [12] et **olacitas** tis. [13] Item ab oleo secundum Ysidorum hec **olla** e eo quod diu servet immissum odorem, [14] et inde hec **ollula** le, [15] et hic **ollarius** qui ollas facit, [16] et componitur **ollifer** qui fert ollas. [17] Item ab oleo per compositionem hoc **olfactoriolum** li .i. quoddam vas unguentarium quod in Ysaia reperies et dicitur olfactoriolum quasi olorem faciens; [18] sic etiam dicimus inde **olfacio** is .i. olere. [19] Oleo com- O viii

---

14 *Gal.* II 8: qui enim operatus est Petro in apostolatum circumcisionis, operatus est et mihi

5 Pers. I 112 **7** Prud. *perist.* X 235: leno exoletum qui tyranno pertulit **8** Ov. *epist.* VII 2 **10** Mart. Cap. II 215: acerram illam olacem aromatis refundente **13** *cf.* Isid. *orig.* XX 8, 2 **17** *cf.* *Is.* III 20

6-7 *post* 9 I **8-9** *mutato ordine* P_1 **8** operatus ⟨ta tum⟩ H **9** operatio ⟨et hic et hec operabilis et hoc operabile⟩ H **10** .i. utilis *om.* P_1 **13** et: quod H / componitur: comparatur A **14** dicitur ⟨et⟩ V_1 / pro adiuvare: adiuvare H / ⟨et⟩ Paulus V_1H / qui ⟨inquit⟩ V_1 I / est ⟨inquit⟩ H **15** auxiliari ⟨simul operari⟩ H **16** cooperator ⟨cooperatrix⟩ H **19** cooperabilis ⟨et hoc cooperabile, et hic cooperarius .i. cooperator⟩ H O vi

3 adverbia *om.* I **5** quisquam: quicquam P_1 / faxit: facit M_1A faciat P_1 **6** quoque: etiam P_1 **7** et ... fetidus *om.* I / et: quod HP_1 / .i. fetidus: idem P_1 / in libro ymnorum *om.* P_1 / Ganimedem: Ganimedum V_1I / quod: qui φ / protulit: pertulit *Mai* prodidit P_1 **8** quod: qui *Mai om.* P_1 / et: etiam M_1A *om.* P_1 / et pro ave *om.* V_1 / ave: volucre I pane P_2 / qui *om.* P_1 / alio nomine: alio modo V_1I *om.* P_1 **8** in epistolarum libro *om.* IP_1 / Menandri: meandri V_1 Maeandri *Mai* **9** um ⟨ .i. cignus⟩ H ⟨Ovidius [*met.* VI 109] fecit olorinis Ledam recubare sub alis⟩ P_1 **10** .i. olidus *om.* I / Capella *om.* P_1 / acerram: accerram M_1 acerra A / refundite: rescindere P_1 **11** olaciter (*Mai*): oliter V_1 **14** le ⟨et hec ollicula⟩ I ⟨diminutivum⟩ P_1 **15** ollarius ⟨rii .i. singulus⟩ H ⟨ille⟩ I / ollas facit: facit ollas *Mai* **16** et: olla φ / ollifer ⟨ille⟩ M_1A **17** olfactoriolum: olfatorium I ⟨li .i. quoddam vas⟩ V_1H / quod ... reperies *om.* P_1 / olfactoriolum: olfatoriolum I / quasi: .i. H / olorem: odorem H φ **18** olfacio: olfactio M_1A olofacio P_2 O vii

392 / 393 M.

ponitur **adoleo** es olui vel olevi .i. crescere et facit supina adultum tu, [20] inde **adultus** a um, [21] et hic et hec et hoc **adolescens** tis quod comparatur adolescentior adolescentissimus, [22] unde **adolescenter** adolescentius adolescentissime adverbia, [23] et hec **adolescentia** e. [24] Dicimus quoque hic et hec **adolescens** tis pro iuvene, [25] unde hic **adolescentulus** li, [26] et hec **adolescentula** e diminutiva. [27] Item oleo componitur **redoleo** es, [28] et **suboleo** es, [29] et **inoleo** es omnia pro olere. [30] Componitur quoque oleo **exoleo** es .i. crescere, [31] et inde **exoletus** a um .i. adultus, unde Plautus in Medico domi reliqui virginem exoletam. [32] Componitur etiam cum prepositione obs et dicitur **obsoleo** es .i. dissuescere fetere vilescere, Cicero obsoleverunt carte; et alibi obsolevit oratio; [33] et inde **obsoletus**.

O ix [1] **Oliva** e .i. quedam arbor, [2] inde hec **olea** .i. fructus eius, [3] et hoc **oleum** .i. liquor qui de fructu exprimitur, [4] et hoc **oleastrum** tri pro trunco arboris illius [5] et hic **oleaginus**, [6] vel hec **oleagina** pro folio arboris, [7] et hoc **olearium** rii .i. vas ubi oleum reponitur. [8] Dicimus etiam hoc **olivum** vi pro oleo vel pro lucerna que de oleo accenditur, unde Martianus Capella vespere multo olivo elaboratum. [9] Item ab oliva hoc **olivetum**, [10] et hoc **olivarium** rii ambo pro loco ubi olive crescunt, [11] et hic et hec **olivalis** et hoc olivale .i. res ad olivam pertinens, unde Prudentius in libro ymnorum totis medullis olivale poculumque. [12] Oliva componitur **olivifer**.

O x [1] **Otium** tii, [2] inde hoc **otiolum** li .i. parvum otium, [3] et **otiosus** a um, [4] unde **otiose** adverbium, [5] et hec **otiositas** tis, [6] et **otior** aris verbum depo-

---

31 Plaut. *paras. Med.* fr. 4: domi reliqui exoletam virginem **32** Cic. *Cael.* 40; *Manil.* 52

8 Mart. Cap. III 224: vespere multo olivoque laboratum **11** Prud. *cath.* VI 15-16: totis bibit medullis | obliviale poclum

---

19 .i. crescere *om.* P_1 / et facit supina *om.* P_1 / adultum tu: in ultum π **21** tis ⟨ .i. iuvenis⟩ φ **22** adverbia *om.* A **25** li ⟨diminutivum⟩ P_1 **26** e ⟨ambo⟩ φ / diminutiva *om.* M_1P_1 **28** es ⟨ambo pro olere⟩ H **29** es ⟨pro crescere. Aboleo les pro delere, unde abolitus ta tum .i. deletus⟩ H / omnia pro olere *om.* HP_1 / omnia: omnes V_1I **30** Componitur quoque oleo *om.* P_1 **31** in Medico: in medio I *om.* P_1 **32** etiam: quoque P_1 / cum ... dicitur *om.* P_1 **32** obs *om.* H / obsoleo: absoleo P_1 / .i. dissuescere *om.* P_1 / fetere *om.* P_1 / obsoleverunt: absoleverunt IP_1 ⟨autem⟩ I / carte *om.* I / et ... oratio *om.* P_1 **33** obsoletus: absoletus P_1 obseletus A

O ix **3** .i. ⟨gutta vel⟩ P_1 / liquor: gutta HI granaguta V_1 / qui: que (quod V_1 *ante corr.*) π **4** arboris ⟨et hic oleaster stri pro oliva silvestris⟩ H / illius *om.* H **6** *om.* I / vel: et *om.* P_1 **7** ubi: in quo P_1 / reponitur: imponitur φ recipitur P_1 **8** Capella *om.* P_1 / elaboratum: laboratum I **9** olivetum ⟨locus ubi oliva crescit⟩ P_1 **10** et: vel I / ambo ... crescunt: idem P_1 **11** olivalis et hoc olivale: olivaris et hoc olivare P_1 / in libro ymnorum *om.* P_1 / poculum: peculium ⟨et oleaster .i. silvestris olea⟩ P_1 **12** olivifer: olifer φ ⟨ra rum .i. olivam ferens⟩ H

O x **2** otiolum: otiosculum M_1 otioculum A / .i. parvum otium: diminutivum P_1 *om.* I φ

nens, [7] unde **otianter** adverbium, [8] et **otiabundus** a um .i. otiosus, [9] unde **otiabunde** adverbium. [10] Otium componitur hoc **negotium** tii .i. mercatus et dicitur negotium quasi negans otium, [11] et inde hoc **negotiolum** li diminutivum, [12] et **negotiosus** a um .i. utilis vel in rebus agendis intentus, [13] et inde **negotiose** adverbium, [14] et hec **negotiositas** tis, [15] et hic **negotita** te .i. mercator, [16] et **negotior** ris .i. mercari, [17] inde **negotiator**, [18] **negotiatus**, [19] **negotiatio** nis.

[1] **Odor** ris, [2] inde hic **odorculus** li diminutivum, [3] et **odorus** a um .i. O xi
odore plenus, [4] unde **odore** adverbium, [5] et hec **Odoria** e quod et pro quadam dea dicitur que putabatur odoribus preesse et pro ipso odore, unde Plautus in Amphitrione odoria affecit populares suos. [6] Item ab hoc nomine quod est odor **odoro** as verbum neutrum, [7] et inde **odoratus** a um, [8] et hec **odoratio** nis [9] et hic **odoratus** tui, [10] et hic et hec **odorabilis** et hoc odorabile, [11] et **odorabiliter**, [12] et **odoranter** adverbia, [13] et hec **odorantia** e .i. odor, [14] et hoc **odoramen** nis, [15] unde hoc **odoramentum** ti. [16] Odor componitur **odorifer** a um.

[1] **Olus** leris, [2] **olusculum** li .i. parvum olus, unde Iuvenalis ipse focis O xii
brevibus ponebat oluscula; [3] et hic **olitor** ris .i. ille qui vendit olera, unde Horatius aut olitoris eget mercede caballum. [4] Et **olero** as .i. olera plantare, unde quidam poeta meos ortulos plus olero quam stercoro; et sciendum quod olus secundum quosdam dicitur ab oleo verbo.

---

5 Plaut. *Amph.* 193: adoriaque adfecit popularis suos O xi

2 Iuv. XI 79 3 Hor. *epist.* I 18, 36: Thraex erit aut holitoris aget mercede caballum O xii
4 Poeta = Mat. *carm.* 16 Buechner: meos hortulos plus stercoro quam holero

---

7 adverbium *et s.l.* et odorsequus a um .i. odorem sequens M_1 ⟨.i. otiose⟩ I *om.* I **8** otiabundus: ocibundus P_1 **9** otiabunde: ocibunde P_1 **10** mercatus: mercatum V_1 *om.* IP_1 **12** vel *post* agendis I / in *om.* φ **14** negotiositas: negosiotas I **15** negotita: negoteta *et s.l.* negotita H negotia I negotiator P_1 negocista φ **17** negotiator ⟨ris, et hec negotiatrix cis⟩ H **18** negotiatus ⟨ta tum⟩ H O x

1 diminutivum: .i. parvus odor π **3** odorus: odorius V_1 odoras A **5** quod et pro quadam *om.* P_1 / putabatur: dicebatur P_1 / et pro ipso odore *om.* V_1 / Amphitrione: amphiteatro P_1 **6** neutrum ⟨unde verbalia⟩ φ **8-10** *post* 15 I **11** odorabiliter ⟨adverbium⟩ φP_1 ⟨adverbium et hic et hec odorans tis quod comparatur odorantior odorantissimus⟩ H **12** *om.* φ / odoranter ⟨odorantius odorantissime⟩ H / adverbia: adverbium P_1 **15** hoc *om. Mai* **16** um ⟨ .i. odore ferens⟩ H O xi

1 leris ⟨i.parvum olus⟩ V_1 *ante corr.* **2** .i. parvum olus: diminutivum IP_1 / focis: foris M_1A / oluscula: oscula P_2 *ante corr.* **3** ille *om.* IP_1 / eget: aget *Mai* **4** poeta *om.* P_1 / ortulos: ortos I / secundum quosdam *om.* P_1 / verbo ⟨non e contrario⟩ P_1 *om.* H O xii

394 / 395 M.

O xiii [1] **Ordior** ris orditus sum dicitur pro telam texere, [2] et tunc inde venit **orditus**, [3] et **orditio**; [4] quando vero dicitur pro incipere facit preteritum orsus sum et tunc inde dicitur **orsus** a um .i. incoatus, [5] et pluraliter he **orsa** nec plus invenitur .i. inceptiones loquendi, unde Prudentius in libro ymnorum quam vatis pia precinentis orsa. [6] Ordior componitur **subordior** ris, [7] inde **suborsus** a um .i. subinceptus, [8] **exordior** ris, [9] inde **exorsus** a um .i. inceptus, [10] et hoc **exordium** dii .i. inceptio.

O xiv [1] **Ocis** Grece velox Latine et ponitur prepositio et comparatur ocis ocior ocissimus, [2] unde **ocius** ocissime .i. citissime adverbia, unde Terentius in tertia comedia tu id quod cupis quam ocissime ut des. [3] Hinc etiam dicitur hic **oceanus** ni .i. mare occidentale eo quod omni alio mari velocius est.

O xv [1] **Omen** nis, [2] inde **ominosus** a um .i. fortunatus, unde Quintilianus de causis senex ominosus morte filii mei vivo; [3] et inde **ominose** .i. fortunate adverbium, unde idem Quintilianus prorsus ominose retentus est. [4] Item ab hoc nomine quod est omen hic **omasus**, [5] et hec **omasis** .i. ventriculus qui continet viscera et dicitur ab omine eo quod in ipso rerum eventus inspiciebant, unde Horatius in epistolis patinis cenabat omasum; [6] et inde hoc **omentum** ti .i. membrana porci vel crassitudo circa ventriculum, quod in Persio reperies tumet omento popa venter. [7] Omen componitur **abominor** aris .i. execrare, [8] et inde **abominator**, [9] **abominatus**, [10] **abominatio**, [11] et hoc **abominium** nii .i. execratio.

O xiii 5 Prud. *cath.* IV 96

O xiv 2 Ter. *heaut.* 867-868

O xv 2 Ps. Quint. *decl.* VI 1 3 Ps. Quint. *decl.* VI 5 5 Hor. *epist.* I 15, 34: patinas cenabat omasi 6 Pers. VI 74: tremat omento popa venter

---

O xiii **1** sum ⟨tum tu⟩ I / pro *om.* P_1 / telam (*Mai*): tela V_1 **2** tunc *om.* I / venit: dicitur P_1 / orditus ⟨sum⟩ V_1 *ante corr.* ⟨ta tum⟩ H **4** quando: quandoque M_1A / ⟨et⟩ facit φ / dicitur: venit φ *om.* P_1 **5** in libro ymnorum *om.* P_1 / precinentis: *post* orsa P_1 precinentes *Mai* **7** subinceptus: subincipiens P_1 **8-9** *om.* I **8** ris ⟨incipere⟩ P_1 **9** .i. inceptus *om.* P_1 **10** inceptio ⟨adordior ris⟩ P_1

O xiv **1** Ocis: Ὠκὺς *Mai* / et ponitur prepositio *om.* I / prepositio: pro positivo P_2 / et: et ⟨tunc inde⟩ P_1 quod I / ocis *om.* φP_1 **2** adverbia *om.* I / in tertia comedia *om.* P_1 **3** ⟨magnum⟩ mare V_1 / omni alio mari: aliis P_1 / est (*Mai*): extat HI ⟨extat⟩ V_1

O xv **2** .i. fortunatus *om.* P_1 / de causis *om.* P_1 / senex: rex φ *om.* P_1 / mei *om.* H **3** adverbium *om.* H / unde ... est *om.* P_1 / Quintilianus *om.* H **5** et: vel V_1H / continet: tenet V_1I / ⟨alia⟩ viscera π / et ... omine *om.* φ / in epistolis *om.* V_1P_1 / patinis: patinas P_2 / omasum: omasi P_2 **6** quod ... reperies: Persius P_1 / tumet ... venter *om.* H φ **7** abominor: abhominor *Mai* abominior I **8** et ⟨tunc⟩ M_1A / inde ⟨venit⟩ M_1A **10** abominatio ⟨abominabilis abominabile⟩ H **11** execratio ⟨Quidam tamen dicunt quod abhominior componitur ab hoc nomine quod est homo de quo iam alibi diximus⟩ H

395 / 396 M.

[1] **Ordo** nis communis generis, dicimus enim hic et hec ordo, [2] inde **ordino** as verbum activum, [3] et inde **ordinator**, [4] **ordinatus**, [5] **ordinatio**, [6] et **ordinate**, [7] **ordinanter**, [8] **ordinatim** adverbia, [9] et **ordinarius** a um, [10] et hic et hec **ordinalis** et hoc ordinale. [11] Ordinatus componitur **inordinatus**, [12] unde **inordinate** adverbium. O xvi

[1] **Opto** as .i. desiderare verbum neutrum, [2] inde **optanter** adverbium, [3] et **optatus** a um, [4] unde **optativus** a um .i. desiderativus; et comparatur optatior optatissimus, [5] unde **optate** optatius optatissime adverbia, [6] et hec **optatio** nis, [7] quod aliter dicitur hec **optio** nis per sincopam, unde Quintilianus extra invidiam est optio, cum id exigam quod impetrare non possum. [8] Item ab opto **optato** adverbium .i. desideranter, unde Terentius optato, inquit, advenisti. [9] Et componitur **exopto** optas .i. desiderare, [10] et inde **exoptanter** adverbium, [11] et **exoptatus**, [12] **exoptatio**, [13] et hoc **exoptamen** nis. [14] Componitur quoque **adopto** as .i. nutrire, [15] et inde **adoptator**, [16] **adoptatus**, [17] **adoptatio**, [18] et hoc **adoptamen** nis, [19] et **adoptivus** a um quo nomine censetur ille qui nutritur loco filii. O xvii

[1] **Ostra** stre .i. cuiusdam piscis testa, [2] inde **ostrea** e pro ipso pisce [3] et hic **ostrearius** ii qui piscem illum vendit, [4] et hoc **ostrum** tri .i. quedam purpura diversicolor, [5] et hic **ostricus**, [6] vel **ostracus** .i. pavimentum quoddam ex minutis testis vel lapidibus factum. O xviii

[1] **Ovis**, [2] inde hec **ovicula** e, [3] vel **ovilla** diminutiva, [4] et **ovinus** a um, O xix

---

7 Ps. Quint. *decl.* IV 6: extra invidiam est optio, cum id exigam quod impetrare potuissem
8 Ter. *Andr.* 533: optato advenis

---

1 Ordo *et s.l.* hic et hec H / generis ⟨vel dubii⟩ P_1 / dicimus ... ordo *om.* P_1 **2** activum: neutrum P_1 **3** *om.* I A P_2 **4** *om.* M_1 **6** ordinate ⟨adverbium⟩ P_1 **7-8** *mutato ordine* H **7** *om.* φ **10** ordinalis: ordinabilis P_1 / ordinale: ordinabile P_1 ⟨et hic et hec ordinabilis et hoc ordinabile⟩ H **12** adverbium ⟨et ordinatio similiter componitur inordinatio. Ordino componitur exordino nas .i. ab ordine deicere vel extra ordinem ponere, et preordino as .i. ante ordinare, et ab his verbalia⟩ H ⟨et inordinatim adverbium⟩ P_1 O xvi

1 .i. desiderare *om.* H / verbum *om.* φ / neutrum: activum P_1 *om.* φ **2** inde ⟨optator, optatrix, et hic et hec et hoc optans tis, unde⟩ H **4** *post* 14 P_1 / unde: et ab opto P_1 / .i. desiderativus: .i. desideratus A *om.* P_1 **5** adverbia *om.* I **6** optatio (*Mai*): optatio optatio V_1 **7** quod: que V_1H *om.* P_1 / aliter dicitur *om.* P_1 / optio (*Mai*): optio optio V_1 / sincopam ⟨ .i. per abscisionem(abscissionem H) medie sillabe⟩ π / est *om.* A / exigam: eligam P_1 **8** advenisti: venisti I **9** .i. desiderare *om.* P_1 **10** inde ⟨verbalia et⟩ φ / adverbium ⟨et exoptator⟩ *Mai* **11-12** *om.* φ **14** nutrire ⟨unde verbalia⟩ A **15-17** *om.* φ **15** adoptator ⟨adoptatrix⟩ H **18** nis ⟨et adoptativus a um⟩ P_1 **19** quo nomine censetur *om.* P_1 / ⟨in⟩ loco V_1I P_2 O xvii

3 illum *om.* I **4** diversicolor: diversi coloris I φ **6** testis vel *om.* IP_1 / factum ⟨inde per compositionem dicitur ostracodermatis⟩ M_1A O xviii

1 Ovis *et s.l.* hec H ⟨is⟩ *Mai* **2** e ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** vel: et φP_1 / diminutiva: diminutivum P_1 **4** um ⟨diminutivum⟩ P_2 O xix

396 M.

[5] et hic **ovilio** nis .i. opilio custos ovium, [6] et hoc **ovile** is. [7] Et componitur hoc **ovinspex** cis .i. qui ovium viscera inspiciebat.

O xx [1] **Obsono** as verbum neutrum .i. cenare, [2] inde **obsonator**, [3] **obsonatus**, [4] **obsonatio**, [5] et **obsonito** as .i. sepe cenare, [6] et hoc **obsonium** nii .i. cena, unde Terentius in Andria hem paululum obsonii est ipsius tristis. [7] Dicimus quoque hic **obsonatus** ui pro cena, unde idem Terentius vix obsonatus est decem dragmis.

O xxi [1] **Occa** ce .i. quoddam instrumentum adaptatum ad terram proscindendam sicut rastrum, [2] inde **occo** as .i. scindere, unde Persius occa et seges altera in herba est; [3] et inde **occator**, [4] **occatus**, [5] **occatio**, [6] et hoc **occamen** nis. [7] Et componitur **exocco** as, [8] **redocco** as ambo pro scindere, et ab istis verbalia.

O xxii [1] **Ovum** vi, [2] inde hoc **oviolum** li, [3] vel hoc **oviculum** li, [4] vel hoc **ovillum** diminutiva; [5] **ovo** as .i. letari tractum a pueris qui tunc letantur cum ova habuerint, [6] et inde **ovanter**, [7] et **ovatim** adverbia, [8] et **ovatizo** as .i. letari.

O xxiii [1] **Ostium** ii, [2] inde **ostiolum** li, [3] et hic **ostiarius** rii .i. ianitor, [4] et **ostia-**

O xx 6 Ter. *Andr.* 359-360: hem | paullulum opsoni; ipsu' (ipsius *var. l.*) tristis 7 Ter. *Andr.* 451: "vix "inquit" drachumis est opsonatum decem

O xxi 2 Pers. VI 26

O xix 5 ovium ⟨et opilio quasi ovilio idem⟩ P_1 6 is ⟨ .i. domus ovium⟩ H 7 ovinspex: ovispex M_1AP_1 / ⟨ille⟩ qui V_1H / viscera ⟨ad divinandum⟩ H / inspiciebat: inspicit P_1

O xx 1 verbum *om.* φ 2 obsonator ⟨obsonatrix⟩ H 5 .i. sepe cenare: .i. sepe I frequentativum P_1 6 .i. cena *om.* φ / in Andria *om.* P_1 / hem: en M_1P_2 em P_1 / ipsius: ipsus *Mai om.* P_1 / tristis *om.* P_1 7 quoque *om.* P_1 / pro cena *om.* P_1 / idem *om.* P_1 / vix (*Mai*): vis V_1I / decem: vel I / dragmis: drachmis *Mai* dignus I (*vix legitur*) ⟨et dicitur obsonium quasi contra sompnum datum⟩ P_1

O xxi 1 Occa *et s.l.*hec H / adaptatum: adoptatum I *om.* φ / proscindendam: procindendam I / sicut rastrum *om.* I 2 unde Persius *om.* P_1 / ⟨cum⟩ occa ⟨unde occatus a um, occanio⟩ P_1 3 occator ⟨occatrix⟩ H 8 ⟨et⟩ redocco as *Mai om.* A / verbalia ⟨Quidam vero dicunt quod occo cas derivatur ab osse vel ab exosso as de quibus supra dictum est, et sic ab occo que hic protulimus⟩ H

O xxii 2 oviolum: ovulum φ 3-4 *mutato ordine* P_2 3 vel: et P_1 / li ⟨diminutiva⟩ M_1A 4 *om.* M_1A / vel: et P_1 5 as ⟨vi neutrum⟩ P_1 / qui: quia φ quod I / tunc *om.* I φ / letantur: ovantur P_1 tractantur I / habuerint: habeant M_1A 7 ovatim: ovantim P_2 ⟨ .i. letanter gaudenter⟩ H / adverbia ⟨et verbalia nomina⟩ H 8 as ⟨neutrum⟩ P_1

O xxiii 3-4 .i. ianitor ... adverbium *om.* I 3 .i. ianitor: .i. ille qui ostium custodit ⟨et inde hec ostiaria e, et hic ostitor ris .i. ostiarius⟩ H 4 et ⟨ab ostio⟩ H /

396 / 397 M.

tim adverbium, [5] et hoc **ostorium** rii .i. lignum cum quo modius equatur, [6] unde et **ostire** pro equare. [7] Et notandum quod **ostium** secundum Ysidorum dicitur ab hoste eo quod hostem moratur.

[1] **Orus**, ri .i. Apollo, teste Macrobio de Saturnalibus, quia ipse primum horas adinvenit; [2] inde hec **hora** e, [3] et hec **horula** le. [4] Et componitur hora hic **horinspex** cis .i. horarum inspector, [5] et hoc **horoscopium** pii .i. horarum compositio, [6] **horoscopus** horarum compositor, Persius horoscope varo producis genio. O xxiv

[1] **Officium** cii, [2] inde **officiolum** li diminutivum, [3] et **officiosus** a um .i. sedulus et intentus, [4] et inde **officiose** adverbium, [5] et hec **officiositas** tis, [6] et hic et hec **officialis** et hoc officiale de officio existens. O xxv

[1] **Obliviscor** ris, [2] inde **oblitus** a um, [3] et hec **oblivio** nis, [4] et **obliviosus** a um, [5] unde **obliviose** adverbium. O xxvi

[1] **Oppidum** di .i. castellum, [2] inde hoc **oppidulum** li diminutivum, [3] et **oppidanus** a um .i. castellanus, [4] et **oppido** .i. valde adverbium, unde Te- O xxvii

---

7 *cf.* Isid. *orig.* XV 7, 4 — O xxiii

1 *cf.* Macr. *Sat.* I 21, 13   6 Pers. VI 18-19 — O xxiv

4 Ter. *heaut.* 734 — O xxvii

---

adverbium ⟨ .i. de ostio ad ostium⟩ H   5 et hoc ostorium rii: et hoc ostiarium rii V_1 *om.* I / cum *om.* P_1 / equatur ⟨quod ostio as⟩ P_1 6 et *om.* φ *Mai* / equare ⟨dicitur⟩ I ⟨dicimus⟩ P_1

O xxiv *om.* H
1 de Saturnalibus *om.* P_1 / primum: primus P_1 / horas *om.* P_1 / adinvenit: invenit P_1 2 *om.* π   3 *om.* A / le ⟨diminutivum⟩ M_1 P_1 4 horinspex: oruspex M_1 horuspex P_2 orispex A horispex P_1 / inspector: compositor A *ante corr.*   5 compositio ⟨vel instrumentum⟩ P_1

O xxv - O xxvii *mutato ordine* H
3 um ⟨quod comparatur officiosior officiosissimus⟩ H / .i. sedulus et intentus *om.* H / .i. sedulus *om.* P_1 / et intentus *om.* I   4 officiose ⟨officiose officiosius officiosissime⟩ H / adverbium: adverbia H   5 tis ⟨et ab officio hic et hec officiabilis et hoc officiabile⟩ H   6 officialis et hoc officiale: officialis is π / existens ⟨Officium componitur officiperdi nomen indeclinabile .i. officium perdens qui scilicet pro suo labore nullam habet remunerationem, unde Cato (Ps. Cato *dist.* IV 42] ne nomen subeas quod dicunt officiperdi⟩ H ⟨⟨et officina e, unde officinalis.Officium componitur officiperdi nomen indeclinabile. Dicunt quidam quod officium derivatur ab officio is per antifrasim⟩ P_1

O xxvi *post* O xxxiii φ
1 ris ⟨verbum deponens⟩ H ⟨dicitur compositum ab ob et liviscor quod non est in usu⟩ P_1
5 adverbium ⟨et hec obliviositas tis⟩ H

2 diminutivum *om.* V_1H

rentius in tertia comedia dic me hic oppido esse invitam atque asservari.

O xxviii [1] **Opinor** ris .i. putare verbum deponens, [2] inde **opinator**, [3] **opinatus**, [4] **opinatio**, [5] et **opinabilis**, [6] unde **opinabiliter** adverbium. [7] Et componitur **inopinabilis**, [8] inde **inopinabiliter** adverbium. [9] Hinc etiam dicimus hec **opinio** nis .i. suspicio, [10] unde **opiniosus** a um, [11] et **opiniose** adverbium, [12] et hic et hec et hoc **opinax** cis .i. manifestus sicut dicimus lecatorem quemlibet esse opinacem quia cunctis manifestum est quod sit lecator.

O xxix [1] **Organum** ni, [2] inde **organicus** a um, [3] et **organice** adverbium, [4] et hic **organista** te, [5] et **organizo** as.

O xxx [1] **Opacus** a um .i. obscurus quod comparatur opacior opacissimus, [2] unde **opace** opacius opacissime adverbia, [3] et hec **opacitas** tis, [4] et **opaco** as .i. obscurare.

O xxxi [1] **Occupo** as verbum activum, [2] inde **occupator**, [3] **occupatus**, [4] **occupatio**, [5] et hoc **occupamen** nis. [6] Et componitur **preoccupo** as .i. anticipare, [7] et **exoccupo** as .i. expedire, et ab istis verbalia.

O xxxii [1] **Offendo** is di sum su verbum activum .i. irasci; [2] inde **offensus** a um, [3] et hec **offensa** e, [4] et hoc **offendiculum** li .i. scandalum vel obex, [5] et

---

O xxvii **4** in tertia comedia *om.* P_1 / hic *om.* π / invitam atque: invitamque P_1 / asservari: servari P_1

O xxviii **1** .i. putare *om.* φ / verbum *om.* φ **2** opinator ⟨opinatrix, et opinatorius a um⟩ H ⟨et opinatorius⟩ P_1 **3** opinatus ⟨ta tum quod comparatur opinatior opinatissimus, unde opinate opinatius opinatissime adverbia⟩ H **4** ⟨et ⟩ opinatio *Mai* / opinatio ⟨opinatorius⟩ φ **7** *om.* V_1I / et: quod I **9** suspicio: spicio P_1 susentio A (*vix legitur*) **10** opiniosus: opinosus I φ **11** opiniose: opinose I φ / adverbium ⟨Item ab opinor per compositionem inopinus a um, et inopinatus⟩ M_1A **12** quemlibet *om.* I / cunctis *om.* H / manifestum est: se manifestat P_1 / quod sit lecator *om.* P_1

O xxix **2-3** *post* 4 H **3** adverbium ⟨et hoc organistrum⟩ I **4** hic ⟨et hec⟩ H **5** as ⟨ .i. organo canere verbum neutrum, a quo verbalia⟩ H

O xxx **1** quod: et V_1HI *om.* P_1 **3** tis ⟨ .i. obscuritas⟩ H **4** as ⟨verbum activum⟩ P_1 / .i. obscurare ⟨verbum activum, a quo verbalia⟩ H *om.* P_1

O xxxi **1** ⟨neutrum vel⟩ activum P_1 **3** occupatus ⟨occupatrix⟩ H **5** et: quod M_1A / componitur ⟨preoccupamen⟩ M_1A

O xxxii **1** is ⟨sed fendo non est in usu⟩ P_1 / .i. ⟨sepe⟩ irasci H *om.* P_1 **2** um ⟨offensio⟩ φ **3** e ⟨et hec offensio⟩ P_1 **4** obex ⟨scilicet (vel P_2) barra (barpa A)⟩ φ

398 M.

pluraliter he **offendices** cum .i. nodi quibus libri signantur, [6] et **offenso** as .i. irasci, [7] et hoc **offensaculum** li .i. ira vel impedimentum, unde Prudentius c e c u m o b e r r a r e s i n i t p e r q u e o f f e n s a c u l a m u l t a. [8] Offensus componitur **inoffensus** a um, [9] unde **inoffense** adverbium.

[1] **Orsum** adverbium .i. ad hanc partem, [2] et componitur **illorsum** .i. ad illam partem, [3] et **istorsum** .i. ad istam partem, [4] et **sinistrorsum** .i. ad sinistram partem, [5] et **dextrorsum** .i. ad dexteram partem, [6] et **priorsum** .i. ad primam partem, [7] et **quorsum**.i. ad quam partem, [8] et **aliorsum** .i. ab alia parte. O xxxiii

[1] Obesus, circumesus, macer, macilentus.
[2] Occentare, clare aperte, convitiare.
[3] Obrutire, obstupescere.
[4] Obscenus, fedus, fetidus, putidus, spurcus, fetulentus, cenosus, cenulentus, sordidus, mendosus, maculosus, obsoletus.

---

7 Prud. *psych.* 484: caecum errare sinit perque offensacula multa

---

5 libri: libris A 6 as ⟨frequentativum⟩ P_1 / .i. irasci *om.* P_1 7 impedimentum ⟨vel culpa⟩ H / cecum: centum A P_2 / oberrare: aberrare A errare H 8 um ⟨Ovidius [*am.* I 6, 8] i n o f f e n s o d. i l l e p e d e s⟩ P_1 9 inoffense: offense I *ante corr.* / adverbium ⟨et notandum quod offendere dicitur quandoque pro reperire⟩ H O xxxii

1 Orsum: Horsum *Mai* 3 *om.* M_1A / istorsum: istrorsum P_1 4 .i. ... partem *om.* I P_1 5 .i. ... partem *om.* IP_1 6 *post* 8 φ / primam: priorem M_1A 7 *post* 5 I φ / .i. ad quam partem *om.* I 8 aliorsum: aborsum I / ab alia parte: ad aliam partem HP_1 ⟨et deorsum .i. inferius vel de inferiori parte, et seorsum .i. separatim⟩ H ⟨et aborsum ab alia parte⟩ P_1 O xxxiii

Ovo as verbum neutrum, a quo hic ovator, et hec ovatrix, et ovatus ta tum, unde hec ovatio nis, et hic et hec et hoc ovans tis, unde ovanter adverbium, et ovatim, et ovatizo zas .i. letari verbum neutrum, a quo verbalia. Orbus ba bum, inde orbatus ta tum, et orbo bas verbum activum, unde orbator, orbatrix, orbatus ta tum, et hec orbatio nis, et hoc orbamen nis. Obstetrix (*s.l.* hec) cis .i. illa que parienti assistit, et inde obstetrico cas verbum, vel obstetricor caris verbum neutrum .i. deservire parienti, unde in exodo dicitur [I 19] H e b r e e m u l i e r e s h a b e n t o b s t e t r i c a n d i s c i e n t i a m *post* O xxxiii *add.* H
Orbis is, unde orbitas tatis, et orbiculatus a um, a quo orbo as bavi activum, inde verbalia P_1
Explicit tractatus primus super litteram xiiii que est -O- H

Incipit secundus super eandem H

Repetitiones -O- *Mai*

1-278 (*praeter* 7, 5, 17, 16, 56, 153, 227, 118, 213) *om.* M_1A

1 ⟨non⟩ circumesus P_2 / ⟨non⟩ macer ⟨ .i. pinguis non⟩ P_2 / macilentus ⟨tenuiter exesus⟩ H ⟨corpulentus⟩ H 2 convitiare ⟨vel canere⟩ H **2-3** *in unum coegit* V_1 3 Obrutire: Obrutere H brutire V_1 / obstupescere ⟨expavescere⟩ H 4 Obscenus: Obscensis P_2 / fetidus: feculus P_1 / putidus: putridus I / cenulentus: fetulentus I / ⟨maculentus⟩ maculosus P_1 / obsoletus: absoletus I

5 Ovalis, corona de pugna victoribus data.

6 Occisitare, sepe occidere.

7 Obelus, nota in libris vel ferrea regula.

8 Orexis, vomitus. Iuvenalis rabidam facturus orexim; quod aliter dicitur nausea, vomitium, oscitatus.

9 Obex, obstaculum.

10 Occentare, convitiare, litigare, exprobrare, improperare, contumeliare, iniuriare.

11 Obesare, macerare.

12 Obtalmicum, aurium morbus.

13 Olofaria, vestis purpurea.

14 Oscitare, aperto ore hiare vel foras emittere. Persius oscitat hesternum dissutis undique malis.

15 Orchestra, locus in theatro.

16 Ortigometra, coturnix, genus avium.

17 Orge, ire, unde et orgia festa Bachi dicimus, ubi frequenter ad iram commovebantur.

18 Ophthalmia, oculorum dolor.

19 Oppilare, os claudere, obturare.

20 Oratiuncula, parva oratio.

21 Orarium, stola que involvit ora. Prudentius in ymnis hic sui dat pignus oris, ut ferunt orarium.

22 Orificium, foramen oris.

23 Opera, sedulitas in rebus agendis.

24 Operosus, sedulus, intentus.

25 Opitulamen, auxilium, suffragium, opitulantia, astipulatio, iuvamen, subventio, cooperatio, adiutorium, opificium, presidium, confugium, subsidium.

26 Olor et pro fetore et pro ave dicitur, qui vocatur cignus.

27 Olax, olidus. Martianus acerram illam olacem.

---

8 Iuv. VI 428 **14** Pers. III 59 **21** Prud. *perist.* I 86 **27** Mart. Cap. II 215

---

5 *post* 7 M_1A / Ovalis (*Mai*): Ovallis V_1 **6** occidere: occitare P_1 **7** Obelus: bolus A **8** Iuvenalis ... orexim *om. Mai* / etiam (*Mai*): etiam ⟨aliter⟩ V_1P_2 / rabidam: rapidam V_1I / vomitium, oscitatus *om.* I / oscitatus: occitatus P_1 **10** *om.* P_1 / convitiare: conviciari *et s.l.* conviciare H *om.* I *Mai* / ⟨altercare⟩ exprobrare H **11-12** *in unum coegit* V_1I **11** Obesare: besare V_1I oberare P_2 / macerare ⟨macrum facere⟩ H **12** *om. Mai* / Obtalmicum: Obtalmicium P_1 Obtalmium V_1 **13** Olofaria: Olopharia *Mai* Olefaria P_1 **14** Oscitare: Ocitare IP_1 / Persius ... malis *om. Mai* / Persius *om.* P_1 / oscitat: ocitat P_1 **15** locus: loculus H **16-17** *mutato ordine* M_1A **16** Ortigometra: Ortygometra *Mai* Ortogometra P_2 Otimometa P_1 / Ovidius sine titulo libro II [Ov. *am.* II 6, 27-28] ecce conturnices inter sua prelia vivunt forsitan et fiunt inde frequenter anus .i. antique curletus genus avium *in marg.* H (*vix legitur*) / coturnix: coturnis I corturnis P_1 **17** ire: ira *Mai* / et *om.* M_1A / Bachi: Bacchi *Mai* / dicimus: quia M_1A / ubi *om.* M_1A / frequenter: infrequenter M_1A **18** Ophtalmia (*Mai*): Optalmia HP_2 Obtalmia I Obtalima V_1 Otalmia P_1 **19-20** *mutato ordine* P_2 **19** Oppilare: Opilare I Opitulare P_1 **21** que (*Mai*): quod V_1 / Prudentius ... orarium *om.* V_1 / ferunt: senum I **24** sedulus ⟨ingeniosus⟩ H **25** opitulantia: opitulentia P_2 **26** et *om.* P_2P_1 / qui: que H / vocatur: ⟨aliter⟩ dicitur P_1 ⟨aliter⟩ I **27** Martianus ... olacem *om. Mai*

399 M.

28 Olfactoriolum, vas unguentarium.

29 Opella, domuncula ubi operatur vel venditur in foro, unde Horatius et opella forensis adducit febres.

30 Otianter, otiose, segniter, pigranter, inerter, flaccide, otiabunde.

31 Otiabundus, otio habundans.

32 Odorculus, parvus odor.

33 Odorus, odore plenus.

34 Odoria, Dea odoris vel pro odore. Plautus odoria affecit populares.

35 Odorantia, odor.

36 Ossosus, ossibus plenus, qui et osseus dicitur.

37 Ossifragus, ossa frangens.

38 Ossifragium, fractio ossis.

39 Oscillum, parvus os. Macrobius de Saturnalibus inferentes non hominum capita, sed oscilla.

40 Oscillare, verberare, contendere, depunire, vapulare, multare, plagiare. Plautus qui mihi mihi advenienti os oscillet.

41 Odiosicus, odiosus. Plautus os odiosici sunt et multum incommodestici.

42 Odiosice, odiose, perose, exose, odibiliter.

43 Osus, odiosus, exosus, perosus, exosus, odibilis. Plautus inimicos semper osa sum.

44 Osor, qui odit aliquem. Plautus scito illum osorem uxoris sue.

45 Ortulus, parvus ortus.

46 Ortolanus, custos orti.

47 Odiolum, parvum odium.

48 Oriundus, natus, cretus, creatus, progenitus.

49 Occultamen, absconsio.

50 Occultim, occultatim, occultanter, occulte, latenter, absconse, clam, clanculo, clanculum, clandestine.

---

29 Hor. *epist.* I 7, 8-9: et opella forensis | adducit febris **34** Plaut. *Amph.* 193: adoriaque adfecit popularis **39** Macr. *Sat.* I 7, 31: inferentes Diti non hominum capita, sed oscilla **40** Plaut. *Amph.* 183: qui mihi advenienti os occillet **41** Plaut. *capt.* 87: odiossicique et multum incommodestici **43** Plaut. *Amph.* 900 **44** Plaut. *asin.* 858-859: scito illum ante ... | madidum, nihili, incontinentem atque osorem uxoris suae

---

29 in foro *om.* P_1 / unde ... febres *om.* V_1 **30** segniter ⟨viliter, pigriter⟩ P_1 / pigranter *om.* V_1P_1 / inerter *om.* P_1 **33** Odorus: Odorius P_1 / plenus ⟨odorifer⟩ H **34** Plautus ... populares *om.* H *Mai* / affecit: afficit I **35** odor ⟨fragantia⟩ H **36** *om.* H / qui: quod P_2P_1 / et: etiam I **39** Oscillum: Ossillum P_1 / Macrobius ... oscilla *om. Mai* / Macrobius de Saturnalibus: Iuvenalis P_1 **40** Plautus ... oscillet *om.* V_1 / advenienti os: os advenienti P_1 / oscillet ⟨probe⟩ H **41** *om. Mai* / Odiosicus, odiosus *om.* V_1I / Plautus ... incommodestici (incommodesti I) *ad* 40 *post* plagiare V_1I **44** *om. Mai* / Osor ... aliquem *om.* V_1P_1 / Plautus ... sue *ad* 43 *post* odibilis V_1P_1 **46** Ortolanus: Hortulanus *Mai* / orti ⟨qui etiam ortilo dicitur⟩ H **47** *post* 44 H **48-49** *mutato ordine* P_1 **48** natus *om.* I / cretus *om.* P_2 / creatus ⟨procreatus⟩ H **49** Occultamen: Obcultamen I **50** latenter *om.* HP_1 / clanculo: clamculo H clanculator P_1 / clanculum *om.* H

51 Occultare, abscondere, occulere, recondere.
52 Ocellus, parvus oculus.
53 Oculatus, oculis plenus, qui et oculosus et oculeus dicitur.
54 Opis, quedam Dea que putabatur opibus preesse.
55 Opalia, Opis dee festa.
56 Opulentus, habundans, opimus, exuberans, redundans, opiparus, uber, affluens, profluens, affluus, profluus.
57 Opipare, habundanter, opime, affluenter, exuberanter, redundanter, opulenter, affatim.
58 Opulentare, fecundare.
59 Opitulari, auxiliari, adiuvare, suffragari, tutari, subvenire, succurrere, astipulari, adiutare, cooperari, suppetiari, patrocinari, presulari, tueri.
60 Opizare, diminuere.
61 Opicus, opibus plenus vel inter opes commorans vel diminutus. Iuvenalis et divina opici rodebant carmina.
62 Oportunus, utilis, fructuosus, frugalis, necessarius, officiosus, commodus, frugi.
63 Opifer, opem ferens.
64 Oliditas, fetiditas, fetor, olacitas, fetulentia, olor exalatus.
65 Olfacere, olere, fragrare, renidere, respirare.
66 Obsoletus, fetidus.
67 Obsolere, fetide olere vel vilescere. Cicero obsolevit oratio olere.
68 Olea, fructus olive.
69 Oleum, gutta
70 Oleastrum, truncus eius.
71 Oleaginus vel oleagina, folium.
72 Olivum, lucerna de oleo vel olei gutta.
73 Olivetum vel olivarium, locus ubi oliva crescit.
74 Olusculum, parvum olus.
75 Olitor, oleris venditor.
76 Olerare, olera plantare.
77 Olerivorulus, olera vorans.

---

61 Iuv. III 207 **67** Cic. *Manil.* 52

51-52 *mutato ordine* P_1 **51** Occultare ... recondere: Occulere, occultare, abscondere, recondere H / recondere: rescondere P_1 **53** qui: quod P_1 **56** opimus: opibus V_1H / profluens, affluus, profluus *om.* H / affluus: affusus V_1I *om.* P_2 / profluus *om.* P_2 **57** redundanter *om.* I / opulenter: opulanter P_1 epulanter I **58** *post* 54 P_2 **59** tutari ... astipulari *om.* P_2 / tutari *om.* H / succurrere ... tueri *om.* I / succurrere *om.* H / cooperari ⟨suppetere⟩ P_2 / suppetiari ... tueri *om.* H **61** Opicus: Opizus I / diminutus: divinitus I / Iuvenalis ... carmina *om. Mai* / divina: divino P_1 / opici: opico P_1 opizi I / rodebant: radebant P_1 *om.* I / carmina: verba P_1 ⟨mures⟩ HP_2 *om.* I **62** commodus, frugi *om.* H **63** Opifer: ⟨Opifex⟩ opifer H Opifex I **64** fetulentia ⟨putor, oletum⟩ H / olor, exalatus *om.* P_2 **65** ⟨odorare⟩ renidere ⟨spirare⟩ H **66** *ad* 69 *post* gutta P_1 **67** Cicero ... olere *om. Mai* / obsolevit: obsolant P_1 / oratio olere *om.* P_1 / olere *om.* I **68-74** *in unum coegit Mai* **68** Olea *om.* P_1 **69** gutta: guta P_1 **70** eius: cuius P_1 *om. Mai* **73** oliva crescit: olive crescunt P_1 ⟨oleaster, oliva silvestris⟩ H **75** Olitor: Olerarius P_2 / oleris: olerum P_2 **77** Olerivorulus: Olerivorus P_2P_1

400 M.

78 Ominosus, fortunatus.
79 Ominose, fortunate, forte, fors, fortefortuna.
80 Omentum, pinguedo circa ventrem. Persius tumet omento popa venter.
81 Omasus, ventriculus qui continet alia viscera. Horatius patinis cenabat omasum.
82 Orsus, inceptus, initiatus, inchoatus.
83 Orsa, initia loquendi. Prudentius quam vatis pia precinentis orsa.
84 Ocius, cito, protinus, statim, citanter, velociter, propere, properanter, celeriter, curriculo, mature, maturanter, festine, festinanter, mox, protinam. Plautus protinam me in pedes conicio; concito, perniciter, topper, actutum.
85 Ocissime, citissime, percito, prepropere.
86 Ordinanter, ordinatim, ordinate, secundum ordinem.
87 Optare, desiderare, ambire, ovare, flagrare, avere.
88 Optanter, optate, optatim, desideranter, optato.
89 Optatio, optio. Quintilianus extra invidiam est optio.
90 Ostrum, purpura diversicolor.
91 Optato, optanter. Terentius optato advenisti.
92 Ostricus vel ostracus, pavimentum ex minutis lapidibus.
93 Officiosus, sedulus, intentus.
94 Officiositas, sedulitas.
95 Oppido, valde, apprime, admodum, nimium, eximie. Terentius dic me hic oppido esse.
96 Obnebulare, obscurum facere.
97 Oppingere, circumpingere.

---

80 Pers. VI 74: tremat omento popa venter **81** Hor. *epist.* I 15, 34: patinas cenabat omasi **83** Prud. *cath.* IV 96: quam vatis pia praecinentis orsa **84** Plaut. *Bacch.* 374: quae ut aspexi, me continuo contuli protinam in pedes **89** Ps. Quint. *decl.* IV 6 **91** Ter. *Andr.* 533: optato advenis **95** Ter. *heaut.* 734

---

78 fortunatus: furtunatus I **79** fortefortuna: fortuna IP_2 *om.* H **80** *om.* V_1 / popa venter *om.* I **81** Omasus *om.* I / ventriculus: ventris I / Horatius ... omasum *om. Mai* / cenabat: cenebat P_2 **83** Prudentius ... orsa *om. Mai* / quam *om.* IP_2 **84** protinus ⟨ilico⟩ H / propere: prope H / festinanter ⟨ilicet⟩ H / protinam: prorritiam P_1 / in pedes: impedies I impendens P_1 / conicio *om.* IP_1 / concito ... actutum *post* mox *Mai* / concito: concito ⟨confestim⟩ H ⟨quamcito⟩ P_2 / perniciter *om.* H / topper: torper P_1 *om.* P_2 / actutum *om.* H **85** percito, prepropere *om.* H **86** ordinatim *om.* I / ordinate: ordinante P_1 **87** desiderare ⟨gestire, cupere⟩ H / ambire ... avere *om.* H / ambire ⟨ornare⟩ P_1 / ovare ... avere *om.* I / avere *om.* P_2P_1 **88** Optanter, optate *om.* I / desideranter ⟨desideratim, cupide⟩ H / optato ⟨Terentius [*Andr.* 533] optato advenisti⟩ HP_2 *om.* I **89** Optatio (*Mai*) *om.* V_1IP_1 / Quintilianus ... optio *om. Mai* / optio ⟨ [*ps.* Quint. *decl.* IV 6] cum id eligam (exigam P_1) quod impetrare non possum⟩ HP_1 **90** Ostrum: Ostrea P_1 **91** Optato, optanter *om.* HP_2 / Terentius ... advenisti *post* 88 HP_2 *om. Mai* / optato ⟨inquit⟩ P_1 **92** lapidibus ⟨factum⟩ P_1 **93** *post* 89 P_1 *om. Mai* **94** sedulitas ⟨opera⟩ H **95** Oppido: Opido I / apprime: adprime H / Terentius ... esse *om. Mai* / esse ⟨invitam⟩ HP_2 **96** Obnebulare ⟨obnubilare⟩ H

98 Onix, bustula, pixis. Horatius nardi plenus onix.
99 Offundere, circumfundere.
100 Obiter, interim, interdum. Iuvenalis atque obiter faciem linit.
101 Obrutere, limpidare, clarificare, nitificare.
102 Oppessulare, offirmare, a pessulo.
103 Orcus, infernus, Tartarus, Stix, Cochitus, Gehenna, Flegethon; licet hec et alia multa loca sint aput inferos, pro inferno tamen accipiuntur.
104 Orcinus, morte ad Orcum missus.
105 Obnubere, tegere. Statius obnubitque comas et temperat astra galero.
106 Obvolutus, undique involutus.
107 Obsepire, circumdare, perlustrare, circumvolvere.
108 Offendere, irasci, ad iram provocare.
109 Offensa, culpa, nevus.
110 Offendiculum, scandalum.
111 Obex, ubi pes offendit.
112 Offendices, nodi quibus libri signantur.
113 Offensare, sepe offendere vel irasci.
114 Offensaculum, ira vel obex. Prudentius cecum oberrare sinit perque offensacula multa.
115 Opsipare, comminuere, ut dicimus obsipa pullis escam.
116 Oppandere, pretendere.
117 Oppansus, pretensus vel expansus.
118 Officiperdi, nomen indeclinabile .i. officium perdens, qui scilicet pro suo labore non habet remunerationem. Cato quod dicunt officiperdi.
119 Ovilla, ovicula, parva ovis.
120 Ovilio, custos ovium, qui aliter dicitur opilio et 120a archimandrita, hoc est princeps ovium.
121 Ovinspex, ovium inspector.
122 Obsonare, cenare. Terentius postquam obsonavit herus conduxit coquos.

---

98 Hor. *carm.* IV 12, 17: nardi parvus onyx eliciet cadum **100** Iuv. VI 481 **105** Stat. *Theb.* I 305 **114** Prud. *psych.* 484: caecum errare sinit perque offensacula multa **115** Paul. Fest. p. 93 *L.* **118** Ps. Cato *dist.* IV 42 **122** Ter.] Plaut. *aul.* 280: postquam opsonavit erus et conduxit coquos

---

98 pixis: piscis V_1 / Horatius ⟨in odis⟩ H / onix ⟨eliciet cadum⟩ H **100** linit: iuvit I **101** nitificare *om.* I **102** Oppessulare, offirmare: Obpessulare, obfirmare H **103** Cochitus: Cocytus *Mai* / Flegethon: Flegeton ⟨Lethes⟩ H / loca *om.* P_2P_1 / sint (*Mai*): sunt V_1 *om.* P_1 / accipiuntur: accipuntur P_2 **104** Orcinus (*Mai*): Ocinus V_1I / morte: mons I **105** Statius ... temperat *om. Mai* / obnubitque: obnubit quod H / astra galero *om.* V_1I **106** Obvolutus: Obvulutus P_1 **107** Obsepire (*Mai*): Obsepere V_1HP_1 / circumvolvere: circumvolare P_1 **109** *post* 113 P_2 / nevus ⟨macula⟩ H **111** *om.* I / offendit: offenditur P_2P_1 **112** Offendices: Offendisses P_1 **114** Prudentius ... multa *om.* P_2 *Mai* / oberrare: errare H / perque: per quod H **115** escam *om.* I **116** pretendere ⟨vel expandere vel velare⟩ I **117** expansus: oppansus *Mai* ⟨vel velatus⟩ H **118** *ante* 156 H *post* 227 M_1A / scilicet *om.* M_1 / pro suo: sine I / Cato ... officiperdi *om.* M_1A / quod: que HI *Mai* **119** Ovilla ... ovis: Ovicula, ovilla, parva ovis P_1 **121** Ovinspex: Ovispex P_1 **122** Obsonare: Obcenare P_1 / Terentius ... coquos *om.* P_1 / coquos: equos P_2

123 Obsonitare, sepe cenare.
124 Obsonium, cena.
125 Occa, rastrum.
126 Occare, scindere, secare.
127 Occamen, concisio.
128 Ovare, ovatizare, letari, gaudere, tripudiare, exultare, letificare.
129 Ovanter, gaudenter, lete, letanter, tripudianter.
130 Ostorium, lignum cum quo modius equatur.
131 Ostire, equare.
132 Oroscopus, orarum compositor.
133 Oroscopium, orarum compositio.
134 Opinari, putare, estimare, arbitrari.
135 Opinio, suspicio.
136 Opacus, obscurus, nebulus, nebulosus, tenebrosus, caliginosus.
137 Opacare, obscurare, interpolare, obtenebrare, obnebulare, caligare.
138 Ornus, quercus. Horatius in odis si ture placaris et orna fruge Lares.
139 Offibulare, concludere.
140 Opobalsamum, genus unguenti. Iuvenalis spirant opobalsama collo.
141 Oxia, acute passiones.
142 Occiput, extrema pars capitis. Persius occipiti ceco postice occurrite sanne.
143 Oblitterare, obscurare vel delere.
144 Oblitteratus, deletus, abolitus.
145 Occanere, canere, cantare.
146 Occalescere, calefacere. Ovidius osque modo sensi pando occalescere rostro.
147 Obloqui, detrahere, detrectare, derogare, obuccare, obiurgare, convitiare, exprobrare, contumeliare.
148 Optimates, primates qui maioris sunt dignitatis.
149 Operepreciurn, necessitas.

---

138 Hor. *carm.* III 23, 3-4: si ture placaris et horna | fruge Lares avidaque porca **140** Iuv. II 41 **142** Pers. I 62 **146** Ov. *met.* XIV 282

---

125 *om.* P_1 **126** scindere: findere P_2 **128** letari: oletari P_2 / letificare ⟨gestire⟩ H **129** tripudianter ⟨ovantim, desideranter, letanter, ovanter⟩ P_1 *om.* H **131** equare ⟨exequare⟩ H ⟨inde ostis quia vult se equare hosti⟩ P_2 **132-133** *post* 134 P_1 **132** compositor: inspector I ⟨vel inspector⟩ P_2 **133** Oroscopium: Oroscopum P_2 / compositio (*Mai*): compositio ⟨Orinspex (oruspex P_2), orarum inspector⟩ V_1P_2 conspectio ⟨Oruspex, horarum inspector⟩ I **135** suspicio ⟨estimatio⟩ H **136** nebulosus *om.* P_2 **137** Opacare (*Mai*): Opagare V_1P_1 Opaccare P_2 / obtenebrare *om.* H / obnebulare, caligare *ante* Opacare P_1 / caligare: caliginare P_1 *ante corr.* ⟨obnubilare⟩ H **138** quercus ⟨ilex⟩ H / placaris: placare P_2 **139** Offibulare (*Mai*): Offabulare πP_2 **142** sanne *om.* π **143** delere: dolere P_1 **147** Obloqui (*Mai*): Obloquere P_1 Obliqui V_1 / detrectare *om.* I / obuccare: obbuccare H obucare I obuncare P_1 / obiurgare ... contumeliare *om.* I / contumeliare ⟨iniuriare, obtrectare⟩ H **148** dignitatis ⟨in populo⟩ H **149** *post* 147 P_1

402 M.

150 Offella, parva offa. Iuvenalis exigue furtis inbutus offelle.
151 Obiungere, fluere, fluitare.
152 Opplere, implere. Terentius mulier lacrimis opplet os.
153 Orca, urceus, urceolus, seria, fidelia, obba, lechitus, omnia ista dicuntur pro parvis vasculis. Persius non fallier orce collo. Idem lesa pice sessilis obba.
154 Oximel, mel aqua mixtum.
155 Oenomelum, mustum mellitum.
156 Officium facit, observat.
157 Obsecundare, favere, obtemperare, allubescere, obedire, parere.
158 Obvelare, tegere, cooperire, amicire.
159 Oblinire, circumlinire.
160 Oblimare, obscurum facere. Claudius humanas oblimat copia mentes.
161 Oppignerare, confederare, confedustare, subarrare. Terentius non illa oppignerare filiam meam me invito potuit.
162 Obstipus, deorsum inclinatus. Persius obstipo capite et figentes lumine terram.
163 Opilago, quicquid in ore ponitur ad ipsum os obturandum.
164 Opilio, opes custodiens vel custos ovium.
165 Ozima, intestina. Persius cantaverit ozima verne.
166 Oblaterare, oblatrare, declamare.
167 Obrutescere, desipere.
168 Obstetricari, deservire.
169 Obfuturus, nocens, noxius.
170 Obtrectare, detrahere.
171 Obliniare, detrahere, deterere.
172 Offensare, sepe irasci.

---

150 Iuv. XI 144: exiguae frustis (furtis *var. l.*) imbutus ofellae **152** *cf.* Ter. *heaut.* 305-306 **153** Pers. III 50 Pers. V 148: laesum pice sessilis obba **160** Claud. *rapt. Pros.* III 29 **161** Ter. *heaut.* 794: num illa ... potuit **162** Pers. III 80 **165** Pers. IV 22: cantaverit ocima (ozima *var. l.*)

---

150 Offella: Ofella H *post corr.* / offelle: ofelle π **152** Terentius ... os *om. Mai* / os *om.* P_1 **153** Orca ⟨.i.⟩ M_1A / urceolus ... obba *om.* M_1A / lechitus: lecythus *Mai* / parvis: parvulis I / non ... collo: collo non fallier orce HP_2 / pice: pisce I **155** Oenomelum (*Mai*): Momelum V_1 Momellum P_2P_1 Momellns I / mustum *om.* P_2 **156-157** *ante* 166 H **156** observat: servat P_1 **158-159** *mutato ordine* P_2 **158** cooperire: cooperiri V_1I / amicire ⟨operire⟩ H **159** Oblinire: Oblinare HI Oblinere P_1 / circumlinire: circumlinere HP_1 **160** obscurum facere: obscurare H *et s.l.* vel deterere H / Claudius: Claudianus *Mai* **161** Oppignerare: Obpignerare I / confedustare: confetare P_1 / illa: ille I **162** Obstipus: Obstippus V_1H / Persius ⟨et⟩ P_1 / obstipo: obstippo V_1H / et *om.* I / figentes: confingentes I **163** Opilago: Oppilago H *Mai* / ipsum os: ipsi nos P_2 **164** *om.* I / opes: oves P_1 **165** ozima *om.* I / verne *ante* cantaverit I **166** Oblaterare ⟨oblectare⟩ H **167** *om.* I / Obrutescere: Oblatescere P_1 **168** Obstetricari: Obstricari V_1I Obstetricare P_2 *ante corr.* Obsticte P_1 (*vix legitur*) / ⟨parienti⟩ deservire ⟨Obstetrix, mulier que parienti deservit⟩ H **169** noxius ⟨nocivus⟩ H **170** Obtrectare: Obtractare P_2 **171** Obliniare: Oblimare IP_2 / detrahere *om.* IP_2 / deterere ⟨vel diminuere⟩ P_2 *om.* P_1 **172** Offensare: Offensari I

402 / 403 M.

173 Offendere, irasci.
174 Offensa, iracundia.
175 Offendiculum, obstaculum.
176 Oberare, ere conducere.
177 Oberatus, ere conductus.
178 Obicula, parvus obex.
179 Obticescere, reticere.
180 Obtendit, opponit.
181 Obtundere, reverberare.
182 Occipare, ferire.
183 Obvertere, transvertere.
184 Obversare, versare.
185 Ocior, velocior.
186 Oester, vermis animalibus infestus.
187 Olli, illi.
188 Ollic, illic.
189 Olfat, odorat.
190 Olimpus, spatium inter celum et terram vel mons Macedonie dictus quasi Ololampus .i. celum propter altitudinem.
191 Opinatissimus, vulgatissimus.
192 Operimentum, coopertorium.
193 Opinax, manifestus.
194 Originarius, naturalis.
195 Orologium, quod ibi spatia horarum legantur.
196 Operire, cooperire, tegere, obducere.
197 Opalliare, obnubilare.
198 Operiri, expectare, prestolari.
199 Opertorium, coopertorium, operimentum.
200 Omittere, dimittere.
201 Obstinatus, intentus, in malo confirmatus.
202 Obstinate, intente.
203 Obstinax, improbus, importumus.
204 Oggannire, stulte loqui.
205 Occipere, incipere.

---

173 *om.* I / Offendere ⟨ledere vel⟩ P_2 **174** iracundia: iracondia IP_1 ⟨vel culpa⟩ H **175** Offendiculum: Ofendiculum P_1 / obstaculum ⟨obex⟩ H **178** parvus: parva I **179** *om.* H / Obticescere: Onticescere I Ocacicere P_1 Oonticescere P_2 / reticere: reticescere I **180** Obtendit: Optendit P_1 / opponit: proponit H **181** Obtundere: Optundere P_1 Obundere I **184** *om.* P_1 **186** ⟨Oestrum vel⟩ Oester P_2 / Oester: Oestrum P_1 **190** vel mons Macedonie *post* Ololampus *Mai* / ⟨ita⟩ dictus *Mai* / Ololampus: Ololimpus H / .i. celum *om.* P_1 **192** *om.* H / Operimentum (*Mai*): ⟨Opermentum⟩ operimentum V_1I ⟨Opertorium⟩ P_2 / coopertorium: ⟨cooperimentum⟩ coopertorium P_1 cooperimentum I **194** Originarius (*Mai*): Origenarius π **195** Orologium: Orologia V_1IP_1 / quod: quia V_1 / legantur: leguntur IP_1 *Mai* **197** *ante* 228 HI / Opalliare: palliare I / obnubilare: tegere HI ⟨Oppigrescere, rigere⟩ H ⟨stolari⟩ P_2 **198-199** *post* 165 H **198** Operiri: Opperiri *Mai* / expectare: expectatare P_2 **199** *om.* P_2 / coopertorium: copertorium P_1 / operimentum ⟨operculum.Opiter, Iovis opum pater⟩ H **200** *post* 227 H **201** confirmatus: offirmatus H **204** Oggannire: Obgannire H **205** Occipere ⟨inchoare⟩ P_1 / incipere ⟨incoare⟩ I ⟨inchoare⟩ P_2 *om.* P_1

403 M.

206 Obambulare, deambulare.
207 Octussis, octo asses.
208 Obductus, tectus, coopertus.
209 Obcipere, incipere, incoare.
210 Offex, impeditor.
211 Offensiuncula, offensio.
212 Obliquitas, inequalitas.
213 Oligia, retia.
214 Obtortus, valde tortus.
215 Obterere, conterere, perimere.
216 Occubare, cadere.
217 Obvallare, vallare.
218 Oppilare, obturare.
219 Olimentum, sagina, pinguedo, adeps, arvina, muria.
220 Omentum, crassitudo.
221 Olimpias, quinquennium.
222 Omelia, sermo popularis.
223 Omnigenus, omnium generum.
224 Onix, lapis, eo quod habet in se candorem ad instar unguis, quod dicitur
224a onix Grece.
225 Opifer, plenus, opulentus.
226 Opificium, auxilium.
227 Opitergium, castellum prope forum vel prope urbem.
228 Oscines, aves, quasi ore canentes.
229 Occinere, canere.
230 Occentare, canere. Augustinus quis occentavisset vel carmen condidisset.
231 Occubare, cadere, occumbere.
232 Optimates, boni et valentes.
233 Optimatim, optime.
234 Obtinet, continet.
235 Obsequela, obsequium.
236 Obsequiosus, obsequio plenus.
237 Ortographia, recta scriptura.
238 Officere, nocere.

---

230 Aug. *civ.* II 9: si quis occentavisset sive carmen condidisset

---

206-209 *om.* P_1 **208** coopertus ⟨superinductus⟩ H **209** *om.* IP_2 **211** offensio ⟨parva⟩ I **213** *post* 118 M_1A / Oligia: Obligia IP_1 / retia ⟨retiacula⟩ H **215** conterere ⟨deterere⟩ H **216** Occubare ⟨cubare⟩ P_1 / cadere ⟨occumbere⟩ H **218** Oppilare: Opilare P_2P_1 / obturare: opturare P_1 **219-220** Olimentum ... crassitudo: Olimentum ... muria, crassitudo, omentum H **221** Olimpias: Olympias Mai / quinquennium: quenquennium ⟨lustrum⟩ H **222-223** *mutato ordine* P_2 **222** Omelia: Homilia *Mai* **224** Onix: Olus I (*vix legitur*) / lapis ⟨quidam⟩ H / quod: qui *Mai* / habet: habeat I *Mai* **225** Opifer: Opifex P_2 **226-227** *mutato ordine* P_2 **226** auxilium ⟨suffragium⟩ H ⟨Oppalliare, tegere. Oppigrescere, rigere⟩ P_2 **227** urbem ⟨Opalliare. Opincescere, rigere⟩ P_1 **228** Oscines: Occines P_2 **229** Occinere: Occinnere H Oscinere P_1 / Augustinus ... condidisset *om. Mai* **234** Obtinet: Optinet I P_1 **236** Obsequiosus: Obsequosus H / obsequio: obsequiis P_1 **238** *om.* P_1 / nocere ⟨obesse⟩ H

404 M.

239 Obdetectus, denudatus.
240 Obcecare, cecare.
241 Obiacere, obponere.
242 Obites, vecticellus liminis.
243 Oblegare, circummittere.
244 Oblaqueare, illaqueare.
245 Obstupidus, amens.
246 Oblongus, ex obliquo longus.
247 Obullatus, circumdatus.
248 Occupare, optinere.
249 Obustus, circumustus.
250 Oppansus, velatus.
251 Oliginosus, pinguis.
252 Olfatus, odore plenus.
253 Ollitanus, ad ollam pertinens, sicut dicimus operculum ollitanum, quod pertinet ad ollam.
254 Oppessulatus, clausus, firmatus.
255 Oppendicem, breve pallium et scissum.
256 Optinarius, qui militum vicibus preest.
257 Oriola, navicula piscatoria.
258 Obuncus, curvus.
259 Obuncare, curvare.
260 Obserare, obfirmare.
261 Obtenebrare, obscurare.
262 Obiectare, obicere.
263 Obdurus, valde durus.
264 Obfuscare, denigrare.
265 Obiectus, oppositus.
266 Obluctari, reniti.
267 Oblitere, latere.
268 Oblinire, linire.
269 Obnectere, nectere.
270 Obrumpere, ingredi.
271 Obsitus, tectus, circumdatus.
272 Obtentus, precatus, qui opponitur inter nos et Deum.

---

239 Obdetectus: Obtectatus P_1 **240** cecare *om.* P_2 **241** Obiacere *om.* P_2 / obponere: componere P_1 **242** Obites: Obex P_2 / vecticellus: vectis P_2 / liminis: limes P_1 **244** *post* 246 I **245** *post* 243 I **247** Obullatus: Obvallatus *Mai* **248** *om.* H / optinere: obtinere I **251** Oliginosus: Olignosus P_2 **252** Olfatus: Olfactus H / plenus ⟨vel odoratus⟩ H **253** Ollitanus: Olitanus I Oblitanus P_1 / pertinens: pertinet I / sicut ... ollam *om.* V_1I / operculum *om.* P_1 **254** Oppessulatus: Obpessulatus I / clausus *om.* H / firmatus ⟨obseratus⟩ H **255** Oppendicem: Opecidem P_1 / scissum: scissus P_1 **256** Optinarius: Obtinarius I Opinarius P_1 **257** piscatoria: piscaria H **258-259** *mutato ordine post* 253 H **258** curvus ⟨uncus⟩ H **259** curvare ⟨uncare⟩ H **260-261** *om.* I **260** *post* 257 H / Obserare: Obferare P_1 / obfirmare ⟨oppessulare⟩ H **261** *om.* H / Obtenebrare: Obtebrare P_2 **262** Obiectare (*Mai*): Obtectare V_1 Oiectare P_1 **264** Obfuscare: Obsulcare V_1I **265-266** *mutato ordine* P_2 **265** oppositus: compositus P_1 ⟨contrarius⟩ H **267** Oblitere: Oblatere H Obliterare P_1 **269** nectere *om.* P_2 **270** *post* 274 P_2 / Obrumpere: Orupere P_1 **271-272** *mutato ordine* P_1 **272** qui opponitur *om.* H

404 M.

273 Oppansus, velatus.
274 Octonus, octavus.
275 Olores, aves, volucres.
276 Occines, prepetes.
277 Onocrotalus, pellicanus, avis in Egipto.
278 Opacus, obscurus.
279 Opacare, obscurare.
280 Operosus, ingeniosus.
281 Opinari, estimare.
282 Opinatus, divulgatus.
283 Oripilatio, nuditas.
284 Oricus, qui magnum os habet.

---

273 *om.* HP_2 / Oppansus: Opansus P_1 **274** Octonus: Octavus P_1 **275** Olores: Oloptes H / volucres ⟨prepetes, occines⟩ H **276** *om.* H **277** *post* 283 H / Onocrotalus (*Mai*): Onocratalus V_1 Ononocrotalus P_2 Occratulus I **278** *om.* H *Mai* **282** *post* 276 H / divulgatus ⟨famosus⟩ H **283-284** *mutato ordine* H

P

405 / 406 M.

[1] Premisse littere tractatu tali modo transcurso, protinus Grammatica ita se prompte, ita et parate ad dirivandum accingens, quasi parum prius vel nihil premisisset, ut liquidis clareret indiciis magnum aliquid eam prolaturam, sic sibi circumsedentes fuit affata poetas: "Nunc, filii, nunc diligentius attendite: en partium rivus Latialium iamiam profluet in uberrimum pelagus: en premaxima totius Latinitatis copia in vestris se auribus intonabit, que scorpiunculis nostris totius dumtaxat boni adversariis exitium parabit et interitum, quia tam copiose fertilitatis erunt, tantique habundantes examinis, ut non solum eos acerbissime cruciari, sed et si fieri, potest ad interitum eosdem facient properare. [2] Sed quia nunquam, pro dolor! nunquam lutulenta moritur invidia, immo tunc quasi reviviscit, cum aliquid in aliis egregium agnoscit, ceptos saltem dirivandi modos, quasi preduros ad eos contundendos malleos elevemus, primum de XV littera, que est P, tractatum inchoantes, que, teste Martiano, l a b r i s a p e r t i s, p e r s p i r i t u m e r u m p i t. [3] Nunc igitur, adhibitis attentius auribus, que proferenda sunt audite, quia et precipua sine dubio sunt, et omni Latinitati maxime congruunt". [4] Dixit, et alta nimis a sensibus extulit imis.

[1] **Pridem** adverbium ponitur pro positivo et comparatur prior primus. P i
[2] Ab hoc vero adverbio quod est pridem dicitur **priscus** a um, [3] et **pristinus**

---

2 Mart. Cap. III 261: P labris spiritus erumpit

---

prologum om. M_1
Incipit prologus in tractatum primum de -P- littera XV H
Prologus quintae decimae litterae *Mai*

1 transcurso: precurso P_1 / parate: aperte I properate P_1 / ad dirivandum (*Mai*): ad aderivandum V_1 / iamiam: .i. animam A iam *Mai* / in uberrimum: uberrimum P_1 / intonabit: intonuit P_1 / nostris: vestris P_1 *om. Mai* / parabit: parabunt H / solum *om.* A / facient: faciens A 2 pro dolor *om.* P_2 / nunquam *om.* φ / immo: imo *Mai* / tunc quasi: tunc I semper P_1 / aliquid *om.* I / dirivandi: deviandi A / contundendos: circumcalcandos P_1 / XV littera: quintae decimae litterae *Mai* / que est: scilicet P_1 / Martiano: Prisciano I / apertis *om.* P_2 4 a sensibus: assensibus V_1I
Explicit prologus H

Incipit tractatus primus de quinta decima littera que dicitur -P- H

1 comparatur ⟨pridem⟩ V_1H / primus ⟨et est comparatio anomala⟩ H P i

a um. [4] Ab hoc autem nomine prior dicitur **prius** adverbium, [5] et hic **priorculus** li .i. parvus prior, [6] et hec **priorissa** se, [7] et hic **prioratus** ui, [8] et **priorsum** adverbium .i. ad priorem partem, unde Macrobius de Saturnalibus aut enim accedit priorsum, aut sinistrorsum recedit. [9] Ab hoc quoque nomine quod est primus, **primarius** a um .i. primus, [10] et **prime** adverbium quod tamen non est in usu, [11] sed componitur **apprime** .i. valde, [12] et **primitus,** [13] et **primo,** [14] et **primum** adverbia, [15] dicitur **primulum** adverbium et diminutivum, unde Terentius in adelphos modo dolores, mea tu, occipiunt primulum. [16] Item ab hoc nomine quod est primus **primitivus** a um, [17] et hic et hec **primas** tis .i. ille qui primus habetur in populo, [18] unde hic **primatus** ui .i. eius magistratus, [19] et hic **primor** primoris .i. in ordine prior, [20] unde hoc **primordium** primordii .i. principium, [21] et pluraliter he **primitie** arum, [22] unde **primicius** a um .i. precipuus et inter alios primus, unde Ovidius metamorphoseos in IX ecce rapit mediis flagrantem iratus ab aris primicium torrem. [23] Primus componitur hic et hec **princeps** pis quasi quod primum est capiens, [24] unde hic et hec **principalis** et hoc principale, [25] et **principaliter** adverbium, [26] et hoc **principium** pii, [27] et **principor** aris .i. magistrari verbum deponens, [28] unde **principanter** .i. imperiose adverbium, [29] et hic **principatus** ui. [30] Componitur quoque primus **primevus** a um .i. primus in evo, [31] et hic **primicerius** rii .i. camerarius qui primum cereum portat ante regem, [32] et hic **primipilus** pili .i. qui primum pilum gestat in bello, [33] et hic **primivirgius** .i. qui primam virgam fert ante regem. Componitur etiam primus cum multis aliis partibus que aliis in locis competentius dicentur.

P ii [1] **Pario** ris peperi partum vel paritum tu verbum neutrum, [2] inde hic **partus,** [3] quod componitur hic **parmeus** mei .i. partus means. [4] Et a supino

---

P i 8 Macr. *Sat.* VII 9,3: aut enim accedit priorsum aut retrorsum recedit 15 Ter. *ad.* 289 22 Ov. *met.* XII 271-272: Ecce rapit mediis flagrantem Rhoetus ab aris | pruniceum (primicium *var. l.*) torrem

---

3 um ⟨ambo pro antiquus⟩ H **5** hic ⟨prior, unde⟩ I / .i. parvus prior: diminutivum P_1 **8** de Saturnalibus *om.* P_1 / recedit *om.* P_1 **9** quod est primus: dicitur φ **14** adverbia: adverbium P_2 ⟨omnia in uno sensu⟩ H **15** ⟨et ab isto extremo⟩ dicitur π / et diminutivum *om.* P_2 / mea tu (*distinxi*): meatu πφP_1 / occipiunt: accipiunt P_1A / primulum ⟨et inde primulus la lum diminutivum huius nominis prius⟩ H **16** primitivus: primitus A / um ⟨.i. primus primitius⟩ H **17** .i. ille *om.* AP_1 / habetur: est P_1 **18** magistratus ⟨vel dignitas⟩ H **19** primor primoris: primoris ris P_1 / prior: primus AP_2 **20** primordium primordii .i. principium: principium et primordium dii P_1 / primordii .i. principium *om.* φ **21** arum ⟨.i. prime partes⟩ H ⟨prime immolationes cuiuslibet rei nove⟩ P_1 **22** primicius: primitium P_2 / metamorphoseos in IX *om.* P_1 / iratus ab: ab ignibus P_1 / aris ⟨Rhoetus⟩ *Mai* **23** pis ⟨et dicitur princeps⟩ H ⟨quasi primus vel⟩ AP_2 / quod *om.* M_1P_1 / est: ius P_1 *om.* M_1 / capiens ⟨vel primum capiens⟩ P_1 ⟨vel que prioritas⟩ M_1 **26** *om.* P_1 **28** *om.* I **30** primus *om.* I / .i. primus in evo *om.* I **31** .i. camerarius *om.* I **32-33** *om.* H **33** primam: primus φ / Componitur ... dicentur *om.* P_1 / partibus *om.* I / competentius: competenter HI / dicentur: dicuntur HI tractabuntur φ

P ii **1** partum ⟨tu⟩ P_1 **3** parmeus: partumeus H **4** a ... fit *om.* P_1

partu addita rio fit **parturio** ris verbum derivativum, unde Priscianus hec, inquit, sunt derivativa amaturio, micturio, parturio. [5] Item a pario hic **puer** ri. Alii autem dicunt quod puer dicitur a parvo, eo quod parvus sit; alii a puro, eo quod purus sit; nobis vero magis placet, ut puer a pariendo dicatur, eo quod ex partu prodeat, [6] et inde hec **puera** puere, [7] et hic **puerculus** li, [8] vel hic **puerulus** li ambo diminutiva, [9] et hec **pueritia** e, [10] et hic et hec **puerilis** et hoc puerile, [11] unde **pueriliter** adverbium, [12] et hec **puerilitas** tis, [13] et **puerasco** is verbum incoativum, [14] quod componitur **repuerasco** is, unde Sidonius idem quodammodo repuerascit. [15] Item ab hoc nomine quod est puer hic **puellus** .i. iuvenis, unde Plautus in lenonibus dolet hic puellus sese venun ducier; [16] et inde hec **puella** le, [17] et hec **puellula** le, [18] et hic et hec **puellaris** et hoc puellare, [19] unde **puellariter** adverbium, [20] et hec **puellaritas** is. [21] Et sciendum quod antiqui dicebant **puerus** et non puer, unde Cecilius puere, deduc me ad patrios fines. [22] Nos quoque suscipimus hoc in eius diminutivo, quia ab hoc nomine quod est puerus dicimus **puerulus**; [23] et secundum analogiam ab hoc nomine quod est puer **puerculus**. [24] Puer componitur hec **puerpera** re .i. puerum pariens, [25] et inde hoc **puerperium** rii. [26] Pario componitur **operio** is ui opertum tu .i. tegere verbum activum, [27] inde **opertus** a um, [28] et hoc **operimen** nis .i. tegimen, [29] unde hoc **operimentum** ti, [30] et hoc **opertorium** rii, [31] et hoc **operculum** li, unde in lege vas sine operculo immundum erit; [32] invenitur quoque hoc **operulum** li per sincopam. [33] Operio componitur **cooperio** is, [34] unde **coopertus** a um, [35] et hoc **coopertorium** rii. [36] Cooperio quoque componitur **discoope-**

---

4 Prisc. *G.L.K.* II 429, 10-14 *H.*: est altera species derivativorum in 'urio' desinens, quae a participio praeteriti temporis solet fieri sive a supino in u terminante assumptione "rio", ut 'lectus' participium, 'lectu' supinum, ex his 'lecturio', 'esus esu esurio', 'mictu micturio', 'partu parturio', amatu amaturio', 'nuptu nupturio', 'dictatu dictaturio'. **14** Sidon. *epist.* IV 13,1: sed quodammodo repuerascit **15** Plaut. *len.* fr. 89: dolet huic puello sese uenum ducier (*cf.* Prisc. *G.L.K.* II 231, 22 *H.*: dolet hic puellus sese venun ducier) **21** Caecil. *com.* 100 Ribb.[3]: age age i, puere, duc me ad patrios fines **31** *num.* XIX 15: vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper inmundum erit P ii

---

addita: u littera mutata in V_1IP_1 / derivativum (*scripsi coll. Prisc. G.L.K. II 429, 10-14 H.*): desiderativum HIφ meditativum P_1 / unde ... parturio ⟨lecturio⟩ H *om.* P_1 / derivativa: desiderativa HIφ **5** parvo: parvitate P_1 / eo ... puro *om.* P_2 / puro: puero A / sit ⟨a crimine vel a pus indeclinabile quod est putredo, unde quidam pus putris custos pus est inmota putredo⟩ P_1 / puer *om.* P_1 / dicatur *om.* A **8** vel hic puerulus li *om.* P_1 / ambo *om.* φ **11** adverbium *om.* I **12** *om.* φ **14** quodammodo: quoquomodo P_1 **15** puellus ⟨et hic puellulus⟩ P_1 / .i. iuvenis *om.* P_1 / in lenonibus *om.* P_1 / dolet: docet P_1 / puellus: puellulus P_1 / sese: se P_1 / venum ducier: venum dici V_1 venunduci *Mai* venit ducietur I venisse duci P_1 **17** le ⟨diminutivum⟩ HI **19** adverbium *om.* I **21** antiqui ⟨frequentius⟩ P_1 / et non: quam P_1 / ⟨age age⟩ puere H ⟨puere⟩ P_1 **22** suscipimus: dicimus φ / hoc in eius *om.* M_1A / diminutivo: diminutivum P_2 diminutione P_1 *om.* M_1A / quia ... puerulus *om.* P_1 **23** *om.* P_1 / puerculus: puerulus V_1 puellus *Mai om.* I **24** puer *om.* I **25** rii ⟨sicut mulier iacet in puerperio post partum donec purificetur⟩ H **26** is ... activum *om.* P_1 **28** .i. tegimen *om.* P_1 **29** ti ⟨a quo per sincopam opermentum⟩ P_1 **31** operculum: opericulum φ / li ⟨omnia in uno sensu⟩ H / operculo: opericulo φ **32** operulum: operculum $HφP_1$ **33** cooperio is ⟨.i. tegere⟩ H *om.* I **34-35** *om.* I **36** Cooperio quoque componitur *om.* I / discooperio ⟨ris .i. detegere⟩ H

rio, [37] unde **discoopertus**. [38] Dicitur quoque **operior** ris pro expectare, quod in Terentio quam frequenter repperies, et caret preterito. [39] Item pario componitur **aperio** is, [40] inde **apertus** a um quod comparatur apertior apertissimus, [41] unde **aperte** apertius apertissime adverbia, [42] et hic **aper** pri eo quod feriendo aperiat, [43] et inde **aperculus** li diminutivum. [44] Aperio componitur **adaperio** is, [45] et **redoperio** is ambo pro aperire, [46] et ab istis **adapertus**, [47] **redopertus**. [48] Item pario componitur **repperio** is, [49] unde **repertus** a um, [50] et **experior** ris, [51] unde **expertus** a um, [52] quod componitur **inexpertus**, [53] et hoc **experimentum** ti.

P iii [1] **Pupus** a um dicebant antiqui pro hoc nomine quod est parvus, [2] unde et nos derivamus hic **pupillus** li eo quod parvam habet consolationem, [3] et hec **pupilla** le .i. meditullium oculi quia parva est, [4] et hic **pusio** nis .i. infans, unde Iuvenalis nonne putas melius, quod tecum pusio dormit; [5] et inde hic **pusiunculus** li, [6] et hic **pusiolus** li, ambo diminutiva. [7] Item ab hoc nomine quod est pupus hic **puber** puberis .i. iuvenis, [8] unde hic **puberculus** li diminutivum, [9] et hec **pubertas** tis .i. iuventa, [10] et hic **pubeta** te .i. iuvenis, [11] quod etiam hic **pubeda** de dicitur, unde Martianus Capella pubeda vix dum, vel paterna contremens; [12] et hec **pubes** is .i. inferior lanugo, [13] et inde **pubesco** is .i. crescere, [14] quod componitur **impubesco** is, [15] et **subpubesco** is. [16] Pubes vero quandoque dicitur pro iuvene et tunc componitur **impubes** is .i. imberbis, sic etiam et impuberes eos dicimus qui barbam necdum habuerunt. [17] Et componitur etiam **depubes** is .i. porcus suggens, et dicitur depubes quasi deorsum a setis quia pubes pro lanugine dicitur.

P iv [1] **Parvus** a um comparatur minor minimus, [2] ab hoc vero nomine quod est parvus **parvulus** a um diminutivum, [3] et hec **parvitas** tis, [4] et **parvum**

---

38 *cf.* Ter. *Andr.* 235; *eun.* 267, 890, 895; *Phorm.* 514

4 Iuv. VI 34 **11** Mart. Cap. I 31: bupaeda (pubeda *var. l.*) vixdum vel paterna contremens

---

38 operior: comperior A opperior *Mai* / quod ... preterito *om.* P_1 / quam frequenter *om.* φ / repperies: invenies• H **39** componitur ⟨comperio⟩ φ **43** diminutivum: .i. parvus aper V_1H **45** redoperio: redaperio M_1A readaperio P_1 recooperio I **46** istis ⟨verbalia⟩ I **47** redopertus: redapertus M_1A readapertus P_1 **52** *om.* M_1A

P iii **2** li ⟨.i. orphanus⟩ H **3** oculi ⟨unde scilicet videmus⟩ H **6** et ... ambo *om.* P_1 / pusiolus: pusillus M_1P_2 pusidens I / ambo *om.* φ / diminutiva: diminutivum P_1 ⟨et hec pusiola le⟩ H **7-9** Item ... tis *om.* I **10** pubeta: puberta *et s.l.* vel pubeta M_1 **11** pubeda: puberda *et s.l.* pubeda M_1 / dicitur ... contremens *om.* P_1 / dum *om.* I **13** is ⟨incoativum⟩ P_1 **15** *om.* I **16** .i. *om.* *Mai* / sic etiam et: sicut H / impuberes ... habuerunt *post* 17 H / impuberes: impubes V_1I / habuerunt: habent I **17** et dicitur depubes *om.* P_1 / lanugine dicitur ⟨puber quoque componitur impuber ris⟩ H

P iv **1** comparatur (*Mai*): componitur V_1 / minimus ⟨et est comparatio anomala .i. irregularis⟩ H ⟨unde parve vel parvum, minus, minime adverbia⟩ P_1 **2** ab hoc ... parvus *om.* Iφ / ⟨dicitur⟩ parvulus V_1H / diminutivum *om.* P_1 **4** *om.* P_1

adverbium quod tamen non habemus in usu propter absonantiam vocis, [5] sed inde dicimus **parum** per sincopam. [6] Et componitur **parumper** .i. parum adverbium. [7] Item ab hoc nomine quod est parvus **pusillus** a um quasi diminutivum eius, [8] et componitur hic et hec **pusillanimis** et hoc pusillanime, [9] unde **pusillanimiter** adverbium, [10] et hec **pusillanimitas** tis, [11] et dicitur **pusillanimis** quasi pusillum habens animum. [12] Item ab hoc nomine quod est parvus, secundum Ysidorum, hic **pullus** eo quod parvus sit, [13] unde hic **pullulus** li diminutivum, [14] et **pullulo** as .i. crescere verbum neutrum, inde verbalia. [15] Et hic **pulvinus** ni, [16] et hoc **pulvinar** ris, ambo pro plumacio quod efficitur de plumis pulli. [17] Notandum quoque quod dicimus **pullus** a um pro hoc nomine quod est niger, unde Ovidius metamorphoseos in IIII p u l l o s q u e e t l u c t i b u s a p t o s s e m p e r h a b e f e t u s; [18] et inde **pullatus** a um .i. nigris vestibus indutus, unde Iuvenalis h o r r i d a m a t e r, p u l l a t i p r o c e r e s. [19] Parvus componitur **parvipendo** is, [20] et **parvifacio** is. [21] Ab hoc vero nomine quod est minor dicitur **minus** adverbium, [22] et **minusculus** a um .i. aliquantulum minor, [23] et **minoro** as .i. minorem facere, [24] unde **minoratus**, [25] **minoratio**. [26] Minus componitur **paulominus** adverbium .i. aliquanto minus, [27] hinc etiam dicitur hic **minister** tri quasi a minor in statione, [27a] nam sterion dicitur statio, [28] et inde hec **ministra** tre, [29] et **ministro** as verbum neutrum et inde verbalia, [30] et hic **ministratus** ui, [31] et hoc **ministerium** ii, [32] unde hoc **misterium** ii per sincopam, [33] et inde **misticus** a um, [34] unde **mistice** adverbium. [35] Ministro componitur **administro** as, [36] unde **administrator** is, [37] **administratorius** a um, [38] et **administratus** a um, [39] et hec **administratio** nis, [40] et hic **administratus** ui. [41] Componitur etiam **subministro** as, et inde verbalia. [42] Ab hoc quoque nomine quod est minimus dicitur **minime**, [43] et **minimum** adverbia.

[1] **Pes** pedis, [2] inde hic et hec **pedestris** et hoc pedestre, [3] vel hic **pedester** hec pedestris et hoc pedestre, [4] et hic **pedulus** li, [5] unde hic **pedellus** P v

---

12 *cf.* Isid. *orig.* XII 7,5 **17** Ov. *met.* IV 160-161 **18** Iuv. III 212-213

---

habemus: est φ **5** sed inde dicimus *om.* P_1 / parum ⟨adverbium⟩ P_1 / per sincopam ⟨.i. per subtractionem unius littere, que est u⟩ π **6** .i. parum *om.* IP_1 / adverbium *om.* P_1 **7** quasi *om.* P_1 **11** animum ⟨quod etiam pusillanimus invenitur⟩ I **12** parvus *om.* P_2 / pullus: pupillus V_1A **15** ni ⟨pro pulvinario⟩ P_1 **16** ambo pro plumacio: idem P_1 / efficitur: sit φ **17** metamorphoseos in IIII *om.* P_1 / aptos: actos I / habe: habet P_1 *Mai* **20** is ⟨ambo pro parum appretiari⟩ H **21** minus ⟨nullus⟩ I **22** aliquantulum: aliquanto V_1H / minor *om.* P_1 **23** .i. minorem facere *om.* P_1 **26** aliquanto: aliquantulum φ **32** sincopam ⟨.i. secretum⟩ H **33** um ⟨.i. figurativus tipicus moralis⟩ H **36** is ⟨administratrix cis⟩ H **37** administratorius a um: administrarius M_1 *Mai om.* IP_2 **38** *om.* I *Mai* **42** minime ⟨adverbium⟩ P_1 *et s.l.* .i. non H **43** et minimum ⟨secundum⟩ P_1 *et s.l.* .i. modicum H / adverbia: adverbium P_1 P iv

3 vel... *pedestre: et hic pedester tri* I **4** li ⟨.i. chalzun⟩ H **5** pedellus: pepedellus P_1 P v

li eo quod minimos habeat pedes, [6] et hic **pediculus** li, [7] et inde **pediculosus** a um .i. pediculis plenus. [8] Et sciendum quod vocamus pediculos multis aliis modis videlicet **pedones**, [9] **pedunculos**, [10] **hispedicosos** a verme quodam hispedicosin, unde Quidam hispedicosin ubi me vidit, caput abscondit, pedes contraxit. [11] Item a pede hic **pedes** tis .i. pedester, [12] et hec **peda** de .i. vestigium humanum, [13] et hec **pedana** ne boia circa pedes, [14] et hoc **pedum** di baculus pastoralis, unde Virgilius in bucolicis at tu sume pedum; [15] et hic **pedor** is .i. pedum fetor, unde Lucanus longusque in carcere pedor; [16] hinc etiam **pedora** plurali numero dicimus sordes pedum vel aurium, [17] et **pedicos** vocamus qui sordidos habent pedes. [18] Item a pede hec **pedica** ce .i. cathena circa pedes, [19] unde **pedicatus** a um .i. catenatus, [20] et **pessum** .i. subtus adverbium, unde Lucanus Sidentia pessum corpora cesa iacent. [21] Et componitur **pessundo** as dedi verbum activum .i. subtus dare et inde verbalia. [22] A pedica quoque per compositionem dicitur **expedio** is .i. convenire vel liberare et dicitur expedire quasi extra pedicam aliquid ponere, [23] et inde **expeditus** a um .i. liber et promptus et comparatur expeditior expeditissimus, [24] unde **expedite** expeditius expeditissime adverbia, [25] et hec **expeditio** nis sicut dicimus aliquem isse in expeditionem militum, ubi milites liberi et prompti efficiuntur ad bellandum. [26] Expeditus componitur **inexpeditus**. [27] Sic etiam componimus a pedica **impedio** impedis et dicitur impedio quasi in pedicam te pono, [28] et inde **impeditus** a um, [29] et **impedite** adverbium, [30] et hec **impeditio** nis, [31] et hoc **impedimentum** ti, [32] **prepedio** is .i. impedio, [33] unde **prepeditus** a um, [34] et hec **prepeditio** nis, [35] **compedio** is .i. illaqueare innectere, [36] unde **compeditus** a um, [37] et pluraliter he **compedes** dum .i. cathene circa pedes. [38] Item a pede hec **podagra** e .i. pedum propria quedam infirmitas, [39] sicut **ciragra** manuum, [40] et inde **podagricus** a um. [41] Et per compositionem hic **suppedaneus** ei .i. scabellum sub pedi-

---

10 *non repperi* **14** Verg. *buc.* V 88 **15** Lucan. II 73 **20** Lucan. III 674-675: Sidentia pessum | corpora caesa tenent

---

minimos: parvos P_1 **7** .i. pediculis plenus *om.* P_1 / pediculis: pediculi P_2 **8** sciendum: notandum φ / vocamus: dicimus P_1 / pediculos: pediculosos I **10** *om.* P_1 / hispedicosin: hispedicosis *Mai* / Quidam hispedicosin: quidam hispedicosis *Mai* quidam I / pedes: pedem *Mai* **11** pede: pes P_1 / hic *om. Mai* / .i. pedester *om.* φ **13** pedana ne: peda P_1 / boia: hora I **14** in bucolicis *om.* P_1 **16** plurali numero: pluralis numeri I / numero dicimus *om.* P_1 **17** pedicos ⟨eius⟩ V_1 ⟨eos⟩ HM_1 *Mai* / vocamus *om.* P_1 / qui: illos φ **19** catenatus: incatenatus π ⟨et pedestre nomen⟩ P_1 **20** unde Lucanus *om.* M_1 / iacent: tenent P_1 **21** dedi *om.* φP_1 / verbum activum *om.* M_1A / subtus dare: subiugare P_1 **22** liberare ⟨vel promptum facere⟩ H / et dicitur expedire *om.* P_1 / aliquid *om.* H **23** promptus ⟨ad bellandum⟩ M_1P_2 ⟨ad bellum⟩ A **24** adverbia *om.* I **25** sicut: intra P_1 *om.* I / dicimus aliquem isse *om.* I / aliquem ... ubi *om.* P_1 / isse in expeditionem: esse in expeditione φ / ubi (*Mai*): ut V_1 eo quod P_1 / efficiuntur: sunt P_1 / ad bellandum *om.* φ **27** Sic etiam componimus *om.* P_1 / impedio impedis et *om.* P_1 / te *om.* P_1 **32** impedio: impedire M_1A **33** prepeditus: inpeditus P_1 **34** prepeditio: inpeditio P_1 / nis ⟨prepedimentum⟩ I **35** innectere *om.* φP_1 **36** *om.* M_1A **37** pluraliter *om.* P_1 / cathene circa pedes: catena pedum P_1 **38** podagra: pedagra V_1I / propria quedam *om.* P_1 **39** ciragra ⟨infirmitas⟩ P_1

411 / 412 M.

bus, [42] et pluraliter he **suppetie** arum .i. auxilia que ab illis maxime petuntur vel illis precipue dantur, qui sub aliorum detinentur potestate, unde in historiis frequenter legitur prebuerunt illis suppetias. Hinc etiam Augustinus de civitate Dei in VIII qui hinc deferunt petitiones nostras, inde referunt Deorum suppetias; [43] et inde **suppedito** as .i. auxiliari. [44] Item a pede per compositionem hic **alipes** dis .i. velox pede tantum, [45] et hic et hec **prepes** tis .i. velox et aliquando dicitur pro ave, [46] et **repedo** as .i. remeare, et inde verbalia, [47] et **repedito** as verbum frequentativum. [48] Et componitur pes **bipes** [49] unde **bipedalis**, [50] **tripes**, [51] unde **tripedalis**, [52] **quadrupes**, [53] unde **quadrupedalis**, [54] et **quadrupedius** a um, unde Plautus in Amphitrione cursu quadrupedio agitabo adversum clivum. [55] Componitur quoque pes hic **semipes** .i. dimidius pes, [56] et **sexquipes** .i. totus unus pes, unde Persius nugaris, cum tibi, calve, pinguis aqualiculus propenso sexquipede extat; [57] et **sonipes**, [58] **eripes**, [59] **cornipes**, [60] **levipes**, [61] **multipes**.

[1] **Procus** ci .i. nove coniugis appetitor, [2] inde **procio** cis civi citum tu .i. P vi
novam coniugem petere, [3] unde hic et hec et hoc **procax** cis .i. avidus et importunus ad petendum, quod comparatur procacior procacissimus, [4] unde **procaciter** procacius procacissime adverbia, [5] et hec **procacitas** is, [6] et **procaculus** a um .i. aliquantulum procax. [7] Dicimus etiam **proco** as, [8] et **procito** as pro sepe petere sicut proci faciunt vel pro sepe prolongare sicut

---

42 *cf. bell. Afr.* V 1; XXV 5; XXXIX 4; XLI 2; LXV 2; LXVIII 3; LXXV 4 Aug. *civ.* VIII 22: qui hinc ferant petitiones nostras, inde referant deorum suppetias **54** Plaut. *Amph.*] *asin.* 708: calcari quadrupedo agitabo aduorsum cliuom **56** Pers. I 56-57: nugaris, cum tibi, calue, | pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet

---

42 frequenter *om.* P_1 / Hinc ... suppetias *om.* P_1 / petitiones: potiones φ **44** pede ⟨pedetemptim adverbium .i. morose, sicut dicimus pedetemptim ambulat quasi quemlibet passum prius pede leniter temptans et sic gressum fortiter infingens et⟩ H / velox ⟨et hic acupedius dii .i. velox⟩ H / pede tantum: pedetentim V_1 φ *om.* HI **45** et hic ... velox *om.* I / tis: dis V_1H ⟨communis generis⟩ P_1 *om.* φ **51** *om.* φ **53** *om.* φ / unde ⟨quadrupedo as, et inde quadrupedito as. Invenitur etiam quadrupedante equo, et⟩ P_1 **54** in Amphitrione *om.* P_1 / clivum: dumum I **55-56** hic ... pes: hic sexquipes .i. dimidius (plenus H) pes πφ **56** nugaris ... aqualiculus *om.* P_1 / propenso: propense V_1 **57** et ⟨inde hic et hec sexquipedalis et hoc sexquipedale .i. totum pedem habens, unde Horatius in poetris [*ars* 96-97] Telephus et Peleus cum pauper et exsul uterque proicit ampullas et sesquipedalia verba. Pes etiam componitur⟩ H / sonipes ⟨.i. palefridus⟩ H **58** eripes ⟨loripes⟩ P_1 **59** cornipes ⟨compes⟩ M_1P_2 **60** levipes ⟨.i. murilegus vel lepus⟩ H **61** multipes ⟨.i. vermis quidam multos habens pedes, Iuvenalis etiam ostendit quod loripes dis dicitur pro eo qui tortos habet pedes sic dicens [II 23] loripedem rectus derideat, Ethiopem albus⟩ H ⟨centupedia⟩ P_1

2 petere: appetere I **3** et importunus ad petendum *om.* P_1 / comparatur ⟨procax⟩ H **4** adverbia: adverbium P_2 *om.* IM_1 **7** proco as: procor aris P_1 ⟨vel procor caris⟩ H ⟨procor aris .i. petere quod componitur reciprocor aris quasi retro petere. Reci enim dicitur retro, et inde reciprocus a um, reciproce adverbium, inde reciprocatus, reciprocatio. Dicitur etiam a procor⟩ M_1A **8** procito as: procitor aris M_1A / pro sepe petere: frequentativum P_1 / sicut proci faciunt *om.* P_1 / vel pro sepe prolongare *om.* P_1

mulieres faciunt procis suis, et ab istis verbalia. [9] Item ab hoc nomine quod est procus pluraliter hi **proceres** erum eo quod semper laudem et bellum appetant, [10] et **procul** adverbium, [11] unde **proculus** li .i. filius qui nascitur patre procul existente a patria, [12] et hec **procula** e .i. vestis quedam pretiosa, quia de procul afferebatur et dicitur procula quasi procul lata, unde Iuvenalis in Proculas et Pollucas est mecha Labulla.

P vii [1] **Partior** tiris partitus sum tum tu verbum deponens, [2] inde **partitor** is, [3] **partitus** a um, [4] hec **partitio** nis, [5] unde hec **partio** nis per sincopam, [6] et hec **partitudo** nis .i. partitio, unde Plautus in Amphitrione proxima partitudo cui competit, nequeo comminisci. [7] Partitus componitur **bipartitus,** [8] **tripartitus,** [9] **quadripartitus.** [10] Item a partior **partim** adverbium, [11] et hec **pars** partis, [12] unde hic **particus** ci .i. negotiator particulas vendens, [13] et hec **particula** e, [14] unde hic et hec **particularis** et hoc particulare, [15] et **particulariter** adverbium, [16] et hec **particularitas** tis, [17] et **particulatim** adverbium. [18] Dicitur quoque a parte hec **portio** nis .i. pars vel partio, unde in psalmis portio mea, Domine, sit in terra viventium. [19] Pars componitur hic et hec et hoc **expers** tis .i. extra partem, [20] et inde **experior** ris .i. probare verbum deponens, [21] unde **expertus** a um, [22] et **experte,** [23] et **expertim** adverbia, [24] et hoc **experimentum** ti. [25] Item pars componitur hic et hec et hoc **impers** tis .i. sine parte, unde Ambrosius super Egisippum vestro prelio omnes implicabuntur, nec erit ulla regio vestri impers cruoris; [26] et inde **impertior** ris, [27] vel **impertio** is impertii vel impertivi .i. donare, [28] et inde **impertitus** a um.

P vi 12 Iuv. II 68: in Proculas et Pollitas (pollucas *var. l.*)? Est moecha Fabulla (Labulla *var. l.*)

P vii 6 Plaut. *Amph.*] *aul.* 75-76: propinqua partitudo quoi appetit, | queo comminisci 18 *psalm.* CXLI 16: portio mea in terra viventium 25 Ambrosius = Heges. II 9,1: uestro igitur proelio Iudaei omnes inplicabuntur, nec erit ulla regio nostri expers cruoris

---

P vi 9 erum: erunt V_1 / laudem: laudes P_1 / appetant: appetunt P_1 11 .i. filius *om.* P_1 12 quasi: quia a V_1HA

P vii 1 partitus ... verbum *om.* φ 5 nis ⟨pro quo dicimus nunc portio⟩ P_1 / per sincopam ⟨unde ibi portio mea dicitur et cetera⟩ P_1 6 partitio: partio P_1 / in Amphitrione *om.* P_1 / cui: tui I tibi P_1 / nequeo comminisci *om.* P_1 7 Partitus: Partior P_1 / bipartitus: bipartio P_1 ⟨ta tum .i. in duas partes partitus, et⟩ H 8 tripartitus: tripartio P_1 9 quadripartitus: quadripartio ⟨tis tivi vel inpartior tiris⟩ P_1 13 hec *om.* *Mai* / e ⟨diminutivum⟩ P_1 16-17 *om.* M_1A 18 *om.* P_1 / vel partio *om.* I / partio: portio P_2 particio *Mai* / psalmis: psalmo *Mai* / mea: mihi M_1 / sit in terra viventium: et cetera A *om.* M_1 20 probare: explorare P_1 / verbum deponens: verbum commune H *om.* φ 22 experte ⟨adverbium⟩ P_1 23 *om.* P_1 24 ti ⟨.i. probamentum ⟩ V_1 *s.l.* H ⟨et hec experientia⟩ *et s.l.* .i. probatio H 25 tis ⟨vel expers tis⟩ V_1 / super ... implicabuntur *om.* P_1 / vestro: nostro I / erit: erat P_1 / ulla: illa P_1 / vestri: nostri IP_2P_1 / cruoris ⟨Item componitur pars particeps capiens partem, inde participium ii, et participalis e, et participo as vi neutrum. Item a parcior partitus a um quod componitur bipartitus, tripartitus, quadripartitus⟩ P_1 26-28 *om.* P_1 27 .i. ⟨partiri⟩ H / donare ⟨partem dare⟩ H 28 um ⟨componitur etiam pars particeps .i. partem capiens, a quo hoc participium pii, et hic et hec participialis et hoc participiale, et participo pas verbum neutrum, a quo verbalia⟩ H

413 / 414 M.

[1] **Pleo** ples non est in usu, [2] sed inde dicitur **plenus** a um quod comparatur plenior plenissimus, [3] unde **plene** plenius plenissime adverbia, [4] et hec **plenitudo** nis, [5] et **plenarius** a um, [6] unde **plenarie** adverbium. [7] Pleo componitur **impleo** ples, [8] unde **impletus** a um, [9] et hec **impletio** nis, [10] et hoc **implementum** ti. [11] Impleo quoque componitur **adimpleo** es, [12] unde **adimpletus** a um, [13] et hec **adimpletio** nis, [14] **suppleo** es .i. superimplere, [15] unde **suppletus** a um, [16] et hec **suppletio** nis, [17] et hoc **supplemen** nis, [18] unde hoc **supplementum** ti, [19] **oppleo** es .i. implere, unde Terentius mulier lacrimis opplet os; [20] et inde **oppletus** a um, [21] et hec **oppletio** nis, [22] **repleo** es, [23] unde **repletus** a um, [24] et hec **repletio** nis, [25] **expleo** es, [26] unde **expletus** a um, [27] et hec **expletio** nis. [28] Et componitur **expletus** a um, [29] **inexpletus** .i. non impletus, [30] unde **inexplete** adverbium, [31] **compleo** es, [32] unde **completus** a um, [33] et hec **completio** nis, [34] et hoc **completorium** ii. Et sciendum quod omnia composita a pleo habent unum sensum et dicuntur pro implere. P viii

[1] **Pugno** as verbum neutrum, inde verbalia, [2] et hec **pugna** e, [3] unde hec **pugnula** e, [4] vel **pugnella**, [5] vel **pugnariola** e diminutiva, [6] et hic et hec et hoc **pugnax** cis quod comparatur pugnacior pugnacissimus, [7] unde **pugnaciter** pugnacius pugnacissime adverbia, [8] et hec **pugnacitas** tis, [9] et **pugnaculus** a um .i. aliquantulum pugnax, [10] et **pugnabundus** a um .i. pugna plenus, unde Iosephus in XVIII cum eis Iudas aulam pugnabundus invasit. [11] Item a pugno hic **pugnus** ni, [12] unde hic **pugillus** li .i. parvus pugnus, [13] et hic **pugillaris** is .i. tabula manualis, unde in evangelio et postulans pugillarem scripsit. [14] Et a pugillo hic **pugil** is .i. victor, [15] unde hic **pugillatus** ui .i. victoria, unde Macrobius de Saturnalibus si quis ut se amplius exerceat, vel ad pu-

---

19 Ter. *heaut.* 305-306: mulier telam desinit | continuo et lacrumis opplet os totum sibi — P viii

10 *non repperi* **13** Luc. I 63 **15** Macr. *Sat.* VII 1,16 — P ix

---

3 adverbia: adverbium P_2 **7-11** impleo ... componitur *om.* P_1 **10** *om.* φ **12-13** *om.* φ **14** .i. superimplere *om.* P_1 **16** *om.* P_1 **19** implere: repleo P_1 / unde Terentius *om.* M_1 **22-24** *om.* P_1 **25** es ⟨.i. superimplere vel explicare⟩ H **28** expletus a um *om.* I **29** .i. non impletus ⟨et expletus⟩ M_1A ⟨et expletivus⟩ P_2 *om.* P_1 **30** inexplete: expletive φ **34** ii ⟨et hoc complementum ti. Depleo ples .i. evacuare sed contrarium huic verbo plere de enim privat, unde Statius Achilleidos [I 8-9] tu modo, si veteres digno deplevimus haustu da fontes mihi, Phebe, movos; et inde verbalia⟩ H ⟨et repleo es activum⟩ P_1 / omnia *om.* φ / a pleo habent unum sensum et *om.* P_1 / unum: eundem φ / implere ⟨preter depleo⟩ H — P viii

3 e ⟨diminutivum⟩ P_1 **4** vel: et P_1 **5** *om.* P_1 **7** adverbia: adverbium P_2 *om.* I **10** pugna plenus: frequenter pugna P_1 / in XVIII cum eis Iudas *om.* P_1 **11** ni ⟨.i. manus clausa⟩ H **12** .i. parvus pugnus: diminutivum P_1 / pugnus (*Mai*) *om.* V_1 **13** manualis: que deferri preter pugno P_1 / scripsit: et cetera P_1 *om.* I **14** pugillo: pugilo I *Mai* ⟨per apocopem⟩ P_1 / victor ⟨athleta⟩ H **15** .i. victoria: ars ipsa φ / de Saturnalibus *om.* P_1 / ut *om.* P_1 / exerceat: exercet P_1 — P ix

gillatum; [16] et inde **pugilicus** a um .i. victoriosus vel invictus, [17] unde **pugilice** .i. victoriose adverbium, unde Plautus in Epico pugilice, inquit, valet atque athletice. [18] Item a pugilo hic **pugillator** is .i. victor pro bellator, [19] et inde **pugillatorius** a um .i. victoriosus, [20] unde **pugillatorie** .i. victoriose adverbium. [21] Pugno componitur **expugno** as, [22] unde **expugnanter** adverbium, [23] et **expugnator**, [24] **expugnatus**, [25] **expugnatio**, [26] **expugnabilis**, [27] unde **expugnabiliter** adverbium, [28] et componitur **inexpugnabilis**, [29] unde **inadpugnabiliter** adverbium, [30] **propugno** as, unde verbalia, [31] et hoc **propugnaculum** li .i. locus unde pugnatur sicut turris vel castellum, [32] **impugno** as, [33] unde **impugnator**, [34] **impugnatus**, [35] **impugnatio**, [36] **depugno** as .i. pugnare, unde Prudentius in sicomachia ipse salutiferas possesso in corpore vires depugnare iubes; [37] **repugno** as, [38] unde **repugnanter** .i. resistenter, [39] et hec **repugnantia** e .i. resistentia, [40] **oppugno** as, [41] **compugno** as, et ab istis verbalia.

P x [1] **Patyr** Grece pater Latine, [2] inde hic **paterculus** li diminutivum, [3] et **paternus** a um, [4] unde hec **paternitas** tis, [5] et hic **patruus** ui, [6] et hic **patruelis** is, [7] et **patrisso** as .i. patri assimilari, unde Terentius in adelphos laudas, Ctesipho, patrissas: abi virum te iudico. [8] Item a patre hic **patrimes** mis .i. puer patri similis, et dicitur patrimes quasi patrem imitans, [9] sic etiam dicimus **matrimes** mis puer qui matrem imitatur, [10] et hec **patria** e, [11] unde **patronomicus** a um .i. de patria natus, [12] et componitur patria **repatrio** as .i. ad patriam remeare, et inde verbalia. [13] Item a pa-

---

17 Plaut. *Epid.* 20: ualet pugilice atque athletice 36 Prud. *psych.* 14-15: Ipse salutiferas obsesso in corpore turmas | depugnare iubes

7 Ter. *ad.* 564: laudo: Ctesipho, patrissas: abi, virum te iudico

---

16 a um ... invictus *om.* φ **17** .i. victoriose *om.* φP_1 / Epico: Epidico *Mai om.* P_1 / athletice: attice φ *om.* V_1I **18** is ... bellator *om.* φ **19** a um .i. victoriosus *om.* φ **20** .i. victoriose *om.* φP_1 / adverbium ⟨unde Plautus in Epico [*cf.* 17]⟩ V_1 **21** as ⟨.i. pugnando destruere vel vincere⟩ H **22-25** expugnanter ... expugnatio: verbalia φ **23** expugnator: expugnatorius a um P_1 ⟨expugnatrix⟩ H **24-25** *om.* P_1 **28-29** *om.* M_1A *Mai* **29** inadpugnabiliter: inexpugnabiliter HIP_1 / adverbium *om.* I **30** unde verbalia *om.* M_1 **31** propugnaculum: pugnaculum A / unde: ubi P_1 *Mai* / sicut turris vel castellum *om.* φ **33-35** *om.* φ **33** *om.* V_1I / impugnator ⟨impugnatrix⟩ H **36** as .i. pugnare *om.* P_1 / in sicomachia *om.* P_1 / ipse: ipsa A ipsas P_2 / possesso: obsesso M_1 / vires: turmas I **37** as ⟨.i. resistere⟩ H **38** repugnanter ⟨adverbium⟩ P_1 / .i. resistenter *om.* P_1 **39** e .i. resistentia *om.* P_1 **41** as ... verbalia *om.* φ

1 Patyr: Πατὴρ *Mai* **2** diminutivum: .i. parvus pater V_1H **5** et ⟨patrius a um, et⟩ P_1 / ui ⟨.i. patris frater⟩ H **6** is ⟨.i. patruus⟩ H **7** in adelphos: in adelphis *Mai om.* P_1 / laudas: laudis H laudo φ *Mai* / iudico: video M_1A **8** a patre *om.* φ **9** dicimus: dicitur φ / mis ⟨vocantes sic⟩ π / puer: puerum πφ / matrem (*Mai*): matre V_1 / imitatur: imitans φ **10** e ⟨et per compositionem hic et hec compatriota e⟩ P_1 **11** de patria natus: significans patriam P_1 **12** .i. ad patriam remeare: .i. a patria remorare V_1 *om.* IP_1 **13** patre ⟨patrius a um, et⟩ H

tre hoc **patrimonium** ii, [14] et hic **patronus** ni .i. defensor, [15] unde hec **patrona** ne, [16] et **patrocinor** ris .i. defendere verbum deponens, [17] unde **patrocinator**, [18] **patrocinatus**, [19] **patrocinatio**, [20] et hoc **patrocinium** ii .i. defensio. [21] Item a patre **patritius** a um .i. de patrum genere natus, [22] quod etiam **patrius** dicitur, [23] et **patro** as .i. facere, [24] unde **patratus**, [25] **patratio**. [26] Et componitur **repetro** as, [27] et **perpetro** as, [28] et **impetro** as, et ab istis verbalia. [29] Pater componitur hic **compater**, [30] et hic **patriarcha** che .i. princeps patrum, [31] et hic **patrimus** mi .i. ille qui cum sit pater adhuc habet avum vivum, [32] et hic **paterfamilias** .i. pater super familiam.

[1] **Pinso** is pinsui pinsum su verbum neutrum .i. pistrire, [2] inde hic **pi-** P xi
stor ris, [3] unde **pistorius** a um, [4] et hec **pistrix** cis quod etiam pro muliere dicitur que pinsit, et pro quodam magno pisce qui aliter dicitur balena. [5] Item a pinso **pinsus** a um .i. pistritus, [6] et hec **pinsio** nis, [7] unde hec **pinsiuncula** e .i. parva pinsio, [8] et hec **pinsa** e .i. scacella cum qua pasta maceratur, unde quidam poeta neque pinsis pinsui neque palatis molui; [9] et inde hec **pinsula** e diminutivum, [10] et **pinso** as, [11] et **pinsito** as ambo pro frequenter pistrire, et ab istis verbalia. [12] Item a pinso hoc **pistillum** li .i. pestellum. [13] Et a nomine pistrix quod superius protulimus, **pistrio** is verbum neutrum, [14] unde **pistritus** a um, [15] et hec **pistritio** nis, [16] et hoc **pistrinum** ni .i. locus ubi pistritur, [17] quod etiam aliter dicimus hec **pistrilla** le, unde Terentius in adelphos apud ipsum locum est pistrilla, et ex adverso fabrica. [18] Item a pinso **pisticus** a um .i. conmixtus ex diversis, sicut electuarium vel pretiosum unguentum ex diversis commiscetur speciebus.

---

8 Poeta Pomponius Bononiensis *atell.* 187-8 Ribb.[3]: neque malis molui neque palatis pinsui
17 Ter. *ad.* 583-584: apud ipsum lacum (locum *var. l.*) | est pistrilla et exadvorsum fabrica

---

15-20 *post* 28 P_1 **16** defendere *et s.l.* vel auxiliari H / verbum deponens *om.* φ **17-19** patro- P x
cinator, patrocinatus, patrocinatio: verbalia φ **18** patrocinatus ⟨patrocinatrix⟩ H **20** defensio ⟨vel auxilium⟩ H **21** a patre: de patre H *om.* V_1 / natus ⟨quasi nobilis⟩ P_1 **22** patrius: patruus V_1I **24-25** patratus, patratio: verbalia φ **26** as ⟨.i. reficere tortum facere⟩ H **27** as ⟨.i. perficere⟩ H **28** et impetro as ⟨.i. petere vel petendo optinere⟩ H *om.* M_1P_1 **29** Pater: Patro *Mai* **30** .i. princeps patrum ⟨quia archos dicitur princeps⟩ π *om.* φ **31** patrimus mi: patrinus ni π / vivum *om.* P_1 **32** .i. pater super familiam. ⟨Componitur etiam hic et hec patricida de .i. ille qui occidit patrem, et inde hoc patricidium dii. Dicitur etiam a patre hic patrinus ni⟩ H *om.* φ

1 su ⟨vel pistum tu⟩ H **4** pro muliere *om.* P_1 / que pinsit, et pro quodam *om.* P_1 / pinsit P xi
(*Mai*): pinxit V_1 / aliter dicitur *om.* P_1 **5** .i. pistritus *om.* P_1 **7** *om.* A / .i. parva pinsio: diminutivum IP_1 **8** .i. ⟨parva⟩ φ / scacella: scutella P_2 *s.l.* M_1 / poeta *om.* P_1 / palatis: polaris I **10-11** et ... pistrire: et pinso as frequentativum, et pinsito as frequentativum P_1 **11** ambo ⟨frequentativa⟩ M_1A / pistrire: pinsere I **13** *om.* P_1 / protulimus: posuimus φ **14** pistritus: pisticus I pistrius P_2 **15** pistritio: pistrio M_1P_2 **17** dicimus: dicitur Iφ / in adelphos: in adelphis *Mai om.* P_1 / apud: ab tum P_1 / et ex adverso fabrica *om.* P_1 **18** electuarium: lactuarium πP_1 / commiscetur: conmixtum H confectum M_1A / speciebus. ⟨Et a supino pistu u mutata in o fit pisto as verbum neutrum, unde verbalia⟩ H

P xii [1] **Pellis** is, [2] inde hec **pellicula** le diminutivum, [3] et **pellitus** a um .i. pellibus indutus, [4] et hec **pellicia** e, [5] et hec **pelliris** is .i. galea ex corio vel ex pelle, [6] et hic et hec et hoc **pellax** cis .i. fallax fraudulentus, unde Martianus pellax soricas cumque sensim congeris; et comparatur pellacior pellacissimus, [7] unde **pellaciter** pellacius pellacissime adverbia, [8] et hec **pellacia** e .i. fallacia, unde Prudentius contra hereses sentio quem contra moveat pellacia litem. [9] Item a pelle **pellicio** is pellexi vel pellicui pellicitum tu .i. decipere verbum activum, unde Livius quepiam te Lidio fulgens decore et gratia pellicuit; [10] et inde hec **pelex** cis .i. illa que sub uxore habetur vel ante uxorem habita est dimissa, [11] unde hic **pelicatus** ui .i. adulterium. [12] Pellis componitur hic **pelliparius** rii .i. parmentarius eo quod parat pelles. [13] Componitur quoque pellis **depelliculo** as .i. decipere verbum activum, [14] inde **depelliculator**, [15] **depelliculatus**, [16] **depelliculatio**.

P xiii [1] **Pilus** li, [2] inde **pilosus** a um, [3] et hec **pilositas** is, [4] et hic **pilax** cis .i. catus murilegus, eo quod pilis maxime habundet vel quia pilus eius est pretiosus, unde in vita sancti Sansonis legitur quod cellerarius confecit venenum, et probavit per pilacem esse mortiferum. [5] Item ab hoc nomine quod est pilus hec **pila** e .i. polotellus cum quo luditur eo quod sit pilis plenus. [6] Et componitur hic **pilicrepus** pi .i. ille qui ludit cum pila, [7] quod etiam hic **ludipilus** li dicitur eo quod ludat cum pila. [8] Et sciendum quod **pila** quoque dicitur pro quodam vase in quo teruntur her-

---

P xii 6 Mart. Cap. IV 423: pellax soritas cumque sensim congeris 8 Prud. *ham.* 637: Sentio quam (quem *var. l.*) contra moueat pellacia litem 9 Livius] Laev. 18 Buechner (*cf.* Prisc. *G.L.K.* II 496,27-497,1 *H.*): quaepiam alia te illo | Asiatico ornatu affluens, | aut Sardiano ac Lydio- | fulgens decore et gratia | pellicuit

P xiii 4 *Vita Samsonis* 16 p. 159, ASOB I: Pistor vero accepto consilio mali fratris venenum sancti Samsonis per suum antidotum pocula miscuit, tillum quoddam fricans dedit ei bibere, atque quatenus fieret probabile mortiferum, parum de eo prius pelaci dedit. Pelax autem ut bibit, saltum praecipitem dedit et statim mortuus est.

P xii 2 diminutivum *om.* π 6 fallax *om.* φ / fraudulentus *om.* P_1 / Martianus *om.* P_2 / soricas: foricas M_1P_1 / cumque sensim congeris *om.* P_1 7 adverbia *om.* I 8 contra hereses *om.* P_1 / quem: quam M_1P_2 / contra moveat: commoveat I / pellacia *et s.l.* vel sententia H / litem: littere I 9 pelle: pellis P_2 / verbum activum *om.* P_1 / quepiam: quempiam IM_1 / te Lidio: tolidio I / te ⟨mulier⟩ H 10 sub uxore habetur vel *om.* P_1 12 parmentarius: palmentarius π / eo quod parat: .i. preparat P_1 ⟨.i. preparat⟩ π 14-16 depelliculator, depelliculatus, depelliculatio: verbalia φ 14 depelliculator ⟨depelliculatrix⟩ H 15 *om.* H 16 depelliculatio ⟨et hec depelliculatio, et componitur versipellis⟩ P_1

P xiii 4 catus *om.* P_1 / murilegus *om.* I / eius *om.* P_1 / confecit: fecit φ / et ... pilacem: et per pilacem comprobatum P_1 / esse *om.* I 5 e ... luditur *om.* P_1 / polotellus: pilotellus φ / sit: fit I / plenus: plena ⟨pilote⟩ P_1 *om.* I 6-7 Et ... pila: Et inde per compositionem hic ludipilus eo quod ludat cum pila, et hic pilicrepus in eodem sensu φ 8 pila *om.* P_2 / vase in: instrumento cum I / teruntur: tenentur *Mai* / herbe: habere P_2

417 / 418 M.

be, [9] et tunc inde venit hoc **pilentum** ti .i. quoddam genus curruum eo quod terat viam, unde Horatius in epistolis eseda festinant, pilenta, petorita; [10] et **pilo** as .i. rapere sed non est in usu. [11] Componitur quoque **compilo** as verbum activum .i. rapere vel contundere, unde Horatius ne te compilent fugientes; [12] et inde **compilator** is quo nomine ille vel maxime solet censeri qui sicut diverse herbe in pila ita plurima aliorum scripta inter sua congerit, [13] et inde **compilatorius** a um, [14] et **compilatus** a um, [15] et hec **compilatio** nis. [16] Item ab hoc nomine quod est pilus per compositionem hic **capillus** li, et dicitur capillus quasi capitis pilus, de quo in tertia littera sufficienter diximus, [17] et hoc **pilleum** ei .i. mitra quia tegit pilos, [18] unde hoc **pilleolum** li diminutivum, unde Horatius ut cum pilleolo soleas conviva tribulis.

[1] **Pilum** li .i. telum, [2] inde hic **pilanus** ni ille qui cum telo graditur armatus, [3] et hic **pilata** e .i. fur et dicitur pilata quasi cum pilo latens, [4] et hic **pirata** e .i. raptor in aquis et dicitur pirata quasi cum pilo et rate pugnans, [5] unde **piraticus** a um, [6] et hec **piratica** e .i. latrocinium per mare, unde in historia dicitur quod filius Pompei piraticam exercuit. [7] Pilum componitur hic **primipilus** li qui primum pilum fert ante regem, [8] qui etiam **primipilaris** dicitur. [9] Componitur quoque **expilo** as .i. diripere, unde in Salustio repperies quod Catilina expilavit erarium, [10] et inde **expilator**, [11] **expilatus**, [12] **expilatio**, [13] **depilo** as .i. furari, [14] et inde **depilator**, [15] **depilatus**, [16] **depilatio**, [17] **suppilo** as .i. compilare, unde Plautus ille profecto suppilabat me, quod ancillas meas suspicabar; et inde verbalia. P xiv

[1] **Palam** adverbium .i. aperte, [2] inde **palo** as verbum activum .i. vagare, unde Prudentius in libro contra hereses ponens participium ait palantes P xv

---

9 Hor. *epist.* II 1,192 **11** Hor. *serm.* I 1,78 **18** Hor. *epist.* I 13,15. P xiii

6 *cf.* Vell. II 73,3 **9** *cf.* Sall. *Iug.* XXXI 9 **17** Plaut. *asin.* 888-889: ille ecastor suppilabat me, quod ancillas meas | suspicabar P xiv

2 Prud. *apoth.* 623 P xv

---

9 venit *om.* P_1 / viam: terram P_1 / in epistolis *om.* P_1 / petorita: petorida V_1 petorica HIP_2 **10** *om.* P_1 / rapere ⟨vel contundere⟩ I / sed ... usu *om.* H **11** Componitur ... as *om.* H / Componitur ⟨pilus expilo as vi, et⟩ P_1 / verbum activum *om.* P_1 / .i. rapere *om.* HI / vel: et *Mai om.* I / contundere *om.* I / Horatius ⟨in epistolis⟩ I **12** is ... censeri *om.* P_1 / nomine ⟨censetur⟩ I / sicut *om.* P_1 / diverse herbe: diversas herbas φ diversa P_1 / in pila ita plurima *om.* P_1 **14** *om.* P_1 **16** et dicitur capillus *om.* M_1A / de ... diximus *om.* P_1 **17** quia: que I **18** diminutivum *om.* P_1 / tribulis: tribunis A ⟨etiam pila pes pontes, pila ludus, pila taberna, pila terit pultes in bellis pila geruntur⟩ P_1 P xiii

2 hic *om. Mai* / telo: pilo P_1 **4** pilo: pira φ / rate (*Mai*): rapte V_1 late I **6** in historia *om.* P_1 / Pompei: Pompeii HP_1 **9** diripere: eripere φ / repperies quod *om.* P_1 **10** expilator ⟨expilatrix⟩ H **11** *om. Mai* **13** *om.* IP_1 **14-16** *om.* IφP_1 **14** depilator ⟨depilatrix⟩ H **15-16** *mutato ordine* H **17** compilare (*Mai*): compellere πφP_1 / suppilabat: suppilavit M_1 P xiv

1 adverbium *om.* P_1 **2** vagare: vagari φ / in libro: in librum V_1 *om.* P_1 / contra ... ait *om.* P_1 P xv

geminos fuga separat, [3] et inde **palanter** adverbium .i. vage erranter et remisse, [4] et **palabundus** a um .i. vagans et errabundus, [5] et hoc **palatum** ti eo quod amplum sit et interius vaget lingua, [6] et hoc **palearium** rii .i. pellicula illa que pendet ante pectus bovis eo quod laxum sit et vagum, unde Ovidius metamorphoseos in secundo armis palearia pendent; [7] et hoc **palatium** tii .i. ampla domus et vaga, [8] unde **palatinus** a um .i. de palatio existens, [9] et hoc **palatum** ut quidam volunt dicitur a palatio et vocatur palatum quasi oris palatium. [10] Palo componitur **propalo** as .i. declarare reserare, [11] **depalo** as similiter pro reserare, unde Iosephus in XVI ille Corintum tormentum examinans, fecit tormentum depalari; et ab istis verbalia. [12] Item a palam **palus** li eo quod foris et in palam figitur, [13] et inde hic **paxillus** li diminutivum, quia teste Prisciano sicut a qualo quaxillus, et a talo taxillus sic etiam a palo paxillus. [14] Palam componitur **inpalam** .i. inaperto.

P xvi [1] **Parco** is peperci parsum su verbum neutrum, unde Ambrosius super Egisippum ait ponens futurum ne mulierum parsurum sexui; [2] inde **parcus** a um quod comparatur parcior parcissimus, [3] unde **parce** parcius parcissime adverbia, [4] et hec **parcitas** tis. [5] Et componitur parcus **quamparcus** .i. valde parcus, [6] et **perparcus** .i. ultra modum parcus, [7] et inde **perparce** adverbium, unde Terentius in Andria tu quoque perparce facis. [8] Item a parco hec **parsimonia** e .i. abstinentia. [9] Per antifrasim pluraliter he **Parce** arum eo quod minime parcant, [10] et inde hic et hec **parcalis** et hoc parcale.

P xv 6 Ov. *met.* II 854 11 Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XVII p. 483 *F.*: Ille uero Corinthium tormentis examinans fecit omnia depalari 13 Prisc. *G.L.K.* II 109,23-110,6 *H.*: facit igitur 'paulus' 'paululus' ex hoc 'pauxillus' ... 'talus' 'taxillus'

P xvi 1 Ambrosius = Heges. I 43,3: ne mulierum quidem parsurum sexui 7 Ter. *Andr.* 455: tu quoque perparce nimium: non laudo

---

P xv 3 erranter et remisse *om.* P_1 4 et errabundus *om.* P_1 5 vaget: vagetur P_2P_1 6 laxum: latum H / sit: est V_1I / metamorphoseos in secundo *om.* P_1 8 a um: ni I 9 *om.* P_1 / vocatur: dicitur I φ 10 declarare ⟨activum⟩ P_1 / reserare *om.* P_1 11 as ⟨pro eodem⟩ φ / similiter pro: idem vel P_1 *om.* φ / reserare: reservari P_1 *om.* φ / XVI: XVIII A *om.* P_1 / ille: illa I / tormentum examinans *om.* P_1 12 quod ⟨palam et⟩ P_2 / foris ⟨sit⟩ P_2 / figitur: exigitur I 13 li ... paxillus *om.* V_1 / et a talo taxillus *om.* I 14 inaperto ⟨propalam, depalam ambo in eodem sensu .i. inaperto⟩ H

P xvi 1 peperci ⟨parsi⟩ HP_2P_1 *om.* M_1A / futurum ⟨participii⟩ P_1 / ne: nec M_1AP_1 *Mai* / mulierum: mulier¯ IAP_1 mulierem *Mai* ⟨quidem⟩ P_1 / parsurum: parsurus φ 2 *om.* P_2 / quod comparatur *om.* M_1 3 adverbia *om.* I 5-6 *mutato ordine* I 5 quamparcus *om.* A / .i. valde parcus *om.* P_1 6 .i. ... parcus *om.* IP_1 7 in Andria *om.* P_1 8 parco: preterito parsi addita monia HP_1 / .i. abstinentia *om.* φ 9 ⟨Item ab hoc nomine parcus⟩ per φ / antifrasim ⟨.i. per contrarium⟩ π / pluraliter *om.* P_1 / eo quod minime parcant *om.* P_1

419 / 420 M.

[1] **Peto** tis petii vel petivi itum tu verbum activum, [2] inde **petitor** is, [3] **petitus** a um, [4] et hec **petitio** nis, [5] unde hec **petitiuncula** e, [6] et hic **petitus** ui, unde Macrobius inter hec Evangelus petitu omnium temperatus. [7] Item a peto hic **peticus,** [8] vel hic **petitius** tii qui amat aliquid petere, [9] et hic **veneripeta** te per compositionem .i. luxuriosus quasi Venerem petens, [10] et hic **petaso** nis .i. perna porci, unde Martialis Coquus et pultem dubia cum petasone voras; [11] et inde hic **petasunculus** li .i. parva perna, unde Iuvenalis siccus petasunculus et vas. [12] Item a peto hoc **petasum** si .i. calciamentum Mercurii, unde Martianus Capella petaso autem ac talaribus concitatis cepit ire Mercurius; [13] et **petulcus** a um .i. ille qui sepe petit coitum quod proprie de animalibus dicitur, [14] et inde **petulor** ris .i. luxuriari, [15] unde hic et hec et hoc **petulans** tis quod comparatur petulantior petulantissimus, [16] unde **petulanter** petulantius petulantissime adverbia, [17] et hec **petulantia,** [18] et hoc **petoritum** ti dicitur a peto .i. quoddam genus currus, unde Horatius in epistolis esseda festinant, pilenta, petorita. [19] Item a peto hoc **petalum** li .i. forma marmorea ad instar tessere quadrate unde pavimenta templorum et palatiorum quondam sternebantur, unde Iosephus in octavo stravit autem pavimentum templi petalis aureis; [20] et hoc **petaurum** ri .i. quidam ludus, unde Iuvenalis an magis oblectant animum iactata petauro. [21] Peto componitur **repeto** is, [22] inde **repetitus** a um, [23] et hec **repetitio** nis, [24] et **repetundus** a um pro repetendus, [25] **appeto** is .i. desiderare vel adquirere, et inde verbalia, [26] et hic **appetitus** ui, [27] **competo** is .i. convenire, [28] unde hic et hec et hoc **competens** tis, [29] et inde **competenter** adverbium, [30] et hec **competentia** e .i. convenientia, [31] et competens componitur **incompetens,** [32] et inde **incompetenter** adverbium, [33] **oppeto** P xvii

6 Macr. *Sat.* I 7,12 **10** Mart. III 77,6: et pulpam dubio de petasone voras **11** Iuv. VII 119 **12** Mart. Cap. I 26: petaso autem ac talaribus concitatis coepit praeire Mercurius **18** Hor. *epist.* II 1,192 **19** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* VIII p. 224 *F.* **20** Iuv. XIV 265

5 e ⟨diminutivum⟩ P_1 **6** ui ⟨.i. petitio⟩ π / inter hec Evangelus *om.* P_1 / Evangelus: Evangulus φ **9** te ... luxuriosus ⟨et dicitur veneripeta⟩ V_1I *om.* φ **10** dubia: dubio *Mai* / voras: vorax V_1I **11** .i. parva perna: diminutivum P_1 / perna (*Mai*): pena $V_1M_1P_2$ **12** Capella *om.* P_1 / concitatis: citatis P_1 / cepit *om.* I **13** .i. ⟨lascivus⟩ H / sepe: se I / coitum: tortum I **14** luxuriari: luxuriare φ ⟨lascivire⟩ H **15** et hoc *om. Mai* / quod comparatur *om.* φ **16** adverbia *om.* I **18** petoritum ti: petoricum ci π / in epistolis *om.* P_1 / petorita: petorica π **19** tessere (*Mai et scripsi coll. Isid. orig. XVIII 61*): tessare V_1HφP_1 *om.* I / quadrate: quadrata πφ / pavimenta (*Mai*): pavimentum I palatia V_1 / in octavo *om.* P_1 / pavimentum: pavimenta P_1 **20** oblectant: oblectent H oblectat M_1 **22-24** repetitus ... repetendus: verbalia φ **24** repetundus: repetabundus P_1 / pro repetendus *om.* HP_1 **26** *om.* φ / ui ⟨.i. desiderium, concupiscentia⟩ H **27** convenire *et s.l.* vel congruere H **28** tis ⟨quod comparatur competentior competentissimus⟩ HP_1 **29** *om.* P_2 / competenter ⟨competentius competentissime⟩ HP_1 / adverbium: adverbia HP_1 **30-31** *mutato ordine* AP_2 **30** *om.* M_1 / .i. convenientia ⟨et incompetentia .i. inconvenientia⟩ P_2 *om.* P_1 **31** competens *om.* φ / incompetens ⟨.i. inconveniens⟩ V_1I **32** adverbium ⟨compos tis similiter potens sed antiquitus dicebatur compes tis⟩ P_1 ⟨et hec incompetentia .i. inconvenientia⟩ M_1 *om.* I

is .i. mori, quod in Prudentio de ymnis sepe repperies, [34] **impeto** is .i. irruere; unde verbalia, [35] et hic **impetus** ui, [36] et hic **impes** tis pro impetu.

P xviii [1] **Purus** a um comparatur purior purissimus, [2] unde **pure** purius purissime adverbia, [3] et hec **puritas** tis, [4] et **purgo** as verbum activum, et dicitur purgo quasi purum te ago, [5] et inde **purgator** ris, [6] et **purgatorius** a um, [7] et hoc **purgatorium** ii locus ubi purgantur anime, [8] et **purgatus** a um quod comparatur purgatior purgatissimus, unde Persius somnia pituita que purgatissima mittunt; [9] et **purgate** purgatius purgatissime adverbia, [10] et hec **purgatio** nis, [11] et hoc **purgamen** nis, [12] et hoc **purgamentum** ti, [13] et hic et hec **purgabilis** et hoc purgabile, [14] unde **purgabiliter** adverbium, [15] et **purgito** tas .i. sepe purgare, unde Plautus in asinaria non mihi homines placent qui quando male fecerint sese purgitant. [16] Purgo componitur **expurgo** as, et inde verbalia. [17] Item ab hoc nomine quod est purus hic **porcus** ci, per antiphrasim eo quod minime sit purus, [18] et inde **porcinus** a um, [19] et hic **porcarius** rii, [20] et hec **porca** ce .i. medietas illa que fit inter duos sulcos ubi aqua discurrit, [21] unde et **porcitores** dicimus qui eas faciunt, [22] et hec **porrigo** nis .i. infirmitas quedam, que solet porcis contingere, unde Horatius in sermonibus impexa fedum porrigine porci. [23] Purus componitur **quampurus** .i. valde purus, [24] et **impurus** .i. non purus.

P xix [1] **Pasco** is pavi pastum tu verbum activum, [2] inde hic **pastor** ris, [3] unde hic **pastorculus** li diminutivum, [4] et **pastorius** a um, [5] et **pastoricus** a um, [6] et hic et hec **pastoralis** et hoc pastorale omnia in uno sensu, [7] et inde **pastoraliter** adverbium. [8] Et **pastus** a um, [9] et hec **pastio** nis, [10] unde hec **pa-**

---

33 *cf.* Prud. *c. Symm.* II 570; *perist.* II 329; X 65; X 879

8 Pers. II 57: somnia pituita qui purgatissima mittunt **15** Plaut. *asin.*] *aul.* 753: non mi homines placent qui quando male fecerunt purigant (purgitant *var. l.*) **22** Hor. *serm.* II 3,126: inpexa foedum porrigine? quare

---

33 quod ... repperies *om.* P_1 / Prudentio *om.* A / repperies: invenies φ **36** impetu ⟨expeto is, a quo verbalia⟩ H ⟨repeto, et subpeto⟩ P_1

P xviii **2** pure ... adverbia: adverbium M_1A **4** te *om.* P_1 **5** ris ⟨et hec purgatrix cis⟩ H ⟨purgatus, purgatio⟩ φ ⟨purgatus⟩ P_1 **8** Persius ... mittunt *om.* P_1 / que: qui *Mai* **9** adverbia *om.* IA **14** adverbium *om.* I **15** .i. sepe purgare: frequentativum M_1AP_1 / asinaria *om.* P_1 / quando: cum P_1 / fecerint: fecerunt P_2 / purgitant: purgitent P_1 **16** verbalia ⟨et secundum quosdam repurgo gas⟩ H **17** eo ... purus *om.* P_1 **20** discurrit: decurrit P_2 **21** porcitores: porcitor P_1 ⟨eos⟩ φ / dicimus *om.* P_1 / eas: metas V_2 hoc φ / faciunt: facit P_1 **22** ⟨a parco⟩ hec φ / .i. ... contingere *om.* φ / contingere: evenire H / in sermonibus *om.* P_1 / impexa: impedex P_1 / fedum: pedum I **23** .i. valde purus *om.* IP_1 **24** impurus ⟨et purifico as activum, purificabilis⟩ P_1 / .i. non purus ⟨unde hec impuritas tis⟩ H *om.* P_1

P xix **3** diminutivum: .i. parvus pastor V_1 *om.* IAP_2 **4-5** *mutato ordine* H **5** *om.* P_2 **6** omnia *om.* P_1 **7** adverbium *om.* AP_2

421 / 422 M.

sta e, [11] unde hic **pastillus** li .i. parvus panis, ubi piscis vel caro vel aliquis alius cibus includitur, unde Horatius in sermonibus pastillos Rufillus holet. [12] Item a pasco hic **pastus** tui, [13] et **pastino** as verbum activum .i. plantare, quod etiam in evangelio repperies, [14] et inde **pastinator**, [15] **pastinatus**, [16] **pastinatio**, [17] et pluraliter he **pascue** arum, [18] unde **pascuosus** a um, [19] et **pascuositas** tis. [20] Et per compositionem hic **compascuus** ui .i. communis ager ad pascendum. [21] Item a pasco hec **Pales** is .i. dea pastorum, quod in bucolicis repperies,' [22] unde hic **Palatualis** is .i. eius sacerdos, [23] et hoc **Palilium** lilii .i. eiusdem dee festum, unde Persius fumosa Palilia feno. [24] Item a pasco hoc **pecus** oris, [25] unde **pecorosus** a um .i. locus pecoribus plenus, [26] et pluraliter he **pecudes** dum, et sciendum quod dicimus pecora de maioribus, pecudes autem de minoribus, [27] hoc **pecu** in singulari, sed pecua in plurali de communibus animantibus, unde Solinus de situ Britannie pecua, inquit, nisi interdum a pastu arceantur, ad periculum coget satietas; [28] et inde hic et hec **pecualis** et hoc pecuale .i. pecorosus, [29] et hec **peculitas** is .i. habundantia pecorum, [30] et hic **peculatus** tui .i. commune furtum de communi pecore, [31] et hoc **peculium** lii .i. conquestus de pecoribus, quod etiam pro quolibet conquestu dicitur, unde et Dominus ad filios Israelis eritis mihi in peculium de cunctis gentibus; [32] et inde hic et hec **peculiaris** et hoc peculiare .i. privatus et familiaris, [33] unde **peculiaritas** tis, [34] et **peculiariter** adverbium. [35] A pecu quoque dicitur **pecunia** quia omnis antiquorum possessio in pecuis erat, [36] et inde **pecuniosus** a um .i. pecunia plenus, [37] et hoc **pecuniarium** rii .i. locus ubi pecunia reponitur. [38] Item a pasco hic **passilis** .i. animal vel avis que manu pascitur, [39] et hoc **pabulum** li quod et pro pascuis et pro pastu dicitur, [40] unde **pabulosus** a um .i. pascuis plenus, [41] et hic **pabulator** is .i. pastor. [42] Pasco componitur **depasco** cis, et inde verbalia.

---

11 Hor. *serm.* I 2,27: pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum **13** *cf.* Marc. XII 1 **21** *cf.* Verg. *buc.* V 35 **23** Pers. I 72 **27** Sol. XXII 2: pecua, nisi interdum a pastibus arceantur, ad periculum agat satias **31** *exod.* XIX 5: eritis mihi in peculium de cunctis populis

---

11 parvus ... includitur: paste P_1 / parvus *om.* H / aliquis *om.* I / in sermonibus *om.* P_1 / Rufillus: Rufinus HIP_2 / holet ⟨Gargonius hircum⟩ φ **12** tui ⟨et pabulum li⟩ P_1 **13** verbum activum *om.* M_1A / quod ... repperies *om.* P_1 **14** pastinator ⟨pastinatrix⟩ H **17** ⟨et hec pascua e⟩ et H / he pascue arum: hec pascua orum P_1 ⟨et hec pascua orum, a quo hoc pasculum li diminutivum⟩ H ⟨et pascua e⟩ P_1 **20** pascendum. ⟨Item a pasco panis is, a quo panitarius rii⟩ P_1 **21** is ⟨eiusdem agri dea cum festa Palilia dicuntur templum Palatuale⟩ P_1 / .i. ... repperies *om.* P_1 / dea pastorum *et s.l.* vel dea stabuli M_1 / bucolicis: georgicis [III 1; III 294] HP_2 **22** *om.* P_1 **23** et ... festum *om.* P_1 / dee *om.* I **25** locus *om.* H **26** pecudes autem *om.* IP_2 **27** pecu: pecus A / de communibus animantibus *om.* P_1 / animantibus: animalibus I *Mai* / pastu: pascuis P_1 **30** commune ⟨damnum vel⟩ P_1 **31** conquestus: quietus $φP_1$ / pecoribus: pecore P_1 / conquestu: questu P_2P_1 conquestus π questus M_1A ⟨puro⟩ P_1 / et: ait H / Israelis: Israel *Mai* **33-34** *mutato ordine* P_1 **35** dicitur: dicta est π / pecuis: pecoribus φ pecudibus P_1 **36** .i. pecunia plenus *om.* P_1 **38** passilis: pastil M_1 pastillis A **40** pascuis: pabulis φ

P xx [1] **Planus** a um comparatur planior planissimus, [2] unde **plane** planius planissime adverbia, [3] et hec **planitas** tis, [4] et hec **planitudo** nis, [5] et hec **planities** ei, [6] et hec **planca** ce eo quod plana sit, [7] unde et **plancos** eos dicimus qui habent planos pedes et latos ad instar plance, quod in Ysidoro repperies. [8] Item ab hoc nomine quod est planus hoc **pluteum** tei .i. scriptorium super quod scribitur, unde Persius nec pluteum cedit nec demorsos sapit ungues; [9] et hec **planta** te quod et pro planitie pedum et pro incrementis dicitur olerum, [10] unde hec **plantula** le, [11] et **planto** as, [12] et inde **plantator**, [13] **plantatus**, [14] **plantatio**, [15] et hoc **plantarium** ii. [16] Et componitur **supplanto** as, [17] et **complanto** as, et ab istis verbalia. [18] Item ab hoc nomine quod est planus **plano** as, [19] et componitur **explano** as, [20] **complano** as, [21] **deplano** as, omnia in uno sensu et dicuntur pro apertum facere, et ab istis verbalia.

P xxi [1] **Pareo** es rui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde hic **paries** tis, eo quod parere videatur dum sustentat domum, [3] unde hec **parienna** ne .i. ruina parietum, [4] quod etiam hec **parietina** dicitur, unde Hieronymus in quinto super expositionem in Isaia inter parietinas et angustias veterum ruinarum. [5] Item a pareo hic et hec et hoc **par** ris, [6] unde hec **paritas** is, [7] et **pariter** adverbium, [8] et hic et hec **parilis** et hoc parile, [9] unde **pariliter** adverbium, [10] et hec **parilitas** tis, [11] et hic **parius** rii .i. genus albi marmoris, quod etiam pro hoc nomine quod est albus quandoque ponitur, unde Ovidius metamorphoseos in IX pariis iam sparsus tempora canis. [12] Ab hoc quoque nomine quod est par hec **parotida** de .i. quidam globus qui nascitur in auribus parvulorum ad formam fabe, [13] unde et eos qui tales strumas patiuntur **parotidos** vocamus, unde Macer de viribus herbarum hec in cancros et parotidos lutata iuvabit.

P xx 7 Isid.]Fest. p. 258,11; Paul. Fest. p. 259,5 8 Pers. I 106: nec pluteum caedit nec demorsos sapit unguis

P xxi 4 Hier. *in Is.* V 13,21-22 11 Ov. *met.* VIII 568: raris (pariis *var. l.*) iam sparsus tempora canis 13 Macer = Odo Magd. 128: et cancros et parotidas luxataque curat

---

P xx **2** adverbia *om.* I φ **7** eos *om.* V_1 / quod in Ysidoro repperies *om.* P_1 **8** super quod scribitur *om.* P_1 **9** pro planitie: planitie V_1 **10** le ⟨diminutivum⟩ P_1 **12-14** *alio ordine* φ **12** plantator ⟨plantatrix⟩ H **15** ii ⟨.i. planta novella⟩ H **16** ⟨planto⟩ componitur Hφ / as ⟨unde supplantator⟩ P_1 **17** et complanto as *om. Mai* **20-21** *mutato ordine* P_1 **20** *om. Mai* **21** deplano as *om. Mai* / omnia: omnes π / in uno sensu, et dicuntur *om.* P_1

P xxi **1** rui ⟨.i. obedire vel apparere⟩ H **3** parienna: parimina φ / ruina: mina AP_2 **4** in quinto *om.* $φP_1$ / super: in M_1A / expositionem: expositione *Mai om.* P_1 / in: super M_1A *om.* P_1 / Isaia: Isaiam M_1AP_1 *Mai* **5** pareo: pario M_1A **8-9** *om.* I **11** ponitur: dicitur π / metamorphoseos *om.* P_1 / in IX *om.* P_1 **12** fabe: fabi V_1 favi *Mai* **13** vocamus: dicimus P_1 / de viribus herbarum *om.* P_1 / hec: hoc H / cancros: canos M_1A canicos P_2 / lutata: litata P_2 laxata P_1 vitata I potata M_1A

423 / 424 M.

[14] Par componitur **dispar,** [15] unde hec **disparitas** tis, [16] **suppar** ris .i. subiectus pari, [17] **impar** ris, [18] unde hec **imparitas** tis, [19] **separ** .i. seorsum a pare, [20] **compar** is .i. cum pare, [21] unde **comparo** as, [22] et inde **comparatus** a um, [23] et **comparativus** a um, [24] et hec **comparatio** nis, [25] et hic et hec **comparabilis** et hoc comparabile, [26] unde **comparabiliter** adverbium, [27] et componitur **incomparabilis,** [28] unde **incomparabiliter** adverbium. [29] Pareo componitur **dispareo** es, [30] **appareo** es, [31] unde **apparitores** eos vocamus qui reos faciebant apparere in conspectu iudicum.

[1] **Popa** .i. crassus nomen indeclinabile, unde Persius tremit omento P xxii
popa venter; [2] et inde hec **popina** e .i. coquina, unde Iuvenalis sed cum pervigiles iubet instaurare popinas; [3] et inde hic **popinarius** ii .i. coquus, [4] et hic **popino** nis .i. leccator qui frequentat popinam, unde Horatius in sermonibus imbecillis, iners, si quid vis, addo popino. [5] Item a popa hoc **popisma** tis .i. quoddam crassum unguentum, unde Iuvenalis prebebit vati crebrum popisma roganti; [6] quod etiam hoc **popoemum** mi dicitur, unde idem Iuvenalis et pinguia popoema spirat. [7] Hinc etiam ut quibusdam placet dicitur hoc **papaver** is eo quod crassum habeat liquorem, [8] et inde **papaverinus** a um. [9] Et **pappo** as .i. comedere quod tamen ad pueros pertinet, unde Persius pueris pappare minutum.

[1] **Pius** a um comparatur magis pius piissimus, si diceremus pior ni- P xxiii
mium faceret hyatum et absonum esset, [2] et inde **pie** piissime adverbia, [3] et hec **pietas** tis, [4] et **pieticus** a um .i. pius et compassivus, [5] et **pio** as .i. purgare, [6] unde **piator,** [7] **piatus,** [8] **piatio,** [9] et hoc **piamen** nis, [10] et hoc **piacu-**

---

1 Pers. VI 74: tremat omento popa venter? 2 Iuv. VIII 158: sed cum pervigiles placet instaurare popinas 4 Hor. *serm.* II 7,39: inbecillus, iners, siquid vis, adde, popino 5 Iuv. VI 584: praebebit uati crebrum poppysma roganti 6 Iuv. VI 462-463: aut pinguia Poppaema | spirat 9 Pers. III 17

---

14 dispar ⟨ris .i. inequalis dissimilis⟩ H 15 tis ⟨et dispariter adverbium, et hic et hec disparilis et hoc disparile, unde dispariliter adverbium, et hec disparilitas tis⟩ H 19 seorsum: deorsum π 22 *om.* V_1 23-24 *mutato ordine* φP_2 26 adverbium *om.* I 27-28 *om.* I 28 adverbium *om.* V_1A 29 componitur ⟨compareo⟩ P_1 / es ⟨.i. non apparere⟩ H 31 vocamus: dicimus P_1 / faciebant: faciunt IM_1A / iudicum ⟨compareo res, et ab hiis verbalia⟩ H ⟨et parricida e .i. cedens parem, inde parricidium ii⟩ P_1

1 tremit: tumit P_1 3 .i. ⟨lecator vel⟩ P_1 4 popinam: coquinam V_1I / in sermonibus *om.* P_1 / addo: adde P_1 *Mai* 5 prebebit: prebit AP_2 / vati *om.* P_1 6 et pinguia popoema: popoemaque pinguia V_1 9 pueris *om. Mai* P xxii

1 si ... esset *om.* φP_1 / faceret: facerimus ⟨vocalium⟩ I 2 pie ⟨magis pie⟩ P_1M_1 4 et compassivus *om.* AP_1 5 purgare ⟨activum⟩ P_1 6 piator: purgator P_2 ⟨piatrix⟩ H 7-8 *mutato ordine* V_1P_2 7 piatus: purgatus P_2 ⟨et hic et hec piabilis et hoc piabile .i. purgabilis⟩ H 8 piatio: purgatio P_2 P xxiii

424 / 425 M.

lum li .i. sordes vel sordis ablutio, unde Macrobius de Saturnalibus preter multa affirmabat porco piaculum dare debere; [11] et hic et hec **piacularis** et hoc piaculare .i. pius vel expiatione dignus, unde idem Macrobius penas in nocte exigere piaculare est. Dicimus quoque piacularis pro quadam porta apud Romam. [12] Pio componitur **expio** as .i. purgare, [13] unde **expiatus,** [14] **expiatio,** [15] et hoc **expiatorium** rii .i. locus ubi anime expiantur. [16] Pius componitur **impius** a um, [17] unde **impie** adverbium et impiissimus a um, unde impissime adverbium, [18] et hec **impietas** tis, [19] et **impio** as .i. impie agere vel impium facere, unde Prudentius in libro ymnorum coinquinatum cor vitiis impiavit, et inde verbalia.

P xxiv [1] **Plaga** e dicitur pro vulnere, [2] et tunc inde venit hec **plagula** e, [3] vel **plagella** .i. parva plaga, [4] et **plagiosus** a um, [5] vel **plagosus** a um .i. plagis plenus. [6] Et per compositionem hic **plagioxifus** fi .i. plagam faciens, unde Cicero videte, iudices, quemadmodum Plagioxifus iste me tractavit. [7] Et sciendum quod **plaga** dicitur aliquando pro patria aliquando vero pro rete, unde Ovidius metamorphoseos in secundo nexilibusque plagis silvas Erimantidos ambit; [8] et tunc inde dicitur hic **plagiarius** rii .i. retiarius.

P xxv [1] **Premo** is pressi pressum su verbum activum, [2] inde **pressus** a um, [3] et **pressim** .i. strictim adverbium, [4] et hoc **pressorium** rii, [5] et hoc **prelum** li ambo in uno sensu, [6] et hoc **premium** mii eo quod per premium solent premere alios. [7] Et ab hoc nomine pressus **presso** as verbum activum.

P xxiii **10** Macr. *Sat.* I 16,10: praeter multam vero adfirmabatur ... (adfirmabat *var. l.*) porco piaculum dare debere **11** Macr. *Sat.* I 10,1: poenas a nocente isdem diebus exigere piaculare est **19** Prud. *cath.* VI 53-54: coinquinatum | uitiis cor inpiauit

6 *rhet. Her.* IV 31,42: videte nunc - inquit - iudices quemadmodum me Plagioxiphus iste me tractarit **7** Ov. *met.* II 499: nexilibusque plagis silvas Erymanthidas (Erimantidos *var. l.*) ambit

---

P xxiii **10** sordes vel *om.* φP_1 / de Saturnalibus *om.* P_1 / debere: iubere M_1A **11** apud Romam: Rome P_1 **12** purgare: purgo P_1 **13-14** expiatus, expiatio: verbalia φ **13** unde ⟨expiator, expiatrix⟩ H ⟨expiator⟩ I **15** expiantur: purgantur IP_1 **17** adverbium et: et'φ **19** in libro ymnorum *om.* P_1 / cor vitiis: cor vitii HP_2 convitii I / verbalia. ⟨Nota quod secundum analogiam deberet fieri comparativus piior, sed propter nimium oris yatum ponimus ibi magis adverbium et dicimus magis pius, piissimus⟩ P_1

P xxiv **2-3** *post* 5 M_1A **2-4** *alio ordine* P_2 **2** venit *om.* φP_1 / e ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** .i. parva plaga: diminutivum I *om.* P_1 **4** *om.* P_1 **5** *om.* V_1P_2 **6** plagam: plagas P_2 / iste *om.* φ / tractavit: tractarit V_1H tractat I **7** patria ... pro *om.* H / metamorphoseos in secundo *om.* P_1 **8** dicitur: venit M_1 / retiarius. ⟨Plaga quoque dicitur pro regione sicut dicimus quinque esse plagas celi⟩ H ⟨Retia regna plaga designant vulnera plaga⟩ P_1

P xxv **1** verbum activum *om.* φ **2** inde ⟨hic pressor ris, et hec pressio nis, et⟩ H **3** .i. strictim *om.* P_1 / adverbium *om.* I **5** sensu ⟨et hec pressura re⟩ HP_1 **6** eo quod per premium *om.* A / solent: solet I / alios ⟨unde premio as reddere premium⟩ P_1 **7** Et ab hoc nomine pressus: a supino pressu P_1 *om.* I / verbum activum: verbum frequentativum P_1 *om.* φ

425 / 426 M.

[8] Premo componitur **imprimo** is, [9] unde **impressus** sa sum, [10] et hec **impressio** nis, [11] et hic **impressus** ui, unde Prudentius in sicomachia: corporis impressu fracta inter crura rotatur; [12] **comprimo** mis, [13] inde **compressus** a um, [14] **compressio**, [15] **supprimo** is, [16] inde **suppressus** a um, [17] **suppressio**, [18] **suppresse**, [19] **suppressim** .i. submisse adverbia, [20] **deprimo** is, [21] inde **depressus**, [22] **depressio**, [23] **apprimo** is, [24] inde **appressus**, [25] et **appressio**, [26] **reprimo** is, [27] inde **repressus**, [28] **repressio**.

[1] **Pavio** is pavii vel pavivi tum tu verbum neutrum .i. ferire, [2] inde hoc **pavimentum** ti quia pede sepius feritur, [3] et hoc **podium** dii .i. baculus super quem innitimur, cum quo etiam terram sepius ferimus, [4] unde nihilominus et **suppodiare**, [5] et **appodiare** pro inniti dicimus, [6] sed et podium componitur hoc **propudium** ii .i. scurrilis iocus, unde Macrobius de Saturnalibus Affricanus conquestus est pleramque nobilitatem propudia celebrare. [7] Componitur quoque **tripudium** ii .i. plausus maxime ille qui solet fieri in triumpho, unde et pro triumpho quandoque accipitur, et dicitur tripudium quasi terre podium .i. plausus terre vel repercussio terre. [8] Componitur etiam podium hoc **repudium** ii .i. repulsio, unde Plautus his me nunc renuntiare repudium est; [9] et inde **repudio** as .i. refutare, [10] unde **repudiatus**, [11] **repudiatio**, [12] et hoc **repudiamen** nis. [13] Item a pavio hic **pavor** is eo quod cor hominis feriat, [14] et inde **pavidus** a um quod comparatur pavidior pavidissimus, [15] unde **pavide** pavidius pavidissime adverbia, [16] et hec **paviditas** is, [17] et **paveo** es verbum neutrum, [18] inde **pavesco** cis, [19] quod componitur **expavesco** cis. [20] Similiter et paveo componitur **expaveo** es, [21] hinc etiam dicimus per compositionem **pavefacio** cis, [22] et inde **pavefactus** a um, [23] et hec **pavefactio** nis. P xxvi

---

11 Prud. *psych.* 273: pectoris inpressu fracta inter crura rotatur P xxv

6 Macr. *Sat.* III 14,8: Ceterum superius pleramque nobilitatem haec propudia celebrare conquestus est 8 Plaut. *aul.* 783: is me nunc renuntiare repudium iussit tibi P xxvi

---

11 in sicomachia *om.* P_1 **13-14** *om.* φ **13** compressus a um: compressim V_1 **16-17** *om.* Iφ **18-19** *om.* IP_1 **19** .i. submisse *om.* φ **21-22** *om.* $I\varphi P_1$ **23** apprimo: opprimo P_2P_1 **24-28** inde ... repressio *om.* I **24-25** *om.* φP_1 **27-28** inde repressus, repressio: et ab his omnibus verbalia φP_1 **28** repressio ⟨Exprimo is, inde expressus sa sum quod comparatur expressior expressissimus, et inde expresse expressius expressissime adverbia, et hec expressio nis⟩ H P xxv

1 vel pavivi *om.* P_1 **2** sepius: sepe φ **3** quem ⟨sepe⟩ P_1 / sepius: sepe φ **4-5** *mutato ordine* P_1 **5** et appodiare *om.* I / pro inniti: prompti I **6** iocus: locus V_1I (*cf.* P xxxiii 23) / de Saturnalibus *om.* P_1 / pleramque: plurimamque IP_1 palamque *Mai* **7-8** quasi ... ii *om.* P_2 **7** quoque ⟨podium⟩ π / maxime: maximus φ / quandoque accipitur: aliquando ponitur P_1 **8** his: hi M_1A is *Mai* / me nunc *om.* P_1 / est: iussit *Mai* **9** *om. Mai* / refutare: refuto P_1 **10-11** repudiatus, repudiatio: verbalia φ **12** nis ⟨et a tripudium tripudio as .i. letari vel plaudere⟩ P_1 **13** cor: mentem φ **15** *om.* I / adverbia *om.* M_1A **17** es ⟨pavi⟩ P_1 / neutrum ⟨et caret supinis⟩ P_1 **18** cis ⟨incoativum⟩ P_1 **20** Similiter *om.* φP_1 / es ⟨expavi⟩ V_1H **21** hinc ... compositionem *om.* P_1 / cis ⟨.i. pavidum facere⟩ H P xxvi

426 / 427 M.

P xxvii [1] **Putreo** es putrui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **putridus** a um quod comparatur putridior putridissimus, [3] unde **putride** putridius putridissime adverbia, [4] et hec **putriditas** tis, [5] et hec **putredo** nis, [6] et hic et hec **putribilis** et hoc putribile, [7] quod componitur **imputribilis**, [8] et inde **imputribiliter** adverbium. [9] Putridus componitur **imputridus**. [10] Item a putreo hic et hec **putris** et hoc putre .i. putridus, unde Persius latet ulcus in ore putre; [11] et **putresco** is, [12] quod componitur **exputresco** cis, [13] et **computresco** is, [14] et **putrus** a um .i. putridus, unde Virgilius quadrupedante levis putrum ferit ungula campum. [15] Et per compositionem **putrefacio** cis, [16] unde **putrefactus** a um, [17] et hec **putrefactio** nis. [18] Item a putreo hoc **pus** indeclinabile .i. quedam infirmitas que hominem reddit putridum interius, [19] et inde hec **pustula** e diminutivum, [20] quod etiam hec **pustella** dicitur, [21] et **pustulentus** a um .i. tali modo infirmatus, [22] et hec **pusca** ce .i. quedam conmixtio aque et vini, ubi tamen plus aque adhibetur que et pustulentis maxime prodest, unde Macer de viribus herbarum cum pusca potata potest obstare venenis; [23] sciendum quoque quod **pus**, secundum quosdam dicitur pro custodia, et tunc componitur cum hoc nomine quod est corpus, et dicitur corpus quasi cordis pus .i. custodia. [24] Putreo componitur **computreo**.

P xxviii [1] **Palpo** as verbum activum, [2] inde **palpatus**, [3] **palpatio**, [4] **palpabilis**, [5] unde **palpabiliter** adverbium, [6] et **palpito** as verbum frequentativum, [7] et hic **palpo** nis .i. ille qui palpat sicut cecus, unde Persius ius habet ille sui, quem ducit palpo. [8] Item a palpo hec **palpebra** bre eo quod frequenter palpatur, [9] et hec **pulpa** pe .i. tumida et crassa caro faciei vel cru-

---

P xxvii **10** Pers. III 113-114 **14** Verg. *Aen.* VIII 596: quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum **22** Macer = Odo Magd. 389

P xxviii **7** Pers. V 176: ius habet ille sui, palpo quem ducit

---

P xxvii **3** adverbia *om.* IM_1A` **6** putribile ⟨unde putribiliter adverbium⟩ H **8** adverbium *om.* I **9** *ante* 4 φ / imputridus ⟨unde imputride adverbium⟩ H **10** .i. putridus *om.* φ **11** is ⟨incoativum⟩ P_1 **12-13** *om.* I **14** quadrupedante levis: quadrupedam te lenis I **15** cis ⟨.i. putridum facere⟩ H **18** pus: opus P_1 / ⟨nomen⟩ indeclinabile φ / putridum: putridus P_1 **19-20** *mutato ordine* P_1 **21** modo infirmatus: infirmitate laborans P_1 / modo: morbo HP_2 **22** aque *om.* I / de viribus herbarum *om.* P_1 / pusca: postea P_1 / venenis: convenis P_1 **23** secundum quosdam *om.* P_1 / ⟨et tunc declinatur pus is⟩ et tunc P_1 / quod est corpus: cor H / et dicitur corpus *om.* I / .i. ⟨cordis⟩ π / custodia. ⟨Sed de corpus in tertia littera diximus et secundum istos puer dicitur ab hoc nomine pus eo quod sub custodia sit usque ad etatem maturam⟩ H **24** *om.* *Mai* / computreo ⟨tres, unde propheta [Hier. *in Ioel.* I 17-18] computruerunt iumenta in stercore suo⟩ H

P xxviii **2** palpatus: pulpatus P_2 **3** palpatio: pulpatio P_2 **4** palpabilis: pulpabilis P_2 **5** palpabiliter: pulpabiliter P_2 / adverbium *om.* I **7** ius ... palpo *om.* I **8** *om.* I / palpatur: palpet M_1A ⟨.i. sinus oculorum⟩ H **9** et hec ... Persius *om.* I / tumida: timida A / cruris: suris π popularis P_1

427 / 428 M.

ris; et ponitur quandoque pro qualibet delectatione, unde Persius et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?; [10] unde hec **pulpula** e diminutivum, [11] et hoc **pulpamentum** ti .i. delectamentum et dicitur pulpamentum quasi palpamentum, unde Terentius in eunucho lepus tu es et tu pulpamentum queris.

[1] **Pir** Grece ignis Latine, [2] inde hec **pira** e .i. rogus, [3] et hoc **pirama** tis .i. quedam alta structura que fiebat antiquitus super sepulturam mortuorum. [4] Et hoc **pirum** ri pro fructu quia sicut ignis quanto altius ascenderit, tanto acutior fit sic et pirum ex qua parte pendet acuitur sursum, [5] unde hec **pirus** ri pro arbore que fert pira, unde Virgilius in bucolicis insere nunc, Melibee, piros, pone ordine vites. [6] Pirum componitur hic **venundipirus** ri .i. ille qui vendit pira. [7] Item a pir hic **pirata** te .i. nauticus latro eo quod semper ignem ferat in navi, [8] et inde **pyraticus** a um, [9] et hec **piratica** ce .i. latrocinium quod fit in mari, unde in hystoria legitur quod filius Pompei piraticam exercuit, [10] et hic **piropus** pi .i. quidam lapis igneum habens colorem, unde Ovidius metamorphoseos in secundo flammas imitante piropo. Hinc etiam dicitur secundum Ysidorum hec pruina, ne .i. gelu, quia urit sicut ignis; [11] et hec **iuniperus** ri .i. quedam arbor cuius cineres pleno anno servant ignem, et dicitur iuniperus quasi gignens pir .i. ignem. P xxix

[1] **Pin** Grece altum Latine, [2] inde hec **pinna** ne .i. cuiuslibet rei summitas, [3] et inde hec **pinnula** le diminutivum, [4] et **pinnosus** a um .i. altus vel P xxx

---

9 Pers. II 63 **11** Ter. *eun.* 426: lepu' tute's, pulpamentum quaeris P xxviii

5 Verg. *buc.* I 73: Inserere nunc, Meliboee, piros, pone ordine vitis! (vites *var. l.*) **9** Vell. II 73,3 **10** Ov. *met.* II 2: flammasque imitante pyropo Isid. *orig.* XIII 10,8: pruina est matutini temporis frigus, quae inde pruina nomen accepit quia sicut ignis urit; πῦρ enim ignis P xxix

---

bona diis: blandus I / scelerata: celerata IP_1 **11** delectamentum: delectamen P_2 / quasi palpamentum *om.* A / in eunucho *om.* φP_1 / lepus tu es et tu: tute lepus es et H *Mai* P xxviii

1 Pir: Πῦρ *Mai* **3** ⟨et hec piramis dis⟩ et H / hoc pirama tis: hec piramis dis P_1 ⟨ambo uno sensu⟩ H / sepulturam: sepulcrum P_1 **4** pro fructu ⟨dicitur quodam⟩ H *om.* P_1 / ascenderit: ascendit M_1A / tanto: tunc H / ex *om.* φ / qua: quadam φ / parte ⟨cum⟩ φ / pendet: pendit A **5** que fert pira *om.* P_1 / fert: producit H / in bucolicis *om.* P_1 / piros ... vites: et cetera P_1 / pone ordine vites *om.* I **6** *om.* H / pirum: pirus I **7** *post* 11 H / Item *om.* H / pir: πῦρ *Mai* / ferat: perferat P_1 portet H / navi ⟨sive a pilo ut scilicet protulimus. Item a pir pluraliter hec Pergama morum .i. menia Troie eo quod propter mulierem per ignem destructa sint, gamos enim mulier dicitur, unde dicitur monogamus, bigamus⟩ H ⟨ut similiter portum⟩ P_1 **8** *om.* HP_2 **9** *om.* H / et ... fit *om.* P_2 / latrocinium ⟨vel spolium⟩ P_1 / in hystoria *om.* P_1 / legitur: dicitur π **10** metamorphoseos *om.* P_1 / in secundo *om.* IP_1 / Hinc etiam *om.* P_1 / pruina: bruma P_1 / sicut: vero I / ignis ⟨et hec pruna ne .i. vivus carbo⟩ H **11** hec: hic $V_1IM_1AP_1$ / pleno: toto P_1 / iuniperus *om.* I / .i. ignem ⟨et secundum quosdam, a pir ... navi (*cf.* 7)⟩ H P xxix

3 diminutivum *om.* π P xxx

superbus, [5] et hoc **pinnaculum** li .i. domus cuiuslibet vel ' templi fastigium. [6] Et per compositionem **pinnirapus** a um .i. ille qui plumat aves, et dicitur pinnirapus quasi pinnas .i. avium rapiens summitates, unde Iuvenalis pinnirapi cultos iuvenes, iuvenesque laniste. [7] Item a pin hec **pinus** ni .i. quedam altissima arbor, [8] unde hec **pinax** cis .i. tabula manualis ex pino facta, unde Martianus celatam ex hebeno pinacem argumentis talibus afferebat; [9] et hec **pix** cis dicitur a pino quia fit ex pino, [10] unde **piceus** a um .i. obscurus, unde Statius Thebaidos piceo nox obvia nimbo.

P xxxi [1] **Porto** tas verbum activum, inde verbalia, [2] et hec **porta** te, [3] unde **portula**, [4] et **portella** diminutiva, [5] et hic **portitor** ris .i. ianitor. [6] Et per compositionem hic **angiportus** ui .i. stricta via inter duas portas. [7] Item a porto **portus** ui, [8] unde **portuosus** a um, [9] et hic **Portunus** ni .i. Neptunus, Martianus itaque propositum Diti videbatur idque Portuno. [10] Et Portunus componitur **importunus** a um .i. protervus et infestus, unde Prudentius in sicomachia importunus, iners; [11] et inde **importune** adverbium, [12] et hec **importunitas** tis .i. infestatio, [13] et **importunare** .i. infestare et inquietare verbum activum. [14] Componitur quoque Portunus **oportunus** a um quasi opem portans sicut mare quandoque facit, et comparatur oportunior oportunissimus, [15] unde **oportune** oportunius oportunissime adverbia, [16] et hec **oportunitas**. [17] Porto componitur **comporto** as, [18] **reporto** as, [19] **deporto** as, [20] **supporto** as, [21] **apporto** as, [22] **circumporto** as, [23] **asporto** as .i. aliorsum portare, [24] quod etiam **exporto** as dicitur .i. extra portare, et ab omnibus istis verbalia. [25] Item a porto hic **portensis** is .i. ianitor, [26] et hec **porticus** ui .i. domus illa que preest foribus, [27] et **portito** tas verbum

---

P xxx **6** Iuv. III 158 **8** Mart. Cap. II 174: caelatumque ex hebeno pinacem argumentis tabulis afferebat **10** Stat. *Theb.* I 97

P xxxi **9** Mart. Cap. I 4: idque etiam Diti propositum, idque Portuno **10** Prud. *psych.* 229

P xxx **5** vel templi *om.* P_1 **6** a um: i I / .i. ille ... pinnirapus *om.* I / plumat: deplumat M_1 / pinnas: plumas V_1 *om.* IP_2 / cultos: custos φ / iuvenes *om.* $I\varphi P_1$ **7** ni ⟨vel pinus ui⟩ M_1A / altissima *om.* P_2 **9** dicitur a pino *om.* P_1 **10** obscurus ⟨vel niger⟩ P_1 / Thebaidos *om.* P_1

P xxxi **3-4** *mutato ordine* φ **4** et: vel P_1 **5** ianitor ⟨quod etiam hic portarius rii dicitur⟩ H **6** Et ... portas ⟨dicitur etiam hic angiportum ti, unde Terentius [*ad.* 578] id quidem angiportum non est pervium. Item a portus dicitur portitor⟩ *ad* 8 *post* um P_1 / portas: partes P_2 **9** itaque: idque H **10** Et ⟨sciendum quod⟩ π / Portunus *om.* P_1 / in ⟨libris⟩ M_1 / sicomachia *om.* P_1 / iners ⟨et cetera⟩ P_1 **12** infestatio ⟨vel incongruentia⟩ H **13** importunare: importuno H / et inquietare verbum activum *om.* P_1 **14** Portunus ⟨.i. necessarius et utilis⟩ H / ⟨et dicitur⟩ oportunus H / sicut ... facit *om.* φ / quandoque: cum P_1 / facit: placidum est P_1 / oportunior oportunissimus *om.* φ **15** *om.* φ / unde *om.* *Mai* / adverbia *om.* I **16** oportunitas ⟨tis .i. congruentia necessitas⟩ H ⟨et oportet verbum defectivum .i. utile est⟩ P_1 **17-24** *post* 29 H **17** comporto as *om.* P_1 **23** portare: porto φP_1 **24** portare: porto φP_1 **26** ui: ci H

429 / 430 M.

frequentativum, [28] et hic **porticulus** li .i. parvus baculus ad portandum habilis, [29] et hic **portusculus** li, malleolus in navi cum quo gubernator dat signum nautis vel in una vel in gemina percussione, unde Plautus in asinaria ad loquendum vel ad tacendum tute habes portusculum.

[1] **Pluit** verbum difectivum, [2] inde **pluitat** aliud defectivum, [3] et hec **pluvia** e, [4] unde hec **pluviola** le, [5] et **pluviosus** a um, [6] unde **pluviose** adverbium, [7] et hec **pluviositas** tis, [8] et pluraliter he **Pleiades** dum .i. stelle quedam quibus apparentibus habundat pluvia, et dicuntur pleiades quasi pluviades. [9] Pluit componitur **impluit**, [10] unde **implutus** ta um, [11] et hec **implutio** nis, [12] et hoc **impluvium** ii .i. lovarium per quod decidit pluvia, unde Terentius in eunucho fucum factum mulieri per impluvium. [13] Componitur quoque pluit **compluit**, [14] quod etiam in passivo totum invenitur dicimus enim **compluor** eris, [15] et inde **complutus** a um, [16] et hec **complutio** nis, [17] et hoc **compluvium** vii .i. locus ubi omnes simul pluvie confluunt incursus. P xxxii

[1] **Pono** nis sui tum tu verbum activum, [2] inde **positor** ris, [3] **positus** a um, [4] et hec **positio** nis, [5] et **positivus** a um, [6] et **pone** .i. retro adverbium, unde Statius Achilleidos pone natant, delentque pedum vestigia cauda. [7] Pono componitur **appono** is, [8] inde **appositus** a um, [9] unde per sincopam **apostus** a um .i. perversus contrarius, [10] unde **aposte** adverbium, [11] et hec **apostasia** e .i. perversitas, [12] et hoc **apostema** tis .i. quedam P xxxiii

---

29 Plaut. *asin.* 518: ad loquendum atque ad tacendum tute habeas [habes *codd. Nonii*] portisculum

12 Ter. *eun.* 589: per impluvium fucum factum mulieri P xxxii

6 Stat. *Ach.* I 60 P xxxiii

---

28 *om.* P_1 **29** li ⟨diminutivum⟩ P_1 / cum *om.* P_1 / una (*Mai*): via V_1 / in asinaria *om.* P_1 / habes: habens M_1A habemus I

4 *om.* I / le ⟨diminutivum⟩ P_1 **5** um ⟨.i. pluvia plenus⟩ H **7** tis ⟨et pluvius a um [*in marg.* Horatius in ars (18) flumen aut pluvius describitur arcus; Ovidius sine titulo libro II (*am.* II 6,33-34) Vivit edax vultur ducensque per aera giros milvus et pluvie graculus auctor aque] .i. pluviosus per sincopam⟩ H **8** pluraliter *om.* I / apparentibus *om.* I / et dicuntur ... pluviades *om.* I / Vergilius georgicorum lib. I [137-138] navita cum stellis numeros et nomina fecit Pleyadas, Hiadas claramque Licaonis Arcton *in marg.* H / quasi: .i. V_1 **9** *om.* I **12** lovarium (*cf.* R.E. LATHAM, *Revised medieval Latin word-list*, Oxford 1965, p. 282): lavarium I lavacrium P_1 / decidit: descendit I incidit P_1 / in eunucho *om.* P_1 / fucum: furtum φ **14** dicimus: dicitur P_1 **17** incursus: in cursu P_1 *om.* φ P xxxii

1 sui tum tu verbum *om.* P_1 **2** positor: impositor P_2 / ris ⟨et hec positrix cis, et⟩ H **3** positus: impositus P_2 **4** positio: impositio P_2 **5** *om.* A **6** Achilleidos *om.* P_1 / pedum *om.* V_1I / vestigia ⟨sua⟩ π **8** *om.* P_2 / um ⟨appositio⟩ IP_1 **9** .i. perversus *om.* P_1 **12** apostema (*Mai*): apostoma V_1H P xxxiii

nodositas inter cutem et carnem ex inordinato humore, [13] et hic **apostata** te .i. perversor et contrarius, unde in proverbiis homo apostata vir inutilis; [14] et inde **apostato** as .i. pervertere, unde itidem in proverbiis vinum apostatare facit etiam sapientes. [15] Componitur pono **impono** is, [16] unde **impositor** oris, [17] et **impositus** a um, [18] et hec **impositio** nis, [19] et **impostus** a um per sincopam .i. perversus, unde Statius Thebaidos mens cunctis imposta manet; [20] et hic **impostor** ris ille qui aliquid perverse agit, [21] et hoc **impomentum** ti .i. illud quod in cena extremius ponitur, sicut nuces et poma, et hoc in Macrobio de Saturnalibus repperies. [22] Componitur quoque pono **prepono** nis, [23] unde **prepositor**, [24] **prepositus**, [25] **prepositio**, [26] et hec **prepositura** e, [27] **compono** is, [28] unde **compositor**, [29] **compositus**, [30] et **composite** adverbium, [31] et hec **compositio** nis, [32] **dispono** is, [33] unde **dispositus** a um, [34] et hec **dispositio** nis, [35] **suppono** is, [36] inde **suppositus** a um, [37] et hec **suppositio** nis, [38] **sepono** is .i. separare, [39] inde **sepositus** a um, [40] et hec **sepositio** nis, [41] **depono** is, [42] inde **depositus**, [43] et **depositio**, [44] **repono** is, [45] inde **repositus**, [46] et **repositio**, [47] et hoc **repositorium** ii .i. locus ubi aliquid reponitur, [48] **circumpono** is, et inde verbalia.

P xxxiv [1] **Polio** lis livi tum tu .i. sculpere vel adornare verbum activum, [2] inde hic **politor** is .i. sculptor, [3] unde **politorius** a um, [4] et **politus** a um, [5] et hec **politio** nis, [6] et **polimitus** a um .i. diversis coloribus adornatus, sicut legimus de tunica Ioseph; [7] et **polimitarius** ii .i. sculptor vel pictor, quod in

---

13 *prov.* VI 12 **14** *Sirach.* IX 2: vinum et mulieres apostatare faciunt sapientes **19** Stat. *Theb.* I 227 **21** *non repperi*

6 *gen.* XXXVII 3

---

inter: in V_1I φ / cutem et carnem: cute et carne I φ / inordinato humore: intemperantia humorum ⟨nascens⟩ P_1 **13** et contrarius ... inutilis *om.* P_1 / contrarius ⟨vel ille qui de fide ad infedelitatem lapsus deum in quem credidit negavit⟩ H / homo ... inutilis *om.* I **14** *om.* I / inde ⟨aposticus ca cum .i. apostata qui deum negat, unde dicitur de diabolo cum angelis suis apostaticis, et⟩ H **16-17** *mutato ordine* P_1 **16-18** impositor ... nis: verbalia φ **17-19** *alio ordine* H **18** nis ⟨et impostura e .i. deceptio⟩ P_1 **19** per sincopam *om.* P_1 / Thebaidos *om.* P_1 / mens: meus HIP_1 **21** extremius: extremo P_1 / sicut ⟨sunt⟩ Hφ / et hoc ... repperies *om.* P_1 / repperies: invenies φ **22** prepono nis *om.* P_2 **23-24** *mutato ordine* I **23-25** prepositor, prepositus, prepositio: verbalia M_1A **23-27** *om.* P_2 **26** et ⟨hic prepositus ti .i. pruvost⟩ H / e ⟨.i. prepositi dignitas⟩ H **28-31** *om.* φ **32** dispono *et s.l.* .i. ordinare H **33-34** *om.* φ **33** unde ⟨dispositor⟩ HP_1 / um ⟨et disposite adverbium⟩ H **35** *om.* P_2 **36-37** *om.* φP_1 **36** inde ⟨suppositor, et⟩ H **38** *om.* I / ⟨propono⟩ sepono P_1 / separare ⟨unde sepositor, et⟩ H *om.* P_1 **39-40** *om.* IφP_1 **40** et ⟨seposite, et sepositim adverbia .i. separatim, et⟩ H **41** *om.* M_1 / depono: repono *Mai* **42-43** *om.* φP_1 **42** inde ⟨depositor, et⟩ H **43** depositio ⟨nis, et hoc depositum ti⟩ H **44** repono: depono *Mai* **45-46** *om.* φP_1 **45** ⟨hic repositor, et⟩ repositus ⟨et repostus per sincopam⟩ H **47** .i. ... reponitur *om.* φ **48** is ⟨oppono nis⟩ H

2 .i. sculptor *om.* P_1 **4** um ⟨quod componitur inpolitus ta tum .i. non sculptus, non sectus, non ornatus. Unde Dominus dicit in lege [*Ios.* VIII 31] altare de lapidibus inpolitis facietis mihi; et polite adverbium, quod componitur impolite⟩ H **6** sicut ... Ioseph *om.* P_1 / Ioseph: Iosephi *Mai* ⟨polimita⟩ H **7** ii: a um I / vel pictor *om.* P_1

Moyse invenitur, unde et in constructione tabernaculi precipitur ut illa vel illa fiant opere polimitario. [8] Item a polio **polite** .i. ornate adverbium, [9] et hoc **polimen** nis .i. scultura vel pictura, [10] unde hoc **polimentum** ti in eodem sensu, [11] et hoc **poliandrum** dri .i. cimiterium, et dicitur poliandrum quasi politum antrum eo quod ibi sepulcra mortuorum poliebantur, [12] et hoc **polubrum** bri .i. pelvis pelvinum. [13] Item a polio hic **polus** li .i. celum, [14] unde **polosus** a um .i. altus sullimis, [15] et inde **polose** adverbium .i. alte, unde Martianus oblique decusata, polose sullimata. [16] Et per compositionem dicitur a polo **interpolo** as .i. obscurare vel, ut alii volunt, impedire, interrumpere; unde et in ymnis quod nulla nox interpolet, fideque iugi luceat; [17] et inde **interpolatus**, [18] **interpolatio**. [19] Item a polio per compositionem hic **bibliopola** le .i. ornator librorum, quia biblus iuncus dicitur in quo antiqui scribebant, [20] et hec **polis** is .i. civitas, quia videtur picta propter diversa edifici, [21] et inde hic **polipus** pi .i. fetor qui solet fieri in civitate, et dicitur quandoque pro quolibet fetore, unde et Horatius in odis ponit illud pro fetore narium unus odoror, polipus angens hirsutis cubet hircus in alis. Idem vero Horatius posuit illud in sermonibus pro quolibet fetore veluti Balbinum polipus Agne. [22] Polis componitur hec **propola** e .i. domus unguentaria in civitate ubi venduntur diversa unguenta, unde Prudentius in libro contra hereses balnea propolas meritoria templa theatra. [23] Componitur quoque hec **tetrapolis** .i. civitas illa que habet sub se quattuor alias civitates, [24] et hec **pentapolis** illa que habet sub se V civitates, [25] et **decapolis** que habet X. [26] Et hec **miropola** le .i. femina unguentaria, unde Plautus miropolas omnes sollicito ubicumque est lepidum unguentum; [27] et inde hoc **miropolium** lii .i. domus unguentaria, unde Plautus omnes plateas perreptavi, gymnasia, et miropolia.

---

7 *exod.* XXV 35; XXXVI 35; XXXVI 37; XXXVIII 23; XXXIX 3 **15** Mart. Cap. I 37: vel obliqua, decusata, polos elimmata (polose limmata *var. l.*) **16** *non repperi* **21** Hor. *epod.* XII 4-5: unus odoror, | polypus an gravis hirsutis cubet hircus in alis Hor. *serm.* I 3,40: veluti Balbinum polypus Hagnae **22** Prud. *ham.* 761 **26** Plaut. *cas.* 226: myropolas omnis sollicito, ubiquomque est lepidum unguentum **27** Plaut. *Amph.* 1011: omnis plateas perreptaui, gymnasia et myropolia

---

Moyse (*Mai*): mobile $\pi\varphi P_1$ / invenitur: invenies φ / costructione: constitutio P_2 / precipitur *om.* IP_1 **8** polite ... adverbium *om.* H / .i. ornate *om.* P_1 **11** et dicitur poliandrum *om.* φ / quasi ⟨polimitum .i.⟩ H / sepulcra: sepulture A sepultu P_2 / poliebantur: poliuntur H **12** pelvinum *om.* P_1 **13** .i. celum ⟨eo quod politum sit et pulcrum⟩ H *om.* AP_2 **14** sullimis: sublimis *Mai om.* P_1 **15** oblique: ob que P_2 / sullimata: sublimata *Mai* **16** a polo *om.* $I\varphi$ / ut alii volunt *om.* P_1 / volunt: dicunt M_1A / et in ymnis: Prudentius P_1 / fideque iugi luceat: et cetera P_1 *om.* φ **19** dicitur: erat I **20** diversa edifici: diversorum colorum edificia P_1 **21** in odis *om.* P_1 / odoror: odorum P_1 / angens: an gravis *Mai* / hirsutis ... alis: et cetera P_1 / hirsutis: hirsutus P_2 / in alis (*Mai*): malis V_1HP_2 / vero ... illud *om.* P_1 / posuit: ponit φ / veluti *om.* P_1 **22** Polis: Pol' V_1IP_1 Polus *Mai* / hec: hic V_1 *om.* φ / in civitate *om.* P_2P_1 / in libro contra hereses *om.* P_1 / templa theatra: template astra I *om.* P_1 **23** tetrapolis: tripolis H / quattuor: tres π quinque P_2 / alias *om.* φP_1 / civitates ⟨et hec tetrapolis lis que quatuor⟩ H **24** *om.* P_2 / pentapolis ⟨.i. civitas illa⟩ V_1I / habet: habens I est V_1 *om.* H / sub se *om.* HP_1 / civitates *om.* HP_1 **25** *om.* I / decapolis ⟨.i. civitas illa⟩ V_1 / habet ⟨sub se⟩ V_1 *om.* $H\varphi$ / X ⟨civitates⟩ V_1 **26-27** miropolas ... Plautus *om.* I **26** miropola: mirapola $V_1I\varphi$ / miropolas: mirapolas φ / ubicumque ... unguentum *om.* P_1 **27** miropolium: mirapolium M_1A / miropolia: mirapolia IM_1 ⟨et hec metropolis mater civitas⟩ φ

432 / 433 M.

[28] Componitur etiam polis hic **pharmacopola** le .i. ille qui in civitate vendit unguenta, unde Horatius in sermonibus ambubaiarum collegia, pharmacopole; nam [28a] pharmacos secundum lingue illius idioma dicitur unguentum.

P xxxv [1] **Pudet** verbum defectivum, [2] inde hic et hec et hoc **pudens** tis quod comparatur pudentior pudentissimus, [3] unde **pudenter** pudentius pudentissime adverbia, [4] et hec **pudentia** e. [5] Et componitur **impudens**, [6] inde **impudenter** adverbium, [7] et hec **impudentia** e .i. inverecundia. [8] Item a pudet hic **pudor** is, [9] et **pudibundus** a um, [10] unde **pudibunde** adverbium, [11] et **pudorosus** a um .i. pudore plenus, [12] et **pudoratus** a um .i. pudore suffusus, [13] et **pudicus** a um .i. pudoris amicus, [14] et inde **pudice** adverbium, [15] et hec **pudicitia** e, [16] et pudicus componitur **impudicus**, [17] unde **impudice** adverbium, [18] et hec **impudicitia** e, [19] et **impudico** as .i. incestare, [20] unde **impudicator**, [21] **impudicatus**, [22] **impudicatio**. [23] Item a pudet per compositionem hoc **propudium** dii .i. ludus scurrilis, in quo pudicitia et pudor procul sunt, [24] et inde **propudiari** .i. scurrari, sed melius derivatur a podio, ut superius protuli. [25] Pudet componitur **dispudet** .i. valde pudet, unde Terentius in eunucho dispudet ita data verba mihi.

P xxxvi [1] **Panis** is, [2] inde hic **paniculus** li diminutivum, [3] et hic **paneta** e .i. ille qui panem facit, [4] quod etiam hic **paniceus** cei dicitur, unde Plautus in captivis opus Paniceis est, opus et Placentinis. [5] Item ab hoc

---

P xxxiv **28** Hor. *serm.* I 2,1: Ambubaiarum collegia, pharmacopolae

P xxxv **25** Ter. *eun.* 832-833: dispudet | sic mihi data esse verba

P xxxvi **4** Plaut. *capt.* 162: opu' Panicis (paniceis *var. l.*) est, opu' Placentinis quoque

---

P xxxiv **28** pharmacopola (*Mai*): parmacopola V_1P_1 parmocopola I / qui in civitate vendit: qui solet vendere P_1 / in sermonibus *om.* P_1 / pharmacopole (*Mai*): parmacopole V_1P_1 parmochopole I ⟨[Hor. *serm.* I 2,2-3] mendici, mime, balatrones, hoc genus omne triste an sollicitum est cantoris morti Tigelli⟩ H / pharmacos: parmacos V_1IP_1 pharmacon *Mai* / secundum ... idioma *om.* P_1

P xxxv **3** adverbia *om.* I **4** e ⟨.i. pudor⟩ Hφ **5** *om.* P_1 / impudens ⟨quod etiam comparatur inpudentior inpudentissimus⟩ H **6** *om.* $φP_1$ / impudenter ⟨inpudentius inpudentissime⟩ HI / adverbium: adverbia H *om.* I **7** *om.* P_1 / .i. inverecundia: .i. pudor V_1I *om.* φ *Mai* **8** pudet ⟨pudendus da dum, pudenda autem in plurali est proprie dicuntur membra genitalia utriusque sexus eo quod pudeat nos videre illa, et⟩ H **9** um ⟨.i. verecundus vel verecundia plenus⟩ H **10** *om.* φ **11** pudorosus: pudorus $πM_1P_2$ / plenus ⟨quod componitur impudorus⟩ H **12** suffusus ⟨vel pudorus⟩ H **13** .i. ⟨castus quasi⟩ H **15** e ⟨.i. castitas⟩ H **16-18** *om.* P_1 **23** per compositionem *om.* P_1 / ludus: iocus (*fort. recte*) P_1 / in: a P_1 **24** propudiari: propudio as M_1A / ut superius protuli *om.* P_1 / superius: supra H / protuli: diximus Hφ **25** .i. ... dispudet *om.* I / .i. valde pudet *om.* P_1 / in eunucho *om.* P_1 / ita: ista $φP_1$ / verba: verbalia P_2

P xxxvi **2** diminutivum: parvus panis V_1H **4** quod: qui H / in captivis *om.* P_1

433 / 434 M.

nomine quod est panis hoc **panicium** cii .i. quoddam genus vilissime segetis et inde efficitur panis ad opus vulgi; et ideo dicitur panicium quasi panis vitium eo quod vilis sit panis, [6] et hec **panulea** e .i. illud instrumentum unde texitur, [7] et hic **panus** ni .i. virgula illa circa quam trama involvitur, unde Lucilius intus stet modo rectus subteminis panus; [8] et inde hec **panucula** le eius diminutivum quod tamen non secundum analogiam dicitur quia deberet fieri paniculus, et inde panucula, sed ne videretur esse diminutivum a pane, ideo dicitur panucula, et non paniculus. [9] Item ab hoc nomine quod est panis, **panegorizo** as .i. sustentare, unde Augustinus in commentis tertie partis super psalterium panegorizamur cotidie sustentamenis Dei. [10] Et per compositionem **panifico** as, unde verbalia, [11] et hic et hec **panifex** cis .i. qui panes facit, [12] unde hoc **panificium** cii .i. locus ubi panis efficitur, [13] et **panificus** ca um .i. panem faciens, unde in primo libro regum filias vestras panificas faciet.

[1] **Prope** adverbium ponitur pro positivo et tunc comparatur propior proximus, [2] unde **propius** proxime adverbia, [3] et hec **proximitas** is, [4] et **proximo** as, [5] quod componitur **approximo** as, et inde verbalia. [6] Item a prope **propinquus** a um, [7] unde **propinquaneus** a um .i. propinquus, [8] et **propinquanee** .i. coniuncte adverbium, [9] et hec **propinquitas** tis, [10] et **propinquo** as, [11] quod componitur **appropinquo** as, et inde verbalia. [12] Item a prope **protinus** .i. cito adverbium, [13] quod etiam **protinam** invenitur, unde Plautus protinam me in pedes conicio; [14] et **properus** a um .i. citus, [15] unde **propere** adverbium, [16] et **propero** as .i. festinare, [17] et inde **properanter** adverbium, [18] et hec **properantia**. [19] Properus componitur P xxxvii

---

7 Lucil. 298 *M.*: intus modo stet rectus, foris subteminis panus 9 Aug. *in psalm.* CXII 11,26: paregorizamur (panegorizamur *var. l.*) quotidie medicamentis Dei 13 *I reg.* VIII 13: filias quoque vestras faciet sibi unguentarias et focarias et panificas P xxxvi

13 Plaut. *Bacch.* 374: me continuo contuli protinam in pedes P xxxvii

---

5 panicium: paniceum P_1 / et inde ... vulgi: quod comedit vulgus P_1 / ad ... quasi panis *om.* P_2 / ideo: imo *Mai om.* P_1 / panicium: paniceum P_1 / quasi panis vitium *om.* I / quod ⟨ex ea⟩ P_1 / sit: fiat P_1 6 panulea: panula φ 7 quam: qua *Mai* / modo: mihi M_1 / subteminis: sub regiminis P_2 8 panucula *et s. l.* vel panicula H / dicitur quia *om.* P_1 / fieri: dici H / paniculus: panicula φ / et inde ... paniculus *om.* P_1 / panucula *et s.l.* vel panicula H / ne videretur: non videtur *Mai* / paniculus: panicula φ ⟨dicitur etiam paniculus a um pro cavo interius⟩ M_1A 9 sustentare: sustentari V_1φ / in ... psalterium *om.* P_1 / tertie partis super psalterium: super tertiam partem psalterii H 10 as ⟨.i. panem facere⟩ H 12 efficitur: fit IP_1 ⟨vel ipsa ars panis faciendi⟩ H 13 vestras: tuas I P xxxvi

1 adverbium ⟨locale⟩ P_1 / ⟨prope⟩ comparatur H / propior: proprior *Mai* / proximus ⟨et est comparatio anomala .i. irregularis⟩ H 2 unde ⟨prope⟩ Iφ / adverbia *om.* φ 3 et ⟨a proximo⟩ P_1 4 as ⟨neutrum⟩ P_1 5 quod ... as *om.* IP_1 6 um ⟨propinquior propinquissimus etiam⟩ P_1 7 .i. propinquus *om.* P_1 8 coniuncte: *coniunctim* I / *adverbium om.* V_1 12 .i. cito *om.* P_1 13 protinam ⟨adverbium idem⟩ P_1 / invenitur *om.* P_1 / Plautus *om.* M_1A / in pedes: impedies IP_1 14 .i. citus *om.* P_1 16 festinare: festino P_1 18 properantia ⟨.i. properatio⟩ *Mai* 19 Properus *om. Mai* P xxxvii

perproperus .i. valde properus, [20] unde **perpropere** adverbium. [21] Propero componitur **apropero** as .i. festinare, [22] et **impropero** as .i. infamare iniuriare, [23] inde **improperanter** adverbium, [24] et **improperatus**, [25] et **improperatio**, [26] et hoc **improperium** rii .i. iniuria vel derisio, unde in psalmis improperia improperantium tibi ceciderunt super me. [27] Item a prope **propius** a um .i. coniunctus et prope assistens, invenitur quoque propior oris, sed superlativum non est in usu. [28] **Propio** as .i. approximare, [29] et componitur **appropio** as, et inde verbalia. [30] Prope componitur **deprope** .i. valde prope.

P xxxviii [1] **Penitus** a um .i. interior intimus, unde Martianus uti secum mundi penita permeare; et comparatur penitior penitissimus, [2] unde **penite** sed non est in usu, [3] sed in loco illius dicimus **penitus** et penitius et penitissime adverbia, [4] et pluraliter hi **Penates** tum .i. domus interiores, [5] et hoc **penetral** lis similiter pro domo interiori, [6] unde **penetro** as, unde verbalia, [7] et hoc **penetramen** nis, [8] et hic et hec **penetrabilis** et hoc penetrabile, [9] et **penetrabiliter** adverbium. [10] Et componitur **impenetrabilis**, [11] unde **impenetrabiliter** adverbium. [12] Penetro componitur **repenetro** as, [13] et **subpenetro** as, et ab istis verbalia. [14] Item ab hoc nomine quod est penitus, hic **penus** ni .i. cellarium, Terentius in eunucho cum ad te in cellulam omnem patris penum congerebam; [15] et inde hic **penarius** rii .i. cellarius, [16] et hoc **penus** oris .i. utilior res in domo, [17] et hec **penuria**

---

26 *psalmis*] *Rom.* XV 3

1 Mart. Cap. I 9 14 Ter. *eun.* 310: quom in cellulam ad te patri' penum omnem congerebam

---

.i. valde properus *om.* P_1 **20** adverbium ⟨et preproperus ra rum, unde prepropere adverbium .i. citius quam ratio exigit, et prepropero ras verbum activum, unde verbalia⟩ H **21** Propero *om.* P_1 / festinare: valde festino P_1 **22** ⟨convitiari⟩ infamare P_1 ⟨et⟩ *Mai* / iniuriare: iniurari AP_2 ⟨unde verbalia⟩ φ *om.* P_1 **23** adverbium *om.* I **26** derisio ⟨opprobrium⟩ H / unde ... me *om.* P_1 / improperia: improperium I / improperantium: exproperantium M_1 **27** invenitur... usu *om.* HP_2 **28** approximare ⟨verbum activum⟩ H **29** componitur appropio as *om. Mai* / appropio as: approximare V_1 ⟨.i. appropinquare⟩ π **30** valde prope ⟨adverbium⟩ H ⟨proximus irregularis est superlativum⟩ P_1

1 intimus *om.* φ / uti: qui I unde P_1 et A / permeare: permearet A **2-3** unde ... adverbia: unde penite penitius penitissime adverbia, sed penite non est in usu, eius loco dicitur penitus quasi pene intus P_1 **3** dicimus: dicitur φ **4** interiores: interior I ⟨quod pro diis privatis solent poete ponere eo quod in intimis domibus ponerentur⟩ H **5** penetral: penetrale Iφ / pro domo interiori: domus P_1 **6** as ⟨.i. perforare⟩ H / unde verbalia *om.* φ *Mai* **7** penetramen nis: penetratum ti H **8** penetrabile ⟨.i. illud quod facile potest penetrari⟩ H **9** adverbium *om.* I **11** adverbium *om.* I **12** componitur ⟨inpenetro⟩ P_2 **14** in eunucho *om.* P_1 / cum *om.* H / ad te: alte AP_2 / in cellulam *om.* H / congerebam: conferebam H **15** cellarius: cellerarius P_2 **16** et ⟨dicitur etiam hoc penum ni, et hic penus ui⟩ M_1A

435 / 436 M.

e per antifrasim quia nullam confert utilitatem, [18] dicimus quoque hoc **penu** indeclinabile pro cellario.

[1] **Pecto** tis pexi vel pexui pexum xu verbum activum, [2] inde **pexus** a um, P xxxix
[3] et **pexim** .i. ornate adverbium, [4] et **pexito** as verbum frequentativum. [5] Pexus componitur **inpexus** a um, unde Horatius in sermonibus inpexum feda porrigine. [6] A pecto hic **pecten** nis quod et pro pectine et pro quodam patulo pisce dicitur, unde Horatius pectinibus paulis iactat se more Tarentum; [7] et inde **pectino** as .i. pectere, unde verbalia, [8] et hoc **pectinarium** rii locus ubi pecten ponitur. [9] Item a pecto hoc **pectus** oris, [10] unde hoc **pectusculum** diminutivum, [11] et **pectoreus** a um, [12] et hoc **pectorale** lis .i. zona circa pectus, [13] et **pecticus** a um .i. digestibilis. [14] Et per compositionem **expectoro** as .i. exsolvere, [15] unde **expectoratus**, [16] **expectoratio**.

[1] **Populus** li, [2] inde hic **popellus** li diminutivum, unde Persius ante P xl
diem blando caudam iactare popello; [3] et **populosus** a um .i. populis plenus, [4] unde **populose** adverbium, [5] et hec **populositas** .i. populorum habundantia, [6] et hec **Populon*i*a** e .i. Iuno quia videbatur tutari populum, [7] et hic et hec **popularis** et hoc populare .i. familiaris, quod in Terentio repperies, et comparatur popularior popularissimus, [8] unde **populariter** popularius popularissime adverbia, [9] et hec **popularitas** is, [10] et **populor** ris .i. destruere dissipare. [11] Et componitur **depopulor** ris, [12] unde **depopulator**, [13] **depopulatus**, [14] **depopulatio** onis, [15] et hoc **depopulamen** nis .i. destructio, [16] et **depopulanter** .i. vastanter. [17] Et sciendum quod **populus**

---

5 Hor. *serm.* II 3,126: inpexa (inpexum *var. l.*) foedum porrigine? 6 Hor. *serm.* II 4,34: pectinibus patulis iactat se molle Tarentum P xxxix

2 Pers. IV 15 7 *cf.* Ter. *Phorm.* 35 P xl

---

17 e ⟨.i. egestas⟩ H **18** pro cellario ⟨Item ab hoc nomine quod est penitus vel litteram peniteo tes verbum defectivum, unde hic et hec et hoc penitens tis, et penitenter adverbium, et hec penitentia e⟩ H ⟨et hoc penum, et hic penus ui in eodem sensu⟩ P_1 *om.* A

1 vel *om.* I *Mai* / pexui *om.* I / pexum *om.* P_1 / xu (*Mai*): su V_1 *om.* P_1 / activum: neutrum P_1 ⟨.i. pectinare⟩ H **3** .i. ornate *om.* P_1 **5** in sermonibus *om.* P_1 **6** hic: hoc π *et s.l.* vel hic H / patulo *om.* V_1I / more: morte I molle φ *Mai* / Tarentum: parentum I **7** .i. pectere *om.* I **8** ponitur: reponitur P_1 ⟨Pecten quoque dicitur pro rastro propter similitudinem quod quasi terram pectinamus dum rastro operamus⟩ H Ovidius de remediis [191-192] temporibus certis desectas colligit herbas e tonsam raro pectine vertit humum *in marg.* H **9-10** hoc pectus oris unde *om.* I **13** digestibilis ⟨et hic et hec pectoralis et hoc pectorale⟩ H **15-16** expectoratus, expectoratio: verbalia φ **16** expectoratio ⟨nis .i. solutio denudatio apertio⟩ H ⟨et inpectoro as neutrum⟩ P_1 P xxxix

2 inde: unde *Mai* / diminutivum: .i. parvus populus V_1H **6** Populon*i*a: Populona ne πφP_1 P xl
7 *om.* P_1 **8** popularius (*Mai*) *om.* V_1P_2 / adverbia *om.* I **10** destruere: deferre P_1 **11** ris ⟨in eodem sensu⟩ H **12-14** depopulator ... onis: verbalia φ **12** depopulator ⟨depopulatrix⟩ H **15-16** *om.* P_1 **15** ⟨et hic depopulatus us ui⟩ et H **16** depopulanter (*Mai*): populanter V_1I ⟨adverbium⟩ H

436 / 437 M.

aliquando dicitur pro arbore prima sillaba producta, unde Horatius populus assita certis limitibus vicina refugit iurgia; [18] et tunc inde **populeus** a um, [19] et **popul*n*us** a um ambo in uno sensu, [20] et hoc **populetum** ti .i. locus ubi populi crescunt.

P xli [1] **Pestis** tis, [2] inde hec **pesticula** e, [3] et **pesticus** a um, [4] et **pestuosus** a um ambo pro peste plenus, [5] unde **pestuose** adverbium, [6] et hec **pestuositas** is, [7] et hic et hec et hoc **pestilens** tis quod comparatur pestilentior pestilentissimus, [8] unde **pestilenter** pestilentius pestilentissime adverbia, [9] et hec **pestilentia** e. [10] Pestis componitur **pestifer** a um, [11] et hec **tempestas** tis quasi tempus pestis, [12] et inde **tempestuosus** a um .i. tempestate plenus, [13] unde **tempestuose** adverbium, [14] et **tempestus** a um .i. tempestatis habundans. [15] Et componitur **intempestus** .i. serenus et tranquillus, unde in vita beati Benedicti intempesta noctis hora vir Dei instans; [16] et inde **intempestivus** a um .i. tranquillus et quietus. Alii autem dicunt intempestivus quasi non in tempore natus sicut sunt cani in homine nondum sene, unde Boethius in consolationis libro intempestivi funduntur vertice cani.

P xlii [1] **Polleo** es .i. nitere verbum neutrum et mutuat preteritum, [2] inde hic **pollex** cis .i. grossior digitus, [3] et hoc **pollen** nis .i. minuta farina que volat in molendino, unde Terentius in adelphos pollinis ac fumi plena sit faxo. [4] Item a polleo **pollesco** cis, [5] et componitur **equipolleo** es .i. equiparare, [6] unde hic et hec et hoc **equipollens** tis quod comparatur equipollentior equipollentissimus, [7] unde **equipollenter** equipollentius equipollen-

---

P xl 17 Hor. *epist.* II 2, 170-171

P xli 15 *Vita Benedicti* 35 p. 587, AASS *Mart.* III: vir Dei instans ... intempesta noctis hora respiciens 16 Boeth. *cons.* I *carm.* 1,11.

P xlii 3 Ter. *ad.* 846-847: plena, fumi ac pollinis | coquendo sit faxo

---

P xl 17 ⟨dicitur⟩ prima M_1 / sillaba *om.* I / producta ⟨Ovidius [*epist.* V 27] popule, vive, precor, et cetera⟩ P_1 / unde ... iurgia ⟨item Ovidius epistularum [V 27] popule vive precorque consita margine ripe⟩ H *om.* P_1 18 inde ⟨dicitur⟩ Hφ 19 popul*n*us: populuus V_1P_2 populinus HIM_1AP_1 / ambo in uno sensu *om.* P_1 20 populi *om.* V_1φ / crescunt: crescit V_1M_1A ⟨populanter adverbium⟩ P_1

P xli 2-3 *mutato ordine* A 2 e ⟨diminutivum⟩ HM_1P_1 5 unde ⟨pestice, et⟩ H / adverbium: adverbia H 8 adverbia *om.* IM_1A 9 e ⟨.i. mortalitas⟩ H 10 um ⟨.i. mortifer⟩ H 11 tis ⟨et dicitur tempestas⟩ $V_1HM_1P_2$ 12 tempestate: temperie P_1 14 tempestatis: tempestate φ 15 .i. serenus *om.* P_1 / beati: sancti P_1 / instans: astans P_1 16 a um ... natus: idem vel in tempore vel ante tempus natus P_1 / non *om.* I / in *om.* P_2 / ⟨congruo⟩ tempore P_2 / natus ⟨scilicet congruo⟩ H / in consolationis libro *om.* φ / funduntur vertice cani: et cetera M_1A / funduntur: surgunt in I

P xlii 1 es ⟨polluxi⟩ HP_1 / verbum neutrum *om.* P_1 / et mutuat: sed amittit P_1 / preteritum ⟨si enim diceremus pollui putaretur esse preteritum polluo is verbum neutrum⟩ P_1 3 in adelphos *om.* P_1 / plena: pleno I / faxo ⟨unde polenta e⟩ P_1 4 P lxii *post* cis H / cis ⟨incoativum⟩ P_1 6 equipollentior equipollentissimus *om.* φ 7 *om.* φ

437 / 438 M.

tissime adverbia, [8] et hec **equipollentia** e .i. similium rerum consimilitudo. [9] Componitur **prepolleo** es .i. valde fulgere, [10] et inde **prepollens** .i. valde fulgens, [11] et inde **prepollenter** adverbium, [12] et hec **prepollentia** e.

[1] **Porcus** ci, ut superius protuli, dicitur ab hoc nomine quod est purus, eo quod sit minime purus, sed alii volunt esse primitivum, [2] inde hic **porculus** li, [3] et hic **porcillus** li, [4] et hec **porca** porce quod et pro uxore porci dicitur, et pro terra illa que eminet inter duos sulcos, quam etiam alio loco crebronem vocamus eo quod aqua crebro per ipsam decurrat, [5] unde et ille qui facit porcam illam **imporcitor** oris dicitur, [6] et hinc etiam **imporcare** dicimus .i. aquam in agros ducere. [7] Item ab hoc nomine quod est porcus hic **porcarius** rii, [8] et hoc **porcistetum** ti .i. locus ubi porci stant, [9] et hec **porrigo** nis .i. scabies porcorum, unde Horatius in sermonibus impexum feda porrigine. P xliii

[1] **Pateo** tes patui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **patenter** adverbium, [3] et **patulus** a um, [4] quod componitur **perpatulus** .i. valde patulus, [5] unde **perpatule** adverbium, [6] et hec **patina** ne eo quod sit patens, unde Terentius iam animus est in patinis; [7] et inde hic **patinarius** rii .i. ille qui patinam facit, [8] et hec **patella** le, [9] vel hec **patinula** le diminutiva, [10] et **patinarius** a um in patina coctus, unde Plautus quo pacto eum condias, vel patinarium, vel assum. [11] Item a pateo **patesco** cis, P xliv

---

9 Hor. *serm.* II 3,126: inpexa (inpexum *var. l.*) foedum porrigine? P xliii

6 Ter. *eun.* 816: iamdudum animus est in patinis **10** Plaut. *asin.* 179-180: eum quouis pacto condias | uel patinarium uel assum P xliv

---

adverbia *om.* I **8** consimilitudo: similitudo φ **9** ⟨Polleo iterum⟩ componitur φ *om.* H / fulgere: fulgeo P_1 fulgens V_1IM_1A **10** et ... fulgens W: *om.* πφP_1 **11-12** et ... e: unde verbalia φ **11** inde ⟨prepollens, et⟩ H / adverbium *om.* I P xlii

1 protuli: dixi P_1 diximus φ / purus ⟨per antifrasim⟩ P_1 / eo ... purus *om.* P_1 / alii *om.* I / volunt: dicunt P_1 ⟨illud⟩ φ **2** li ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** porcillus *et s.l.* porcellus H / li ⟨idem⟩ P_1 ⟨diminutivum⟩ φ **4** terra: porca I / eminet: prominet φ / alio loco *om.* P_1 / loco: modo I / crebronem: crebonem V_1Iφ / decurrat: decurrit AP_2 **5** illam ⟨porcitor sive⟩ H / imporcitor oris: inporcator P_1 inporcantia I **6** ducere: inducere: V_1H **7** rii ⟨.i. custos porcorum qui alio nomine subulcus dicitur quasi custos suum⟩ H **8** stant ⟨et porcinus na num quod aliter dicitur suillus la lum a sue⟩ H **9** in sermonibus *om.* φP_1 / impexum: impexus V_1IAP_2 inpexa M_1 *Mai* / feda: foedum *Mai* P xliii

1 et caret supinis *om.* V_1I φ **2** inde ⟨hic et hec et hoc patens tis, et⟩ HM_1A / adverbium *om.* φ **3** um ⟨quod semper patet⟩ P_1 **4** .i. valde patulus *om.* φ **6** et ⟨hec patena ne, et⟩ H **7-9** *om.* P_2 **7** .i. ille (*Mai*) *om.* V_1I / patinam: patinas HP_1 **8** patella *et s.l.* .i. parva patina H **9** diminutiva *om.* M_1A **11** pateo ⟨hic Patucius cii .i. Ianus quod fores eius bello pateant, et⟩ H / cis ⟨.i. patere⟩ H ⟨incoativum⟩ P_1 P xliv

438 M.

[12] et hoc **patagium** gii .i. gula ad summam tunice assuta, [13] et hic **patigiarius** rii .i. ianitor qui ianuam facit patere, unde Plautus ubi sumptus petunt stat fullo, aurifex, inclusarii, patigiarii; [14] et hec **patera** e dicitur a pateo .i. magnus scyphus et superius patens, [15] et hic **passus** ui eo quod pateat in itinere, [16] unde **passutus** a um .i. magnos passus habens, [17] et **passim** adverbium, [18] et **passus** a um .i. expansus et quasi sursum extensus, unde Virgilius tunc pater Anchises passis ad sidera palmis.

P xlv [1] **Palus** dis, [2] inde **paludosus** a um, [3] et hic et hec **palustris** et hoc palustre .i. paludi similis, unde Ovidius canna palustris aque; [4] et **paludanus** a um .i. palude immixtus, [5] et hoc **paludamentum** ti .i. quedam vestis militaris, unde Sidonius monachum implet non sub palliolo, sed sub paludamento; [6] et inde **paludatus** a um .i. veste illa indutus, unde Macrobius de Saturnalibus togatus certe, vel trabeatus, pretextatus, vel paludatus hac die videtur nullus.

P xlvi [1] **Paro** as paravi tum tu verbum activum, [2] inde **paratus** a um quod comparatur paratior paratissimus, [3] unde **parate** paratius paratissime adverbia, unde Ovidius metamorphoseos ponens comparativum ait et quia nuda fui, sum visa paratior illi. [4] Item a paro hec **parapsis** dis .i. discus unde Iuvenalis quam multa magnaque parapside cenat. [5] Et inde per compositionem hic **parasitus** ti .i. lecator, et dicitur parasitus

---

13 Plaut. *aul.* 507-509: ubi sumptus petunt | stat fullo, phyrgio, aurufex, lanarius | caupones patagiarii **18** Verg. *Aen.* III 263: Et pater Anchises passis de litore palmis

P xlv **3** Ov. *rem.* 142: canna palustris humo **5** Sidon. *epist.* IV 9,3: monachum complent non sub palliolo sed sub paludamento **6** Macr. *Sat.* I 6,2: togatus certe vel trabeatus paludatusve seu praetextatus hac die videtur nullus

P xlvi **3** Ov. *met.* V 603 **4** Iuv. III 142: quam multa magnaque paropside cenat?

---

12 *om.* I / tunice ⟨vel palii⟩ P_1 / assuta (*Mai*): assumpta V_1P_2 **13** qui: quod V_1 / qui ... patere *om.* P_1 / patere: aperire P_2 / ubi sumptus petunt *om.* P_1 / fullo: stillio φ / patigiarii: patagiarii φ **14** et ⟨hic pater pateris accusativo hunc paterem vel patera⟩ P_1 / dicitur a pateo *om.* P_1 / scyphus (*Mai*): ciphus πφP_1 **17** adverbium ⟨.i. expansim⟩ H **18** .i. expansus: .i. pansus φ quod componitur expassus P_1 / sursum: rursum I / tunc: tu AP_2

P xlv **2** paludosus: paludiosus V_1 paludinosus I **3** palustre ⟨vel hic paluster hec palustris et hoc palustre⟩ H / .i. ... Ovidius *om.* P_1 / similis ⟨vel in palude existens⟩ H **4** paludanus: padanus V_1H paludatus I / immixtus: admixtus φ ⟨vel manens⟩ P_1 **5** sub *om.* P_1 / palliolo: pallio AP_1 / sed *om.* P_1 **6** de Saturnalibus *om.* P_1 / certe *om.* P_1 / trabeatus ⟨vel⟩ φ / pretextatus: pretextatusve V_1 / videtur nullus: ullus videretur P_1

P xlvi **1** paravi tum tu *om.* IφP_1 / verbum activum *om.* I **2** paratior paratissimus *om.* φ **3** unde ... adverbia *post* illi H *om.* φ / adverbia *om.* I / metamorphoseos *om.* P_1 / ponens comparativum ait *om.* φ / ponens: ponit H / ait: dicens H **4** paro ⟨hic paratus us ui, et⟩ H **5** inde *om.* *Mai* / et dicitur parasitus *om.* P_1

quasi in parapside situs, [6] et inde hic **parasitulus** li .i. parvus lecator, [7] quod etiam hic **parasitaster** invenitur, unde Terentius in adelphos est alius quidam parasitaster. [8] Item a paro hic **paraphonista** te .i. cantor, et dicitur paraphonista quasi parans cantus, quia [8a] phonos Grece cantus Latine, [9] unde **antiphona** dicimus .i. antecantata, [10] et hoc **paradigma** tis .i. propositio exempli, [11] et hic **paranimphus** phi .i. internuntius, [12] unde et hec **paranimpha** phe .i. pronuba, [13] et pluraliter he **parallela** arum .i. circumstantia circulorum vel ipsi circuli, unde Martianus circulorum volumina, vel orbiculata parallela. [14] Item a paro hic **parabata** te .i. cupidus, [15] et hic **paricus** ci .i. questor qui clamat in foro, [16] et hic **parmo** parmonis .i. venditor, [17] et componitur hic **parmocopola** le .i. venditor unguenti, [18] sed melius est ut a **parmacos** .i. ab unguento, [19] et **pola** .i. a venditore componamus, sicut superius diximus, unde Horatius in sermonibus ambubaiarum collegia, parmacopole. [20] Paro componitur **comparo** as, [21] unde **comparatus** ta tum, [22] et **comparativus** a um, [23] et **comparatio** nis, [24] et hic et hec **comparabilis** et hoc comparabile, [25] unde **comparabiliter** adverbium, [26] et componitur **incomparabilis**, [27] unde **incomparabiliter** adverbium, [28] **impero** as, [29] unde hic **imperator** oris, [30] quod etiam dicitur **induperator** du sillaba interposita causa euphonie, [31] et **imperatorius** a um, [32] et hec **imperatrix** cis, [33] et hoc **imperium** ii, [34] et **imperito** as frequentativum, [35] **separo** as, [36] inde **separatus** a um, [37] et hec **separatio** nis, [38] et **separate**, [39] et **separanter**, [40] et **separatim** adverbia et in uno sensu, [41] et hic et hec **separabilis**, [42] unde **separabiliter** adverbium, [43] et componitur **inseparabilis**, [44] unde **inseparabiliter** adverbium, [45] **reparo** as, [46] unde **reparatus** a um, [47] et **reparatio** nis, [48] et hic et hec **reparabilis** et hoc reparabile, unde Ovidius reparabilis assonat echo; [49] et inde **reparabiliter** adverbium, [50] et componitur **irreparabilis**, [51] unde

---

7 Ter. *ad.* 779 **13** Mart. Cap. I 37: circolorumque volumina vel orbiculata parallela **19** Hor. *serm.* I 2,1: Ambubaiarum collegia, pharmacopolae **48** Ovidius]Pers. I 102: reparabilis adsonat echo

---

quasi: quod M_1 ⟨semper vixit⟩ P_1 / in parapside: parapsidem P_1 **6** .i. parvus lecator: diminutivum IP_1 **7** parasitaster: parasister I / invenitur *om.* P_1 / in adelphos *om.* P_1 / est: et *Mai* ⟨enim etiam⟩ P_1 / parasitaster: parasister I **8** paraphonista: praraphonista $I\varphi P_1$ *Mai* / .i. cantor, et dicitur *om.* φ / paraphonista *om.* Iφ / cantus: sonos *et s.l.* cantus H / Grece ⟨vox⟩ P_1 ⟨fonos⟩ P_2 / cantus: sonus *et s.l.* cantus H **10** hoc (*Mai*): hic V_1 / exempli ⟨vel problema⟩ P_1 **11** internuntius ⟨intersponsus et sponsam quasi parans nimpham⟩ H **13** pluraliter ⟨hii paralelli vel⟩ φ / circulorum: oculorum I / circulorum volumina: volumina P_1 **14** parabata: parabota P_1 **15** questor: preco P_1 **16** venditor ⟨unguenti⟩ I **17** parmocopola: parmacopola $H\varphi P_1$ pharmacopola *Mai* / unguenti: unguentorum *Mai* **18** ut ⟨dicatur⟩ P_1 / parmacos: pharmacos φ pharmacon *Mai* **19** a *om.* H / componamus: componatur φ *om.* P_1 / unde ... parmacopole *om.* P_1 / in sermonibus *om.* φ / collegia, parmacopole: et cetera φ / parmacopole: pharmacopolae *Mai* **22** *om.* $I\varphi P_1$ **26-27** *om.* I **27** unde: et *Mai* **30** du ... euphonie: per epentesim dicitur P_1 / interposita ⟨causa metri vel⟩ M_1A **34** frequentativum: .i. sepe imperare π **38-40** *om.* I **40** et in uno sensu *om.* φ **42** *ante* 45 H / adverbium *om.* π **43-44** *om.* M_1A **44** adverbium: adverbia H *om.* I **48** unde ... echo *om.* P_1 / assonat: absonat V_1 **49** *om.* φ P_1 / adverbium *om.* I **50-51** *om.* *Mai*

irreparabiliter adverbium, [52] **preparo** as, [53] unde **preparatus** a um, [54] et **preparatio** nis, [55] **apparo** as, [56] unde **apparatus**, [57] et **apparatio**, [58] et hic **apparatus** ui, [59] **disparo** as .i. separare, [60] inde **disparatus**, [61] et **disparatio**.

P xlvii [1] **Patior** eris passus sum verbum deponens, [2] unde hic et hec et hoc **patiens** tis quod comparatur patientior patientissimus, [3] unde **patienter** patientius patientissime adverbia, [4] et hec **patientia** e, [5] et **passus** a um, [6] unde **passivus** a um, [7] et hec **passio** nis, [8] unde hec **passiuncula** le diminutivum, [9] et hoc **passionarium** rii. [10] Passio componitur hec **propassio** nis. Et sciendum quod passio dicitur quando caro titillat visa muliere, propassio autem quando malus ille affectus erumpit in effectum. [11] Item a patior hic et hec **passibilis** et hoc passibile, [12] et componitur **impassibilis**, [13] unde **impassibiliter** adverbium, [14] et hoc **patibulum** li .i. cruciamen nis, [15] et **paticus** a um .i. inhonesta et turpia patiens, unde Iuvenalis n e t r e p i d a, n u m q u a m p a t i c u s t i b i d e e r i t a m i c u s. [16] Patior componitur **compatior**, [17] unde **compatiens**, [18] **compatienter** adverbium, [19] **compassus** a um, [20] hec **compassio** nis, [21] **compassivus** a um, [22] unde **compassive** adverbium. [23] Componitur quoque **perpetior** eris, [24] unde **perpessus** a um.

P xlviii [1] **Piget** verbum defectivum, [2] inde **piger** gra grum eo quod eum semper pigeat, et comparatur pigrior pigerrimus, [3] unde **pigre** pigrius pigerrime adverbia, [4] et hec **pigritia** e, [5] et hec **pigritudo** nis, [6] et **pigreo** es verbum neutrum, [7] unde **pigresco** is, [8] et **pigritor** aris, [9] inde **pigritanter** adver-

---

15 Iuv. IX 130

---

51 adverbium *om.* I **53-54** *om.* φ **54** nis ⟨preparatus ui⟩ P_1 **55** *om.* P_1 **56-58** *om.* φ **59** ⟨supero⟩ disparo φ / separare: separo P_1 **60-61** inde disparatus, et disparatio: et ab hiis verbalia φ **60** inde: unde *Mai* **61** disparatio. ⟨Comparare dicitur pro emere et assimilare, unde comparatio est emptio et assimulatio⟩ P_1

P xlvii **1** sum ⟨passum su⟩ V_1I / verbum deponens *om.* φ **2** patientior patientissimus *om.* φ **3** *om.* φ / adverbia *om.* I **4** e ⟨et componitur impatiens impatientior impatientissimus, unde impatienter impatientius impatientissime adverbia, et hec impatientia e. Item a patior⟩ H ⟨patiens componitur inpatiens, unde inpatientia⟩ P_1 **6** *post* 9 H / unde: et *Mai* / passivus: passurus P_1 **8** diminutivum *om.* V_1φ **9** rii ⟨.i. liber in quo passiones martyrum continentur⟩ H ⟨vel passionale⟩ P_1 vel passionale liber in quo passiones continentur *in marg.* M_1 **10** quod passio: quod propassio IA / propassio: passio IA / malus *om.* φ / erumpit: prorumpit P_1 **11** passibile ⟨unde hec passibilitas tis, et passibiliter adverbium⟩ H **12** componitur ⟨passibilis⟩ H **13** unde ⟨hec impassibilitas tis, et⟩ H / adverbium *om.* I **14** .i. cruciamen nis ⟨crux⟩ H ⟨scilicet quodlibet instrumentum patiendi⟩ P_1 *om.* I **15** .i. inhonesta et *om.* P_1 **16** compatior ⟨unde verbalia⟩ φ **18** adverbium *om.* φ **19** *om.* H **23** quoque ⟨patior⟩ I / eris ⟨perpessus sum⟩ P_1 **24** *om.* φ / perpessus: perplexus V_1 / um ⟨quod mutat a littera in e per compositionem⟩ P_1

P xlviii **2** quod ⟨super⟩ I ⟨per⟩ P_1 / semper *om.* IP_1 / pigeat ⟨alicuius⟩ P_1 **3** pigre pigrius pigerrime *om.* φ / adverbia: adverbium φ *om.* I **7** is ⟨incoativum⟩ P_1 **8** aris ⟨verbum deponens⟩ P_1 ⟨unde verbalia⟩ P_2 **9** adverbium *om.* I

bium. [10] Et componitur **repigritor** aris, et inde verbalia, [11] et hic et hec **repigritior** oris .i. plus piger quam deceret, et videtur esse comparativus sed positivus nusquam invenitur, unde Martianus repigritior paulo simularet anomalum. [12] Piger componitur **perpiger** .i. valde piger, [13] et **impiger** .i. non piger.

[1] **Pingo** is pinxi pictum tu verbum activum, [2] inde hic **pictor** oris, [3] et P xlix
pictorius a um, [4] et hec **pictrix** cis, [5] et **pictus** a um, [6] unde hec **pictura** e, [7] et inde **picturatus** a um .i. pictura variatus. [8] Item a pingo **pictim** .i. celatim coloratim adverbium, [9] et hec **picta** e .i. tunica, [10] et pluraliter hi **pictones** num .i. pictores, [11] et hec **pixis** dis .i. bustula vas scilicet muliebre, unde Iosephus in XVIII hec dicens, et venenum, et pixidem produxit in medio. Hinc etiam Ovidius de remediis pixidas invenies et rerum mille colores. [12] Pingo componitur **depingo** is, [13] **impingo** is, [14] **compingo** is, et ab istis verbalia.

[1] **Plecto** is plexui plexum u verbum activum, [2] inde **plexus** a um, [3] et P l
plexuosus a um .i. punitus, [4] et hic et hec **plexibilis** et hoc plexibile .i. habilis ad puniendum, [5] unde **plexibiliter** adverbium. [6] Item a plecto hoc **plectrum** tri, [7] unde hoc **plectellum** li diminutivum, [8] et hec **plecta** te .i. quidam nexus ex virgulis vel ex carecto factus, quod in vita patrum sepissime repperies, [9] et inde hec **plectula** le diminutivum, unde Iosephus in VIII erant celature ex crispantibus plectulis facte. [10] Hinc etiam tractum est per compositionem **amplector** eris, [11] unde **amplexus** a um,

---

11 Mart. Cap. I 36: repigratior (repigritior *var. l.*) paulumlum simularet anomalum P xlviii

11 Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XVII p. 485 *F.*: haec dicens, et venenum et pixidem in me- P xlix
dium protulit Ov. *rem.* 353

8 *III reg.* VII 29 **9** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* VIII p. 224 *F.*: erant huiusmodi caelatu- P lx
rae, quasi crispantibus plectulis factae

---

11 repigritior: pigritior I / deceret: decet AP_1 deceat P_2 / esse *om.* P_1 / positivus ⟨vel superlativus⟩ H / nusquam: numquam V_1P_1 / invenitur: reperitur φ **12** componitur: comparatur *Mai* / .i. valde piger *om.* P_1 **13** piger ⟨et postea aliquando pro valde piger⟩ P_1

3-4 *mutato ordine* M_1 **7** a pictura dicitur picturo as verbum activum .i. pingere, unde in P xlix
sequentia quadam [?] sicut pratum picturatur et ver vernis floribus mater Dei figuratur misticis nominibus *in marg.* H **8** ⟨et picte vel⟩ pictim φ / .i. celatim *om.* P_1 / coloratim *om.* φP_1 / adverbium: adverbia φ **9** tunica ⟨sine pictura⟩ Hφ ⟨cum pictura⟩ P_1 **10** hi: hic *Mai* **11** unde ... medio *om.* P_1 / XVIII: XVII φ / hec dicens *om.* I / produxit: protulit φ / de remediis *om.* P_1 / et ... colores *om.* P_1 **13** *om.* IA **14** is ⟨omnia activa⟩ H

1 activum ⟨.i. punire⟩ H **2** inde plexus (*Mai*): implexus V_1P_2 / um ⟨.i. punitus⟩ H **3** .i. P l
punitus *om.* M_1A / .i. ⟨pena dignus vel ⟩ H / punitus: punctus P_1 **4** habilis ⟨vel dignus⟩ P_1 / puniendum: plectendum M_1A **8** quod ... repperies *om.* P_1 / vita: libro φ / repperies: invenies φ **9** et ... VIII *om.* P_1 / VIII: XVIII φ **10** amplector eris: amplecto P_1 *om.* I **11-18** *om.* I

441 / 442 M.

[12] et hec **amplexio** nis, [13] et hic **amplexus** ui, [14] et **amplexim** .i. coniunctim, [15] et **amplexor** aris, [16] unde **amplexanter** adverbium, [17] et **amplexatus** a um, [18] et **amplexatio** is. [19] Hinc quoque dicimus per compositionem **complector** ris, [20] et inde **complexus** a um, [21] et hec **complexio** onis, [22] et **complexor** aris, unde verbalia.

P li [1] **Paciscor** eris pactus sum vel pepegi pactum tu verbum deponens, [2] inde **pactus** a um, [3] et hec **pactio** nis, [4] et hoc **pactum** ti, [5] et hec **pax** cis, [6] unde **paco** cas verbum activum, [7] unde **pacator** oris, [8] et **pacatorius** a um, [9] et **pacatus** a um quod comparatur pacatior pacatissimus, [10] unde **pacate** pacatius pacatissime adverbia, [11] et hec **pacatio** nis, [12] et hic et hec **pacabilis** et hoc pacabile, [13] unde **pacabiliter** adverbium, [14] et hic et hec **pacalis** et hoc pacale per sincopam, unde Ovidius metamorphoseos in VI circuit extremas oleis pacalibus oras. [15] Pax componitur **pacificus** a um, [16] unde **pacifice** adverbium, [17] et **pacifico** as, unde verbalia. [18] Item a paciscor **pesco** is quod non est in usu, [19] sed componitur **compesco** is .i. refrenare, [20] vel **compescor** eris, [21] et **dispesco** is dispecui .i. separare dividere, unde Augustinus de civitate Dei in IX ab infimis tanta intercapedine fastigii summa dispescunt habitacula. [22] Paciscor componitur **depaciscor** ris .i. pactum facere et facit preteritum depactus sum, unde Terentius in Formione iam depacisci mortem cupio .i. pactum facere cum morte. [23] Componitur quoque **adipiscor** ris .i. adquirere, [24] unde **adeptus** a um, [25] et hic **adeps** ipis .i. pinguedo. [26] Similiter et inde componitur **indipiscor** ceris indeptus sum .i. adquirere, unde et in historiis legitur indeptus est sedem apostolicam.

---

14 Ov. *met.* VI 101 **21** Aug. *civ.* IX 12: cum et habitacula summa ab infimis tanta intercapedo fastigii dispescat **22** Ter. *Phorm.* 166: depecisci morte cupio **26** *non repperi*

12-13 *post* 15 H **14** amplexim ⟨adverbium⟩ φP_1 / .i. coniunctim *om.* P_1 **15** amplexor: amplector A **16** *post* 18 φ / amplexanter: amplectanter A **17** amplexatus: amplectatus A **18** amplexatio: amplectatio A **19** dicimus: dicitur φ **20** um ⟨complexatus⟩ M_1 **21** onis ⟨et hic complexus us ui⟩ H **22** unde verbalia *om.* φ

1 vel pepegi *om.* P_1 / verbum deponens: verbum defectivum V_1 ⟨.i. pactum facere⟩ H *om.* φ **6** paco (*Mai*): pacco V_1 **7** oris ⟨et hec pacatrix cis⟩ H ⟨pacatio⟩ I **8** *ante* 12 I *om.* M_1A **9** et pacatus a um *om.* V_1 / pacatior pacatissimus *om.* φ **10** *om.* φ / adverbia *om.* I **11** *om.* I **12** pacabilis: placabilis I / pacabile: placabile I **13** *om.* I **14** et hic ... pacale *om.* I / metamorphoseos in VI *om.* P_1 / VI: XI φ / oras: hora H **17** as ⟨verbum activum⟩ H **18** paciscor (*Mai*): pacisco V_1 **19** is ⟨incoativum⟩ P_1 **20** *om.* P_1 **21** is ⟨vel depesco cis⟩ φ / dispecui *om.* φP_1 / dividere *om.* φP_1 / de civitate Dei *om.* P_1 / in IX: in XI A *om.* P_1 / ab infimis *om.* I / tanta: tanti P_2 / dispescunt: dipescuit V_1I dispecuit *Mai* **22** depaciscor: depesciscor V_1 depeciscor P_2 *Mai* / ris ⟨depastus sum⟩ P_1 / et ... sum *om.* P_1 / in Formione *om.* P_1 / depacisci: depascisci P_2 depasci I / morte ⟨unde verbalia⟩ φ **23-26** *om.* M_1A **24** um ⟨adeptio⟩ P_2 **26** Similiter *om.* P_2 / indipiscor ceris indeptus: adipiscor ceris adeptus P_2 / in *om.* H

442 / 443 M.

[1] **Placet** verbum defectivum, [2] inde **placidus** a um quod comparatur placidior placidissimus, [3] unde **placide** placidius placidissime adverbia, [4] et hec **placiditas** tis, [5] et hec **placenta** te .i. libum eo quod placeat, [6] unde hic **placentarius** rii .i. ille qui facit placentas, [7] quod etiam hic **Placentinus** dicitur, unde Plautus in captivis opus est Paniceis, opus et Placentinis. [8] Item a placet hoc **placitum** ti per antifrasim eo quod displiceat, [9] et inde **placito** as, [10] vel **placitor** ris, [11] unde **placitator** oris, [12] **placitatorius** a um, [13] **placitatus** a um, [14] **placitatio.** [15] Placet componitur **complacet**, [16] et **perplacet** .i. valde placet. [17] Componitur quoque **displicet**, [18] unde et hec **disciplina** ne eo quod displiceat, [19] et inde hic **discipulus** li, [20] et hec **discipula** le, [21] et hic **discipulatus** ui, [22] et **disciplinor** aris, [23] unde **disciplinatus** a um, [24] quod componitur **indisciplinatus**, unde Dominus per prophetam domus indisciplinata peribit de populo. P lii

[1] **Piscis** is, [2] inde hic **pisciculus** li diminutivum, [3] et **piscosus** a um .i. piscibus habundans, [4] quod etiam **pisculentus** dicitur, [5] et hic et hec et hoc **piscens** .i. piscans nomen indeclinabile, unde Iuvenalis tu Piscens accipe dixit. [6] Item a pisce hic **piscarius** rii .i. piscator, quod etiam in Moyse invenitur, [7] et hec **piscina** eo quod minime ibi sit piscis, [8] et **piscor** aris, [9] unde **piscator,** [10] **piscatorius,** [11] **piscatus,** [12] **piscatio,** [13] et **piscabilis,** [14] vel **piscatilis.** [15] Piscis componitur **piscivorus** ri .i. piscium vorator. P liii

[1] **Poesis** is quedam figura vel ipsa ars dictandi, [2] unde hic **poeta** te, [3] et inde hec **poetissa** e .i. uxor poete, [4] quod etiam aliter hec **poetrida** de dici- P liv

---

7 Plaut. *capt.* 162: opu' Panicis (paniceis *var. l.*) est, opu' Placentinis quoque 24 *non repperi* P lii

5 Iuv. IV 65: Tum Piscens "Accipe", dixit, P liii

---

1 ⟨Placeo es neutrum et caret supinis, inde⟩ placet φ **2-3** placidior ... adverbia *om.* φ **3** adverbia *om.* I **5** .i. ... placeat *om.* A **7** in captivis *om.* P_1 / et: est M_1AP_1 **8** Item ⟨a placet placeo es cui placitum tu neutrum, quod componitur complaceo ces ui. Item⟩ P_1 / placet: placeo φ / displiceat: minime placeat φ **9** as ⟨verbum neutrum⟩ P_1 **10** *om.* P_1 / vel *om. Mai* **11** *om. Mai* **12-14** *alio ordine* I **12** placitatorius: placitorius I **13** *om.* P_1 **14** P xcviii *post* 14 H **15** *om.* M_1A / Placet: Placeo P_2 / complacet *om.* P_2 **16** *om.* φ **17** ⟨Placeo⟩ componitur φ / displicet: displiceo φ **18** ne ⟨per antifrasim⟩ P_1 ⟨quasi disciplina⟩ A **24** unde Dominus per prophetam: unde propheta P_1 / populo. ⟨Componitur quoque placeo complaceo, perplaceo .i. valde placeo, et inde complacet, et perplacet⟩ φ P lii

3 piscibus ⟨plenus vel⟩ I / habundans: plenus φ **6** pisce: piscis A / Moyse (*cf.* P xxxiv 7): mobile πφP_1 **7** piscina ⟨ne per antifrasim⟩ H / minime ibi sit piscis: maxime sint ibi pisces P_1 **8** aris ⟨verbum deponens⟩ H **8-9; 11-14** *mutato ordine post* 15 P_2 **10** *om.* I φ **12** piscatio ⟨nis, et hic piscatus tus tui⟩ H **15** Piscis *om.* P_2 / ri: a um H / vorator ⟨et piscor componitur expiscor aris⟩ P_1 P liii

1 ars: pars P_1 / dictandi ⟨inde poesio is quod est fingo gis⟩ P_1 **4** aliter hec *om.* φ P liv

tur, unde Persius corvos, poetas, et picas poetridas credas; [5] et inde **poetridus** a um .i. poeticus, [6] et a poeta **poeticus** a um, [7] unde **poetice** adverbium, [8] et hoc **poema** tis, [9] unde **poematicus** a um, [10] et **poematice** adverbium, [11] et **poetricus** a um .i. poeticus, [12] et inde hec **poetria** e. [13] Poema componitur **poemaneus** ei .i. in poemate manens.

P lv [1] **Palleo** es pallui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **pallidus** a um quod comparatur pallidior pallidissimus, [3] unde **pallide** pallidius pallidissime adverbia, [4] et hec **palliditas** tis, [5] et **pallidulus** a um .i. aliquantulum pallidus, [6] et **pallesco** cis, [7] quod componitur **expallesco** cis, [8] **obpallesco** is, [9] **impallesco** is. [10] Item a palleo hic **pallor** oris, [11] et secundum quosdam hoc **pallium** ii, [12] unde hoc **palliolum** li, [13] et hec **palla** e pro pallio, [14] et **pallio** as .i. tegere, [15] et componitur **oppallio** as, [16] et **subpallio** as ambo pro occultare, et ab istis verbalia. [17] Palleo componitur **expalleo** es, [18] et **impalleo** es.

P lvi [1] **Putet** verbum defectivum, [2] inde **putidus** a um quod comparatur putidior putidissimus, [3] unde **putide** putidius putidissime adverbia, [4] et hec **putiditas** is, [5] et hic **putor** oris .i. fetor, [6] et hoc **puteal** lis .i. fossa cloacalis, unde Persius cautus puteal vibice flagellas; [7] et hic **puteus** ei, [8] unde hic **puteolus** li, [9] et hic **puticulus** li .i. bustum eo quod ibi puteat cadaver, [10] et **putulentus** a um .i. putore plenus,·[11] unde **putulente** adverbium, [12] et hec **putulentia** e .i. fetulentia, [13] et **putesco** is, [14] quod componitur **exputesco** cis .i. putescere.

P lvii [1] **Pondus** deris, [2] inde hoc **pondusculum** li diminutivum, [3] et **ponderosus** a um, [4] unde **ponderose** adverbium, [5] et hec **ponderositas** is, [6] et **pon-**

P liv 4 Pers. *prol.* 13-14: coruos poetas et poetridas picas | cantare credas

P lvi 6 Pers. IV 49: si puteal multa cautus vibice flagellas

P liv poetridas: poetida V_1 / credas: dicas P_1 ⟨et cetera⟩ A 5 poetridus (*Mai*): poetridas V_1 6 a poeta: hic poeta I *om.* φ / poeticus a um *om.* I 7-12 *om.* I 8 et: Item a poesis dicitur φ 11 *om.* P_1 / poetricus: poeticus AP_2 / .i. poeticus *om.* φ 13 poemaneus: poemanus P_1 / ei: a um H *om.* P_1

P lv 1 pallui *om.* φ 2 pallidior pallidissimus *om.* φ 3 *om.* φ / adverbia *om.* I 6 cis ⟨incoativum⟩ P_1 7-9 *alio ordine* M_1A 8 *om.* I 12-13 *mutato ordine* P_1 12 li ⟨diminutivum⟩ P_1 14-16 .i. ... as *om.* I 14 tegere ⟨vel occultare⟩ H / P lxxxiii 5-7 *post* 14 H 16 ambo pro occultare: quod idem est P_1 ⟨adumbrare⟩ H 18 *om.* M_1A

P lvi 1 defectivum ⟨.i. fetet⟩ H 3 unde ... adverbia: unde adverbium φ / adverbia *om.* I 4 *om.* M_1A / is ⟨.i. fetiditas⟩ H 5 hic *om.* V_1 / oris .i. fetor *om.* P_2 6 puteal ⟨multa⟩ P_2 / vibice (*Mai*): in hice V_1 8 li ⟨diminutivum⟩ P_1 9 puticulus *et s.l.* vel putibulus M_1 / .i. bustum *om.* P_1 12 *om.* P_1 13 putesco: putresco V_1 14 exputesco: exputresco *Mai* / putescere: putrescere H *Mai om.* M_1A

P lvii 2 diminutivum: .i. parvus pondus V_1 4 *om.* I 6 pondo ⟨.i. pondus⟩ HAP_2

do nomen indeclinabile, unde in vita sancti Nicolai legitur quod auri pondo trium virginum ademit pudorem. [7] Item a pondere **pondero** as, [8] quod componitur **prepondero** as, [9] et **equipondero** as, et ab istis verbalia. [10] Pondus componitur **semipondius** a um, [11] et **dipondius** a um .i. duorum ponderum, unde in evangelio nonne duo passeres veneunt dipondio?

[1] **Pendeo** es pependi pensum su verbum neutrum, [2] inde **pendulus** a um .i. facilis ad suspendendum, [3] et hic **penis** is .i. cauda equina eo quod suspensa feratur, [4] et inde hec **penicilla** le .i. mollis spongia, [5] et hic **peniculus** li .i. panniculus cum quo disci terguntur, unde Terentius in eunucho quid, ignave, portas peniculum pugnandi? [6] Et sciendum quod **penis** dicitur pro virili membro, unde Persius penemque archanaque lumbi; hinc etiam Iuvenalis noverunt Mauri atque Indi quod psaltria, penem. [7] Item a pendeo hec **penula** le .i. pallium, unde Iuvenalis et multo stillaret penula nimbo; [8] et inde **penulatus** a um illo pallio indutus, [9] et hec **penna** ne dicitur a pendeo eo quod pendeat, [10] unde hec **pennula** le, [11] et **pennatus** a um. [12] Et componitur **penniger** a um, [13] et notandum quod dicimus etiam **pendo** is sed hoc distat inter utraque verba, quia pendeo suspensus pendo dum sullevo pondus, [14] et inde **pensus** a um .i. ponderatus libratus quod comparatur pensior pensissimus, [15] unde **pense** pensius pensissime adverbia, unde in epistola pape Felicis comparativum adverbii sic invenies in episcopio positi sunt in celesti militia, que pensius ponderanda est. [16] Et hoc **pensum** si P lviii

---

6 *cf. Vita Nicolai* II p. 297 Mombritius **11** Luc. XII 6: nonne quinque passeres veneunt dipundio? P lvii

5 Ter. *eun*. 777: quid ignave? peniculon pugnare, qui istum huc portes (portas *var. l.*), cogitas? **6** Pers. IV 35 Iuv. VI 337: nouerunt Mauri atque Indi quae psaltria penem **7** Iuv. V 79 **15** *epist. pontif.* Felicis] Zosimi 339 *PL* 20 col. 671A P lviii

---

sanctі: beati V_1I / quod ⟨ipse⟩ P_1 / ademit: redemit φ **8-9** *mutato ordine* P_1 **8** as ⟨.i. magis ponderare⟩ H **9** as ⟨.i. equaliter ponderare⟩ H **10** semipondius: semipondus V_1P_2 / um ⟨.i. dimidii ponderis⟩ H **11** et dipondius a um: dispondius V_1 et dispondus da dum P_2 *om.* M_1A / ponderum ⟨et inde hoc dispondium dii similiter pro duobus ponderibus⟩ H / nonne: nonquid V_1I numquid *Mai om.* P_1 / duo: duos P_1 quinque H P lvii

1 pensum su *om.* H **2** .i. ⟨pendens vel⟩ H / suspendendum: pendendum I **3** hic (*scripsi coll. Paul. Fest. 231,3*): hec πφP_1 **5** .i. panniculus *om.* I / disci: pisci A / in eunucho *om.* I / peniculum (*Mai*): panniculum V_1 / pugnandi: purgandi M_1 **6** penemque *om.* P_2 / Mauri *om.* I / penem ⟨moverit⟩ P_1 **7** stillaret: stillare P_1 stillate A stillanti P_2 / nimbo: limbo P_1 **8** illo pallio: penula P_1 **9** ne ⟨diminutivum⟩ P_1 / dicitur ... pendeat *om.* P_1 **10** *om.* P_1 / le ⟨diminutivum⟩ I **13** is ⟨didi sum su verbum activum⟩ H ⟨pependi III coniugationis et scilicet hoc verbum habet supina pensum su predicimus verbo neutro et ponitur pro solvo is⟩ P_1 / utraque: hac H / utraque verba: hoc et illud P_1 / quia ⟨pendo ad agentem pendeo pertinet ad patientem unde dicitur⟩ H / pondus ⟨pendere tortor pendere (*vix legitur*) doloris⟩ H **15** adverbia ⟨et componitur impense impensius impensissime adverbia⟩ P_1 / unde in ... est *om.* P_1 / comparativum adverbii: comparativum adverbium P_2 adverbium comparativi H / episcopio: episcopo I / militia: curia M_1A / ponderanda est: ponderata sunt I **16** Et ⟨componitur propensius, et⟩ H P lviii

.i. fusellum, [17] et hec **pensio** nis .i. equatio vel ponderis equitas, [18] et hic et hec **pensilis** et hoc pensile .i. levis, unde Iuvenalis vehitur pensilibus plumis; [19] unde **pensiliter** adverbium .i. leviter, [20] et **penso** as .i. equare, unde verbalia, [21] et **pensito** as verbum frequentativum, unde Martianus que parens probitas munera pensitet. [22] Pendo componitur **impendo** is .i. donare, [23] unde hic **impensor** oris, [24] **impensus** a um, [25] hec **impensio** nis, [26] hec **impensa** se, [27] et hoc **impendium** dii ambo pro dispensata, unde Iosephus in XIII renovari templum impendiis ex meo factis; [28] et **impendio** adverbium .i. sedule et intente, unde Terentius in eunucho animus mihi impendio magis adaugebat; [29] et **impendiosus** a um .i. sedulus et intentus, [30] unde **impendiose** adverbium, [31] et **impenso** as .i. donare, et inde verbalia. [32] Componitur quoque pendo **compendo** is .i. reddere persolvere, [33] unde **compensor** is qui libenter reddit quod debet, [34] et **compensus** a um .i. redditus, [35] et hec **compensio** nis, [36] et hoc **compendium** dii .i. quicquid est breve et utile, unde Statius Thebaidos relegunt compendia silve; [37] et inde **compendiosus** a um .i. utilis et necessarius, [38] unde **compendiose** adverbium, [39] et **compenso** as .i. donare, [40] et componitur **recompenso** as .i. reddere persolvere, et ab istis verbalia, [41] **perpendo** is .i. intelligere, [42] unde **perpensus** a um, [43] et hec **perpensio** nis, [44] et hoc **perpendiculum** li .i. illud unde lebetes feruntur et suspenduntur a trabe, [45] **appendo** is .i. librare ponderare, [46] inde **appensor** oris, [47] **appensorius** a um, [48] **appensus** a um, [49] et hec **appensio** nis, [50] et pluraliter he **appendices** dicum .i. mansiuncule quedam que magnis domibus inherent, [51] **dispendo** is .i. largiter donare, [52] inde **dispensor** oris, [53] **dispensorius** a um, [54] unde **dispensorie** adverbium, [55] **dispensus** a um, [56] **dispensio** nis, [57] et hec **dispensa** e, [58] et hoc **dispendium** dii .i. nimia largitas quod pro damno dicitur, [59] et **dispenso** as .i. largiter donare, [60] et inde **dispensator**, [61] **dispensatus**, [62] **dispensatio**, [63] **propendo** is .i.

---

18 Iuv. I 158-159: vehatur | pensilibus plumis **21** Mart. Cap. I 92 **27** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XIII p. 364 *F.*: Renovari vero templum impendiis ex meo factis **28** Ter. *eun.* 587: inpendio magis animu' gaudebat mihi **36** Stat. *Theb.* II 497: legunt compendia silvae

---

17 equitas ⟨vel pretium dare conducta⟩ M_1A **18** vehitur: vehatur H **19** adverbium *om.* φ **20-21** .i. ... as *om.* I **21** que: qui A / munera ⟨penset vel⟩ I **22** donare: exhibeo P_1 **27** dispensata (*scripsi coll. Paul. Fest. p. 63,22*): dispensa πM_1AP_1 dispendia P_2 / in XIII: in tertiodecimo *Mai om.* P_1 / renovari: renovaret I renovetur P_2 restauraretur P_1 / templum: templa P_1 pendium I / ex meo: demon P_2 **28** adverbium *om.* φ / impendio magis: magis impendio P_1 **29** et intentus *om.* φ **31** as ⟨frequentativum⟩ P_1 / .i. donare *om.* I / et inde verbalia *om.* φ **32** reddere *om.* P_1 / persolvere: solvere φ **33-40** unde ... persolvere *om.* I **36** relegunt: relegent AP_2 / silve *om.* P_1 **37** et necessarius *om.* P_2 **39** as ⟨frequentativum⟩ P_1 / .i. donare *om.* P_1 **40** persolvere: solvere M_1 **44** a trabe *om.* πφ **45** ponderare *om.* φ **46** appensor oris: appenso A **48** *om.* M_1AP_1 **51** largiter donare: largiri φ **53-57** *alio ordine* φ **58** nimia: nimis A minima I / dicitur ⟨et inde dispendiosus, dispendiose adverbium⟩ φ **59** as ⟨frequentativum⟩ P_1 / .i. largiter donare *om.* HP_1 / donare *om.* I **60** dispensator ⟨ris, et hec dispensatrix cis⟩ H **62** dispensatio ⟨nis, et dispensatorius a um, unde dispensatorie adverbium⟩ H ⟨expendo is, unde expensor, expensio, et hec expensa⟩ M_1A

extendere, [64] unde **propensus** a um .i. extensus, unde Persius pinguis aqualiculus propenso sexquipede extat; [65] et hec **propensio** nis. [66] Componitur nihilominus **parvipendo** is, [67] **vilipendo** is, [68] **floccipendo** is, [69] **naucipendo** is, [70] **nihilipendo** is, [71] **iuncipendo** is omnia pro parum appretiari, et ab omnibus istis verbalia. [72] Sic etiam pendeo componitur **suspendeo** es, [73] unde **suspensus** a um, [74] et hec **suspensio** nis, [75] et hoc **suspendium** dii, [76] **dispendo** is, [77] unde **dispensus** a um, [78] et hec **dispensio** nis.

[1] **Pignus** oris filiorum, [2] **pignus** eris aliarum rerum, [3] inde **pignoraticus** a um, [4] vel **pigneraticius** a um .i. res de pignore. [5] Et per compositionem **oppignero** as .i. subarrare vel confirmare, unde Terentius in tertia comedia num ille oppignerare filiam meam, me invito, potuit?; [6] et inde **oppigneratus**, [7] **oppigneratio**. P lix

[1] **Punio** is punii vel punivi punitum tu verbum neutrum, [2] inde **punitus** a um, [3] et hec **punitio** nis. [4] Punitus componitur **impunitus**, [5] unde **impunite** adverbium, [6] et hec **impunitas** is, [7] et hic et hec **impunis** et hoc impune. [8] Item a punio hec **pena** pene eo quod puniat, [9] unde hic et hec **penalis** et hoc penale, [10] unde **penaliter** adverbium, [11] et **penitet** verbum defectivum quia pena agit ut peniteamus, [12] et inde hic et hec et hoc **penitens** tis, [13] unde **penitenter** adverbium, [14] et hec **penitentia** e. [15] Penitens componitur **impenitens**. P lx

[1] **Pango** is quando dicitur pro canere facit preteritum panxi, quando autem pro pacisci vel pepegi vel pactus sum, quando vero pro impellere pegi, P lxi

---

64 Pers. I 57: pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet

5 Ter. *heaut.* 794-795: num illa oppignerare filiam | meam me invito potuit?

---

64 .i. extensus *om.* P_1 / .i. ⟨libratus ponderatus vel⟩ H / unde Persius *om.* A / pinguis *om.* P_2 / extat: extet *Mai* **65** *om.* P_1 **66** nihilominus ⟨pendo⟩ π *om.* P_1 **68-71** *alio ordine* M_1A **72** Sic etiam pendeo *om.* P_1 / pendeo: pendo M_1 / suspendeo es: suspendo M_1P_1 **75** dii ⟨et rependo .i. vicem reddere, et inde verbalia⟩ P_1 **76-78** *om.* HP_1 **76** dispendo is: dispendeo AP_2 **77** unde ⟨dispendium⟩ M_1A **78** *om.* I

1 oris ⟨est⟩ P_1 **2** eris ⟨est⟩ P_1 / rerum ⟨a quo pignero as, unde pigneratus a um⟩ P_1 **3** *om.* P_1 **4** vel ... .i. *om.* M_1A / pigneraticius (*cf.* p 358): pignoratius π / .i. res de pignore *om.* H **5** compositionem ⟨impignero as .i. pignus dare, et⟩ P_1 / num: unde φP_1 / meam *om.* I **6** inde ⟨hic oppignator ris, et⟩ H **7** oppigneratio ⟨nis dicimus quoque impignero ras .i. invadiare⟩ H P lix

1 punii vel *om.* P_1 / punitum tu *om.* I / neutrum: activum φ **7** impune ⟨et impune adverbium⟩ P_1 **10** adverbium *om.* P_1 **11** peniteamus: penitentiam agamus P_1 **12** tis ⟨penitentior penitentissimus⟩ P_1 **14** e ⟨et hic penitentialis quod ad penam pertinet, unde liber penitentialis⟩ P_1 **15** impenitens ⟨et inde impenitenter adverbium, et hec impenitentia e⟩ H P lx

1 is ⟨verbum neutrum⟩ P_1 / dicitur *om.* V_1 / pro *om.* P_1 / canere ⟨figere⟩ P_1 / vel pactus sum *om.* P_1 / impellere ⟨vel coniungere⟩ H ⟨vel iungere⟩ P_1 P lxi

447 / 448 M.

et duorum extremorum supina in pactum, tertium vero caret supinis, [2] unde hic **Pan** indeclinabile .i. deus pastorum eo quod sepe inter pastores pangatur, [3] et hoc **panniceum** cei .i. quedam vestis pastoralis, [4] et **pangericus** a um .i. laudando decantatus, [5] unde **pangerice** adverbium, [6] et hic **pangerista** te .i. laudis decantator, que omnia in Sidonio repperies. [7] Item a pango quando dicitur pro canere **pangito** as .i. sepe canere, et inde verbalia, [8] et hoc **pangitorium** rii .i. locus ubi multi simul canunt. [9] Pango componitur **compingo** is .i. formare et facit preteritum compegi, et supina compactum compactu, [10] inde **compactus** a um .i. consertus vel formatus, [11] et hec **compactio** nis, [12] et **compactim** .i. coniunctim consertim, [13] et hec **compages** gis .i. coniunctio, [14] et hec **compago** ginis .i. coniunctio, [15] unde **compagineus** a um, [16] et **compagino** as .i. coniungere, et inde verbalia. [17] Componitur etiam **impingo** is .i. impellere, [18] et inde **impactus** a um, [19] et hec **impactio** nis.

P lxii [1] **Polliceor** eris pollicitus sum tum tu, [2] inde **pollicitor** oris .i. promissor, [3] et **pollicitus** a um, [4] et **pollicitor** aris similiter pro promittere, [5] unde **pollicitator**, [6] **pollicitatus**, [7] **pollicitatio**, [8] unde hec **pollicitatiuncula** le diminutivum. [9] Dicimus quoque **polluceo** es polluxi .i. donare verbum neutrum et caret supinis, [10] inde **pollex** icis .i. grossior digitus, [11] et hic **Pollux** cis pro quodam deo qui bonum omen donare credebatur, [12] et hic et hec **pollucibilis** et hoc pollucibile .i. facilis ad donandum, unde Macrobius de Saturnalibus p o l l u c i b i l e m c e n a m C l e o p a t r a A n t o n i o p a r a v i t.

P lxi 6 *cf.* Sidon. *epist.* IV 1,2: panegyrista plausibile

P lxii 12 Macr. *Sat.* III 17,16: altera die Cleopatra pertemptans Antonium pollucibilem sane cenam paravit

---

P lxi duorum extremorum: duo extrema habent P_1 / in *om.* P_1 / pactum ⟨pactus⟩ φP_1 / supinis ⟨dat pactum pepegi panxi cano iungoque pegi⟩ P_1 **2** indeclinabile .i. *om.* P_1 **4** laudando: pangendo φ **5** adverbium *om.* P_1 **6** repperies: repperiuntur P_1 **7** quando dicitur pro canere *om.* I / pangito (*Mai*): pro pangito V_1 **9** is ⟨compexi compactum tu⟩ P_1 / formare ⟨sive coniungere⟩ HP_1 / et facit ... compactum *om.* P_1 / supina *om. Mai* / compactu *om.* V_1 **10** compactus a um *om.* P_2 / consertus: confertus AP_1 / vel formatus ⟨vel coniunctus⟩ H *om.* P_1 **11** nis ⟨.i. coniunctio (vel formatio (*add.* H))⟩ HP_1 **12** coniunctim *om.* H / consertim *om.* P_1 **13** coniunctio: iunctura H **14** .i. coniunctio: .i. compages H *om.* P_1 **16-17** *mutato ordine* φ **17** is ⟨impegi impactum tu⟩ P_1 **18-19** et ... nis: unde verbalia φ **18** impactus a um: impactio M_1

P lxii *post* P xlii H

1-8 polliceor ... diminutivum *post* 9 H **1** sum ⟨verbum deponens⟩ P_1 / tum tu ⟨.i. promittere verbum deponens eo quod qui aliquid pollicetur pollens et bonus nobis videtur⟩ H *om.* P_1 **2** .i. promissor *om.* φ **3** um ⟨et hoc pollicitum ti .i. promissio et hoc pollicitum .i. promissum, unde Ovidius de arte [I 630] p o l l i c i t i s t e s t e s q u o s l i b e t a d d e d e o s⟩ HP_1 **4** similiter pro promittere: pro eodem φ **5-7** pollicitator, pollicitatus, pollicitatio: verbalia φ **5** pollicitator ⟨toris, et pollicitatrix⟩ H **8** diminutivum *om.* φ **10** ⟨et secundum quosdam⟩ inde H / icis ⟨quod protuli⟩ H / .i. grossior digitus *om.* H **11** pro quodam deo: .i. quidam deus φ / donare: dare M_1P_1 **12** de Saturnalibus *om.* P_1 / Antonio *om.* I

448 / 449 M.

[1] **Pando** is pandidi pansum su verbum neutrum .i. dicere referre, unde Homerus iram pande mihi Pelide, diva superbi; [2] inde **pandus** a um .i. curvus, [3] unde **pandulus** a um .i. aliquantulum curvus. [4] Et componitur **repandus** a um .i. recurvatus, [5] et hic et hec et hoc **pandox** cis .i. ebriosus vel gulosus, qui semper pandit ora propter escas, unde Ambrosius super Egesippum in tertio sed et eas, qui de cauponibus, et pandocibus vitam agunt. [6] Item a pando hec **Pandana** e .i. porta quedam apud Romam que semper pandebatur, [7] et hic **pandicularius** rii .i. homo hians et toto corpore oscitans, [8] et hic **pantomimus** mi .i. ioculator et quasi magister mimi .i. simie, [9] et inde hec **pantomima** me .i. ioculatrix magistra mimorum, unde Iosephus in XII dum apud regem cenaret, et intrasset pantomima; [10] et hec **pandura** re genus organi, unde Martianus panduram Egiptios attemptare permisi. [11] Pando componitur **oppando** is, [12] unde **oppansus** a um, [13] et hec **oppansio** nis, [14] **repando** is, [15] unde **repansus** a um, [16] et hec **repansio** nis, [17] **expando** is, [18] unde **expansus** a um, [19] et hec **expansio** nis, [20] **dispando** is, [21] unde **dispansus** a um, [22] et hec **dispansio** nis, [23] **propando** is, [24] unde **propansus** a um, [25] et **propansio** nis. Et sciendum quod omnia composita a pando habent unum sensum, et dicuntur pro expandere. P lxiii

[1] **Probo** as verbum activum, [2] inde **probatus,** [3] **probatio,** [4] **probaticus** a um .i. probationem habens, [5] et hic et hec **probabilis** et hoc probabile, [6] unde **probabiliter** adverbium, [7] et **probus** a um, [8] unde **probe** adverbium, [9] et hec **probitas** tis. [10] Et componitur **reprobus** .i. deorsum a probitate, [11] et **improbus** a um .i. non probus, [12] unde **improbe** adverbium, [13] et hec **improbitas** tis, [14] et **improbulus** a um .i. aliquantulum improbus, un- P lxiv

---

1 Hom. Lat. 1 **5** Ambrosius] Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* III p. 84 *F.*: Sed et cas quae de cauponationibus et pandochiis vitam agunt **9** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XII p. 342 *F.* **10** Mart. Cap. IX 924

---

1 pandidi: pandi P_1 / verbum neutrum *om.* M_1 / dicere *om.* P_1 / referre ⟨aperire⟩ H *om.* I / iram *om. Mai* / Pelide *om.* P_1 / diva superbi: et cetera V_1 *om.* P_1 **2** .i. curvus ⟨unde Ovidius epistul. [VI 12] isse sacros Martis sub iuga panda boves⟩ H *om.* P_1 **3** curvus: pandus φP_1 **4** recurvatus: curvatus AP_2 recurvus P_1 ⟨unde in libro Regum III [7,26] sicut folium repandi lilium⟩ H **5** vel: et *Mai* / qui: quod V_1H / in tertio *om.* P_1 / sed et: sed P_1 **6** pando: pango V_1P_1 **7** toto corpore: semper P_1 **8** magister: magistra I minister M_1A / .i. simie *om.* P_1 **9** magistra: ministra φ / in XII *om.* P_1 / intrasset: intraret φ **10** pandura re (*scripsi coll. Varrone ling. VIII 61*): panduca ce πφP_1 / panduram: panducam πφP_1 / permisi: permisit I **15-16** *om.* φ **18-19** *om.* φ **20-22** *om.* I **21-22** *om.* φP_1 **24-25** unde ... nis: et ab his verbalia φP_1 P lxiii

2 inde ⟨hic probator ris, et hec probatrix cis⟩ H ⟨hic probator⟩ φ **3** probatio ⟨et probativus a um⟩ P_1 **5** probabile ⟨quod componitur improbabilis⟩ P_1 **7** um ⟨probior probissimus⟩ P_1 **8** probe ⟨probius probissime⟩ P_1 / adverbium: adverbia P_1 **10-12** Et ... adverbium *om.* I **10** reprobus ... adverbium *om.* A / probitate ⟨unde reprobe adverbium, et hec reprobitas tis⟩ H **11** probus ⟨protervus⟩ H **13** et ⟨probitas componitur⟩ P_2 **14** improbulus: probulus I / improbus: probus I P lxiv

de Iuvenalis finge tamen te improbulum. [15] Probo componitur **approbo** as .i. laudare, [16] **improbo** as .i. renuere, [17] **reprobo** as .i. vituperare, [18] quod etiam **opprobo** as, [19] unde hoc **opprobrium**, [20] **comprobo** as .i. laudare, et ab istis verbalia.

P lxv [1] **Puto** as quando est pro opinari verbum neutrum, quando vero pro scindere vel pro purgare activum, [2] et tunc inde dicitur **putatus** a um .i. amputatus. [3] Et componitur **semiputatus** .i. ex parte recisus et ex parte non, unde Virgilius in bucolicis semiputata mihi frondosa vitis in ulmo. [4] Et **putus** a um .i. purgatus et purus, unde et aurum excolatum putum dicimus, et vites purgatas putas esse affirmamus, et rationem puram et apertam putam fore astruimus. [5] Et hec **putatio** nis .i. alicuius rei abscissio, [6] et hoc **putamen** nis .i. alicuius materie recisio, unde Plautus in captivis nucleum amisi, reliqui pignori putamina. Et sciendum quod puto multas habet et diversas compositiones. [7] Dicimus **computo** as .i. numerare, [8] unde **computator** oris, [9] et **computatorius** a um, [10] **computatus** a um, [11] **computatio** nis, [12] hoc **computamentum** ti .i. numeratio, [13] et hic **computus** ti .i. numeri assignatio, antiqui tamen dicebant computus, quod nos quidem abhorremus propter vocis absonantiam, [14] **suppoto** as .i. numerare, [15] unde **suppotator**, [16] **supputatorius** a um, [17] **supputatus** a um, [18] **supputatio**, [19] **supputamen**, [20] **supputamentum**, [21] **amputo** as .i. scindere, [22] unde **amputatus**, [23] **amputatio**, [24] **disputo** as .i. in loquendo dissentire, [25] unde **disputator**, [26] **disputatorius** a um, [27] **disputatus**, [28] **disputatio**, [29] **preputo** as .i. prescindere, [30] unde **preputatus**, [31] **preputatio**,

---

P lxiv 14 Iuv. V 72-73

P lxv 3 Verg. *buc.* II 70: Semiputata tibi frondosa vitis | in ulmo 6 Plaut. *capt.* 655: nuculeum amisi, reliqui pigneri putamina

---

P lxiv finge: fuge I / tamen *om.* I / improbulum: probulum I **16-20** *post* 9 M_1 / improbo ... laudare *om.* A **16** renuere: vituperare ⟨vel infirmare⟩ P_1 **17** vituperare ⟨exprobo refutare⟩ P_1 **19** opprobrium ⟨rii .i. derisio⟩ H **20** .i. ⟨experiri vel⟩ P_1

P lxv **1** as ⟨putavi⟩ π / ⟨verbum activum⟩ quando vero P_1 / pro purgare: purgare *Mai* **3** recisus: excisus φ / et ex parte non *om.* P_1 / semiputata ⟨domi⟩ V_1Iφ / frondosa *om.* V_1I φ / in ulmo ⟨est⟩ H *om.* V_1I φ **4** purgatus et purus: purpureus I / aurum: durum I / vites: vices I / affirmamus: dicimus I adstruimus P_1 / rationem puram: reparatam I / rationem: orationem *Mai* / fore: esse φP_1 / astruimus: construimus I adfirmamus P_1 **6** alicuius ⟨rei vel⟩ M_1A / materie: rei P_1 / amisi: amisio P_1 / putamina ⟨nota tamen putare pro purgare quod omnia ab eo derivata propie ad vites vel arbores pertinent⟩ H / multas ... compositiones *om.* H / et diversas compositiones: significationes in compositione P_1 **8** computator: numerator P_2 / oris ⟨et hec computatrix cis⟩ H **9** computatorius: numeratorius P_2 **10** computatus: numeratus P_2 *om.* P_1 **11** computatio: numeratio P_2 **12** .i. numeratio: quasi connumeratio φ **13** nos ⟨computus⟩ P_1 / quidem ... absonantiam *om.* P_1 / vocis: vocum I **14** numerare ⟨et est feneratoris qui sollicitis suppotat articulis⟩ P_1 *om. Mai* **15-18** *alio ordine* A **15** suppotator ⟨suppotatrix⟩ H **16-18** *alio ordine* P_2 **19-23** *om.* P_1 **22** unde ⟨amputator, amputatrix, amputatorius⟩ H ⟨amputator⟩ φ **25-28** *om.* φ **25** disputator ⟨disputatrix⟩ H **29** prescindere: scindere φ **30-31** *om.* φ **30** unde ⟨preputator, preputatrix⟩ H

450 / 451 M.

[32] et hoc **preputium** ii, [33] **imputo** as, [34] **deputo** as, [35] **reputo** as .i. crimen alicui imponere, quod etiam aliquando dicitur pro tradere.

[1] **Preda** e, [2] inde hic **predo** nis .i. raptor, [3] et **predor** aris verbum depo- P lxvi
nens, [4] unde **predator** is, [5] **predatorius** a um, [6] **predatus** a um, [7] **predatio** nis, [8] **predabundus** a um ad predandum habilis, [9] et hic et hec **predabilis** et hoc predabile. [10] Predatus componitur **impredatus**. [11] Predor componitur **depredor** aris, et ab istis verbalia.

[1] **Pres** nomen indeclinabile et dicitur secundum antiquos pro hoc nomi- P lxvii
ne quod est presens sed non est in usu, [2] inde tamen componitur **presto** quod est nomen indeclinabile et adverbium dicimus et quandoque est nomen. [3] Et componitur **expres**, [4] et **expresto**, [5] *et dicitur* **presto** *quasi* presens sto, [6] et inde hic **Prestes** Prestitis .i. Baccus quia semper ebriosi presto sunt, unde Macrobius de Saturnalibus b o n i   c o n s i l i i   h u n c   d e u m   p r e s t i t e m   v o c a n t. [7] Alii autem dicunt quod pres declinatur hic **pres** edis .i. dives, [8] et tunc inde dicitur hoc **predium** dii, [9] unde hoc **prediolum** li diminutivum, [10] et **predanus** a um .i. de predio existens, unde Ambrosius i n t e r   c o n v i v i a   p r e d a n a s   e p u l a s   r e c t u a n t e m; [11] et hic **Prediatus** ti .i. deus qui putabatur prediis preesse, unde Martianus sic inter alia nomina deorum, P r e d i a t u s, M a r s, L a r s, Q u i r i n u s   m i l i t a r i s.

[1] **Precor** aris verbum deponens, [2] inde **precanter** adverbium, [3] et **preca-** P lxviii

---

6 Macr. *Sat.* I 18,17: boni consilii hunc deum praestitem monstrant **10** Ambrosius = Heges. IV 29,2: inter conuiuia pridianas semper eructuantem epulas **11** Mart. Cap. I 46: praediatus, Quirinus Mars, Lar (Lars *var. l.*) militaris

---

32 ii ⟨a quo preputatus a um⟩ H Preputium propie dicitur cuiuslibet rei summitas, unde in lege [*Lev.* XIX 23] a u f e r e t i s   p r e p u t i a   a r b o r u m. [I *reg.* XVIII 25] E t   D a v i d   d e d i t   S a u l   c e n t u m   p r e p u t i a   P h i l i s t o r u m .i. capita. Restringitur tantum ex usu ad significandum summitatem membri virilis, pellis scilicet que in circumcisione aufertur et in hac significatione sepissime invenitur in sacra scriptura [*gen.* XVII 11, 14, 23, 24; *exod.* IV 25; *Iudith* XIV 6; *Rom.* II 25, 26; *I Cor.* VII 19; *Eph.* II 11; *Col.* III 11] *in marg.* H **33** as ⟨.i. crimen alicui imponere⟩ P_1 **34-35** *mutato ordine* H **34** as ⟨in eodem sensu⟩ H ⟨.i. assigno vel addico⟩ P_1 **35** reputo as ⟨dignum duco vel iudico. Unde versus [?] f a l c e   p u t o   v i n e t a   m e t o   s a t a   t o n d e o   p r a t a⟩ P_1 *om.* I / .i. ... tradere *om.* P_1

3 deponens ⟨.i. rapere⟩ H **4** is ⟨et hec predatrix cis⟩ H **8** ad predandum habilis *om.* P_2 P lxvi
9 predabilis: predalis I / predabile: predale I

1 secundum: apud φ / presens: preses P_1 **2** ⟨non⟩ est ⟨etiam⟩ P_2 / indeclinabile *om.* A **3-** P lxvii
5 Et ... sto: Componitur expres .i. presto quasi presens sto I **4** et expresto: et sto $V_1H\varphi P_1$ *om.* I **5** presto *om.* A **6** Prestes Prestitis: preses P_1 / de Saturnalibus *om.* P_1 / prestitem *om.* I **8** dii ⟨.i. fundus manertum⟩ H ⟨quia pre aliis ditat⟩ P_1 **9** diminutivum *om.* π **10** predanus: predianus M_1A / predanas: predianas M_1A **11** unde Martianus *om.* M_1 / Lars: Lar I

2 inde ⟨hic precator ris, et hec precatrix cis, et⟩ H **3-8** *alio ordine* φ P lxviii

451 / 452 M.

torius a um, [4] unde **precatorie** adverbium, [5] et **precatus** a um, [6] et heç **precatio** nis, [7] unde hec **precatiuncula** le, [8] et hic **precatus** ui, [9] et **precabundus** a um .i. ad precandum habilis, [10] et hic et hec **precabilis** et hoc precabile, [11] unde **precabiliter** adverbium, [12] et **precarius** a um .i. precabilis, [13] unde **precarie**, [14] vel **precario** adverbia .i. precabiliter, unde Terentius in eunucho iam vel precario fac tradas. [15] Item a precor hoc **precamen** nis, [16] et **precis** precem a prece tantum in singulari totum vero in plurali reperitur. [17] Et componitur **deprecor** aris, [18] et **imprecor** aris .i. execrare, et aliquando invenitur pro precari, et ab istis verbalia.

P lxix [1] **Plaudo** is plausi plausum su verbum neutrum, [2] inde **plausus** a um, [3] et hic **plausus** ui, [4] et **plausibilis**, [5] vel **plaudibilis**, [6] unde **plausibiliter**, [7] vel **plaudibiliter** adverbia. [8] Et plausus componitur **plausidicus**, [9] **plausificus**, [10] unde **plausidice**, [11] vel **plausifice** adverbia. [12] Plaudo componitur **applaudo** is, [13] unde hic **applausus** ui, [14] et hec **appluda** de .i. sorbitiuncula ex paleis facta circa quam pueri applaudebant.

P lxx [1] **Pello** is pepuli pulsum su verbum activum, [2] unde **pulsus** a um, [3] et hec **pulsio** nis, [4] et **pulsim** adverbium, [5] et hic **pulsus** ui, [6] et **pulso** as, [7] quod componitur **propulso** as. [8] Et sciendum quod antiqui dicebant **pulto** as pro pulso as, unde Terentius cesso iam pultare hoc hostium vicini. [9] Item a pello **pellito** as verbum frequentativum, [10] et hoc **pessulum** li .i. sera lignea quo offirmatur ostium, [11] et pluraliter he **peltes** tium .i. quedam scuta quibus proprie Amazones utebantur, [12] et hic et hec et hoc

---

P lxviii **14** Ter. *eun.* 319-320: clam vel precario | fac tradas

P lxx **8** Ter. *heaut.* 410-411: Luciscit hoc iam. Cesso pultare ostium | vicini **12** Mart. Cap. IV 423: pellax soritas cumque sensim congeris

---

P lxviii **4** adverbium ⟨.i. precabiliter⟩ I **6-8** *alio ordine* P_1 **7** precatiuncula: pretiuncula P_2 / le ⟨diminutivum⟩ P_1 **11** adverbium *om.* I **12** .i. precabilis: qui facile prece flectitur P_1 **14** adverbia: adverbium V_1AP_2 / .i. ⟨precanter vel⟩ P_1 / .i. precabiliter *om.* M_1 / in eunucho *om.* P_1 / vel *om.* V_1H **15** precor: preco A **16** a *om.* IP_1 / tantum *om.* I / vero *om. Mai* **17** componitur ⟨comprecor⟩ P_1 / aris ⟨unde verbalia⟩ H **18** .i. ⟨exorare sed non pro⟩ P_1 / execrare: execrari M_1A ⟨dicitur⟩ P_1 / et aliquando invenitur pro precari *om.* P_1

P lxix **1** plausum su *om.* φ **2** inde ⟨hic plausor ris, et⟩ H **5-7** *om.* A **5** *in marg.* M_1 **7** vel plaudibiliter *om.* M_1P_2 / adverbia: adverbium M_1P_2 *om.* I **9-10** *mutato ordine* H **10** plausidice ⟨adverbium⟩ H **11** adverbia: adverbium HP_2 **12** is ⟨unde verbalia⟩ H **14** appluda: applauda $I\varphi P_1$ / sorbitiuncula: carbuncula φ

P lxx **1** activum: neutrum *Mai* ⟨a quo hic pulsor ris⟩ H **6** *om.* M_1A / et ⟨a supino pulsu u mutata in o fit⟩ H / as ⟨frequentativum⟩ P_1 **7** as ⟨verbum activum⟩ H **8** pro pulso as *om.* I / Terentius ⟨in heautontumerumenon lucescit⟩ H / vicini *om.* I **10** pessulum: pulsulum I / lignea: linea I / quo: qua A / offirmatur: confirmatur I firmatur φ / in canticis [V 6] pessulum ostii mei aperui dilecto meo *in marg.* H **11** proprie *om.* P_1 / a pelte dicitur peltatus ta tum, unde Claudianus Magnus de nuptiis Honorii [I 31-33] tu si nivalis per iuga Caucasi sevas petisses pulcher Amazones pugnam desereret peltata cohors *in marg.* H

452 / 453 M.

pellax cis .i. fallax fraudulentus, unde Martianus pellax soricas cumque sensim congeris; [13] et hec **pellacia** e .i. deceptio vel superbia, unde Prudentius contra hereses sentio quam contra moveat pellacia litem. [14] Pello componitur **appello** is appuli ulsum su .i. applicare, [15] unde **appulsus** a um, [16] et hec **appulsio** nis, [17] et **appello** as .i. vocare, [18] et **appulso** as, et ab istis verbalia, [19] et hoc **applustre** is .i. gubernaculum, unde Iuvenalis victeque triremis aplustre. [20] Componitur quoque **compello** is, [21] unde **compulsus** a um, [22] et hec **compulsio** nis, [23] et hic **compulsus** ui, [24] et **compulso** as, [25] **suppello** is surripere, [26] unde **suppulsus** a um, [27] et hec **suppulsio** nis, [28] et hec **supellex** tilis, unde Persius noris quam sit tibi curta supellex. [29] Componitur etiam **repello** is, [30] **impello** is, [31] **propello** is, [32] unde **propulso** as .i. propellere, [33] **depello** is, [34] **expello** is, et ab omnibus istis verbalia.

[1] **Plasmo** as verbum activum .i. formare, [2] inde **plasmator**, [3] **plasmatus**, [4] **plasmatio**, [5] et hec **plasmatura** e, [6] et hoc **plasma** tis .i. factura et aliquando dicitur pro electuario, unde Persius liquido cum plasmate guttur collueris; [7] et hic **plastes** tis .i. formatio, quod in prophetis repperies, [8] et hic **plastus** ti .i. formatus. [9] Et componitur **prothoplastus** .i. primus formatus. [10] Plasmo componitur **complasmo** as, [11] et **replasmo** as, et ab istis verbalia. P lxxi

[1] **Pinguis** comparatur pinguior pinguissimus, [2] unde **pinguiter** pinguius pinguissime adverbia, [3] et hec **pinguedo** nis, [4] et **pinguesco** is, [5] quod componitur **impinguesco** is, [6] et **pinguo** as quod non est in usu, [7] quod componitur **impinguo** as, [8] et inde **impinguatus**, [9] **impinguatio**. [10] Pinguis componitur **perpinguis** .i. valde pinguis, [11] et **pinguifacio** is, unde verbalia. P lxxii

---

13 Prud. *ham.* 637: **19** Iuv. X 135-136 **28** Pers. IV 52

6 Pers. I 17-18: liquido cum plasmate guttur | mobile conlueris **7** *Is.* XLI 25; XLIV 9; XLV 11, XLV 18

---

12 fraudulentus *om.* P_1 / unde ... congeris *in marg.* M_1 *om.* AP_1 / pellax (*Mai*): pellas V_1IM_1 **13** quam: quem V_1 que IM_1P_1 **14** applicare ⟨ar *non legitur*⟩ H **17** .i. vocare *om.* P_1 **19** ⟨navis⟩ gubernaculum φ **20** is ⟨.i. cogere⟩ H **23-27** *in marg.* M_1 *om.* A **24** as ⟨et compello as. Componitur etiam⟩ M_1 **26-27** suppulsus ... nis: verbalia M_1 **27** suppulsio: compulsio I **28** unde ... supellex *om.* P_1 **29** is ⟨unde repulsa, repulsura, repugnaculum li; Ovidius [*met.* II 97 *et* III 289] nullam patiere repulsam⟩ P_1 **32** *om.* H

1 .i. formare *om.* M_1A **2-4** *om.* φ **6** guttur ⟨mobile⟩ I **7** hic: hec P_2 / formatio: formator I *et s.l.* H / quod in prophetis repperies *om.* I / repperies: invenitur P_1 P lxxi

1 comparatur *om.* A **2** pinguiter: pingue I / adverbia: adverbium P_2 *om.* I **4** et ⟨pingueo es quod non et in usu⟩ P_1 **6** pinguo (*Mai*): pingo V_1 **6-7** quod ... as *om.* A **7** as ⟨neutrum⟩ P_1 ⟨unde propheta [*psalm.* XXII 5] impinguasti in oleo caput meum; et inde impinguator ris, et hec impinguatrix cis⟩ H **10** componitur ⟨impinguis⟩ P_2 / perpinguis: propinguis I / .i. valde pinguis *om.* P_1 **11** pinguifacio: pinguesco I / unde verbalia ⟨et quampinguis, et prepinguis⟩ P_1 P lxxii

P lxxiii [1] **Plico** as plicui verbum neutrum, [2] inde hec **plica** ce. [3] Et componitur hic et hec et hoc **simplex** cis .i. sine plica, [4] unde **simpliciter** adverbium, [5] et hec **simplicitas** tis, [6] **supplex** cis, [7] unde **suppliciter** adverbium, [8] et hec **supplicitas** is, [9] et **supplico** as, [10] unde **supplicanter** adverbium, [11] et hoc **supplicamen** nis, [12] et hoc **supplicium** tii .i. tormentum pro quo supplicatur. [13] Componitur etiam plica hic et hec **alterplex** cis .i. animo duplex, [14] unde **alterpliciter** adverbium .i. dupliciter, [15] et hec **alterplicitas** .i. duplicitas, [16] et hic et hec **complex** cis .i. fraudulentus vel alterius dolo consentiens, [17] et inde hec **complicitas** tis .i. concors inter duos dolositas. [18] Componitur quoque plica **duplex** cis, [19] unde **dupliciter** adverbium, [20] et hec **duplicitas** tis, [21] et **duplico** as, [22] unde **duplicatus,** [23] **duplicatio,** [24] et **duplus** a um, [25] **triplex,** [26] unde **tripliciter** adverbium, [27] et hec **triplicitas** is, [28] et **triplico** as, unde verbalia, [29] et **triplus** a um, [30] **quadruplex,** [31] unde **quadrupliciter** adverbium, [32] et hec **quadruplicitas** tis, [33] et **quadruplico** as, unde verbalia, [34] et **quadruplus** a um .i. quadruplicatus. [35] Componitur etiam plica **quinquiplex** cis, [36] **sexquiplex** cis, [37] **decuplex** cis, [38] et a singulis dicimus **quinquiplus** .i. quinquies plicatus, unde Iosephus in XII promisit se quincuplam magnitudinem velle facere; [39] et **sequiplus,** [40] et **decuplus** et sic de singulis numeris dicimus quotiens expedit usque ad centuplum. [41] Plico componitur **explico** as .i. ordinare digerere, [42] inde **explicit** verbum defectivum, [43] unde **explicitus** .i. finitus terminatus. [44] Et componitur **inexplicitus,** [45] et hic et hec **explicabilis** et hoc explicabile, [46] quod componitur **inexplicabilis,** [47] unde **inexplicabiliter** adverbium. [48] Item plico componitur **implico** as, [49] **replico** as, [50] **applico** as, [51] **displico** as .i. deorsum a plica ponere, [52] **complico** as, [53] **interplico** as,

---

38 Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XII p. 333 *F.*: et quia prohiberet maiorem construi dixit quintuplam magnitudinem se velle facere

---

1 plicui ⟨citum tu⟩ P_1 / neutrum: activum P_1 2 ce ⟨.i. ruga⟩ H 6-8 *post* 13 P_1 6 ⟨Inde etiam per compositionem dicitur⟩ supplex φ / cis ⟨.i. sub plica⟩ H 7 adverbium *om.* I 8 *om.* M_1A 12 .i. tormentum *om.* P_1 13 plica: plico M_1A / alterplex: altraplex A 14 alterpliciter: altripliciter A / adverbium ⟨et hoc supplicamen, et hoc supplicium .i. tormentum pro quo supplicatur. Componitur etiam plico hic et hec altraplex .i. animo duplex, inde altripliciter adverbium⟩ A 15 alterplicitas: altaplicitas A / .i. duplicitas *om.* A 16 dolo ⟨simul⟩ V_1H 18 plica: plico M_1A 19 adverbium *om.* I 20 tis ⟨et duplo adverbium⟩ *post* 22 I 21 as ⟨verbum activum, unde verbalia⟩ H 22-23 duplicatus, duplicatio: verbalia φ 22 duplicatus ⟨a um, duplicitas, et duplo adverbium⟩ I 23-24 *om.* I 24 um ⟨et inde duplo adverbium⟩ H 26 adverbium *om.* I 28 verbalia: triplicatus, triplicatio P_1 29 um ⟨unde triplo adverbium⟩ H 31-32 *om.* I 31 adverbium *om.* M_1A 33 verbalia ⟨et quadruplicatus, quadruplicatio⟩ P_1 34 um ⟨et inde quadruplo adverbium⟩ H / .i. quadruplicatus *om.* HP_1 35 plica: plico M_1A 37 cis ⟨quincuplex⟩ P_1 38 et a singulis dicimus *om.* P_1 / .i. quinquies plicatus *om.* P_1 / unde ... facere *post* 40 P_1 / in XII *om.* P_1 / se *om.* P_1 / quincuplam: quinquiplus I 41 digerere ⟨extra plicam ponere⟩ H 42 explicit ⟨expliciunt⟩ P_1 *om.* A 43 .i. finitus *om.* I / terminatus *om.* P_1 44 inexplicitus: explicitus I *Mai* sexplicitus V_1 ⟨.i. infinitus⟩ H 46 *om.* A 47 unde ⟨explicabiliter⟩ H / inexplicabiliter: explicabiliter A / adverbium: adverbia H 48 implico: triplico φ 51 displico as *om.* *Mai* / ponere: pono M_1A

454 / 455 M.

[54] **multiplico** as, [55] unde **multiplicatus**, [56] **multiplex**, [57] et **multipliciter** adverbium, [58] et hec **multiplicitas** tis. Et notandum quod plico verbum, quando componitur cum prepositionibus sicut est implico, replico, facit preterita implicui et quandoque implicavi, et supina implicitum vel implicatum; quando vero componitur cum nominibus sicut est duplico, triplico et alia que a plico verbo vel a plica componuntur, facit preteritum tantum implicui, et supinum tantum implicatum.

[1] **Potis** et hoc pote .i. possibilis, unde Persius quis pote? vis dicam? nugaris cum tibi, calve; et dicitur quandoque pro hoc nomine quod est bonus, unde Persius ponens comparativum ait quis potior iudex puerisve quis aptior orbis; Ambrosius quoque super Egisippum sic ponens superlativum ait unusquisque spem sui potissimam debet recondere; [2] et inde **potius** potissime et potissimum .i. maxime adverbia. [3] Potis componitur hic et hec **compos** tis, [4] et hic et hec **prepos** tis ambo pro potente, [5] et hic et hec **impos** tis .i. non potens, unde Prudentius in sicomachia impos mentis avaritia. [6] Item potis componitur cum sum verbo et dicitur **possum** quasi potis sum, [7] et inde hic et hec et hoc **potens** quod comparatur potentior potentissimus, [8] unde **potenter** potentius potentissime adverbia, [9] et hec **potentia** e, [10] et hec **potestas** tis, [11] et hic **potentatus** ui .i. potentia. [12] Et a potestate **potestativus** a um .i. potens, [13] unde **potestative** .i. potenter adverbium. [14] Potens componitur **prepotens**, [15] et **quampotens** .i. valde potens, [16] **omnipotens**, [17] unde **omnipotenter** adverbium, [18] et hec **omnipotentia** e. [19] Sic etiam componitur P lxxiv

---

1 Pers. I 56: qui pote? uis dicam? nugaris, cum tibi, calue   Pers. II 20   Ambrosius = Heges. I 39,7   **5** Prud. *psych.* 584-585

---

55 *om.* φ / multiplicatus ⟨ta tum, et hic multiplicator ris, et hec multiplicatrix cis, et hec multiplicatio nis, et hic et hec⟩ H ⟨multiplicatio⟩ P_1 **56-58** multiplex ... tis *alio ordine* P_1 **57** adverbium *om.* I   **58** sicut est implico *om.* P_1 / replico: explico H ⟨applico⟩ V_1H *om.* IP_1 / preterita: preteritum φ / et quandoque ... vel implicatum *om.* P_1 / supina: supinum H / sicut est ... componuntur *om.* P_1 / triplico *om.* I / a plico: applico V_1 / verbo *om.* H / facit: faciunt Iφ / preteritum: preterita IA / tantum ... tantum *om.* P_1 / implicui: in avi ut multiplicavi I implicavi M_1A in avi P_2 plicavi *Mai* / supinum: supina $V_1\varphi P_1$ / tantum implicatum: in atum ut multiplicatum I / implicatum: implicavi ⟨et preter excipi hoc solum supplico⟩ P_1

1 possibilis: possibile AP_2 *et s.l.* vel potens H ⟨et comparatur potis potior potissimus⟩ P_1 / quis: quid M_1 qui P_2 *Mai* / quis pote vis: pote quivis I / calve ⟨pinguis aqualiculus propenso sexquipede extat⟩ H / ⟨Pote posuit pro possibile⟩ et P_1 / puerisve: puerisque φ pueris P_1 / quis aptior orbis *om.* P_1 / sui: suam P_1 **2** potissime ⟨adverbia⟩ AP_2 / et: vel IP_1 / adverbia: adverbium AP_2 ⟨et pote quod componitur utpote pro sicut⟩ P_1 *om.* I   **6** et dicitur: vero P_1 / potis: potens I / sum ⟨.i. potens⟩ H   **7** quod comparatur *om.* M_1 **8** adverbia *om.* I   **12** potestativus (*Mai*): potestivus V_1 potentativus A (*cf.* p 518)   **14** prepotens ⟨.i. valde potens⟩ H **15** et quampotens *om.* P_1 / .i. valde potens: idem ⟨unde prepotenter, et quampotenter adverbia⟩ H **17** adverbium *om.* I φ   **18** e ⟨omnipotentatus us ui⟩ P_1

cunctipotens, [20] et **impotens,** [21] unde **impotenter** adverbium, [22] et hec **impotentia** e.

P lxxv [1] **Pungo** is punxi punctum tu verbum activum, [2] inde **punctor** oris, [3] **punctorius** a um, [4] et hoc **punctorium** ii, [5] et **punctus** a um, [6] et hec **punctio** nis, [7] et **punctim** adverbium, [8] et hic **punctus** tui, [9] et hoc **punctum** ti, [10] et **punctito** as, [11] vel **pungito** as .i. sepe pungere, [12] et hoc **pegma** tis .i. baculus cum massa plumbi in summitate pendente, [13] antiqui tamen dicebant hoc **pugma** quod tamen moderni devitant propter vocis hyatum, unde Iuvenalis et pegma et pueros ad velaria raptos. [14] Pungo componitur **compungo** is, [15] unde **compunctus** a um, [16] et hec **compunctio** nis, [17] et componitur **incompunctus,** [18] **dispungo** is .i. deorsum a punctu facere, [19] et **expungo** is .i. extra punctum ponere, unde Persius quem proximus heres impellis expungam; [20] et inde dicimus **expunctores,** [21] et **dispunctores** eos scilicet qui in signandis preerant testamentis, vel eorum inserebant punctos qui erant heredandi, vel illorum quotiens expediebat auferebant qui fuerant exheredandi.

P lxxvi [1] **Poto** as verbum activum, [2] inde hic **potator** oris, [3] **potatorius** a um, [4] **potatrix** cis, [5] et hec **potatricula** le .i. parva potatrix, [6] **potatus** a um, [7] unde **potus** a um per sincopam. [8] Et componitur **epotus,** [9] et hec **potatio** nis, [10] unde hec **potio** nis per sincopam, [11] et inde **potiono** as, [12] vel **potionor** aris .i. potionem dare, unde Hieronymus in II super Isaiam Ieremias cui dictum est, accipe calicem hunc, et potionabis inde omnes gentes. [13] Item a poto hic **potor** oris .i. potator per sincopam,

---

P lxxv **13** Iuv. 122: et pegma et pueros inde ad uelaria raptos **19** Pers. II 13-14: quem proximus heres | inpello, expungam

P lxxvi **12** Hier. *in Is.* III 4,8 (30-31): Hieremias cui dictum fuerat: accipe calicem hunc, et potionabis omnes gentes

---

P lxxiv **19** cunctipotens ⟨tis, unde cunctipotenter adverbium, et hec cunctipotentia⟩ H **21** adverbium *om.* Iφ **22** e. ⟨Item a possum hic et hec possibilis et hoc possibile, a quo possibilitas tis, et possibiliter adverbium. Et componitur possibilis impossibilis impossibile, a quo impossibiliter adverbium⟩ P_1

P lxxv **1** is ⟨quando est pro punctum facere facit preteritum punxi quando vero pro transfigere pupugi⟩ M_1A / punxi ... activum *om.* M_1A / punxi ⟨vel pupugi⟩ HP_1 **2** oris ⟨et hec punctrix cis, et⟩ H **9** *om.* V_1I / ti ⟨et hic punctus ti⟩ H **10** et ⟨puncto as, et⟩ M_1 / punctito: puncto A / as ⟨frequentativum⟩ φ **11** sepe pungere: frequentativum P_1 **12** cum massa *om.* I **13** pueros ⟨inde⟩ φ **16** *om.* AP_2 **17** incompunctus: impungitus A **18** punctu: puncto φ **19** extra punctum: expungitum I / ponere: facere M_1 / impellis: impellit φ impello *Mai* / expungam: expungis P_1 expunctum M_1A **21** et dispunctores *om.* φ / preerant *om.* H / inserebant: inscribebant φ / punctos *om.* H / heredandi ⟨nomina⟩ H / expediebat ⟨nomina⟩ H / fuerant: erant φ

P lxxvi **1** as ⟨avi⟩ P_1 / activum: neutrum P_1 **2** oris ⟨potatus⟩ P_2 **5** .i. parva potatrix: diminutivum P_1 *om.* φ **8-10** *om.* H **10** unde ⟨potatiuncula, et⟩ I **12** in II *om.* φP_1 / potionabis: potionabit A / inde: ante I *om.* φ **13** potor oris .i. potator: potator, et potor oris P_1

456 / 457 M.

[14] et hic **potus** ui, [15] et hoc **potamen** nis, [16] et **potito** as frequentativum, unde Plautus tecum eque postea una pocula potitet; [17] et **potisso** as similiter pro frequenter potare, [18] quod tamen antiqui dicebant **pitisso** as, unde Terentius in tertia comedia quantum vini mihi pitissando absumpsit. [19] Item a poto hoc **poculum** li quod et pro potu et pro scifo dicitur, unde Virgilius in bucolicis et nobis idem Alchimedon duo pocula fecit. [20] Poto componitur **compoto** as, [21] unde **compotator**, [22] vel **compotor**, [23] **compotatrix**, [24] vel **compotrix**, [25] et inde **compotricula** e, [26] **compotatus**, [27] **compotatio**.

[1] **Pons** tis, [2] inde hic **ponticulus** li diminutivum. [3] Et componitur hic P lxxvii
depontanus ni .i. ille qui ad tam gravem devenit vitam, ut magis prosit eum de ponte eicere quam vivere, quod etiam in aliquibus faciebant provinciis. [4] Componitur quoque pons hic **pontifex** cis et dicitur pontifex quasi pontem .i. iter aliis faciens, [5] et inde hoc **pontificium** ii, [6] et hic et hec **pontificalis** et hoc pontificale, [7] et **pontificaliter** adverbium, [8] et **pontificor** aris, [9] et hic **pontificatus** ui, et inde verbalia.

[1] **Pauper** communis generis, [2] inde hic **pauperculus** li, [3] et hec **paupercola** le, P lxxviii
[4] et hec **pauperies** ei, [5] et hec **paupertas** tis, [6] et **pauperus** a um, [7] et **pauperasco** is, unde Iohannes Chrysostomus super Mattheum in rebus secularibus alter pauperascit, alter ditescit. [8] Item ab hoc nomine quod est pauper **paupertinus** a um .i. ad pauperiem redactus, [9] et **paupero** as quod non est in usu, [10] sed inde venit **pauperatus** a um.

---

16 Plaut. *asin.* 771: tecum una postea aeque pocla potitet 18 Ter. *heaut.* 458-459: pytissando modo mihi | quid vini absumsit 19 Verg. *buc.* III 44

7 Chrysost.] Anianus = *op. imperf. in Matth.* XLIII *PG* 56 col. 876: in saecularibus in eo, quod alter pauperascit, alter ditatur

---

16-17 unde ... potare *om.* I **16** potito (*Mai*): po V_1 / frequentativum: .i. frequenter potare πP_2 postea: post eam HAP_2 **17** similiter pro frequenter: frequentativum P_1 / potare *om.* M_1A **18** pitisso: potisso IP_2 / tertia: prima P_1 / vini: nutu I *om.* P_1 **19** scifo: scifis π / bucolicis [III 48] ⟨si vitulam spectas, non est quod poculam laudas⟩ P_1 / et ... fecit *om.* P_1 / et: quia φ / fecit ⟨idem in eodem [Verg. *buc.* III 48] si ad vitulam spectas, nil est quod pocula laudas⟩ H **22** *om.* H **24** *om.* IP_1 **25** compotricula: compotatricula AP_2 / e ⟨diminutivum⟩ P_1 **27** compotatio ⟨et componitur epoto, unde verbalia⟩ P_1

2 diminutivum *om.* π **3** hic *om.* *Mai* / vitam: molestiam H / eum de: eundem I / eicere: P lxxvii
proicere V_1I / aliquibus: quibusdam P_1 **4** cis ⟨.i. episcopus⟩ H / et dicitur pontifex *om.* AP_2P_1 / .i. iter *om.* I **5-9** *alio ordine* HM_1A **8** aris ⟨verbum deponens⟩ H **9** *om.* V_1IP_2

1 generis ⟨et comparatur pauperior pauperrimus, unde paupere pauperius pauperrime adver- P lxxviii
bia⟩ I ⟨invenitur tamen in neutro, Statius [*Theb.* I 151] lis est de paupere regno; et comparatur pauperior pauperrimus⟩ P_1 **2** li ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** le ⟨diminutivum⟩ P_1 **6** pauperus (*Mai*): paupersus V_1 **8** pauperiem: pauperem I **9-11** quod ... as *om.* I **9** as ⟨unde in vita sancti Egidii [3 p. 299 AASS *Sept.* I] mirabile modo pauperando ditescebat⟩ H / quod non est in usu *om.* H **10** venit *om.* H

[11] Et componitur **expaupero** as .i. extra pauperiem ponere, [12] sic et pauper componitur **quampauper** .i. valde pauper.

P lxxix [1] **Post** prepositio comparatur posterior postremus, [2] inde **posterius**, [3] **postreme**, [4] et **postremo** adverbia, [5] et hec **postremitas** tis, [6] et **posterus** a um, [7] unde hec **posteritas** tis. [8] Et componitur **preposterus** a um quando qui deberet esse ulterior factus est prior, [9] et inde **prepostero** as .i. ordinem transvertere et quod deberet esse novissimum facere primum, [10] et inde **preposteratus**, [11] **preposteratio**. [12] Item a post hic **postumus** mi .i. ille qui nascitur post patris humationem, [13] et hic **postis** is, [14] unde hic **posticulus** li diminutivum, [15] et hic **postellus** li diminutivum, [16] et hec **postica** ce cuius media sillaba corripitur, [17] et **posticus** a um .i. ulterior cuius media sillaba producitur, unde Persius postice occurrite sanne. [18] Item a post hec **postela** le .i. corrigia que post caudam equi tenditur, [19] sicut et **antela** vocatur illa que ante tenditur, [20] et hoc **postliminium** nii .i. reversio de exilio, unde Prudentius contra hereses hinc postliminio redeuntem suscipit alto. [21] Alii tamen dicunt **postliminio** indeclinabile esse, hinc etiam ab hac prepositione post multe alie partes componuntur que aptius alibi dicuntur.

P lxxx [1] **Prandeo** es verbum neutrum et mutuat preteritum vel ut alii volunt, facit ex se ipso pransus sum supina pransum su, [2] inde **pransus** a um, [3] et hec **pransio** onis, [4] et hoc **pransorium** rii .i. domus ubi prandimus, [5] et **pransito** as frequentativum, unde Plautus in Amphitrione ubi flent nequam homines qui polentam pransitant; [6] et hoc **prandium** dii,

---

17 Pers. I 62 **20** Prud. *ham.* 852: Tunc postliminio redeuntem suscipit alto

5 Plaut. *asin.* 33: ubi flent nequam homines qui polentam pinsitant (pransitant *var. l.*)

P lxxviii **11** .i. extra pauperiem: .i. pauperem I / ponere: facere π ⟨et depaupero ad pauperiem redigere⟩ P_1 *om. Mai*

P lxxix **3** postreme ⟨adverbia⟩ IM_1A **4** adverbia: adverbium IM_1A **7-8** unde ... um *om.* I **8** um ⟨.i. transversus⟩ H / quando ... prior *om.* P_1 / deberet: debet A / ulterior: ultimus I **9** transvertere: transire P_1 / et ... primum *om.* P_1 / deberet: debet AP_2 **10-11** preposteratus, preposteratio: verbalia φ **10** *om. Mai* / inde ⟨hic preposterator ris, et hec preposteratrix cis, et⟩ H / preposteratus: preposterus I **14** diminutivum *om.* HI **15** *om.* I / diminutivum: diminutiva H *om.* V_1φ **16-17** corripitur ... sillaba *om.* I **17** posticus *et s.l.* .i. postremus factus H / .i. ulterior *om.* HP_1 / cuius ... producitur *om.* H / sillaba: sillabam A / occurrite: occurre I / sanne ⟨et hoc posticium cii .i. occultum hostium; quod etiam hoc posticum ci dicitur, unde Horatius in epistulis [I 5,31] postico falle clientem⟩ H Horatius [*epist.* I 5,31-32] Tu quotus esse velis rescribe, et rebus omissis | atria servantem postico falle clientem *in marg.* H **19** *om.* φP_1 / tenditur *om.* I **21** Alii tamen dicunt *om.* P_1 / postliminio ⟨nomen⟩ φ / esse ... dicuntur *om.* P_1 / multe *om.* A / dicuntur: dicentur A

P lxxx **1** facit ex se ipso *om.* P_1 / supina: supinum V_1 *om.* H / pransum (*Mai*): inpransum V_1 / su *om.* V_1 **3** *om.* AP_1 **4** domus *et s.l.* vel locus M_1 / prandimus: prandemus H pranditur M_1A prandetur P_2 **5** frequentativum: sepe prandere π / in Amphitrione *om.* P_1 / nequam *om.* P_1 / polentam (*Mai*): polentant V_1HP_1 pollenta I polletam A

458 / 459 M.

[7] unde hoc **prandiolum** li diminutivum, [8] et hoc **prandeum** dei .i. quedam zona, quod in vita beati Alexii repperies. [9] Pransus componitur **impransus**. [10] Prandeo componitur **comprandeo** es.

[1] **Pomum** mi, [2] inde **pomulum**, [3] vel **pomellum** diminutivum, [4] et hoc **pometum** ti .i. locus ubi poma crescunt, [5] quod hoc **pomarium**, [6] et hoc **pomerium** dicitur. [7] Invenimus etiam hoc **postmurium** rii pro virgulto pomorum, et dicitur postmurium quasi post muros positum, eo quod virgulta solent esse post muros. [8] Item a pomo hoc **pomacium** cii .i. mollis et liquidus cibus ex pomis factus, [9] et hic **pomilio** onis .i. pomorum venditor vel, ut alii volunt, pomorum custos, [10] **pomiliones** dicebantur aquarum et lignorum portitores quia vili pretio quasi pomis conducebantur. [11] Et notandum quod omnis rotundus fructus **pomum** dicitur, Ovidius pro nuce poma posuit a n n u a c u l t o r i p o m a r e f e r r e s u o; Virgilius pro prunis c e r e a p r u n a, e t h o n o s e r i t h u i c q u o q u e p o m o. P lxxxi

[1] **Plodo** dis plosii vel plosivi plosum su .i. repercutere, [2] inde **plosus** a um .i. repercussus, [3] et hec **plosio** is, [4] et hoc **plaustrum** tri eo quod a terra sepius repercussa, [5] unde hic et hec **plaustralis** et hoc plaustrale. [6] Et componitur plodo **complodo** is .i. concutere, [7] unde **complosus** a um .i. concussus, [8] et hec **complosio** is. [9] Sic etiam componitur **displodo** is .i. discutere vel quassare, [10] et inde **displosus** a um .i. discussus, unde Horatius q u a n t u m v e s i c a d i s p l o s a p e p e d i. P lxxxii

[1] **Pallium** lii, [2] inde hoc **palliolum** li, [3] et **palliatus** a um .i. multis pal- P lxxxiii

---

8 *Vita Alexis* 2 p. 252, AASS *Iul.* IV P lxxx

11 Ov. *Nux* 6 Verg. *buc.* II 53: cerea pruna (honos erit huic quoque pomo) P lxxxi

10 Hor. *serm.* I 8,46: nam, displosa sonat quantum vesica pepedi P lxxxii

---

7 diminutivum *om.* Iφ **8** quod: quam V_1I que P_1 / repperies: reperitur P_1 **10** componitur ⟨reprandeo⟩ I P lxxx

2 *om.* I / pomulum ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** diminutivum: diminutiva φ .i. parvum pomum V_1H **7** postmurium: postmerium φ / pro ... postmurium *om.* φ / solent: soleant φ **9** volunt (*Mai*): volunt vel πφ / pomorum custos *om.* P_1 / pomorum *om.* I **10** dicebantur *om.* φ / portitores: venditores V_1 / pomis: pomo P_1 **11** poma: pomum AP_2 / pro ... pruna *om.* P_2 / ⟨a d d a s⟩ cerea H / pruna: poma M_1 / honos erit *om.* I P lxxxi

1 plosivi: plodii I ⟨vel plodii⟩ P_1 **2** .i. repercussus *om.* φ **4** eo quod *om.* π / a terra: terram φ / repercussa: repercutiat φ repercutiatur P_1 **7** .i. concussus *om.* φP_1 **10** Horatius ⟨in sermonibus⟩ A ⟨n a m d i s p l o s a s o n a t⟩ P_2 / quantum *om.* A / vesica displosa: displosa vesica M_1A / displosa *om.* P_2 / pepedi: pependit AP_2 P lxxxii

1-4 *om.* H **2** li ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** .i. multis palliis: pallio P_1 P lxxxiii

459 M.

liis indutus, [4] et **pallio** as .i. tegere vel occultare, [5] unde **palliatus**, [6] **palliatio**, [7] et hoc **palliamen** nis .i. occultamen. [8] Et componitur **subpallio** as, [9] et **oppallio** as ambo pro occultare, et ab istis verbalia. [10] Dicimus etiam hec **palla** le pro pallio.

P lxxxiv [1] **Plebs** plebis, [2] inde **plebeius** a um .i. de plebe existens vel ad plebem pertinens, unde Persius plebeia radere beta; [3] hec **plebicula** le, [4] et hoc **plebiscitum** ti .i. plebis iudicium. [5] Et sciendum quod dicimus etiam hec **plebes** is pro plebe, unde Lucanus nescit plebes ieiuna timere; [6] et inde hec **plebecula** le diminutivum.

P lxxxv [1] **Publico** as .i. divulgare, unde Ysidorus si vis virtutes tuas augere, publicare noli; [2] et inde **publicanter** adverbium .i. publice, [3] et **publicatus** a um, [4] et **publicus** a um, [5] unde **publice** adverbium, [6] et hec **publicitas** is, [7] et **publicitus** adverbium, unde Prudentius in libro ymnorum publicitus iubet in platee flexu sistere virginem; hinc etiam Plautus ita peregre adveniens hospitio publicitus accipiar. [8] Item a publico hoc **pulpitum** ti eo quod ibi publice legatur. [9] Et componitur **depublico** as, et ab his verbalia.

P lxxxvi [1] **Promo** mis prompsi promptum tu verbum activum, [2] inde **promptus** a um quod comparatur promptior promptissimus, [3] unde **prompte** promptius promptissime adverbia, [4] et **promptulus** a um .i. aliquantulum promptus, [5] et hoc **promptuarium** rii .i. cellarium, unde in psalmis promptuaria eorum plena; [6] quod etiam hic **promus** mi dicitur, unde Horatius in sermonibus non biberes diluta, foris est promus, et

---

P lxxxiv 2 Pers. III 114 5 Lucan. III 58

P lxxxv 1 *non repperi* 7 Prud. *perist.* XIV 38-39: publicitus iubet | flexu in plateae sistere virginem Plaut. *Amph.* 162-163

P lxxxvi 5 *psalm.* CXLIII 13 6 Hor. *serm.* II 2,16: ne biberis diluta. Foris est promus, et atrum

---

P lxxxiii **5-7** *post* P lv 14 H / *alio ordine* P_1 / unde ... occultamem: et ab his verbalia A **5** palliatus ⟨ta tum .i. tectus occultatus⟩ H *om.* φ **8-9** *om.* A **8-10** *om.* H

P lxxxiv **2** plebeius: plebeus P_1 / plebeia radere beta: plebeiara derebeca P_2 **3** le ⟨diminutivum⟩ P_1 **5** sciendum ... etiam *om.* P_1 / is ⟨vel plebei⟩ P_1 / plebe: plebes P_1 **6** *om.* I

P lxxxv **1** vis *om.* I / augere: augeri AP_2 **2** adverbium .i. publice: et publice adverbia ⟨publicator, publicatio⟩ M_1A *om.* P_1 / .i. publice *om.* P_2 **3** um ⟨publicatio⟩ P_2P_1 **5** *om.* A **7** publicitus ⟨et publiciter⟩ P_1 / adverbium: adverbia P_1 / publicitus: publicitas φ / platee: platea P_1 / flexu: fluxu A fluctu I / hinc ... accipiar *om.* P_1 **8** ibi publice: in publico P_1 / legatur: legitur V_1I **9** Et ⟨publico⟩ φ

P lxxxvi **3** prompte ... adverbia: adverbium φ **5** psalmis: psalmo P_1 Psalmodia *Mai* / plena ⟨et cetera⟩ P_1 **6** in sermonibus *om.* P_1 / biberes: bibes P_1

459 / 460 M.

antrum. [7] Et per compositionem **inpromptu** indeclinabile .i. inaperto. [8] Promptus componitur **perpromptus** .i. valde promptus. [9] Promo componitur **depromo** is, [10] et **expromo** is, et ab istis verbalia.

[1] **Pannus** ni, [2] inde hic **panniculus** li, [3] et **pannosus** a um, [4] et **pannucius** a um .i. pannis vilibus indutus, unde Persius dum ne deterius sapiat pannucia Baucis. [5] Et per compositionem **depanno** as .i. dilacerare, et ab istis verbalia. P lxxxvii

[1] **Prodigus** a um .i. consumens vel ultra modum effundens, [2] unde **prodige** adverbium, [3] et hec **prodigalitas** tis, [4] et hoc **prodigium** gii .i. res quelibet horrenda et monstruosa, [5] unde **prodigiosus** a um .i. monstris plenus, [6] et **prodigiose** adverbium, [7] et hic et hec **prodigialis** et hoc prodigiale .i. monstruosus, [8] unde **prodigialiter** adverbium, [9] et hec **prodigialitas** is, [10] et hic **prodigiator** is .i. prodigiorum interpres, [11] et hec **prodigua** e .i. hostia consumens, [12] unde **prodiguus** a um .i. consumens, [13] unde hec **prodiguitas** is .i. vastitas. [14] Item ab hoc nomine quod est prodigus **prodigo** gis prodegi per compositionem .i. aliquid consumptorie .i. sine mensura agere, unde Plautus in asinaria festo die si quid prodegeris, profecto egere liceat. P lxxxviii

[1] **Pompa** pe, [2] inde hec **pompula** le, [3] et **pomposus** a um, [4] unde **pompose** adverbium, [5] et hec **pompositas** tis, [6] et **pompo** as .i. superbire, unde Iosephus in XX in gentem vestram aperta malignitate pompabat; [7] et inde hic **pompator** is qui aliquid superbe et presumptuose agit, [8] et **pompaticus** a um .i. pompa plenus, [9] et **pompatice** adverbium. P lxxxix

---

4 Pers. IV 21 P lxxxvii

14 Plaut. *asin.*] *aul.* 380-381: festo die si quid prodegeris, | profesto egere liceat P lxxxviii

6 Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XX p. 591 *F.*: in gentem nostram aperta malignitate portabat P lxxxix

---

7 *in marg.* M_1 *om.* HA   8 Promptus componitur *om.* P_2 P lxxxvi

2 li ⟨diminutivum⟩ P_1 3 um ⟨et pannutus a um idem⟩ P_1 4 dum *om.* I / ne: nec P_1 P lxxxvii

3 *post* agere *ad* 14 φ / *om.* V_1I   5 monstris: monstro P_1 7 .i. monstruosus *om.* P_1 11 prodigua (*Mai; coll. Fest.* 296, 23; *Paul.* 297,5): prodigna πφP_1 12 *om.* P_1 / prodiguus (*Mai*): prodignus πφP_1 13 prodiguitas (*Mai*): prodignitas πφP_1 / vastitas ⟨ubi multum consumitur⟩ P_1 14 Item ... prodigus: Item a prodigo AP_2 / prodigo (*Mai*): prodigio πAP_2 / .i. aliquid: in aliquo AP_2 / si quid: aliquid *Mai* / profecto: profesto *Mai* / liceat: licet φ P lxxxviii

2 le ⟨diminutivum⟩ P_1 6 in XX *om.* P_1 / vestram: nostram M_1A / aperta: comperta I / pompabat: pompabit A   7 agit ⟨et hec pompatrix cis⟩ H P lxxxix

P xc [1] **Propina** ne .i. taberna eo quod famem pellat, [2] inde **propino** as .i. potum administrare, [3] inde hic **propinator** oris qui potum administrat, unde Ovidius inde propinator nimium ne vina propinet; [4] et hec **propinatrix** cis, [5] et hoc **propinatorium** ii .i. domus unde propinatur, [6] et **propinito** as .i. sepe propinare.

P xci [1] **Polis** is dicitur civitas sicut superius diximus, [2] et componitur hec **tetrapolis** is .i. civitas alias quattuor habens sub suo iure, [3] et inde **tetrapolitanus** qui illam inhabitat civitatem, [4] **pentapolis** que quinque habet sub se civitates, [5] inde etiam **pentapolitanus** dicitur qui illam habitat civitatem, [6] **decapolis** civitas que decem habet sub se civitates, [7] unde et **decapolitanus** dicitur qui illam inhabitat civitatem, [8] **endecapolis** civitas illa que habet sub se alias undecim, quia [8a] endecas undecim dicitur, [9] unde **endecasillabas** vocamus odas undecim sillabarum. [10] Item ab hoc nomine quod est polis dicimus **poli** nomen indeclinabile .i. multus, [11] quod componitur **polisillabus** .i. multarum sillabarum, [12] et hic **polidamas** .i. multicuba et multarum amator, unde Persius an mihi Polidamas, et Troiades Labeonem pretulerint. [13] Dicitur etiam ab hoc nomine polis hic **polipus** pi .i. fetor qui maxime solet esse in civitate et ponitur pro quolibet fetore, unde Horatius in sermonibus veluti Balbinum polipus Agne. Alia quoque et de ista parte superius ad plenum protulimus, ubi de polio verbo tractavimus.

P xc 3 Ov. *ars* I 587: inde procurator (propinator *var. l.*) nimium quoque multa procurat (propinet *var. l.*)

P xci 12 Pers. I 4-5: ne mihi Polydamas et Troiades Labeonem, | praetulerint 13 Hor. *serm.* I 3,40: veluti Balbinum polypus Hagnae

---

P xc **1** famem ⟨procul⟩ P_1 / pellat: expellat P_1 **3** inde ... administrat *om.* IP_2 / oris ... administrat M_1A **4-6** *in marg.* M_1 *om.* A **4** ⟨unde propinator⟩ et P_2 **6** .i. sepe propinare: frequentativum P_1

P xci **2** is ... iure *om.* P_1 / quattuor (*Mai*): tres V_1I φ / suo iure: se φ **3** qui ... civitatem *om.* M_1AP_1 **4** pentapolis ⟨.i. civitas illa⟩ V_1 / que ... civitates *om.* P_1 / que quinque habet: quinque habens I / civitates *om.* AP_2 **5** dicitur ... civitatem *om.* P_1 / habitat: inhabitat HM_1A **6** civitas ... civitates *om.* P_1 / civitas *om.* H / habet: habens I / sub se civitates *om.* H / civitates *om.* φ **7** dicitur ... civitatem *om.* P_1 / inhabitat: incolit M_1A / civitatem *om.* HI **8** civitas *om.* H / que habet: habens I / sub se *om.* H / alias: civitates P_1 *om.* Hφ / endecas: endeca *Mai* **9** endecasillabas: hendecasillabus H **10** nomen *om.* π / multus: multum *Mai* ⟨pluralis⟩ H **11** polisillabus: polisillabus ba bum H polisillaba P_1 **12** multicuba: multi vel nuba A *et s.l.* vel multi nuba M_1 / multarum: multorum φ ⟨amantium⟩ P_2 / Troiades: Troades A **13** Dicitur ... polis *om.* P_1 / qui ... civitate *om.* P_1 / et ⟨pro fetore narium⟩ M_1A / unde ... protulimus *om.* P_1 / in sermonibus *om.* φ / parte *om.* V_1 / ad plenum *om.* I / ubi ... tractavimus: sicut alibi diximus de polio, in agendo P_1 *om.* φ / de polio (*Mai*): depoliendo V_1I

[1] **Perones** vocamus calciamenta que alio modo culpones vocamus vel crepidas, [2] unde et **peronatus** a um .i. peronibus calciatus, unde Persius peronatus arator; [3] et hec **pera** e eo quod lata sit et sinuosa, [4] unde hec **perula** le .i. parva pera. P xcii

[1] **Privo** vas, [2] inde **privatorius** a um, [3] **privatus** a um, [4] **privatio** nis, [5] hic **privignus** ni eo quod a matre privatur, [6] et hec **privera** re .i. domina a viro privata, et componitur a tribus partibus a privo et a viro et ab hera .i. domina. [7] Privo componitur **deprivo** as. P xciii

[1] **Pagus** gi .i. patria, [2] inde hic **paganus** ni, [3] unde hec **paganitas** tis, [4] et hoc **paganismum** mi .i. lex et ritus paganorum, [5] et **paganizo** as .i. ritum paganorum colere. [6] Paganus componitur **semipaganus** .i. nec ex toto facetus nec ex toto rusticus, unde Persius ego semipaganus ad sacra vatum carmen affero nostrum. P xciv

[1] **Picea** cee .i. quedam arbor unde pix efficitur, [2] unde hec **pix** picis, [3] unde **piceus** a um .i. niger, unde Statius piceo nox obvia nimbo; [4] et **pico** as .i. pice aliquid linire, [5] unde **picator**, [6] **picatus**, [7] **picatio**. [8] Et sciendum quod pix dicitur aliter hec **pissa** se. [9] Et componitur hec **pissaxera** re .i. pix dura, [10] et hec **pissaygra** gre .i. pix liquida. P xcv

[1] **Prurio** ris prurii vel prurivi .i. molliter effluere quod etiam pro fastidire dicitur, inde verbalia, [2] et hic **pruritus** ui, [3] et hec **prurigo** nis ambo in P xcvi

---

2 Pers. V 102 P xcii

6 Pers. *prol.* 6-7: ipse semipaganus | ad sacra uatum carmen adfero nostrum P xciv

3 Stat. *Theb.* I 97 P xcv

---

1 Perones *et s.l.* pluraliter hii H / alio modo *om.* P_1 / crepidas ⟨vel bocas⟩ H **3** e ⟨.i. screppa⟩ H / sinuosa ⟨sicut perones, unde in libro regum I [17,101] tulit lapide de torrente et misit eos in peram pastoralem⟩ H **4** .i. parva pera: diminutivum HP_1 P xcii

1 vas ⟨verbum activum, inde hic privator ris⟩ H **2-4** *alio ordine* φ **2** um ⟨et hec privatrix cis⟩ H **4** *nis* ⟨*privator*⟩ *φ* **6** privera: primera π / a viro: auro I / a tribus partibus *om.* P_1 / et a viro: viro M_1A auro I *om.* P_1 / ab *om.* M_1AP_1 **7** as ⟨unde verbalia⟩ HP_1 P xciii

1 patria: villa H ⟨vel villa⟩ P_1 **3** unde ⟨paganista, et⟩ M_1 / paganitas tis: paganista AP_1 **6** nec ex toto facetus ⟨vel civis⟩ P_1 *om.* V_1I / ex toto: omnino M_1A / rusticus ⟨vel villanus⟩ P_1 / ego: ipse φ P xciv

3 piceo: picea P_1 / nox *om.* I **5-7** picator, picatus, picatio: verbalia φ **5** picator ⟨picatrix⟩ H **7** picatio ⟨et hec pica ce .i. avis cuius dimidia pars est nigra⟩ H **8** pissa se: pixa M_1A **9** pissaxera: pizaxera V_1 pixaxera I pixera M_1A pixacera P_2 piraxera P_1 pixixera *Mai* **10** pissaygra: pixaigra M_1A pixagigra I piragra P_1 P xcv

1 prurivi ⟨neutrum pruritum tu⟩ P_1 / etiam: et π P xcvi

uno sensu, [4] et inde **pruriginosus** a um .i. scabiosus, [5] et **pruridus** a um .i. pruritu et sanie plenus. [6] Item a prurio, secundum Ysidorum, hec **lepra** per compositionem quia let .i. delet pruriginem .i. scabiem per hoc quod foras emittitur.

P xcvii [1] **Pergo** is perrexi perrectum tu verbum neutrum. Alii dicunt quod pergo componitur ex pede et rego et dicitur pergo quasi pedem rego, [2] et inde hic **pergus** gi .i. tabula vel alea quia per illam tessere pergunt, [3] et hoc **pergulum** h .i. parvum tugurium, [4] et hoc **Pergamum** mi, [5] vel ut alii volunt pluraliter **Pergama** orum .i. muri Troie quia tam lati erant ut perfacile possent homines desuper pergere.

P xcviii [1] **Placo** as, [2] inde **placatus** a um, [3] et hec **placatio** nis, [4] et hic **placor** ris .i. tranquillitas. [5] Placatus componitur **implacatus**, [6] et hic et hec **placabilis** et hoc placabile, [7] unde **placabiliter** adverbium. [8] Et componitur **implacabilis**. [9] Placo componitur **complaco** as.

P xcix [1] **Porro** dicitur pro certe et aliquando pro longe, [2] et tunc componitur **prudens** tis, et dicitur prudens quasi porro .i. a longe videns, et comparatur prudentior prudentissimus, [3] unde **prudenter** prudentius prudentissime adverbia, [4] et hec **prudentia** e. [5] Prudens componitur **imprudens**. [6] Item porro componitur **portendo** is .i. significare et dicitur portendo quasi porro a longe tendo quando scilicet aliquid significamus de futuris, [7] inde hoc **portentum** ti .i. monstrum, [8] unde **portentuosus** a um .i. monstruosus.

P xcvi 6 *cf.* Isid. *orig.* IV 8,7-11

P xcvi **4** pruriginosus: pririgineus I / .i. scabiosus *om.* M_1A **5** et pruridus a um *in marg.* M_1 *om.* A / pruritu et *om.* P_1 / sanie: fame I scabie P_1 **6** quia: que P_1 / emittitur ⟨etiam componitur a prurio et leo es quod gratia usus non habet⟩ P_1

P xcvii **1** Alii *om.* I *Mai* / pergo *om.* I / et dicitur ... rego *om.* P_1 **2** tessere (*Mai et coll. Isid. orig. XVIII 61*): tessare πφP_1 **4** *om.* P_1 **5** ut alii volunt *om.* P_1 / pluraliter *om.* φ / quia: qui P_2 / tam lati: tales P_1 / perfacile: facile φ / desuper: super ⟨eos⟩ φ / pergere ⟨vel Pergama dicuntur a pyr et gamos ut supra diximus⟩ H

P xcviii *post* P lii 14 H

4 tranquillitas ⟨et hic et hec placabilis et hoc placabile, unde placabiliter adverbium⟩ H ⟨et hec placiditas⟩ P_1 **5** implacatus ⟨.i. non placatus⟩ H **6** placabilis: implacabilis H / placabile: implacabile H **7** *om.* I / placabiliter: implacabiliter H **8** *om.* H / implacabilis: incomplacabilis V_1 ⟨unde implacabiliter adverbium⟩ IP_1 **9** as ⟨et inde verbalia⟩ H

P xcix **1** aliquando ⟨pro consequenter aliquando⟩ M_1A **2** et dicitur prudens *om.* I **3** prudenter ... adverbia: adverbium φ / adverbia *om.* I **5** imprudens ⟨unde imprudenter adverbium (et hec imprudentia *add.* P_1)⟩ HP_1 **6** ⟨tendo .i.⟩ a longe π / a *om.* AP_1 **8** .i. monstruosus *om.* φ

463 / 464 M.

[1] **Propitio** as, [2] vel **propitior** aris, [3] inde **propitiator**, [4] **propitianter** ad- P c
verbium, [5] et **propitiatus**, [6] et hec **propitiatio**, [7] et hoc **propitiatorium** ii .i. propitiationis oraculum, [8] et **propitius** a um .i. pius. [9] Propitio componitur **repropitio** as, et inde verbalia.

[1] **Planos** Grece .i. latus vel vagans Latine. [2] Quando dicitur pro latus P ci
tunc inde venit **platea** .i. lata via, [3] quando autem pro vagans tunc inde dicitur hic **planeta** te quia nunquam sit stabilis, [4] unde **planeticus** ca cum. Vocamus quoque planetam quandam laxam vestem circa ora sed et febrem que nos vexat planetam dicimus. [5] Et componitur planos **applanos** .i. firmamentum eo quod semper sit stabile.

[1] **Probro** as .i. iniuriare, [2] inde hoc **probrum** bri .i. convicium, [3] unde P cii
probrosus, [4] et **probrose** adverbium, [5] et hec **probrositas** is. [6] Et componitur hoc **opprobrium** brii .i. derisio. [7] Probro componitur **exprobro** as .i. conviciari, unde verbalia.

[1] **Prestigium** calliditatis artificium, [2] inde **prestigiator** .i. defraudator, P ciii
[3] et **prestigiosus** .i. subdolus et versipellis, [4] et **prestigiatorius** a um.

[1] **Pseudo** Grece decipiens Latine. [2] Inde per compositionem **pseudo-** P civ
propheta, [3] et **pseudochristianus** .i. decipiens Christianus, [4] et **pseudomenus** .i. fallax, [5] et **pseudoapostulus**.

[1] **Posco** cis poposci verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **postulo** as, P cv

---

1-2 Propitio as vel *om.* P_1 **2** aris ⟨verbum deponens⟩ P_1 **3-4** *mutato ordine* P_1 **4** *post* P c
6 Iφ **6** *om. Mai* **7** propitiationis: propitiationum φ ⟨domus vel⟩ P_1 **9** Propitio: Propitior P_1 / repropitio as: repropitior P_1

1 vagans: vagus *et s.l.* vel vagans H vagatus A **2** .i. ⟨vicus⟩ H **3** autem ⟨dicitur⟩ V_1I ⟨acci- P ci
pitur⟩ P_1 *om.* Hφ / dicitur: descendit P_1 / hic (*Mai*): hec V_1HM_1 / sit: est M_1A **4** cum ⟨et hic planetarius rii .i. astrologus qui planetas inspicit⟩ H / planetam quandam laxam vestem: planeta quedam laxa veste P_1 / circa ora *om.* I / que nos vexat *om.* I / ⟨in⟩ planetam P_1 **5** planos *om.* H / applanos *om.* I

P cii *post* P ciii H
1 iniuriare: iniuriari φ conviciari P_1 **2** convicium: convicia I **6** Et ... derisio: Et componitur derisio P_2

1 calliditatis: calliditas IAP_1 ⟨vel⟩ AP_1 **3** et versipellis *om.* P_1 P ciii

1 Pseudo: Ψευδὴς *Mai* / ⟨deceptor vel⟩ decipiens P_1 **5** pseudoapostolus ⟨.i. falsus vel decipiens P civ
apostolus⟩ H ⟨et pseudodiscipulus .i. falsus discipulus⟩ (*cf.* p 595) P_1

1 neutrum: activum P_1 / supinis ⟨et regit duos accusativos⟩ P_1 **2** inde ⟨hic et hec et hoc po- P cv
scens tis, et⟩ H

464 M.

[3] unde **postulatus**, [4] **postulatio**, [5] **postulatim** adverbium, [6] et **postulaticius** a um quod frequenter postulat. [7] Et componitur **depostulo** as, [8] et **expostulo** as, [9] et **repostulo** as. [10] Posco componitur **reposco** is, [11] **deposco** is, [12] **exposco** is.

P cvi [1] **Piper** eri tam masculini generis invenitur quam neutri, [2] inde **piperatus**, [3] et **piperinus**, [4] et **pipereus** .i. piperini saporis.

P cvii [1] **Physis** Grece natura Latine, [2] inde **physicus** a um, [3] et **physice** adverbium, [4] et hec **physica** pro quadam arte, [5] et **physiculo** as .i. divinare, [6] et inde **physiculator**, [7] et **physiculatus**, unde Martianus physiculatis extorum prosicis viscera loquebantur.

P cviii [1] **Proto** Grece primus Latine. [2] Et componitur **prothomartir** .i. primus martir, [3] et **prothoplastus** .i. primus formatus, [4] et **prothopater**, [5] et **prothoprinceps**.

P cix [1] **Pluma** me, [2] inde **plumula**, [3] et **plumella**, [4] et hoc **plumacium** cii .i. cervical vel pluteum, [5] et **plumosus** .i. plumis plenus. [6] Et per compositionem **deplumo** as, [7] et **explumo** as, et ab istis verbalia. [8] Pluma componitur **implumis**, Ovidius implumes Calaisque puer, Zethusque fuerunt.

P cvii 7 Mart. Cap. I 9: fissiculatis extorum prosiciis viscera loquebantur

P cix 8 Ov. *met.* VI 716: inplumes Calaisque puer Zetesque (Zethusque *var. l.*) fuerunt

---

P cv **3-4** postulatus, postulatio: verbalia φ **3** unde ⟨postulator, postulatrix⟩ H / postulatus ⟨a um⟩ P_1 **5** adverbium ⟨.i. precanter⟩ P_1 **6** postulaticius: postulatius P_1 postulatus I / quod: qui se I qui P_1 / postulat ⟨postulativus a um⟩ H **11-12** *mutato ordine* P_1 **11** is ⟨depoposci⟩ P_1 **12** *om.* P_2 / is ⟨et ab istis verbalia⟩ H

Post cv *has derivationes mutato ordine, sc.* cvi, cvii, cxi, cxiv, cxv, cxvi, cix, cviii, civ, cxix, cx, cxviii *prebet* φ

P cvi *post* P xcvii I

1 generis *om.* φ **4** pipereus: piperinus P_1 / piperini: piperei I

P cvii **4** pro quadam: ipsa φ P_1 **7** physiculatus ⟨phisiculatio⟩ I / viscera loquebantur *om.* A

P cviii *post* P cix H φ

1 Proto: Protos *Mai* **2-5** *alio ordine* φP_1 **2** .i. primus martir *om.* φP_1 **3** .i. primus formatus *om.* φ **5** prothoprinceps ⟨.i. primus inter principes⟩ H ⟨et protoiudex⟩ M_1A

P cix *ante* P cviii H

2 plumula: plumulcus ci I ⟨diminutivum⟩ P_1 **3** plumella ⟨le diminutiva⟩ H ⟨diminutivum⟩ P_1 **4** pluteum: pulvinum φ ⟨et plumacius a um⟩ H **7** explumo: applumo P_1 **8** Calaisque: Calisque M_1 / Zethusque: Zetesque I / fuerunt. ⟨Item a pluma plumarius a um, unde in lege sepe invenies [*exod.* XXVI 1, 31, 36; XXXVIII 18] opere plumario .i. ad instar plumarum operatum⟩ H *om.* φ

464 / 465 M.

[1] **Peritus** .i. instructus et comparatur peritior peritissimus, [2] unde **perite** peritius peritissime adverbia, [3] et hec **peritia** *e*. [4] Et componitur peritus **imperitus**. P cx

[1] **Palestra** tre, [2] inde **palestricus**, [3] et hic **palestrita** qui in palestra luctatur, [4] et **palestrizo** as .i. in palestra luctari. [5] **Palestra** secundum quosdam dicitur a palude unde inungebantur. P cxi

[1] **Purpura**, [2] inde **purpureus**, [3] **purpuratus**, [4] **purpurinus**. P cxii

[1] **Ploro** as verbum neutrum inde verbalia, [2] et hic **ploratus** ui, [3] et hic et hec **plorabilis** et hoc plorabile, [4] unde **plorabiliter** adverbium, [5] et hoc **ploramen** nis, [6] et **plorabundus** a um .i. ploratus plenus, unde Plautus pulmentum ei eripuit milvus homo, et pretorem plorabundus advenit. [7] Ploro componitur **imploro** as .i. rogare, [8] **deploro** as .i. plangere vel plorando aliquid petere, [9] **exploro** as .i. exquirere, et ab istis verbalia. P cxiii

[1] **Paucus** a um comparatur paucior paucissimus, [2] unde **pauce** paucius paucissime adverbia, [3] et hec **paucitas** tis, [4] et **paxillus** a um, [5] et **paxillulus** a um, [6] et **paxillatim** adverbium .i. parum, unde Plautus in Epico adversum illas paxillatim accedere. [7] Item **pauculus** a um, [8] et hec P cxiv

---

6 Plaut. *aul.* 316-317: pulmentum pridem eripuit ei milvos: | homo ad praetorem deplorabundus venit P cxiii

6 Plaut. *Epid.* 248: uorsum ad illas pauxillatim accedere P cxiv

---

1 comparatur (*Mai*): componitur V_1 2 adverbia *om.* φ 3 *om.* P_1 / e ⟨.i. sapientia⟩ H 4 *om.* M_1A / peritus *om.* I / imperitus ⟨.i. non peritus, et inde hec imperitia e⟩ H ⟨unde imperitia sicut a peritus peritia⟩ P_1 P cx

3 hic: hec I *s.l.* H / in *om.* A / luctatur: lustratur A 5 inungebantur: ungebantur AP_2 P cxi

P cxii *ante* P lxxiii φ
4 purpurinus ⟨na num, et hec purpuratrix cis quod in actibus apostolorum reperies [*act.* XVI 14]⟩ H

P cxiii *post* P lix φ
1 neutrum (*Mai*): activum V_1H 6 pulmentum ... advenit: homo plorabundus advenit ei pulmentum milvus eripuit P_1 / ei eripuit: eripuit ei P_2 / pretorem: pretor H / ⟨cum⟩ plorabundus H 8 plorando: deplorando H 9 exquirere: inquirere M_1AP_1 ⟨perscrutari⟩ H / et ab istis verbalia. ⟨Paradisus si masculini et femminini invenitur. Phos Grece claritas vel lux Latine, inde phebus eo quod clarus est et lucidus, inde phebeus a um. Et componitur phebus ephebus bi .i. extra colorem⟩ P_1 *om.* φ

1-2 paucior ... adverbia *om.* φ 4 paxillus: pauxillus H / um ⟨.i. parvus modicus⟩ H 5 *om.* P_2 / paxillulus: pauxillulus HM_1A 6 et ⟨pauxillatim vel⟩ H / paxillatim: pauxillatim M_1A / adverbium: adverbia H *om.* V_1 / Epico: Epidico π *om.* P_1 / adversum: adservus HI / illas: illos φ / paxillatim: pauxillatim M_1 *om.* I / accedere ⟨volo⟩ P_1 7-8 Item ... nis: Item a paucus hec paucedo I 7 um ⟨diminutivum⟩ P_1 P cxiv

paucedo nis, [9] et **pauciens** .i. raro nomen indeclinabile pro adverbio sicut crudele pro crudeliter. [10] Paucus componitur **perpaucus**.

P cxv [1] **Paulus** a um .i. parvus, [2] inde **paulo**, [3] et **paulisper**, [4] **paulatim**, [5] et **paululum** adverbia. [6] Paulo componitur **paulominus**, [7] et **paulopost**.

P cxvi [1] **Protervio** is ivi verbum neutrum et caret supinis, unde Tullius in rhetoricis q u i d i c i t n o n s i c , e t s i c e t s e q u i t u r , e t c u r n o n s i c p r o t e r v i t ? [2] Inde **protervus** a um quod comparatur protervior protervissimus, [3] unde **proterve** protervius protervissime adverbia, [4] et hec **protervia** e.

P cxvii [1] **Pecco** as verbum neutrum, [2] inde **peccator**, [3] **peccatrix**, [4] **peccatum**, [5] **peccamen**.

P cxviii [1] **Pravus** comparatur pravior pravissimus, [2] unde **prave** pravius pravissime adverbia, [3] et hec **pravitas** tis. [4] Et per compositionem **depravo** as, [5] unde **depravator**, [6] **depravatus**, [7] **depravatio**.

P cxix [1] **Pretium** tii, [2] inde hoc **pretiolum** li diminutivum, [3] et **pretiosus** a um quod comparatur pretiosior pretiosissimus, [4] unde **pretiose** pretiosius pretiosissime, [5] et hec **pretiositas** tis. [6] Et per compositionem **appretior** aris, [7] vel **appretio** as, et ab istis verbalia.

P cxvi 1 *non repperi*

---

9 pro adverbio *om.* AP_2 **10** perpaucus: oppaucus V_1IM_1 ⟨.i. valde paucus⟩ H

P cxv **1** parvus ⟨modicus⟩ H **2** *om.* A / paulo ⟨adverbium⟩ P_1 **3** paulisper ⟨paulum⟩ P_1 **4-5** *mutato ordine* P_1 **5** paululum: paulum P_2 ⟨omnia ista⟩ AP_2 / adverbia *om.* H **7** ⟨pauloante⟩ et H / paulopost. ⟨Item a paulo paxillus, et paxillulus⟩ P_1

P cxvi **1** unde ... protervit *om.* P_1 / dicit non: dicit I / non sic, et sic et: sic et non sic A / et sequitur: sequitur P_2 **2** protervior protervissimus *om.* φ **3** *om.* φ / adverbia *om.* I **4** e ⟨et hec protervitas⟩ P_2P_1

P cxvii *post* P lxxii φ

3 peccatrix ⟨peccanter adverbium, peccamentum, et peccabilis peccabile⟩ P_1 **4-5** *mutato ordine* I **4** peccatum *om.* P_2P_1 **5** peccamen ⟨nis, et hec peccantia e⟩ H

P cxviii **2** adverbia *om.* I **4** as ⟨.i. vituperando pravum facere⟩ H **5** depravator ⟨ris, et hec depravatrix cis⟩ H

P cxix **2** diminutivum *om.* π **3** um ⟨.i. pretio plenus⟩ H / pretiosior pretiosissimus *om.* φ **4** *om.* φ / pretiosissime ⟨adverbia⟩ H **7** verbalia. ⟨Prelium lii, a quo prelior aris tus sum, inde verbalia. Psallo, unde psalmista, et hoc psalterium, hoc psalteriolum diminutivum, et hec psalmodia, et psallito as frequentativum. Psalmus componitur hic psalmographus salmorum scriptor, et hoc diapsalma medietas psalmi, et hoc simpsalma tota consonantia salmi⟩ P_1

466 M.

1 Pristinus, priscus, antiquus, antiquarius.
2 Priorsum, ad priorem partem, unde Macrobius aut accedit priorsum.
3 Precidaneus, quod aptum est prescidendum.
4 Primarius, primus.
5 Primulum, primum, primo, primitus. Terentius modo dolores mei occipiunt primulum.
6 Primor, in ordine prior.
7 Primas, qui primus habetur in populo.
8 Primatus, eius magistratus.
9 Primordium, principium, exordium, initium.
10 Primicius, inter alios primus. Ovidius ecce rapit mediis flagrantem iratus ab aris primitium torrem.
11 Primevus, primus in evo.
12 Primicerius, camerarius, qui primum cereum portat.
13 Primipilus vel primipilaris, qui primum pilum gestat in bello.
14 Primivirgius, conestabularius, qui primam virgam gerit ante regem.
15 Peripetasma, cortina, anabatrum, auleum, velum, velarium, conopeum.
16 Procestria, loca extra civitatem.
17 Promuralia, loca ante muros que etiam antemuralia dicuntur.
18 Procastria, loca ante castra.
19 Parmeus, partus means.
20 Parturio, parere desidero.
21 Procrastinare, diutinare, perendinare, aliquando pro dilatare.
22 Puerculus, puerulus, pusio, pusiolus, pusiunculus, puberculus, iuvenculus, adolescentulus.

---

2 Macr. *Sat.* VII 9,3: aut enim accedit priorsum **5** Ter. *ad.* 289: modo dolores, mea tu, accipiunt primulum (*cf.* Prisc. *G.L.K.* III 31,5 *H.*: modo dolores, mea tu, occipiunt primulum **10** Ov. *met.* XII 271-272: Ecce rapit mediis flagrantem Rhoetus ab aris | pruniceum (primicium *var. l.*) torrem

---

Incipit secundum super eandem H
Repetitiones P *Mai*

1-756 (*praeter* 2, 7, 15, 29, 41, 71, 139, 166, 264, 365, 712, 711, 723, 725, 726, 747, 150, 5, 502 M_1) *om.* M_1A

1 antiquarius *om.* H **2** partem ⟨sive locum⟩ P_1 / unde ... priorsum *om. Mai* / Macrobius: Macer M_1 / aut: autem M_1 / priorsum ⟨aut sinistrorsum recedit⟩ M_1 **3** *om.* P_1 / quod aptum: qui aptus I / prescidendum: scindendum P_2 sciendum V_1I **5** primum *om.* I / Terentius ... primulum *om. Mai* / modo: nec P_1 *om.* M_1 / occipiunt: accipiunt I concipiunt V_1 capiunt P_1 **6** *om.* P_2 **7-8** *in unum coegerunt* $V_1P_2P_1$ **7** primus *om.* P_1 / habetur: habet P_2 **9** initium *om.* P_1 **10** Ovidius ... torrem *om. Mai* / rapit: rapis IP_1 rapere V_1 / iratus: unius P_1 / torrem: in bello P_1 **11** evo ⟨vel primi evi⟩ H **12** camerarius *om.* P_1 / cereum: cerum I / portat ⟨ante regem⟩ H **13** primipilaris: primipilarius P_1 / pilum *om.* P_2 **14** conestabularius: constabularius H conestabula I / gerit: gestat IP_1 **15** Peripetasma (*Mai*): Peripatisma HIP_1 Peritatisma V_1 / auleum ⟨velamen⟩ P_1 *om.* M_1 / velum: vela H / velarium: velaria H *om.* P_1 / conopeum: canopeum M_1 **16** extra: ante P_2 **17** Promuralia ⟨defensiones⟩ *et s.l.* vel loca H **19-20** *mutato ordine* P_2 **19** Parmeus: Partumeus P_1 **21** perendinare *om.* P_2 **22** puerulus: parvulus P_1 / puberculus *om.* P_1

23 Peregre, ad peregrinandum.
24 Puellus, iuvenis. Plautus dolet hic puellus sese venun ducier.
25 Pubeda, iuvenis. Martianus pubeda vix dum vel paterna.
26 Puber, adolescens, ephebus, pubeta, pubeda, iuvenis, puellus.
27 Pubescere, crescere, adolescere, fruticari, pullulare, incrementari, pubetare.
28 Parumper, paulisper, parum, exiguum, minimum.
29 Perendie, in alia die.
30 Pernox, pervigil. Martianus perdia pernox sacris ululata cartis.
31 Pernoctare, vigilare, lucubrare, nictitare, excubitare, excubare, manubiare.
32 Proluvies, effluens putredo.
33 Proluere, lavare. Persius Nec fonte labra prolui caballino.
34 Prolutus, dilutus, ablutus, lotus, collutus, perlutus.
35 Precluis, fulgidus, clarus, luculentus, splendidus, coruscus, perspicax, gemmeus, lucidus, luminosus, perspicuus, stelleus, conspicax, conspicuus, vernus.
36 Predestinus, predestinatus, presagiatus, prefiguratus.
37 Perpulcher, valde pulcher.
38 Perdius, perseverans in die vel continuus. Martianus perdia pernoxque sacris.
39 Preludium, parvus ludus maiorem precedens.
40 Pulvinar, pulvinus, plumacius, cervical, capitale, aurale.
41 Pullus, niger. Ovidius pullosque et luctibus aptos semper habe fetus.
42 Paulominus, aliquanto minus.
43 Paulus, parvus, quotus, pusillus, brevis, curtus.
44 Procurare, curare.
45 Prestites, dii succurrentes.
46 Pagiscolia, muscipula.

---

24 Plaut. *len.* fr. 89: dolet huic puello sese uenum ducier (*cf.* Prisc. *G.L.K.* II 231, 22 *H*: dolet hic puellus sese venum ducier) **25** Mart. Cap. I 26: bupaeda (pubaeda *var. l.*) vixdum vel paterna **30** Mart. Cap. II 124: perdia pernoxque sacris namque operata chartis **33** Pers. *prol.* 1 **38** Mart. Cap. II 124 **41** Ov. *met.* IV 160-161

---

24 Plautus ... venun ducier *om. Mai* / venun ducier: venun dicier V_1HP_1 **25** Pubeda: Pubedo I / Martianus ... paterna *om. Mai* **26** Puber: PubesV_1 / pubeta, pubeda, iuvenis, puellus *om.* P_1 **27** adolescere *om.* P_1 / pubetare: pubetari I puberare HP_2 **28-29** *mutato ordine* P_1 **28** exiguum, minimum *om.* H **29** die ⟨post cras⟩ H **30** Pernox: Pernax P_1 / pernox: pernoxque I pernaxque P_1 / sacris ululata cartis *om.* H / ululata: ululate I **31** excubare: excubiare P_1 *om.* V_1I **32** Proluvies: Profluvies P_1 **34-35** *mutato ordine* I **35** Precluis: Procluis I Predius P_2 Prepius V_1P_1 / conspicax *om.* P_2 *Mai* / vernus *om.* H **36** presagiatus: presaginatus P_1 *om.* I **38** in die *om.* I / continuus *s.l.* vel assiduus H / Martianus ... sacris *om. Mai* / pernoxque: pernaxque P_1 pernox quoque HP_2 / sacris ⟨ululata⟩ V_1 **40** Pulvinar: Pulvinare P_1 / pulvinus ⟨pulvinatus⟩ I ⟨pulvinarius⟩ P_1 / plumacius *om.* IP_1 / capitale *om.* P_2 **41** *om. Mai* / Ovidius ... fetus *om.* M_1 / semper habe fetus *om.* P_2 / habe: habere I **42** aliquanto: aliquantulum P_1 **43** parvus ⟨modicus⟩ H / curtus: untus P_2 **44** curare *om.* P_2 **45** *post* 59 H **46** *om.* P_2 / *post* 49 H

467 / 468 M.

47 Precidaneus, ad scindendum aptus.
48 Percitus, valde citus.
49 Pagere, palum figere.
50 Pessum, subtus. Lucanus sidentia pessum corpora cesa iacent.
51 Pessumdare, subtus dare, praecipitare, demittere.
52 Parvipendere, parum appretiari, naucipendere, floccifacere, floccipendere, vilipendere, iuncipendere, parvipendere.
53 Pullatus, nigris vestibus indutus. Iuvenalis pullati proceres.
54 Perfunctorius, quo tantum ad usum fungimur.
55 Perfunctorie, transitorie.
56 Pedes, pedester pedibus pro equo utens.
57 Pedana, catena, compedes, baca, columbar, quod tamen dicitur catena circa collum tantum.
58 Pedica, quod aliquando pro catena, aliquando pro decipula, manica, catena circa manus, tantum murenula catenula, quo monile solet astringi.
59 Peda, vestigium humanum.
60 Pedum, baculus pastoralis. Virgilius at tu sume pedum.
61 Pedicatus, incatenatus.
62 Proritare, provocare, excitare.
63 Pedones, pedunculi.
64 Prestantia, valitudo.
65 Pedor, pedum fetor. Lucanus longusque in carcere pedor.
66 Pedicus, sordidos habens pedes.
67 Podagra, pedum infirmitas, ciragra manuum, pleuresis laterum.
68 Pernix, aliquando pro dampnosus, et tunc habet mediam genitivi sillabam brevem; quando vero pro celer dicitur tunc habet longam.
69 Pelicatus, luxuriosus a pelice.
70 Pellicere, decipere, defrudari, fallere. Livius quenam mulier te pellicuit.

---

50 Lucan. III 674-675: Sidentia pessum | corpora caesa tenent **53** Iuv. III 213 **60** Verg. *buc.* V 88 **65** Lucan. II 73: longusque in carcere paedor (fetor *var. l.*) **70** Livius] Laev. 18 Buechner (*cf.* Prisc. *G.L.K.* II 496,27-497,1 *H.*) Aut nunc quaepiam alia te illo | Asiatico ornatu affluens, | aut Sardanio ac Lydio | fulgens decore et gratia | pellicuit

---

47 Precidaneus: Prescidaneus I *om.* H *Mai* / scindendum: incidendum P_1 **49** *post* 628 / palum: paulum P_1 palam *Mai* / figere: fingere P_1 **50** Lucanus ... iacent *om. Mai* / corpora cesa iacent *om.* P_1 **52** naucipendere ... parvipendere *om.* I / floccifacere *om.* P_1 / vilipendere ⟨parvifacere⟩ H *om.* P_1 / iuncipendere *om.* P_2 / parvipendere: parvifacere P_1 **53** nigris: atris I / Iuvenalis pullati proceres *om. Mai* **54** fungimur: fungimus P_1 **57** catena ⟨circa pedes⟩ P_2 / compedes: compes I *om.* P_2 **58** decipula: pedicula I / manica: panica I / catena *om.* P_2 / catenula, quo: cathena qua P_1 / ⟨sepe⟩ solet P_1 / astringi: affigi I **60** Virgilius ... pedum *om. Mai* / Virgilius ⟨in bucolicis⟩ H / pedum: pedem P_1 **62-63** *mutato ordine* P_2 **62** *post* 67 H **63** *om.* P_1 / pedunculi ⟨hispedicosi, pediculi⟩ H **64** *ante* 68 H **65** Lucanus ... pedor *om. Mai* / pedor: fetor V_1P_1 **68** dampnosus: dampnoso P_1 / mediam *om.* P_1 / celer: celeris P_1 **69** pelice ⟨concubinatus⟩ H **70** Pellicere: Pelicare P_1 / defrudari: defraudari P_2 ⟨defraudari⟩ H / Livius ... pellicuit *om. Mai* / Livius: Plautus I / quenam: quedam P_1

71 Prerogativa, meritorum excellentia.
72 Prerogare, anteferre, preponere.
73 Plagioxifus, plagam faciens. Cicero videte iudices ut Plagioxifus iste.
74 Pellicator, deceptor, fraudator, decipulator, versipellis, subdolus, tergiversor, prestigiator, fraudulentus, dolosus, complex, alterplex, illector, illex, allector, tegnosus, strophosus, pellax, depelliculator, pellarius.
75 Presentaneus, presens.
76 Presagire, divinare, unde presagium, prescientia.
77 Presagare vel presagiare, in eodem sensu.
78 Procus, nove coniugis appetitor.
79 Procax, importunus ad petendum.
80 Procaculus, aliquantulum procax.
81 Procitare, sepe petere, postulare, quesitare.
82 Procerus, longus, prolixus, in longum extensus.
83 Proculus, filius qui nascitur procul existente patre.
84 Procula, pretiosa quedam vestis que a procul defertur. Iuvenalis in Proculas et Pollucas est mecha Labulla.
85 Partio, partitio, partitudo, portio, particularitas.
86 Particulatim, divisim, minutim, particulariter.
87 Prorogare, distribuere, erogare, elargiri.
88 Pugnariola, parva pugna, pugnula.
89 Perpendere, intelligere, advertere.
90 Perpendiculum, illud unde lebetes suspenduntur a trabe.
91 Pugnaculus, aliquantulum pugnax.
92 Pugillator, victor, pugil, braveta, agonista, agoniteta, decertator, probellator.
93 Propugnaculum, defensio.
94 Proluvium, indiscreta effusio. Terentius qua est hec tam subita largitas quod proluvium.

---

73 *rhet. Her.* IV 31, 42: videte nunc - inquit - iudices quemadmodum me Plagioxiphus iste me tractarit **84** Iuv. II 68: in Proculas et Pollitas (pollucas *var. l.*)? Est moecha Fabulla (Labulla *var. l.*) **94** Ter. *ad.* 985: "Quod prolubium? Quae istaec subitast largitas?"

---

72 Prerogare ⟨anterogare⟩ P_2 / preponere ⟨preferre⟩ H **73** Plagioxifus: Plagiaxifus P_1 Plagiosus I / Cicero ... iste *om. Mai* / iudices: iuvenes P_1 / ut: ubi P_1 quemadmodum H / Plagioxifus: Plagiaxifus P_1 Plagiosus I / iste ⟨me tractarit⟩ H **74** tergiversor ⟨tergiversator⟩ H / allector: pellector V_1 *inde a* pellector *distinxit* V_1 / pellax ⟨fallax⟩ H / depelliculator, pellarius *om.* H **75** *post* 80 H **76-77** Presagire... sensu: Presagire, presagiare vel presagare, divinare H **76** Presagire: Presagiare I / unde presagium, prescientia *in marg.* V_1 *om.* IP_2P_1 **77** ⟨Presaginare vel⟩ presagare I / in eodem sensu *s.l.* P_1 **79** Procax: Procus P_1 **80** Procaculus: Procalus P_2 **81** ⟨Procari⟩ Procitare P_2 **82** Procerus: Procus V_1I Pronus P_1 **83** nascitur (*scripsi coll. Fest. 251,14*): moritur $V_1IP_2P_1$ / patre ⟨a patria⟩ H **84** pretiosa *om.* P_1 / vestis: avis P_1 / Iuvenalis ... Labulla *om. Mai* / Pollucas: Pollucax V_1 **85** Partio: Portio P_2 / partitio *om.* P_1 / portio *om.* P_2 **87** *om.* P_2 / erogare *om.* I **88** *om.* H / pugna ⟨pugnulus⟩ P_1 / pugnula ⟨parva pugna⟩ P_2 **89** *om.* H **92** probellator: debellator P_1 **93** Propugnaculum: Propugnatorculum P_1 ⟨kernel, Gallice vel Britische⟩ H **94** Terentius ... proluvium *om. Mai*

468 / 469 M.

95 Pretaxare, numerare, calculare, computare.
96 Preceler, perceler, velox.
97 Precelerare, properare.
98 Palmatus, ornatus.
99 Perlitor, occisor. Accius fictor scelerum fratris perlitor.
100 Proluvium, proluvies, inundatio.
101 Palliator, philosophus.
102 Patrimes, puer assimilatus patri; sic et matrimes, qui assimilatur matri.
103 Patronomicus, de patria natus, indigena, comprovincialis.
104 Patrocinari, defendere, auxiliari, adiuvare, astipulari, suffragari, presulari, opitulari, tutari, adminiculari.
105 Patrocinium, defensio, tutela, protectio, opificium, opitulamen, suffragium, presidium, astipulamen, subventio.
106 Patricius, de patris genere natus, quod etiam patruus dicitur.
107 Patrissare, patri assimilari. Terentius laudas Ctesipho patrissas.
108 Paterfamilias, pater super familiam.
109 Patrimus, qui cum sit pater habet avum vivum.
110 Prostituere, meretricem facere, quod et prostare dicitur.
111 Prostibulum, domus meretricum, lupanar, tugurium meretricium, proseucha, teges, meritorium, ganeum.
112 Pistrix, mulier que pinsit, vel balena.
113 Pinsitare, frequenter pistrire.
114 Pinsere, pistrire.
115 Pinsa, scacella cum qua pasta maceratur. Poeta neque pinsis pinsui neque palatis molui.
116 Pinsus, pistritus.
117 Pistrilla, pistrinum. Terentius apud ipsum locum est pistrilla.

---

99 Acc. *trag.* 186 Ribb.³: fictor scelerum fratris delitor **107** Ter. *ad.* 564: laudo: Ctesipho, patrissas **115** Poeta = Pomponius Bononiensis *atell.* 187-8 Ribb.³: cum interim neque malis molui neque palatis pinsui **117** Ter. *ad.* 583-584: apud ipsum lacum (locum *var. l.*) | est pistrilla

---

95 numerare (*Mai*): nuntiare V_1I **96** perceler: perceleris P_1 / velox *om.* P_1 **97** properare ⟨accelerare⟩ H **98** *post* 629 H / Palmatus: Palinatus V_1I Palliatus P_1 **99** Accius ... perlitor *om. Mai* / Accius *om.* P_1 fratris *om.* P_1 **101** *post* 628 H / Palliator, philosophus: pallitor, sophista P_2 **102** assimilatus: qui assimilatur H / sic ... matri *om.* I / sic *om.* P_1 / assimilatur *om.* P_1 **103** Patronomicus: Patrius P_2 *et s.l.* vel a patre extractus H / de patria natus *om.* P_2 **104** adminiculari *om.* H **105** Patrocinium ... subventio: Patrocinium ... protectio, astipulatio, subventio. Popificium, opitulatum, suffragium, presidium P_1 **106** patris: patrum H patre P_2 / natus *om.* P_2 / patruus: patrius H patricius V_1IP_1 **107** Patrissare: Patrissari P_1 / assimilari: assimilare IP_2 / Terentius ... patrissas *om. Mai* **109** Patrimus (*scripsi coll. Gell. I 12, 2; Fest. 245*): Patertrimis πP_2P_1 / habet ⟨adhuc⟩ H **110** prostare: prostaroganeum P_1 **111** proseucha *et s.l.* parva domus H / teges (*Mai*): seges V_1 I / ganeum *om.* P_2P_1 **112** que *om.* P_1 / pinsit: pinxit V_1 pingit I pinguis P_1 **114** *om.* V_1 / Pinsere: Pinsire P_1 **115** Poeta ... molui *om. Mai* / pinsui: pinxui I / palatis: palatus I molis P_2 mollis P_1 **116** Pinsus (*Mai*): Pinxus V_1I **117** pistrinum: pistrillum V_1IP_1 / Terentius ... pistrilla *om. Mai* / ipsum: illum P_1 / locum *om.* H / est *om.* P_1 / ⟨pro⟩ pistrilla P_1

469 / 470 M.

118 Proceres, milites, equites, Quirites a nomine quiris .i. hasta quia hastati semper incedebant.

119 Proletarii, qui ad prolem tantum gignendam vacabant. Stipendiarii, vel stipendinarii, qui pro stipis acceptione legi serviunt. Emeriti, qui sola quiete domi potiuntur. Satellites vel grassatores, qui ad agendam crudelitatem dominis suis satisfaciunt.

120 Perspicax, clarus.

121 Perspicari, videre.

122 Perspectim, visibiliter.

123 Pastoforium, atrium templi.

124 Pampinus, folium vitis.

125 Persudus, clarus, purus. Virgilius per sudum rutilare vident.

126 Prevaricare, infringere.

127 Podex, clunes, culus. Iuvenalis sed podice levi scinduntur tumide medico ridente marisce.

128 Pellacia, fallacia, dolositas, versutia, fraudulentia, captentula, tegna, stropha, prestigia, alterplicitas, tergiversatio, decipulatio.

129 Pitriasis, urine fervor.

130 Proscenia, loca theatralia.

131 Proritare, provocare, incitare, irritare, commovere, procalare.

132 Proserpinare, germinare, crescere, fruticari, adolescere.

133 Philippus, solidus vel aureus nummus.

134 Prolicere, emanare, effluere, decurrere. Varro deinde ubi prolicuit dulcis unda.

135 Palumbus, columba ramalis.

136 Prosecare, immolare, victimare, libare, sacrificare, thurificare.

137 Poplites, genuum flexure.

138 Prasius, lapis viridis.

139 Prosicum, quicquid de aliqua materia supervacuum absciditur, quod etiam prosicuum dicitur. Martianus physiculatis extorum prosicis.

---

125 Verg. *Aen.* VIII 529 **127** Iuv. II 12-13: sed podice levi | caeduntur tumidae medico ridente mariscae **134** Varro *cf.* C.G.L. V p. 608 **139** Mart. Cap. I 9: fissiculatis (phisiculatis *var. l.*) extorum prosicis

---

118 equites *om.* P_1 / Quirites ⟨dicti⟩ P_2 / incedebant: indecebant *Mai* **119** legi: legum I regi P_2 *om.* H / ⟨aliis⟩ serviunt I / potiuntur: paciuntur P_1 / agendam: gerendam P_1 / suis *om.* H **120-121** *mutato ordine* P_2 **120** clarus ⟨limpidus⟩ H **121** *om.* P_1 **122** Perspectim: Perspicatim P_1 **123** Pastoforium: Pastiforium V_1I / templi. ⟨Dicuntur autem pastoforia domus ante fores templi vel supra ubi comedebant hospites et ipsi sacerdotes⟩ P_2 **127** clunes: clunis P_1 / culus (*Mai*): cullus HP_1 ⟨intestinum illud quod tendit ad cullum scilicet in quo sunt stercoria⟩ H / Iuvenalis ... marisce *om. Mai* / ridente *om.* P_1 / marisce *om.* V_1P_1 **128** tergiversatio ⟨dolositas⟩ P_2 **129** Pitriasis: Patiriasis P_2 / fervor: fervorum I **131** Proritare: Procidare P_1 / provocare, incitare, irritare *om.* I **132** Proserpinare ⟨vernare⟩ P_1 / germinare *om.* P_1 / fruticari ⟨adolere⟩ P_2P_1 ⟨pacolere⟩ *et inde distinxit* V_1 *om.* H / adolescere *om.* H **133** nummus: anulus P_1 **134** decurrere ⟨elicere⟩ HP_2 / deinde: demum IP_1 / ubi: unde P_1 **135** Palumbus *et s.l.* vel palumbis H **136** sacrificare ⟨litare⟩ H / thurificare *om.* H **137** Poplites *et s.l.* hic poples tis H **138** Prasius: Parasius P_1 **139** absciditur: abscinditur P_2 exscinditur P_1 / physiculatis: phisiculatim M_1

470 M.

140 Pilicrepus, qui ludit cum pila.
141 Pililudius, qui cum polotello ludit.
142 Perlustrare, lustrare.
143 Philochristus, amator Christi.
144 Presumptuosus, presumptivus, presumptibilis.
145 Prosocer, pater patris uxoris.
146 Promulgare, porrigere.
147 Papyrus, iuncus, cirpus, biblus.
148 Priapus, deus hortorum, quod etiam pro virili membro dicitur.
149 Proseucha, parva domus.
150 Persolenter, assidue.
151 Perduellis, pugil.
152 Premordax, mordax.
153 Perula, extrema pars nasi.
154 Perosus, exosus, odibilis.
155 Purulentus, putris putidus.
156 Promulgare, divulgare.
157 Propalare, reserare, enodare, enumerare, declarare, deflorare, dilucidare, elimpidare, enucleare, pandere.
158 Problema, questio inexplicabilis.
159 Prosequium, servitium, obsequium, obsequela, clientela, famulatus, famulicium.
160 Persillum, vas picatum.
161 Proemium, prolocutio, epilogium, epilogus, proloquium, prologus, prologium, epigramma.
162 Proemiare, prologum facere.
163 Propudiosus, impudibundus, inverecundus, impudens, irreverens, infrontuosus.
164 Pergrecare, epulis et potibus vacare.
165 Periscelides, mulierum ornamenta, que ad crura maxime pertinent.
166 Peripsema, cuiusque rei abrasura et superfluitas.
167 Perfugium, locus refugii.
168 Phylipompus, amator iactantie.
169 Pila, dicitur que sustentat parietem.

140-141 *mutato ordine* P_2 **140** ludit *om.* P_2 **141** cum ⟨cura⟩ P_1 *om.* I / polotello: pilo telo P_1 / ludit ⟨.i. pileludum exercet⟩ P_2 **142** *om.* P_2 **144** presumptibilis: presuntilis I **145** patris *om.* P_1 / uxoris ⟨mee⟩ P_1 **146** *om.* P_2 / Promulgare: Premulgare HI / porrigere *om.* P_1 **147-148** *post* 154 H **147-150** *om.* P_1 **147** cirpus *om.* I **149** *om.* H **151-155** *om.* P_1 **151** *post* 147 P_2 **152** mordax ⟨permordax, valde mordax⟩ H **155-157** *alio ordine* P_2 **155** putidus: putridus HI **156** *post* 146 H **157** enodare *om.* H *Mai* / enumerare: enervare P_2 *om.* H / declarare *om.* P_1 / elimpidare ⟨manifestare, denodare⟩ H / enucleare, pandere *om.* P_1 **158** *om.* I **160** *om.* P_1 **161** epilogium *om.* P_1 / epilogus: pepilogus *et inde distinxit* V_1 ⟨prologus⟩ P_1 / prologus ⟨prefatio, prolocutio⟩ H / prologium *om.* HP_1 / epigramma *om.* V_1 **162** Proemiare: Proemare P_1 / prologum: proemium I **163** Propudiosus: Prepudiosus P_2 **164** Pergrecare (*Mai et coll. Paul. Fest. p. 235*): Pergregare V_1IP_2 Perprepare P_1 **165** que ... pertinent *om.* H / crura: brachia P_2P_1 **166** Peripsema: Patisma (*vix legitur*) P_1 / abrasura: abscisura I / et: vel IP_1 / superfluitas ⟨unde aliquid tum dicitur⟩ P_1 **167** perfugium ⟨profugium, refugium⟩ H **168** Phylipompus: Philopompus H **169** sustentat: sustentant I

170 Pila, polotellus cum quo ludunt pueri.
171 Pila etiam vocatur effigies hominum in compitis posita.
172 Pila quoque dicitur vas in quo aliquid tunditur.
173 Pigmentum, quasi pilimentum hoc est in pila tonsum.
174 Pilosus, pilis plenus.
175 Pilax, murilegus catus. In vita sancti Sansonis invenies.
176 Pellax, fallax.
177 Pilentum, genus curruum. Horatius eseda festinant, pilenta.
178 Pilum, telum, missile, vibraculum, iaculum.
179 Pilleum, mitra, galerus, pelliris, calonica.
180 Pilata, fur qui cum pilo armatus incedit.
181 Pirata, raptor in aquis et dicitur pirata quasi pir ignem habens in rate.
182 Pilanus, qui armatus pilo graditur.
183 Piratica, latrocinium in aquis.
184 Palabundus, vagus et errans.
185 Promurale, murus ante.
186 Permixtim, mixtim.
187 Permisticus, misticus.
188 Palare, vagare, errare.
189 Palearium, pellicula illa que pendet ante pectus bovis. Ovidius armis palearia pendent.
190 Palatinus, de palatio existens.
191 Perparcus, ultra modum parcus.
192 Perparce, nimis stricte. Terentius tu quoque perparce facis.
193 Parsimonia, abstinentia, abstemietas.
194 Peticus vel peticius, qui frequenter petit.
195 Petasones vel petasunculi, bacones perne carnium. Martialis et pultem dubia cum petasone voras. Iuvenalis siccus petasunculus et vas.

---

175 *Vita Samsonis,* 16 p. 159, ASOB I 177 Hor. *epist.* II 1, 192: esseda festinant, pilenta, petorrita 189 Ov. *met.* II 854 192 Ter. *Andr.* 455: tu quoque perparce nimium: non laudo 195 Mart. III 77, 6: et pulpam dubio de petasone voras Iuv. VII 119

---

170 polotellus: .i. pilota P_1 / quo: qua P_1 **171** vocatur: vocant P_1 / hominum *om.* P_2 / compitis: competis I **172** vas ⟨unde quidam est pila pes pontis et cetera, pila ludus⟩ P_1 **173** pilimentum: pulmentum I / tonsum: tunsum H *Mai* **175-176** *mutato ordine* P_2P_1 **175** catus *om.* P_1 / In vita ... invenies *om. Mai* / invenies *om.* $V_1P_2P_1$ **176** *om.* H **177** Horatius ... pilenta ⟨petorica⟩ H ⟨pitorita⟩ P_2 *om. Mai* **178** vibraculum, iaculum *om.* H **179** Pilleum: Pileum *Mai* / calonica: calamacus IP_2 camaciis H **180** Pilata: Pileta P_1 / armatus incedit: graditur P_1 **181-182** *om.* P_1 **181** pir: πῦρ *Mai* **182** Pilanus: Pilatus H **184** *post* 188 HP_2 / et errans *om.* P_2 **185** *om.* H / murus ante: antemurale ⟨quod est ante urbem⟩ P_1 **186-187** Permixtim ... misticus: Permixtim, permiscuus, mixtim, mixticus P_2 **186** Permixtim (*Mai*): Permixtum V_1I **187** *om.* I / Permisticus: Permiscuus H / misticus: mixticius H **188** errare: creare P_1 *om.* H **189** Ovidius ... pendent *om. Mai* / palearia: pallearia H **190-192** *alio ordine* P_2 **192** stricte: parce P_1 / Terentius ... facis *om. Mai* / facis *om.* P_2 **193** abstemietas *om.* HP_2P_1 **195** Martialis et: Martianus ut I / Martialis ... vas *om. Mai* / et *om.* P_1 / et vas *om.* P_2P_1

196 Petulans, lascivus, mollis, luxuriosus.
197 Petulantia, lascivia.
198 Petulari, lascivie animum dare.
199 Petulcus, sepe petens, coitum repetens quod de animalibus frequentius dicitur.
200 Petoritum, genus curruum. Horatius eseda festinant, pilenta, petorita.
201 Pertinax, importunus.
202 Pertinacia, improbitas.
203 Protensitare, protensare.
204 Petusus, pertesus, detritus.
205 Pensatio vel prensio, taxatio, numeratio.
206 Paliurus, genus spinarum.
207 Pedagogus, magister, preceptor, doctor, didascalus, monitor.
208 Pedagogium, magisterium, magistratus, didascalatus.
209 Porcidus, fedus, impurus, obscenus, spurcus, fetulentus, cenosus, cenolentus, sordidus, fetosus, feculentus, fetidus, spurcilentus, putulentus, maculosus.
210 Peditatus, numerus peditum quarte declinationis.
211 Precox et precoquus, maturus.
212 Porus, occultum foramen vel foramen per quod exit sudor.
213 Porismata, foramina.
214 Pilleolum, parva mitra. Horatius ut cum pilleolo soleas conviva.
215 Petulanter, luxuriose.
216 Petalum, forma marmorea ad instar tessere, unde pavimenta sternebantur. Iosephus stravit ad pavimentum templi petalis.
217 Pipiuncula, accipitur a pipiando.
218 Puberare, crescere.

---

200 Hor. *epist.* II 1,192: esseda festinant, pilenta, petorrita **214** Hor. *epist.* I 13,15 **216** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* VIII p. 224 *F.*

---

196 mollis *om.* H **197** lascivia ⟨luxuria⟩ H **198** Petulari: Petulare I / lascivie *om.* I / lascivie animum dare: lascivire P_1 **199** Petulcus (*Mai*): Petulens V_1P_1 Petulans IP_2 / sepe: se I / petens *om.* P_2 / repetens: petulanter P_1 / frequentius: sepe P_1 **200** *om.* P_2 / Petoritum (*cf.* xvii 18): Petoricum π / Horatius ... petorita *om. Mai* / petorita: petorica π **201** importunus ⟨improbus⟩ H **202** improbitas ⟨importunitas⟩ H **203** protensare: protelare P_1 ⟨protendere⟩ H **204** *om.* P_2 / Petusus: Percussus P_1 / detritus ⟨discissus⟩ H **206** Paliurus: Pariulus V_1 Palinurus I / spinarum ⟨vel herba spinosa⟩ H **207** doctor, didascalus, monitor *om.* H **208** Pedagogium (*Mai*): Petagogium V_1I / magistratus, didascalatus *om.* H **209** fetulentus, cenosus, cenolentus *om.* P_2 / sordidus *om.* IP_2 / fetosus *om.* HIP_2 / feculentus *om.* IP_1 / fetidus *om.* P_1 **210** *om.* P_1 / Peditatus ... declinationis: Peditatus tus tui, numerus peditum H / declinationis: coniugationis V_1 **212** vel foramen ⟨illud⟩ P_1 **214-215** *mutato ordine* P_1 **214** Pilleolum: Pilleum P_1 Pileolum *Mai* / Horatius ... conviva ⟨tribulis⟩ HP_2 *om. Mai* **215** Petulanter ⟨lascive⟩ H **216** tessere (*Mai*): tessare P_2 / pavimenta: pavimentum P_1 / Iosephus ... petalis *om. Mai* / ad: ante HP_1 *om.* IP_2 / templi *om.* I / petalis: petales P_2 ⟨aureis⟩ H **217** ⟨Pituncula⟩ Pipiuncula P_2 / Pipiuncula: Piptuncula V_1P_1 / a pipiando: accipiendo P_1

219 Propedare, impedire, tricare, irretire.
220 Prosonomia, narratio.
221 Procire, novam coniugem ducere.
222 Pinnosus, superbus, elatus, tuberosus, insolens, hyperbolicus, superciliosus, arrogans, supinus, vesicosus, ampullosus.
223 Purgitare, purgare, excusare. Plautus quando male fecerint se purgitant.
224 Paradoxus, ad gloriam extollendam paratus.
225 Paradoxa, laus parata vel laus gloriosa.
226 Pastinare, colere vel palos circumfigere.
227 Pecuosus, pecudibus plenus.
228 Porrigo, porcorum infirmatas. Horatius inpexum feda porrigine porci.
229 Porca, aliquando dicitur pro terra que eminet inter duos sulcos, unde porcitores dicimus qui eas faciunt.
230 Pastoricus, pastorius, pastoralis.
231 Pastorculus, parvus pastor.
232 Pales, dea pastorum, cuius templum Palatualis dicitur, et festa eius Palilia.
233 Pecua, de communibus pecoribus; pecudes vero de minoribus; pecora autem de maioribus dicimus.
234 Pecualis, pecorosus.
235 Pecualitas, pecorum habundantia.
236 Peculiaris, privatus, popularis, familiaris.
237 Peculatus, damnum de communi pecude.
238 Pabulosus, pascuis plenus.
239 Peculium, lucrum, conquestus, emolumentum de pecoribus.
240 Pabulator, pastor qui pabula sequitur.
241 Pecuniosus, opulentus, dives, pecunia plenus.
242 Planci, qui planos habent pedes.
243 Pluteum, scriptorium, atramentarium, notatorium, plumacium.
244 Parienna, parietum ruina, quod etiam parietina dicitur.
245 Preambulus, ante ambulans.

---

223 Plaut. *aul.* 753: quando male fecerunt purigant (purgitant *var. l.*) **228** Hor. *serm.* II 3, 126: inpexa (impexum *var. l.*) foedum porrigine? quare

---

219-220 *mutato ordine* P_2 **219** tricare, irretire *om.* H **221** Procire: Procerire P_1 / coniugem ⟨petere vel⟩ H **222** hyperbolicus *om.* H / supinus, vesicosus, ampullosus *om.* H **223** Plautus ... purgitant *om. Mai* / male *om.* H / fecerint: fecerit P_2 fecerunt P_1 / se: sese H **225** parata: preparata I **226** colere vel *om.* P_1 / circumfigere: circumfringere I **227** Pecuosus: Pecudosus πP_2 **228** Horatius ... porci *om. Mai* **229** dicimus ⟨eos⟩ P_1 **231** Pastorculus: Pastoriculus I **232** Pales: Palea P_1 / templum: sacerdos H / Palatualis: pasturalis P_1 **233** communibus: quibus P_1 **234** pecorosus. ⟨Preambulus, preambularis⟩ P_2 **236** familiaris ⟨specialis. Peculiaritas, res privata, propietas⟩ H **237** damnum *om.* P_1 / pecude ⟨lucrum⟩ P_1 **238** *post* 231 P_2 / *om.* P_1 / plenus ⟨pastorculus, parvus pastor⟩ P_2 **239** conquestus: questus P_1 **240** Pabulator: Pabulor $V_1HP_2P_1$ **241** plenus *om.* IP_1 **242** *post* 232 P_2 **243** notatorium: notarium P_1 / plumacium *om.* H **244-245** *mutato ordine* H **244** quod ... dicitur *om.* I **245** *om.* P_2

472 / 473 M.

246 Providens, providus, provisus.
247 Pervigilium, vigilantia.
248 Propitiatorium, locus placationis et laudis.
249 Propitiare, placare.
250 Parius, genus albi marmoris quod etiam pro albus dicitur. Ovidius pariis iam sparsus timpora canis.
251 Promulsorium, pransorium, cenaculum.
252 Philoxeni, amatores donorum, cupidinarii, munuscularii.
253 Pyrgus, turris. Iosephus locus est apud stratos pirgum ubi fuerat destinatus.
254 Pupillus, orphanus, orbatus.
255 Popa, crassus, pinguis, carnulentus, impinguatus. Persius tumet omento papa venter?
256 Parotida, globus qui nascitur in aure.
257 Parotidi, qui globos habent in aure. Macer hoc cancros et parotidos luxui.
258 Popina, coquina, culina. Iuvenalis iubet instaurare popinas.
259 Popinones, lecatores, ardeliones, ambrones, eduliones, eduli, catiliones, escaces, parasiti, lurcones, pransitones, mandones vel mandoces, abliguritores, consumptores, absortores, pandoces, helluones, ganee vel ganeones, epulones, estores.
260 Piaculum, expiationis peccatum.
261 Popinarius, coquus.
262 Popisma, quoddam crassum unguentum. Iuvenalis crebrum popisma roganti.
263 Pieticus, pius, compassivus, propitius, misericors.
264 Piacularis, pius vel expiatione dignus. Macrobius in nocte penas exigere piaculare est.
265 Plagosus, saucius, vulneratus.
266 Plagella, parvum vulnus.

---

250 Ov. *met.* VIII 568: raris (pariis *var. l.*) iam *sparsus tempora* (timpora *var. l.*) canis **253** *non repperi* **255** Pers. VI 74: tremat omento popa uenter? **257** Macer = Odo Magd. 128: Et cancros et parotidas luxataque **258** Iuv. VIII 158: sed cum peruigiles placet instaurare popinas **262** Iuv. VI 584: crebrum poppysma roganti **264** Macr. *Sat.* I 10,2: poenas a nocente isdem diebus exigere piaculare est

---

246 provisus *om.* P_1 **247-248** *mutato ordine* P_2P_1 **248** et: vel I **249** Propitiare: Propitiari P_2 **250** albus: album P_1 / Ovidius ... canis *om. Mai* / timpora: tempora IP_2 **251** Promulsorium (*Mai*): Promulsarium πP_2P_1 **252** Philoxeni (*Mai*): Phylozeni πP_2P_1 **253** Pyrgus (*Mai*): Pyrgum πP_2P_1 / Iosephus ... destinatus *om. Mai* / est *om.* P_1 / stratos: stratonis *Mai* **255** crassus: grassus P_1 / Persius ... venter *om. Mai* / ⟨et⟩ omento I / venter: veu V_1 **256-257** Parotida ... luxui: Parotida ... nascitur in aure. Macer ... luxui P_2P_1 **257** Macer ... luxui *om. Mai* / hoc: hac P_2 / parotidos: parotidas P_1 / luxui: luxata ⟨iuvabit⟩ H ⟨iuvat⟩ P_2 **258** Iuvenalis ... popinas *om. Mai* / ⟨sed cum pervigiles⟩ iubet H **259** pransitones: pransitores I / mandones vel *om.* P_1 / abliguritores (*Mai*): abriguritores V_1 / epulones, estores: voratores, voraces H **260** peccatum: precium P_1 **261** *coquus et s.l.* cocus H **262** crassum: grassum P_1 / Iuvenalis ... roganti *om. Mai* / crebrum *om.* P_1 / ⟨quedam⟩ popisma P_1 **263** Pieticus (*Mai*): Pleticus V_1I / propitius *om.* P_1 **264** Macrobius ... est *om. Mai* / in ... est: piaculare est in nocte penas exigere M_1

473 M.

267 Plaga, dicitur pro rete. Ovidius nexilibusque plagis silvas Erimantidos ambit.
268 Plagiarius, retiarius.
269 Popoemum, crassum unguentum. Iuvenalis pinguia Popoema spirat.
270 Pavire, ferire, percutere, percellere, depunire, debaculare.
271 Pressim, strictim, angustiatim.
272 Prelum, pressorium.
273 Purgatorium, expiatorium, locus ubi purgantur anime.
274 Prevaricare, infringere.
275 Prevaricator, transgressor.
276 Propudium, scurrilis iocus. Macrobius conquestus pleramque nobilitatem propudia celebrare.
277 Propudiare, inhoneste continere vel repellere.
278 Putrus, putridus, putris. Virgilius quadrupedante levis putrum ferit ungula campum.
279 Pustulentus, a pustula infirmatus.
280 Pistilia vel epistilia, capitella edificiorum.
281 Polisemus, sermo multa significans.
282 Pergus, alea ubi tessere pergunt.
283 Peierare, periurare.
284 Peiorare, peiorem facere.
285 Parricida, qui patrem occidit.
286 Prominere, eminere.
287 Prorostrum, prominens pars navis vel locus in foro.
288 Pentacontarcus, princeps super quinque.
289 Provenire, convenire.
290 Prodigere, vastare.
291 Prodigium, monstrum.
292 Pulpa, tumida caro facei vel cruris.
293 Pulpamentum, delectamentum. Terentius tute lepus es et pulpamentum queris.

---

267 Ov. *met.* II 499: nexilibusque plagis silvas Erymathidas (erimantidos *var. l.*) ambit **269** Iuv. VI 462-463: pinguia Poppaeana | spirat **276** Macr. *Sat.* III 14, 8: Ceterum superius pleraque nobilitatem haec propudia celebrare conquestus est **278** Verg. *Aen.* VIII 596: quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum? **293** Ter. *eun.* 426: lepu' tute's, pulpamentum quaeris

---

267 rete: reti P_2 / Ovidius ... ambit *om. Mai* / Erimantidos ambit *om.* P_1 **269-274** *alio ordine* P_1 **269** crassum: grassum P_1 / Iuvenalis ... spirat *om. Mai* / spirat: spirant P_1 **270** Pavire: Punire HP_1 / ferire *om.* I / percellere ⟨punire⟩ H / debaculare: baculare P_1 **271** angustiatim ⟨anguste⟩ H **272** Prelum: Pressum P_1 **274** *om.* H **276** iocus: locus P_2P_1 / Macrobius ... celebrare *om. Mai* **277** inhoneste: inhonestare I **278** Virgilius ... campum *om. Mai* / putrum: putrus P_1 / ungula: vergula V_1 **279** infirmatus ⟨vel corpulentus, crassus⟩ H **280** *om.* H / Pistilia: Postilia P_1 **281** *om.* H / Polisemus: Polixemus P_1 **282** tessere (*Mai*): tessare πP_2P_1 **283** periurare: deierare P_1 **285** patrem: parem H / occidit. ⟨Patricida, qui patrem occidit⟩ H **286** *post* 221 H **287** prominens: eminens P_2 **289** *post* 291 H **292** vel cruris *om.* P_1 / cruris (*scripsi et cf.* xxviii 9): suris πP_2 **293** Terentius ... queris *om. Mai*

474 M.

294 Palpones, qui ducunt cacos. Persius quem ducit palpo.
295 Piropus, quidam lapis ignei coloris. Ovidius flammas imitante piropo.
296 Pinnaculum, fastigium, pinna, epistilium, altitudo.
297 Pinnirapus, qui deplumat aves.
298 Pinax, pugillaris, ephemerides, tabula manualis.
299 Piceus, obscurus, tenebrosus, nubilus, caliginosus.
300 Portitor, ianitor, hostiarius, valvarius, inclusor, patigiarius, clavicularius, inclusarius, portensis.
301 Portella, portula, valvula, ostiolum.
302 Portunus, Neptunus, Nereus.
303 Portuosus, portubus plenus.
304 Portentuosus, monstris plenus.
305 Porticulus, parvus baculus ad portandum habilis.
306 Portusculus, malleolus in navi cum quo gubernator dat signum. Plautus ad loquendum vel ad tacendum tute habes portusculum.
307 Portitare, gestitare.
308 Pluitare, sepe pluere.
309 Pleiades, quasi pluviades stelle, scilicet quibus apparentibus pluvie inundant.
310 Politor, sculptor, incisor, celator, pictor, polimitarius.
311 Pone, retro. Statius pone natant delent.
312 Polimitus, diversicolor.
313 Polire, sculpere, celare, pingere, devenustare.
314 Poliandrum, cimiterium, quasi politum antrum.
315 Polosus, sublimis, excelsus, editus, subvectus, inaltus, sublatus.
316 Polose, alte, sublimiter. Martianus oblique decusata polose sublimata.
317 Pudoratus, pudibundus.
318 Propola, domus unguentaria. Prudentius balnea propolas meritoria.

---

294 Pers. V 176: palpo quem ducit **295** Ov. *met.* II 2: flammasque imitante pyropo **306** Plaut. *asin.* 518: ad loquendum atque ad tacendum tute habeas (habes *codd. Nonii*) portisculum **311** Stat. *Ach.* I 60: pone natant delentque **316** Mart. Cap. I 37: vel obliqua (oblique *var. l.*), decusata, polos, et linmata (polose limata *var. l*). **318** Prud. *ham.* 761

---

294 ducunt: deducunt I / Persius ... palpo *om. Mai* / ⟨ius habet ille sui⟩ quem H **295** *om.* P_1 / Ovidius ... piropo *om. Mai* **296** altitudo ⟨summitas⟩ H **298** Pinax: Pinnax V_1I Pimiax P_1 **299** nubilus: nubilosus H / caliginosus ⟨nebulus⟩ P_1 *om.* H **300** Portitor: Porcitor I / valvarius: valvaperius HP_1 / patigiarius, clavicularius *om.* H / inclusarius *om.* P_1 / portensis ⟨portarius. Patigiarius, clavicularius, inclusarius, portensis, claviger⟩ H **301** portula *om.* P_1 **302** *om.* P_1 / Neptunus ⟨deus maris⟩ H / Nereus *om.* H **303** portubus: portibus IP_2 **304** *om.* P_1 *Mai* **305-308** *alio ordine* P_2 **305** habilis *om.* V_1 **306** quo (*Mai*) *om.* V_1 / Plautus ... portusculum *om. Mai* / ad tacendum: tacendum HIP_2 / tute *om.* I / habes: habemus I **307** gestitare ⟨frequenter portare⟩ H **309** quasi: quod P_2 **310** polimitarius *om.* P_2 **311** Statius ... delent *om. Mai* / delent ⟨-que (*add.* I) pedum vestigia cauda⟩ H *om.* P_2P_1 **313** devenustare ⟨dealbare⟩ P_1 **316** Martianus ... sublimata *om. Mai* / oblique: subliqui P_1 **317** *post* 312 P_2 / pudibundus ⟨polimitarius⟩ P_2 **318** Prudentius ... meritoria *om. Mai*

319 Pudorosus, pudore plenus.
320 Polumbrum, pelvis, pelvinum.
321 Polimen, politio, polimentum, sculptura, celatura, pictura.
322 Polite, ornate, venuste, vernanter, pexim, pictim, colorate, defloranter, stellanter, radiose, luculenter, lucide, luminose, perspicaciter, splendide, fulgide, fulgenter, perornanter.
323 Paniceus, qui panem facit. Plautus opus est Paniceis opus et Placentinis.
324 Paneta, panificus, pistor, panifex.
325 Panicium, genus vilissime segetis.
326 Placenta, libum.
327 Placentinus vel placentarius, pistor qui facit placentas.
328 Panulea, instrumentum illud unde texitur.
329 Panus, virga illa circa quam trama involvitur. Lucilius intus stet modo rectus subteminis panus.
330 Panus, cuius diminutivum dicitur panucula, et non paniculus, ne videatur esse diminutivum a pane.
331 Profugium, fuga.
332 Profestus, dies prorsus festus.
333 Profundere, vastare, disperdere.
334 Preacer, valde acer.
335 Panificium, locus ubi panis efficitur.
336 Propinquaneus, propinquus, consaguineus, contribulus, congermanus, cognatus.
337 Panegorizare, sustentare. Augustinus panegorizamur cotidie medicamentis Dei.
338 Pallidulus, aliquantulum pallidus.
339 Palla, pallium, mantile, diplois, penula, pretexta, clamys, birrus, paludamentum.
340 Puticulus, bustum eo quod ibi puteat cadaver.
341 Pirama, mausoleum, sepulchrum.
342 Pondusculum, parvum pondus.

---

323 Plaut. *capt.* 162: opu' Panicis (paniceis *var. l.*) est, opu' Placentinis quoque **329** Lucil. 298 *M.*: intus modo stet rectus, foris subteminis **337** Aug. *in psalm.* CXII 11,26: paregorizamur (panegorizamur *var. l.*) quotidie medicamentis Dei

---

319 Pudorosus (*cf.* xxxv 11): Pudorus πP_2 Pudoratus P_1 **320-321** *mutato ordine* HP_1 **320** *om.* V_1I **321** pictura *om.* HIP_2 **322** pexim *om.* H / pictim: picte I *om.* P_1 / perspicaciter: perspicanter I / fulgide ⟨clare⟩ P_1 / fulgenter *om.* P_1 / perornanter ⟨pictim⟩ H **323** panem: panes H / Plautus ... Placentinis *om. Mai* **324-326** *alio ordine* P_2 **324** ⟨dicitur etiam⟩ Paneta H / panifex *om.* P_2 **326** libum ⟨uvastellus⟩ H ⟨panifex⟩ P_2 **327** pistor *om.* P_1 **328** unde: cum quo P_1 **329** Lucilius ... panus *om. Mai* **330** *om. Mai* / panucula: panicula IP_2 **332-333** *mutato ordine* H **332** festus ⟨vel dies procul a religione prophanus execratus⟩ H **333** *ante* 327 P_2 / disperdere: dispergere IP_1 **335** *om.* H **336** Propinquaneus: Propinqueus P_1 / contribulus, congermanus *om.* H / cognatus ⟨conmanus⟩ H **337** Augustinus: Augere *Mai* / panegorizamur ... Dei. ⟨Penulatus, penula indutus⟩ P_2 *om. Mai* **339** Palla: Pallia V_1IA / birrus *om.* P_1 **340** Puticulus: Pusticillus P_2 / puteat: putet P_1 **341** Pirama, mausoleum (*Mai*): Mausoleum, pirama V_1 / Pirama: Piramis H / ⟨monumentum⟩ mausoleum H **342** *post* 337 P_2

475 M.

343 Putor, fetor, oletum, feditas, putulentia, fetulentia, spurcitia, cenulentia, obscenitas, olacitas, spurculentia, spurcitas, maculositas, colluvies.
344 Pendulus, facilis ad suspendendum.
345 Peniculus, panniculus unde disci teguntur. Terentius quid ignave peniculum.
346 Penicilla, mollis spongia.
347 Penis, membrum virile. Iuvenalis noverunt Mauri atque Indi quod saltria penem.
348 Pensus, ponderatus.
349 Pensilis, levis. Iuvenalis vehatur pensilibus plumis.
350 Pensiliter, leviter.
351 Pensius, equius. In decretis positi sunt in celesti militia que pensius ponderanda.
352 Pensissime, equissime, libratissime, ponderatissime.
353 Pensum, fusellum.
354 Pensare, pensitare, equare. Martianus que parens probitas munera pensitet.
355 Perpendere, intelligere, advertere, percipere, animadvertere.
356 Propendere, extendere, dilatare, propagare.
357 Propensus, extensus. Persius propenso sexquipede extat.
358 Pigneraticius, res de pignore.
359 Pignora filiorum, pignora sanctorum vel aliarum rerum.
360 Pangere, canere, concinere, reboare, vociferare, cantare, iubilare, occanere, occentari, carminari.
361 Potus, potatus.
362 Potionare, potare. Hieronimus Hieremias cui dictum fuerat, potionabis gentes.
363 Potores, potatores.
364 Potitare, frequenter potare, bibitare, sorbillare.
365 Potissare vel pitissare, parum et parum potare. Terentius quantum mihi vini pitissando absumpsit.

---

345 Ter. *eun.* 777: quid ignave? peniculon **347** Iuv. VI 337: nouerunt Mauri atque Indi quae psaltria penem **349** Iuv. I 158-159 **351** *epist. pontif.* 339 *PL* 20 col. 671A **354** Mart. Cap. I 92 **357** Pers. I 57: pinguis aqualicus propenso sesquipede extet **362** Hier. *in Is.* III 4,8 (30-31): Hieremias cui dictum fuerat: accipe calicem hunc, et potionabis omnes gentes **365** Ter. *heaut.* 458-459: pytissando modo mihi | quid vini absumpsit

---

343 obscenitas: obscuritas P_1 / olacitas: polatitas *et inde distinxit* V_1 / olacitas ... colluvies *om.* H **345** *om. Mai* / Peniculus, panniculus: Penniculum, panniculum P_1 / ignave ⟨portat⟩ H **346** *om. Mai* **347** Iuvenalis ... penem ⟨Penulatus, penula indutus⟩ HP_1 *om.* V_1I **348** *om.* V_1I **349** Pensilis, levis (*Mai*) *om.* V_1I / levis *om.* P_1 / Iuvenalis ... plumis *om. Mai* **350** *om.* P_1 **351** In decretis ... ponderanda *om. Mai* / militia: curia P_2 / ponderanda ⟨est⟩ H **354** Martianus ... pensitet *om. Mai* / pensitet: pensitent P_1 **355** animadvertere *om.* P_1 **356** *om. Mai* / propagare: propalare I **357** *om. Mai* / Persius ⟨pinguis aqualiculus⟩ H / propenso: propense P_1 **358-359** *in unum coegit* V_1 **359** pignora sanctorum: pignera sanctorum P_2 *Mai* **360** reboare: roboare *et inde distinxit* I roborare P_2 / cantare: cantitare H / occanere, occentari, carminari *om.* H **361-362** *in unum coegit* V_1 **362** Hieronimus ... gentes *om. Mai* / ⟨omnes⟩ gentes H **364** bibitare: bibere I / sorbillare: sorbillari P_1 *om.* H **365** et parum: comparum I / Terentius ... absumpsit *om. Mai* / quantum: quotum V_1H / mihi vini: vini mihi H

475 / 476 M.

366 Potatricula, parva potatrix.
367 Pontificium, episcopium, anstistitium, presulatus, sacerdotium, presbiterium.
368 Pauperus, paupertinus.
369 Pauperatus, ad pauperiem redactus.
370 Postumus, postremus.
371 Preposterus, inordinate prepositus, quando qui deberet esse prior efficitur ulterior.
372 Preposterare, ordinem transvertere.
373 Posthumus, puer post patris humationem natus.
374 Postela, corrigia que post equi caudam tenditur.
375 Paritonius, cantor.
376 Pretaxare, numerare.
377 Percontumax, valde iniuriosus.
378 Preferox, valde ferox.
379 Polis, civitas, urbs.
380 Polipus, quilibet fetor. Horatius unus odoror polipus angens.
381 Pentapolis, civitas que quinque alias civitates habet sub se.
382 Parma, scutum, clipeus, umbo.
383 Pharmacopola, domus ubi venduntur unguenta. Horatius: ambubaiarum collegia pharmacopole.
384 Perproperus, valde velox.
385 Propiare, proximare, appropiare, approximare.
386 Penates, domus interiores vel quidam dii domibus presidentes.
387 Penetralia, domus, edes, tegetes, domata, tecta, case, penates, opelle, proseuce.
388 Penuria, inopia, egestas, inedia, indigentia.
389 Penarius, cellarius.
390 Penus vel penu indeclinabile, cellarium. Terentius cum ad te omnem patris penum.
391 Pexitare, frequenter pectere.
392 Pectinare, sepe pectere.

---

380 Hor. *epod.* XII 4-5: unus odoror | polypus an gravis **383** Hor. *serm.* I 2,1 **390** Ter. *eun.* 310: quom in cellulam ad te patri penum omnem

---

366 Potatricula (*scripsi et cf.* lxxvi 5): Potricula $\pi P_2 P_1$ **367** presbiterium *om.* H **368-369** *in unum coegerunt* V_1H **368** ⟨Pauper⟩ pauperus P_2 **370** Postumus: Postimus V_1HP_1 *om.* P_2 / postremus ⟨ultimus⟩ H **371** deberet: debet I P_1 **372** transvertere: transmutare P_1 **373** puer ⟨qui⟩ IP_1 / natus: nascitur P_1 ⟨est⟩ I **375** *post* 371 P_2 *om.* I / cantor: creator P_1 ⟨quasi paritono cantans⟩ P_2 **377-378** *mutato ordine* HP_2 **379-380** *mutato ordine* P_1 **379** urbs *om.* P_1 **380** Horatius ... angens *om. Mai* / odoror: odor IP_2P_1 *om.* H / angens: agne P_2 **381** alias *om.* P_1 / civitates *om.* H **382** umbo ⟨peltum⟩ H *om.* P_2 **383** Pharmacopola (*Mai*): Parmacopola V_1I / domus *om.* I / pharmacopole (*Mai*): parmacopole V_1 parmacopola I pharmacopoleque P_1 **385** appropiare *om. Mai* **386** quidam *om.* I / domibus *om.* P_1 / presidentes *om.* P_1 **387** tegetes: teges P_2 / opelle *om.* P_2 **388-389** *mutato ordine* P_1 **389** cellarius (*scripsi et cf.* xxxvii 15): cellerarius $\pi P_2 P_1$ **390** Terentius ... penum *om. Mai* / cum *om.* H / te ⟨contuli⟩ H / penum: penu P_1 **391-392** *in unum coegit* H **391** *om.* P_1 **392** *om.* I / sepe pectere *om.* H

476 / 477 M.

393 Protinam, protinus, cito, mox, festinato, festinanter, citanter, citatim, velociter, perniciter, properanter, mature, curriculo, ocissime, ocius, cursiliter, actutum.

394 Pexim, ornate, polite.

395 Penitus, interior, citerior. Martianus uti secum mundi penita permeare; penitissimus, intimus, interior, citimus.

396 Pectinarium, locus ubi pecten reconditur.

397 Pecticus, digestibilis, dissolubilis.

398 Pectorale, zona circa pectus.

399 Popellus, parvus populus. Persius caudam iactitare popello.

400 Populosus, populorum habundans.

401 Populositas, habundantia populi.

402 Pollere, nitere, splendere, micare, radiare, fulgere, coruscare, rutilare, fulgurare, gliscere, stellare, cluere, vernare, lucere.

403 Popularis, familiaris.

404 Popularitas, familiaritas.

405 Populon*i*a, Iuno quia videbatur regere populum.

406 Populnus et populeus, a populo arbore.

407 Populetum, locus ubi populus arbor crescit.

408 Pesticus et pestuosus, peste plenus.

409 Pollen, minuta farina. Terentius plena fumi ac pollinis sit faxo.

410 Porcistetum, locus ubi stant et manent porci.

411 Perpatulus, valde patens.

412 Patina, patella.

413 Patinarius, qui patinas facit.

414 Patagium, gula que in ora tunice vel in ora pallii assuitur.

415 Parapsis, discus, scutella, ciborium, pransorium, catinum, esciphorum, lanx.

416 Palustris, palude immixtus.

417 Passutus, magnos passus habens qui et gressutus dicitur.

418 Perdius, assiduus.

419 Pridie, in priori die.

420 Peritare, sepe perire.

421 Prorepere, diripere.

---

395 Mart. Cap. I 9 **399** Pers. IV 15: caudam iactare popello **409** Ter. *ad.* 846-847: plena, fumi ac pollinis | coquendo sit faxo

---

393 ocissime: pocissime *et inde distinxit* V_1 / actutum *om.* H **395** Martianus ... permeare *om. Mai* / *inde a* penitissimus *distinxerunt* $\pi P_2 P_1$ / interior, citimus *om.* H **397** dissolubilis *om.* H **399** Persius ... popello *om.* P_2 *Mai* / iactitare: iactare HI / popello ⟨populi⟩ P_1 **402** radiare *om.* I / vernare *om.* HI / lucere *om.* H **404** *om.* P_1 **405** Populon*i*a: Populona $\pi P_2 P_1$ / regere: tegere I **406** Populnus: Populuus P_2 *Mai* **409** Terentius ... faxo *om. Mai* **410-411** *mutato ordine* $P_2 P_1$ **410** et manent *om.* I **412** Patina ⟨diminutivum⟩ H / patella ⟨patena⟩ H / Horatius [epist. I 15,34] ut paulum abstulerat patinas canebit omasi *in marg.* H **414** ora: ore $V_1 H P_2$ / ora: ore V_1 / pallii: paliis P_2 **415-416** *mutato ordine* V_1 **415** esciphorum: petiforum I / lanx (*Mai*): lans $V_1 P_1$ **416** palude: paludi V_1I **418** *om.* H **419** in *om.* I

422 Proreptus, direptus.
423 Paludatus, palliatus, trabeatus, pretextatus, penulatus.
424 Padanus, in palude commorans.
425 Paludosus, palude plenus.
426 Passus, expansus. Virgilius tunc pater Anchises passis ad sidera palmis.
427 Paludamentum, vestis militaris.
428 Parasitulus, parvus lecator.
429 Parasitaster, parvus lecator. Terentius est quidam alius parasitaster.
430 Parmo, venditor, mercator, institor, mango, mercedarius, nundinator, negotiator.
431 Paraphonista, cantor, choraula, precentor, bibliopola.
432 Paradigma, propositio exempli.
433 Paranymphus, internuntius.
434 Paranympha, pronuba que parturientibus assistit.
435 Parabata, cupidus, cupidinarius.
436 Parallela, equistantia circulorum. Martianus orbiculata parallela.
437 Paricus, questor, preco qui clamat in foro.
438 Propassio, quando malus affectus prorumpit in effectum.
439 Patibulum, cruciamen.
440 Paticus, inhonesta patiens. Iuvenalis numquam paticus tibi deerit amicus.
441 Perpiger, valde piger.
442 Picturatus, picturis variatus.
443 Picta tunica, sine pictura.
444 Pictones, pictores, celatores, polimitarii.
445 Pictim, colorate, ornate.
446 Pictitare, frequenter pingere.
447 Pixis, bustula. Ovidius pixidas invenies et rerum mille colores.
448 Plectere, punire, luere.

---

426 Verg. *Aen.* III 263: Et pater Anchises passis de litore palmis **429** Ter. *ad.* 779: est aliu' quidam, parasitaster **436** Mart. Cap. I 37 **440** Iuv. IX 130 **447** Ov. *rem.* 353

---

423 palliatus *om.* P_1 **424-425** *mutato ordine* P_2 **424** *om. Mai* **426** expansus: inexpansus P_1 / Virgilius ... palmis *om. Mai* **427** Paludamentum: Paludamentus I **428** parvus lecator ⟨parasitellus, parasitaster, gluto⟩ H *om.* P_2 **429** Parasitaster *om.* I / parvus lecator *om.* IP_1 / Terentius ... parasitaster *om. Mai* **430** nundinator *om.* I / negotiator *om.* H **431** bibliopola *om.* P_2 **432** *post* 440 P_2 **434** parturientibus: parturienti P_2 procumbentibus P_1 **435** cupidus *om.* I / cupidinarius *om.* H **436** equistantia: equiperantia P_1 circumstantia I / circulorum ⟨vel ipsi circuli⟩ P_1 / Martianus ... parallela *om. Mai* / ⟨circulorum volumina vel⟩ orbiculata P_1 **437** qui (*Mai*): quid V_1 **438** affectus: effectus I **439** cruciamen ⟨crux⟩ H **440** Paticus (*Mai*): Patiens V_1 / Iuvenalis ... amicus *om. Mai* / paticus *om.* I **441** *om.* P_2 **442** variatus: variare H **443** ⟨Polimita⟩ Picta P_1 **444** celatores, polimitarii *om.* H **447** Ovidius ... colores *om. Mai* / pixidas: pixides HP_2 / et ... colores *om.* I

477 / 478 M.

449 Plexuosus, habilis ad plectendum.
450 Puteal, fossa cloacalis. Persius si cautus multa puteal vibice flagellas.
451 Plectellum, parvum plectrum.
452 Plecta, nexus quilibet ex virgulis vel ex papyro.
453 Plectula, parva plecta unde cophinos faciebant.
454 Paciscor, pactum facere.
455 Pacalis, pacificus. Ovidius circuit extremas oleis pacalibus oras.
456 Perplacet, valde placet.
457 Pisculentus, piscosus, piscibus habundans.
458 Piscivorus, piscium vorator.
459 Piscens, indeclinabile, dicitur pro piscans. Iuvenalis tu Piscens accipe dixit.
460 Piscarius, piscator.
461 Poesis, ars dictandi vel quedam figura.
462 Poemaneus, in poemate manens.
463 Poetrida, poetissa. Persius corvos poetas et picas poetridas credas.
464 Poetricus, poeticus, poetridus.
465 Poetridus, in poemate assiduus.
466 Poetria, poema.
467 Persolus, assiduus.
468 Persolentia, assiduitas.
469 Pentasillabus, quinque sillabarum.
470 Peribolum, peribulatorium, deambulatorium, deambulacrum, spatiatorium.
471 Pangericus, laudando decantatus.
472 Pangerice, laute, laudate, laudabiliter.
473 Pangerista, laudator.
474 Pan dicitur deus pastorum. Virgilius imitabere Pana canendo.

---

450 Pers. IV 49: si puteal multa cautus uibice flagellas **455** Ov. *met.* VI 101 **459** Iuv. IV 65: Tum Piscens "Accipe", dixit **463** Pers. *prol.* 13-14: coruos poetas et poetridas picas | cantare credas **474** Verg. *buc.* II 31

---

450 Persius ... flagellas *om. Mai* **452** quilibet: quidam P_1 / vel ex: vel H **454-455** *mutato ordine* I **455** Ovidius ... oras *om. Mai* / extremas: extremos P_1 **456** *om.* P_2 **459** Iuvenalis ... dixit *om. Mai* **460** *post* 455 P_2 **462** Poemaneus: Poemanens V_1H Poematicus I / poemate: poemata P_1 **463** Poetrida (*Mai*): poetida V_1 poetica P_1 / Persius ... credas *om. Mai* / poetridas: poeticas P_1 ⟨cantare⟩ P_2 / credas: dicas I **464-468** *alio ordine* P_1 **464** Poetricus *om.* P_1 / poetridus *om.* H **465** Poetridus *om.* I **466-467** *om.* IP_2 **466** Poetria: Poetrida P_1 **469** sillabarum. ⟨Polisillabus, multarum sillabarum⟩ P_1 **470** Peribolum: Peribolium I / peribulatorium: perambulatorium P_1 *om.* H / deambulatorium *om.* P_2 / deambulacrum *om.* P_2 / spatiatorium: spatorium I *om.* HP_2 **471** ⟨Possilabus (*sic!*) permultum sillabarum⟩ Pangericus P_2 **472** laudabiliter ⟨canendo⟩ I **473** *post* 470 H **474** imitabere Pana: imitatur Pan V_1 / canendo *om.* I

478 M.

475 Panniceum, vestis pastoralis.
476 Pangitare, cantitare.
477 Pangitorium, chorus ubi canitur.
478 Polliceri, pollicitari, spondere, promittere, sponsitare.
479 Pollicitatiuncula, parva promissio.
480 Pollicitores, pollicitatores, sponsores, promissores.
481 Pollucere, donare, impendere, prebere, tribuere, dare.
482 Pollucibilis, facilis ad donandum. Macrobius pollucibilem cenam Cleopatra Antonio paravit.
483 Pandere, dicere, referre, revelare.
484 Pandulus, aliquantulum curvus.
485 Pandus, curvus.
486 Pandana, porta apud Romam.
487 Pantomimus, ioculator, ludius, ioculatorius.
488 Pantomima, ioculatrix. Iosephus dum apud regem cenasset et intrasset pantomima.
489 Pandura, genus organi. Martianus panduram Egiptios attentare permisi.
490 Propandere, extendere vel dicere.
491 Propansus, propensus, propagatus, extensus, protensus.
492 Pandicularius, homo hians et toto corpore oscitans.
493 Pandox, ebriosus vel gulosus, qui semper pandit ora ad escas. Ambrosius sed et eas quod de cauponibus et pandocibus vitam agitur.
494 Putatus, amputatus, recisus.
495 Putamen, alicuius materie recisio. Plautus nucleum amisi reliqui natis putamina.
496 Predabundus, ad predandum habilis.
497 Predium, fundus testamentum.

---

482 Macr. *Sat.* III 17,16: altera die Cleopatra pertemptans Antonium pollucibilem sane cenam paravit **488** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XII p. 342 *F.*: dum apud regem cenaret et intrasset Pantomima **489** Mart. Cap. IX 924: panduram Aegyptios attemptare permisi **493** Ambrosius] Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* III, p. 84 *F.*: Sed et eas quae de cauponationibus et pandochiis vitam agunt **495** Plaut. *capt.* 655: nuculeum amisi, reliqui pigneri putamina

---

475 *post* 440 P_2 *om.* P_1 / Panniceum ⟨quaedam⟩ *Mai* / vestis pastoralis (*Mai*) *om.* V_1 **477** *om.* P_1 **478** Polliceri: Pollicere IP_1 **479** promissio: promissa V_1 **480** promissores *om.* P_1 **481** dare ⟨largiri⟩ H *om.* IP_1 **482** Macrobius ... paravit *om.* *Mai* / paravit: patravit P_2 **483** *om.* P_1 / dicere: ducere I **484-486** *alio ordine* P_1 **485** *om.* P_2 *Mai* **486** *ante* 483 V_1 **487** ioculatorius: iocularius IP_2 **488** Iosephus ... pantomima *om.* *Mai* **489** Pandura (*scripsi coll. Varrone ling. VIII 61*): Panduca $V_1HP_2P_1$ panducus I / Martianus ... permisi *om.* *Mai* / panduram: panducam πP_2P_1 **491** Propansus ⟨expansus⟩ V_1 / propensus: propansus V_1 *om.* I *Mai* / protensus *om.* V_1 **492** et: ex P_1 / oscitans: orans P_1 **493** Pandox: Pandex P_1 / Ambrosius ... agitur *om.* *Mai* / et *om.* IP_2P_1 / quod: quid H que P_2P_1 *om.* I / de cauponibus et *om.* P_1 / agitur: agunt HP_2 **495** *om.* *Mai* / materie: rei P_1 **496** predandum: prehendendum P_1 predam *Mai* **497** *om.* P_1

478 / 479 M.

498 Predanus, de predio existens. Ambrosius inter epulas predana semper convivia ructantem.
499 Prediatus, deus qui prediis preesse putabatur.
500 Prestes, Bacchus quia semper ebriosi presto sunt. Macrobius hinc dicimus boni consilii prestitem vocant.
501 Precarius, qui facile prece flectitur.
502 Precario, precanter. Terentius iam vel precario fac tradas.
503 Pulsim, pulsanter.
504 Propulsare, propellere.
505 Pultare, pellere. Terentius cesso pultare ostio vicini.
506 Pellitare, sepe compellere.
507 Pessulum, sera lignea unde ostium offirmatur.
508 Peltes, genus scuti quo proprie Amazones utebantur.
509 Plasma, factura vel electuarium. Persius mobile cum plasmate guttura collueris.
510 Perpinguis, valde pinguis.
511 Plastes, formatio.
512 Potis, potens. Persius qui pote vis dicam.
513 Pervicax, superbus.
514 Pervicacia, superbia.
515 Pervicaciter, indignanter.
516 Prevaricare, infringere.
517 Potentatus, potentia.
518 Potentativus, potentia plenus.
519 Prepos, valde potens.
520 Potissimum, precipue maxime.
521 Pungitare, punctitare, sepe pungere.
522 Posterus, postremus.
523 Posticus, ultimus vel posterius factus. Persius postice occurrite sanne.

---

498 Ambrosius = Heges. IV 29,2: inter conuiuia pridianas semper eructuantem epulas **500** Macr. *Sat.* I 18,17: boni consilii hunc deum praestitem monstrant **502** Ter. *eun.* 319-320: clam vel precario|fac tradas **505** Ter. *heaut.* 410-411: cesso pultare ostium|vicini **509** Pers. I 17-18: liquido cum plasmate guttur|mobile conlueris **512** Pers. I 56 **523** Pers. I 62

---

498 Ambrosius ... ructantem *om. Mai* / predana: predanas H / convivia: conviva P_1 / ructantem. ⟨Preditus, fundus, fundamentum⟩ P_1 **500** Macrobius ... vocant *om. Mai* / hinc: hunc P_1 / consilii: consilium P_1 / vocant *om.* I **501** facile: facili I **502** Terentius ... tradas *om. Mai* / vel *om.* P_2P_1 / tradas: tardas I **503** Pulsim: Pulsum P_1 **504** propellere: pellere H **505** Terentius ... vicini *om. Mai* / ostio: ostia P_2 hoc ostium H **506** compellere: pellere P_2P_1 **507** lignea: linea I / offirmatur: firmatur I obfirmant P_1 **508** proprie: quippe V_1I / utebantur: utuntur P_1 **509** electuarium (*cf.* lxxi 6) lectuarium I lactuarium V_1 factuarium H teniarium P_1 / Persius ... collueris *om. Mai* / guttura: guttur HP_2 **510** *om.* P_2 **511** formatio ⟨vel formator⟩ H **512** Persius ... dicam *om. Mai* / dicam: dicatis I **516** *om.* HP_2 **517** potentia ⟨plenus⟩ P_1 **518-519** *om.* P_1 **521** punctitare: punctuare I **522** *om.* H **523** posterius: posterior H / Persius ... sanne *om. Mai* / occurrite: occurrere H

479 M.

524 Posticium, statio, postis ubi scilicet occultum ostium efficitur. In Daniele irruerunt famuli per posticium.
525 Postica, posticium sed tunc media syllaba corripitur.
526 Pransorium, domus ubi prandemus vel discus.
527 Pransitare, sepe comedere.
528 Prandeum, genus zonarum quod in vita beati Alexis reperies.
529 Pomellum, parvum pomum.
530 Postliminium, reversio de exilio vel postliminio indeclinabile. Prudentius hinc postliminio redeuntem suscipit alto.
531 Pomacium, mollis et liquidus cibus ex pomis factus.
532 Pomilio, pomorum venditor vel aquarum portitor.
533 Pometum, pomarium, virgultum, viridarium, viretum, postmurium, insertorium.
534 Plodere, concutere, conquassare.
535 Plebeius, rusticanus, vulgaris, agrarius, agrestis, agricolanus.
536 Plebes, plebs, vulgus. Lucanus nescit plebes ieiuna timere.
537 Pulpitum, analogium, lectrum vel legitorium.
538 Publicitus adverbium, et dicitur pro publice. Prudentius publicitus iubet in platee flexu sistere virgines.
539 Promptulus, aliquantulum promptus.
540 Promptuarium, cellarium, penus, promus. Horatius diluta foris est promus, et atrum.
541 Perpromptus, valde promptus.
542 Pannucius, pannosus. Persius dum ne deterius sapiat pannucia Baucis.
543 Prodigus, consumptorius, dilapidatorius, futilis, effluus, dispersorius, prodigus.
544 Prodiguitas, vastitas effusio.
545 Prodigua, quedam ostia ubi multum consumebatur.

---

524 *Dan.* XIII 26: inruerunt per posticam (posticium *var. l.*) **528** *Vita Alexis* 2 p. 252, AASS *Iul. IV* **530** Prud. *ham.* 852: Tunc postliminio redeuntem suscipit alto **536** Lucan. III 58 **538** Prud. *perist.* XIV 38-39: publicitus iubet|flexu in plateae sistere uirginem **540** Hor. *serm.* II 2,16 **542** Pers. IV 21

---

524 ostium *om.* P_1 / Daniele: Danielem P_1 / irruerunt: irruere V_1I / famuli per: animi post P_1 **526** Pransorium: Pransitorium P_1 / domus: locus I / prandemus (*Mai*): prandimus V_1I prandetur P_1 **528-529** *mutato ordine* P_1 **528** quod ... reperies *om. Mai* **529** parvum *om.* P_1 **530** indeclinabile *om.* P_1 / Prudentius hinc postliminio (*om.* P_1) ... alto *om. Mai* **532** aquarum ⟨venditor⟩ V_1IP_2 / portitor: portator P_1 **533** pomarium: pomacium P_1 / viretum: virectum P_1 / insertorium ⟨giardinum⟩ H **534** concutere: contundere *Mai* **535** agricolanus ⟨plebeius rusticanus⟩ V_1 *om.* IP_1 **536** Lucanus ... timere *om. Mai* **538** Prudentius (*om.* I) ... virgines *om. Mai* / ⟨in⟩ flexu I / virgines: virginem IP_1 **540** Promptuarium, ... promus: Promptuaria cellaria plena P_1 ⟨Psalmista, promptuaria eorum plena⟩ H / Horatius ... atrum *om. Mai* / promus et atrum: promptuaria P_1 ⟨quod etiam pena et repositorium dicitur⟩ H **542** Persius ... Baucis *om. Mai* / sapiat: sciat P_1 / Baucis: paucis P_1 **543** consumptorius: consumptuosus P_1 / prodigus *om.* HP_1 **544** Prodiguitas: Prodigitas P_1 ⟨prodigalitas⟩ P_2 / effusio ⟨prodigalitas⟩ H **545** Prodigua: Prodigia P_1 / consumebatur: expedebant P_1

479 / 480 M.

546 Prodigium, monstrum.
547 Prodigialis, prodigiosus, monstruosus.
548 Prodigire, aliquid superflue consumptorie agere. Plautus festo die si quid prodegeris profesto egere licebit.
549 Pompator, superbus et arrogans.
550 Pompaticus, pomposus, pompa et iactantia plenus.
551 Pompatice, arroganter.
552 Pompare, superbire. Iosephus in gentem vestram aperta malignitate pompabat.
553 Propina, taberna, cauponia, propinatorium, meraria, crustaria, caupona.
554 Propinatorium, domus unde propinatur.
555 Propinitare, sepe propinare.
556 Polisillabus, multarum sillabarum.
557 Polidamas, multarum amator, multigamus. Persius an mihi Polidamas et Troiades Labeonem.
558 Presbytera, uxor presbyteri.
559 Prohibesis, prohibeas. Plautus verum quaeso ut prohibesis.
560 Propinare, potionare, potum administrare.
561 Prohostire, equare.
562 Perones, calciamenta rusticorum, que etiam culpones dicuntur.
563 Perula, parva pera.
564 Peronatus, peronibus calciatus. Persius peronatus arator.
565 Privera, domina a primo viro privata.
566 Privignus, qui a matre privatur, et habet novercam.
567 Pixaxera, pix dura.
568 Piceus, niger, obscurus. Statius piceo nox obvia nimbo.
569 Pissaygra, pix liquida.
570 Prurire, molliter effluere, quod etiam pro fastidire dicitur.
571 Prurigo, pruritus, quidquid liquescendo diffluit.

---

548 Plaut. *aul.* 380-381: festo die si quid prodegeris, | profesto egere liceat **552** Iosephus = Cassiod. *Ios. antiq.* XX p. 591 *F.*: in gentem nostram aperta malignitate portabat **557** Pers. I 4: ne mihi Polydamas et Troiades Labeonem **559** Plaut. *aul.* 611: uerum id te quaeso ut prohibessis **564** Pers. V 102. **568** Stat. *Theb.* I 97.

---

546 Prodigium: Prodigum P_2 / monstrum ⟨portentum⟩ H **547** prodigiosus *om.* HP_1 / monstruosus ⟨portentuosus⟩ H **548** superflue ⟨et⟩ HI / consumptorie agere: consumere P_2 / Plautus ... licebit *om. Mai* / die *om.* P_1 / profesto: profecto HI **549** *post* 546 P_2 **550-551** *mutato ordine* P_1 / *om. Mai* **552** Iosephus ... pompabat *om. Mai* **553** Propina: Pompina I / taberna ⟨ganea⟩ HP_2 / cauponia: caupona P_2P_1 ⟨ganea⟩ P_2P_1 *om.* I / propinatorium: propitiatorium V_1I *om.* HP_1 / meraria, crustaria, caupona *om.* HP_1 **554** domus: locus P_2 / unde: ubi P_2P_1 / propinatur: propinant P_1 **556** *post* 469 H **557** multarum: multorum P_2P_1 / multigamus *om.* P_1 / Persius ... Labeonem *om. Mai* / Labeonem ⟨pretulerunt⟩ H *om.* V_1 **558** presbyteri. ⟨Posthumus, post mortem patris natus⟩ V_1I **559** *post* 576 H *om.* P_1 / prohibeas: prohibens I **560** *post* 554 H **562-563** *mutato ordine* P_2P_1 **562** etiam: et *Mai om.* I / dicuntur ⟨et bote, et crepide⟩ H **564** Persius peronatus arator *om. Mai* / arator: orator P_1 **565** Privera: Primera P_1 / domina *om.* P_1 / primo: proprio HP_2 **567** *om.* P_1 **568-569** *mutato ordine* P_2 **568** Statius (*om.* P_1) ... nimbo *om. Mai* / piceo: picea IP_1 / obvia *om.* I / nimbo ⟨dicitur⟩ P_1 **571** diffluit: defluit P_1

480 M.

572 Pruriginosus, scabiosus, scabidus, scaber, scabrosus, pruridus, impetiginosus, pupulosus, hyrniosus.
573 Pupulentus, ulcerosus.
574 Pergulum, parvum tugurium, casa, casella, domuncula.
575 Pergama, muri Troie.
576 Pergus, alea super quam tessere pergunt.
577 Placor, tranquillitas, placiditas.
578 Perizomata, cooperture, succinctoria.
579 Pragma, causa.
580 Pragmaticus, causativus.
581 Proterminare, extendere. Sidonius metas illi genti proterminat.
582 Philopompus, amator iactantie.
583 Philochristus, amator Christi.
584 Philosophus, amator sapientie.
585 Proquiritare, sub militari conditione legem indicere. Sidonius lex de militari conditione fuerat proquiritata.
586 Portendere, significare, designare, exprimere, innuere.
587 Portentuosus, monstruosus.
588 Proseucha, domus meretricum, vel quelibet officina. Iuvenalis in qua te queso proseucha?
589 Planeta, eo quod numquam sit stabilis, quod a 589a planos vagare dicitur.
590 Prestigium, calliditatis artificium.
591 Prestigiator, fraudator.
592 Prestigiatorius, deceptorius.
593 Pseudomenus, deceptor.
594 Pseudochristianus, qui decipit Christianum.
595 Pseudodiscipulus, falsus discipulus.
596 Postulatim, precanter.
597 Physiculare, divinare, ariolari, aruspicari.
598 Postulaticius, qui frequenter postulat.

---

581 Sidon. *epist.* III 1,5: etsi illi ... metas in Rhodanum Ligerimque proterminant **585** Sidon. *epist.* VIII 6,7: lex de praescriptione tricenni fuerat proquiritata **588** Iuv. III 296.

572-573 *in unum coegerunt* V_1H **572** scabiosus ... impetiginosus *om.* I / hyrniosus: hirtuosus P_2 *om.* P_1 **573** *om.* H **574** casa, casella *om.* H / domuncula: domusculum P_1 *om.* H **575** Troie ⟨a pir quod est ignis et gamos quod est mulier⟩ P_1 **576** *om.* P_2 *Mai* / tessere (*cf.* xvii 19): tessare πP_2P_1 **577** *om.* H / Placor ... placiditas: Pacor, tranquillitas. Placor, placiditas V_1P_2 / Placor: Pacor I **578** cooperture ⟨bracce⟩ H / succinctoria *om.* H **579-580** *post* 574 P_2 **579** causa ⟨pragmata cause⟩ H **581** illi genti: tali gente P_1 inligenti V_1 inligerim H **582** iactantie: sapientie P_1 **583-584** *om.* P_1 **583** Philochristus amator Christi: Philoxenus amator xenii *Mai* **585** indicere: inducere P_1 **586** Portendere: Protendere P_2 / innuere ⟨demonstrare⟩ H *om.* P_1 **587** ⟨Portentum, monstrum, prodigium⟩ Portentuosus HP_2P_1 / monstruosus ⟨prodigiosus⟩ H **588** *om.* P_2 / Iuvenalis ... proseucha *om.* *Mai* / te *om.* I / queso: quero H queram P_1 **589** numquam *om.* V_1I / quod a: quod H quia P_2 que P_1 / planos: planes P_1 / dicitur: dicuntur P_1 **590** calliditatis: calliditas I **593** deceptor ⟨fallax⟩ H **594** Christianum: Christum I **595** discipulus (*Mai*) *om.* $V_1IP_2P_1$ **596** precanter: petulanter P_1 **597-598** *mutato ordine* HP_2 **597** Physiculare: Phisiculari I / divinare: divinari V_1P_2 **598** *om.* I / Postulaticius: Postulaticus $V_1P_2P_1$

480 / 481 M.

599 Phisiculatus, divinatus vel divinando inspectus. Martianus phisiculatis extorum prosicis loquebantur viscera.
600 Protoplastus, primus formatus, sic et proptomartyr, et protopater, et protoprinceps dicitur.
601 Plumacium, vel cervical, vel scriptorium dicitur.
602 Plorabundus, ploratione plenus.
603 Paxillatim, paulatim. Plautus adversus eas paxillatim accedere.
604 Paulo, paululum, paulisper, parum, parumper.
605 Paxillus, parvus, paucus, minimus, exiguus, quotus, pusillus, pauculus, paxillulus.
606 Petrones, que abscinduntur de petris, sic quisquilias dicimus inutilem illam materiam, que abraditur de lignis quando dolantur.
607 Peripsima, purgamentum quod eicitur de tritico quando ventilatur.
608 Pipereus, piperinus, piperatus.
609 Prestinare, accommodare.
610 Pituita, infirmitas illa, que ex habundantia flegmatis accidit.
611 Phitones, incantatores.
612 Palestrizare, cum palestra ludere.
613 Placor, tranquillitas, placiditas. Filius Sirac qui invigilaverint ad sapietiam, complectitur letitie placorem.
614 Priapismus, pudendorum tensio.
615 Prerogativum, antecedens beneficium.
616 Pedecosin, vermis multorum pedum.
617 Phacolla, perna, petaso, petasunculus.
618 Partarpia, corona ex diversis floribus parata.
619 Profectus, procul a religione, profanus, execratus.
620 Pilates, genus candidi lapidis.
621 Promulcus, funis cum quo navis ducitur.
622 Promulcare, navim ducere.
623 Procellere, procumbere, percellere, percutere.
624 Pollire, polotare, cum pila ludere.
625 Proculire, petere a proco.

---

599 Mart. Cap. I 9: fissiculatis (phisiculatis *var. l.*) extorum prosiciis viscera loquebantur **603** Plaut. *Epid.* 248: uorsum ad illas pauxillatim accedere **613** *Sirach* IV 13: qui vigilaverint ad illam complectebuntur placorem eius

---

599 Martianus ... viscera *om. Mai* / loquebantur viscera: viscera loquebantur H **601** *om.* P_2 *Mai* **603** Paxillatim: Pauxillatim P_2 / Plautus ... accedere *om. Mai* / eas: eos P_1 / paxillatim: pauxillatim P_2 **605** *post* 101 H / Paxillus: Pauxillus IP_2 / paucus *om.* P_2 / pauculus: paulus P_1 / paxillulus: pauxillulus HIP_1 **606** que: qui P_1 / de: a *Mai* / illam *om.* I / dolantur: dolatur P_2 **607** Peripsima: Peripsema V_1 / tritico: frumento P_1 / quando: quod V_1 quid I **608** piperatus *om.* I **609** *post* 561 H **610** *post* 614 P_2 / illa: quedam H *om.* P_1 **613** *post* 576 H / tranquillitas *om.* P_1 / invigilaverint: ut vigilaverit H / complectitur: complectetur P_2 / placorem. ⟨Priapus, membrum virile *et s.l.* vel deus hortorum⟩ H **616** Pedecosin: Pedicosum I Pedecosis *Mai* **619** *om.* HP_2 / religione: regione P_1 patria I / execratus *om.* I **620** *om.* P_2 **621-622** *mutato ordine* P_2 **621** cum *om.* P_1 **622** navim: navem HP_2P_1 *et s.l.* navim H **623** *om.* P_2 / procumbere *om.* I **624-625** *mutato ordine* P_1 **624** Pollire: Pollare V_1 **625** *om.* P_2

626 Parentela, parentalitas, cognatio, consanguinitas, congermanitas, contribulitas.
627 Protervire, proterve aliquid facere.
628 Prosecta, viscerum capita. Iuvenalis calidi prosecta cerebri.
629 Paradoxa, parata laus vel mirabilis laus.
630 Parigoriare, mitificare, lenire, hinc et parigoria .i. medicina que lenit.
631 Parentare, parentes imitari.
632 Particus, negotiator qui partes vendit, qui et mango, et institor, et agomanus dicitur, eo quod in diversa agat manus.
633 Pandochium, domus potatorum; unde et pandox dicitur qui semper pandit ora ad potandum.
634 Parasanga, quedam mensura in Persia.
635 Patronomicus, a patribus extractus.
636 Paulopost, post modicum.
637 Presegmina, abscisura cuiuscumque rei.
638 Paximacium, panis succinericius.
639 Periphrasticus, circumlocutio.
640 Pecuarius, armentarius, pastor, bucera, pabulator.
641 Peripateticus, disputans in ambulando.
642 Pedarius, puer nudis ambulans pedibus.
643 Pedaneus, scabellum, subpedaneus.
644 Pedia, disciplina qua pervenitur ad sapientiam.
645 Philosophia, per quam attingitur ad doctrinam.
646 Palestrita, luctator vel tonsor. Persius quinque palestrite licet hac plantaria vellant.
647 Palmula, extrema latitudo remi.
648 Palisma, neutri generis, locus lucte, quod et gymna, et gymnasium dicitur.
649 Palam facere, manifestare.
650 Palma, quasi pacis alma, quia a victoribus ferebatur.
651 Palmetum, locus ubi palme crescunt.
652 Palmosus, victoriosus, triumphalis, anicosus.
653 Palidosus, fumosus a festo Palis dee pastorum, in quo fenum comburebatur.
654 Palmarium, palme premium.

---

628 *non repperi* **646** Pers. IV 39: quinque palaestritae licet haec plantaria uellant

---

626 cognatio *om.* I / contribulitas *om.* H **627** facere: agere P_2

post 628 *has repetitiones mutato ordine, sc.* 49, 46, 98, 101, 605, *praebet* H

629 *om.* H **630** Parigoriare: Pariegorizare I / mitificare: levificare P_1 / lenit: linit P_1 **631** Parentare: Parentari I **633** pandox: pandax P_1 / qui: quod V_1 / ora ad potandum: ora ad potum P_1 *om.* V_1 **634** in Persia *om.* I **635** *om.* HP_2 / ⟨semper⟩ extractus I **636-638** *alio ordine* P_2 **637** abscisura: abrasura P_1 **638** Paximacium ⟨paximates⟩ H **639** Periphrasticus (*Mai*): Peris fracticus V_1I Perifrasis P_2 **640** bucera: busceta V_1 **641** Peripateticus: Peripaticus I **642** nudis: nudus I / pedibus. ⟨Peditatus, numerus peditum vel equitum⟩ HP_2 **646** vel tonsor *om.* I **648** neutri generis *om.* P_1 **649-650** *mutato ordine* P_2 **649** *om.* P_1 **651** ubi: a quo V_1

482 / 483 M.

655 Pale, spinule ex utraque parte dorsi, et dicuntur pale quia in luctamine premuntur.
656 Palladium, sacrificium vel templum Iunonis.
657 Palinodia, laudes iterate.
658 Pantheus, deus qui omnes habet in se significationes, quasi omnium deus.
659 Paniphagi, totum quod apponitur comedentibus, et ideo ita nominantur, quia quicquid mandi potest, est illis cibus.
660 Pantera, animal omnium voces cognoscens.
661 Pantigatus, retiarius, plagiarius, cassarius.
662 Panicius, a pane dictus, sicut dicimus paniceas mensas, que ad panem comedendum parantur.
663 Parasceve, cena pura, preparatio que fit in sabbato.
664 Parasitulus, parasitellus, parasitaster, gluto.
665 Parunculis, parva navis, unde in historia dicitur parunculis ad litus ludit celeribus.
666 Peduncus, pede curvatus.
667 Pendulosus, pendulus, pensilis.
668 Pensiculator, librator, equipens.
669 Pendere, suspendere, librare, prebere.
670 Pentaptota, quinque casuum.
671 Pentimimeris, sillaba remanens post duos pedes.
672 Peragratrix, femina vaga, circuitrix, vagatrix, orbiculatrix, perlustratrix.
673 Percatapsare, valde decidere.
674 Percensere, numerare.
675 Perdocilis, aptus ad docendum.
676 Perfurere, valde furere.
677 Perfungi, uti, frui vel complere.
678 Perfugium, auxilium, refugium.
679 Pergenuare, geniculare, genuflectere vel cum genibus pergere.
680 Pernicitas, velocitas, celeritas.
681 Perniciter, velociter.
682 Persecare, laniare, discerpere, lancinare.
683 Pervolitare, pervolare.

---

665 Isid. *orig.* XIX 1,20

---

655 Pale: Palme P_2 / et dicuntur: unde quidam P_2 / pale: palme P_2 / premuntur: ponitur P_1 656 Iunonis: Palladis H 657 Palinodia: Psalmodia V_1 / iterate: iterare H 658-660 *alio ordine* P_2 658 Pantheus, deus: Pan deus P_1 / quasi omnium deus *om.* P_1 659 Paniphagi: Panificium P_1 / comedentibus: ante comedentes H ⟨devorantes⟩ P_2 / ideo: imo *Mai* / nominantur: nominatur I / quicquid *om.* H 660 cognoscens: cognoscentes P_2 662 Panicius: Paniceus *et s.l.* panicius H 663 pura *om.* P_1 / ⟨vel⟩ preparatio P_2 / sabbato ⟨vel ante sabbatum⟩ H 664 *om.* H 665 Parunculis: Parunculus HP_1 / parunculis: parunculus P_2 / celeribus *om.* P_1 668-669 *in unum coegerunt* V_1I 668 equipens: equipendens *Mai* ⟨equipensor⟩ HP_2 669 Pendere ... prebere: Pensare, equipensare, librare, equare, pendere P_1 *om. Mai* / Pendere: Equipendere V_1I 673 Percatapsare: Percatapsere V_1 / decidere: decedere P_1 674 Percensere: Percensare P_2 675-677 *om.* P_2 675 Perdocilis ⟨valde docilis⟩ H 677 vel complere *om.* P_1 681 velociter ⟨celeriter⟩ H 682 discerpere: discedere P_1 / lancinare: dilancinare P_2 683 Pervolitare ⟨volitare⟩ H

483 / 484 M.

684 Pervasus, invasus.
685 Pervagatus, publicatus, diffamatus.
686 Pestipleuma, pestis implicata, morbus, pestis.
687 Pestinuntius, qui pestem nuntiat.
688 Petus, aliquantulum strabus.
689 Peticius, qui sepe petit.
690 Petulus, equus, qui albos habet pedes.
691 Pharmacia, medicina, que et venenum, et medicinam quandoque confert.
692 Phitonissa, spiritus inferni vel divinatrix.
693 Pictacium, epistola brevis et modica.
694 Pictatiuncula, membranula.
695 Pictiones, qui videntur vincere in pictura.
696 Pignorare, subarrare.
697 Pigella arrepta, genus vasis.
698 Pilasca, vas vinarium.
699 Pilliones, portitores mortuorum.
700 Pillea, mitra ex corio.
701 Pilumen, quicquid in pila tunditur.
702 Plagella, parva plaga.
703 Plagideuteri, IIII soni vel a latere deuteri.
704 Plagitriti, VI soni vel a latere triti.
705 Plebescere, plebem alloqui.
706 Plebiscitare, plebem imitari.
707 Plemina, ulcera et sulci in manibus et pedibus callosis.
708 Pleumonia, dolor vel tumor pulmonis.
709 Pluvicinare, pluitare, sepe pluere.
710 Pindere, pilo tundere.
711 Pipilare, resonare.
712 Pipiones, pulli columbarum.
713 Plumare, pingere, ornare; hinc et opus plumarium .i. pictura variatum dicitur.
714 Polarchia, principatus multorum.
715 Pomata, pometa, pomaria.
716 Portemia, navis lata habilis ad portandum.
717 Portorium, baculus qui portat senem, vel scabellum quod sustinet et portat contractum.
718 Postcrastinare, differre.
719 Precerpere, deflorare.

---

686 Pestipleuma ... pestis: Pestis, morbus, pestilentia P_1 / Pestipleuma: Pestiplena V_1 / implicata: implicita P_2 / pestis *om.* H **689-690** *mutato ordine* P_1 **689** petit ⟨qui etiam peticus dicitur⟩ H **691** Pharmacia (*Mai*): Parmacia V_1P_1 **692** Phitonissa: Pythonissa *Mai* **693** Pictacium *et s.l.* pitacium H **696-697** *mutato ordine* P_2 **699** portitores: portiones I **700-701** *mutato ordine* P_1 **703** soni *om.* P_2 **705-706** *mutato ordine* P_2 **707** callosis *om.* P_1 **710** *post* 604 H / pilo: pila I **711** Pipilare: Pilulare V_1 **713** pingere ⟨vel⟩ I / pictura variatum dicitur: picturam variatam dicimus P_1 **714** Polarchia: Polyarchia *Mai* **715** pomaria *et s.l.* vel pomeria H **717** et portat *om.* I **718** Postcrastinare: Procrastinare P_2 / differre ⟨procrastinare⟩ H **719** Precerpere: Postcerpere H

484 M.

720 Predarius, prebens auxilium vel preda plenus.
721 Premeta, mensura.
722 Premetari, mensurare.
723 Preductale, instrumentum illud quod habent infantes cum primas litteras discunt.
724 Prelimia, presermo, prologus, proemium.
725 Prerogator, dispensator.
726 Periscelides, crurum ornamenta apud feminas.
727 Pretextatus, genus officii vel paratus.
728 Pretoriola, domuncula in navi.
729 Pretexta, vestis puerorum, unde pretextatus .i. illa veste ornatus vel genus officii.
730 Profligare, cruciari, affligere.
731 Prolectatus, provocatus.
732 Promptuarium, cellarium, penu, repositorium.
733 Prorogare, erogare, expendere, distribuere.
734 Protocherius, princeps.
735 Pompulentus, pomposus, festivus, ornatus.
736 Popodes, humana forma et in pedibus equini.
737 Porrax, quedam parva avis, que hicemasa dicitur.
738 Portitorium vel porticulum, baculus lixarum.
739 Postpridie, altera die.
740 Pragmata, cause.
741 Predes, fideiussores.
742 Preminens, antecellens.
743 Preopimus, valde opimus.
744 Preiudicium, cause impedimentum.
745 Prepinguis, valde crassus.
746 Presagimen, presagatio, presagium, divinatio.
747 Presidiari, auxiliari.
748 Presidatus, presidiatus, auxiliatus.
749 Pretermeare, transire, transfretare.
750 Privilegiarius, qui utitur privilegio.
751 Proamita, proavia, soror avi.
752 Procanus, ornatus edificiorum.

---

723 Preductale: Preductile M_1P_2 / infantes: pueri H **724** Prelimia: Praelimio *Mai* / proemium ⟨prefatio⟩ H **725** Prerogator: Prorogator I **726** *om.* P_2P_1 / apud: que pertinent ad M_1 **727-728** *mutato ordine* H **727** *om.* P_2 / Pretextatus ... paratus: Pretexatus .i. illa veste ornatus vel genus officii I **728-729** *om.* I **728-730** *alio ordine* P_2 **729** puerorum ⟨nobilium⟩ P_2 / ornatus: indutus P_2 **730** *om.* P_1 / Profligare: Profligari I / cruciari: cruciare P_2 **732** *om.* H / penu ⟨penum, penus⟩ P_2 **733** *om.* HP_2 **735** *om.* P_2 **736** Popodes: Popedes P_1 / et in pedibus equini *om.* P_2 / equini: equinis I equina HP_1 **737** avis: navis I / que ⟨Anglice⟩ H **738** *om.* P_2 **739** die ⟨pridie in priori die⟩ H **740** *om.* HP_2 **742** *om.* P_2 / antecellens *om.* P_1 **743** Preopimus *om.* P_1 **744** *post* 746 P_2 **745** *om.* P_2 / Prepinguis ⟨perpinguis⟩ H / crassus: pinguis HI **746** Presagimen: Prosaginem V_1 **747** auxiliari ⟨adiuvare⟩ H **748** presidiatus *om.* P_2 / auxiliatus ⟨adiuvatus⟩ H **751** *om.* P_2 / ⟨Preamita⟩ Proamita I **752** *om.* P_2

484 M.

753 Profanaticus, profanus, infestus, infandus, execratus.
754 Propudiosus, ignominiosus, iniuriosus.
755 Propudiose, turpiter, iniurose.
756 Pugillones, pugillatores, cum pugione .i. cum gladio pugnantes.

---

753 execratus: execrandus I *om.* V_1 **754** Propudiosus: Prodigious *Mai* / iniuriosus *et s.l.* vel turpis H **755** turpiter ⟨ignominiose⟩ H / iniurose. ⟨Propolarius, venditor, institor, mango, negotiator, mercator⟩ H **756** ⟨pugiles⟩ pugillatores H

Explicit tractatus secundus de littera XVma que est -P- H

Q

485 / 486 M.

[1] Secundo de XV littera exposito tractatu, in compendiosum mater Grammatica, super XVI littera que est -Q- tractatura, prologum erupit. [2] "Vereor, inquit, o filioli, Latialis studii sectatores, ne Lanu*v*ini nostri, graviter nunc in nos insurgentes, acrius solito quasi adcepta materia, deseviant, quia rarissime in hoc tractatu partes et satis numerabiles sunt proferende. [3] Sed volo advertant nequaquam hoc ex doctoris ignorantia, sed ex ipsa potius Latinitatis contigisse natura, que nullatenus ita in solito loquendi cursu hanc litteram frequentat, sicut et ceteras sentimus et videmus: [4] tum quia plus aliis cum quadam difficultate, spiritu scilicet, ut ait Martianus, paululum impellente appulsu palati et ore restricto profertur, tum quia usualis eiusdem littere cursus in Latinitate minime habetur. [5] Facessant igitur emuli nostri et obmutescant; inde etiam, si tamen invidis hoc est possibile, grates referant quia, cum paucissime in hac littera partes contineantur, expresse tamen et pure, quecumque ille sunt, a nobis depromentur".

[1] **Quatuor** nomen indeclinabile et omnis generis, [2] inde **quater** adver- Q i
bium, [3] et **quaternus** a um, [4] et **quaternarius** a um, [5] et hic **quaternio** nis, [6] unde hic **quaterniunculus** li diminutivum. Et sciendum quod quaternio dicitur aliquando pro aliquo homine qui quatuor milites habet sub se, sicut et centurio qui habet centum, unde in actibus apostolorum dicitur quod Herodes apprehendit Petrum tradens eum quatuor quaternioni-

---

4 Mart. Cap. III 261

6 *act.* XII 4: tradens quatuor quaternionibus militum custodire (ad custodiendum *var.l.*) eum Q i

---

prologum om. M_1

Incipit prologus in tractatum primum de littera XVI que dicitur -Q- H Prologus sextae decimae litterae *Mai*

1 in *om.* P_1 / littera: litteram *Mai om.* H **2** ne Lanuvini *scripsi, coll. Macr. Sat. I 3,13*: ne lanuini Hφ ne lamuli V_1 vel emuli I ne emuli P_1 *Mai* / in nos insurgentes: insurgentes in nos P_1 / numerabiles (*Mai*): innumerabiles V_1 mirabiles I **3** volo: nolo P_1 / Latinitatis contigisse natura: Latinitatis natura contigisse I contigisse Latinitatis natura P_1 **4** cum *om.* P_1 / scilicet *om.* I / impellente: propelente I / appulsu: pulsu P_1 / restricto: stricto P_1 / eiusdem: eius P_2 / littere cursus: cursus littere V_1 **5** Facessant: Facescant P_1 Fascescant I Fatiscant A / partes contineantur: contineantur partes I / ille: illi I

Explicit prologus H

Incipit tractatus primus super litteram XVI que est -Q- H

3 *in marg.* M_1 *om.* A **6** quaterniunculus: quaternunculus V_1 / aliquo *om.* P_1 / sicut ... cen- Q i
tum *om.* P_1 / quod *om.* M_1A / Petrum ⟨et misit in carcerem⟩ P_1 / tradens *in marg.* M_1 *om.* A / eum *om.* M_1AP_1 /

bus militum custodiendum. [7] Item a quatuor **quartus** a um, [8] unde **quartanus** a um, [9] et hoc **quartarium** rii pro quadam mensura, [10] et hoc **quartallum** li .i. quoddam vas capiens quartam partem sextarii, unde Plautus in Gurgulione modicum sitit, capit quartallum. [11] Item a quatuor **quadrus** a um .i. in quatuor partes effectus, [12] et inde **quadro** as verbum activum, [13] unde verbalia **quadratus**, [14] **quadratio**, [15] **quadratura** e, [16] et hec **quadra** e .i. quarta pars panis, unde Iuvenalis ut bona summa putes aliena vivere quadra; [17] et hic **quadrans** antis .i. quarta pars nummi, [18] unde hoc **quadrantal** lis .i. quoddam vile vas unius quadrantis pretii. [19] Quadrus componitur **quadrifidus** a um .i. in quatuor partes divisus, [20] unde **quadrifide** adverbium, [21] et hic **quadrupes** dis .i. equus, [22] et **quadriiugus** a um .i. cum quatuor iugatus, [23] et **quadrimus** a um .i. quatuor annorum, unde Plautus in aularia alium quadrimum fugiens servus vendidit. [24] Item quadrus componitur hec **quadriga** ge .i. carruca a quatuor equis agitata, [25] et inde hic **quadrigarius** rii qui quadrigam ducit, [26] et hic et hec et hoc **quadruplex** plicis .i. in quatuor partes plicatus, unde Plautus in Gurgulione pecuniam quadruplicem abs te auferam; [27] et inde **quadrupliciter** adverbium, [28] et hec **quadruplicitas** tis, [29] et **quadruplico** as, unde verbalia. [30] Item quadrus componitur **quadraginta** nomen indeclinabile, [31] unde **quadragies** adverbium, [32] et **quadragenus** a um, [33] et **quadragenarius** a um ambo in uno sensu. [34] Componitur etiam **quadringenti** .i. quater centum et pluralem tantum habent numerum, [35] unde **quadringentesimus** a um, [36] hinc etiam dicimus per compositionem **quadrimodus** a um, [37] et hic et hec **quadriformis** et hoc quadriforme, [38] et ab istis adverbia **quadrimode**, [39] et **quadriformiter**. [40] Quatuor componitur **quatuordecim**.

Q ii [1] **Quinque** nomen indeclinabile, [2] inde **quintus** a um, [3] et **quinquies** adverbium. [4] et **quinus** a um, [5] unde **quinarius** a um, [6] et **quinquaginta** inde-

---

10 Plaut. *Curc.* 110: Quantillum sitit? Modicast, capit quadrantal **16** Iuv. V 2 **23** Plaut. *capt. arg.* 2 **26** Plaut. *Curc.* 619: pecuniam quadruplicem abs te et lenone auferam

---

⟨ad⟩ custodiendum V_1 **8** post 10 P_1 **9** pro *om.* P_1 **10** in Gurgulione *om.* P_1 / capit quartallum: quartallum capit P_1 **11** in *om.* V_1 I **13-14** *om.* M_1A **16-17** panis ... pars *om.* V_1 **17** nummi ⟨vel cuiuslibet rei⟩ H **18** quoddam *om.* P_2 / quadrantis: quadrantalis P_2 **21** equus: quodlibet animal quatuor habens pedes ⟨et quadrupedius a um⟩ H **22** .i. ... iugatus ⟨unde currus⟩ P_1 *om.* I **23** .i. quatuor annorum *s.l.* M_1 *om.* AP_2 / aularia: aurelia φ *om.* P_1 / fugiens: faciens V_1 **24** agitata: tracta P_1 **25** ⟨quadrarius vel⟩ quadrigarius P_1 **26** in Gurgulione *om.* P_1 / auferam: afferam π **30** componitur ⟨quadruplus a um⟩ H / nomen indeclinabile *om.* P_1 **31** adverbium ⟨.i. per quadraginta vices⟩ H **33** ambo in uno sensu *om.* P_1 **34** etiam ⟨pluraliter⟩ H / et ... numerum *om.* H / tantum *om.* V_1 **35** um ⟨et a quadraginta quadragesimus a um⟩ H **40** quatuordecim ⟨unde quartusdecimus a um, et quaterdecies adverbium, et hic quaterdenarius ii⟩ H

Q ii **1** indeclinabile ⟨omnis generis⟩ P_1 **3** *s.l.* H **6-8** *ad* 13 *ante* sicut P_1

487 / 488 M.

clinabile, [7] unde **quinquagenus** a um, [8] et **quinquagenarius** a um, [9] et **quinquagies** adverbium. [10] Quinque componitur **quingenti** .i. quinquies centum et pluralem tantum habent numerum, [11] et hic et hec **quinquennis** et hoc quinquenne, [12] unde hoc **quinquennium** nii, [13] et **quinquimus** a um .i. quinque annorum, sicut ut dicimus bimus duorum annorum et trimus trium annorum et quadrimus quatuor annorum, ita etiam dicendum est quinquimus .i. quinque annorum. [14] Item quinque componitur **quindecim**, [15] unde **quindecies** adverbium, [16] et **quindenus** a um, [17] et **quindecimus** a um. [18] Componitur etiam hic **quinquatris** is .i. quinque atri dies, unde Horatius in epistolis an potius puer ut festis quinquatribus; [19] et inde hoc **quinquatrium** trii .i. festivitas illorum dierum.

[1] **Quero** is quesivi quesitum tu verbum activum, [2] inde hic **quesitor** oris, [3] unde hic **questor** oris .i. quesitor qui in loco iudicis exquirit de causis, et dicitur questor per sincopam .i. per subtractionem medie littere que est i, [4] et inde **questorius** a um sicut dicimus officium questorium quod pertinet ad questorem, [5] et **quesitus** a um, [6] et hec **quesitio** nis, [7] et hic **questus** ui .i. adquisitio alicuius rei. [8] Item a quero **querito** as .i. sepe querere verbum frequentativum, [9] et hec **quirina** ne .i. hasta que ab adversariis in bello adquirebatur, [10] et inde hic **quiris** tis in singulari et quirites in plurali .i. milites qui hastas secum deferebant, [11] et hic **Quirinus** ni .i. Romulus quod hastatus semper incedebat, unde Ovidius tristium diique relinquendi quos urbs habet alta Quirini. [12] Quero componitur **inquiro** is, [13] **requiro** is, [14] **perquiro** is, [15] **exquiro** is, et ab istis verbalia. Q iii

---

18 Hor. *epist.* II 2,197 Q ii

11 Ov. *trist.* I 3,33 Q iii

---

7 um ⟨et quinquagesimus⟩ P_1 **8** um ⟨quinquagesimus a um⟩ H **9** adverbium ⟨.i. quinquaginta vicibus⟩ H **10** componitur ⟨pluraliter⟩ H / centum ⟨unde quingentesimus a um⟩ H / et ... numerum: pluraliter tantum declinatur P_1 *om.* H **13** quinquimus: quinquennus M_1A / ⟨et quadrimus quatuor annorum⟩ sicut I / sicut ... quinque annorum *om.* φP_1 / .i. quinque annorum *om.* I **16** um ⟨et quindenarius a um, et quintusdecimus a um⟩ H **17** *om.* P_1 / quindecimus: quintusdecimus M_1A / um ⟨et quintusdecimus a um quod idem est⟩ P_2 **18** quinquatris: quinquatrix P_1 / in epistolis *om.* φP_1 / an: at I / ut: in φP_1 *om. Mai* **19** .i. festivitas illorum dierum *om.* P_1 / illorum (*Mai*): illarum V_1H Q ii

3 .i. quesitor ⟨per sincopam i⟩ H *om.* P_1 / exquirit: querit I / et ... est i: et est sincopatum P_1 *om.* H / subtractionem: subtractationem *Mai* **4** questorium: questorum V_1I / questorem: questionem φ **7** adquisitio alicuius rei: idem. ⟨Item a quero per sincopam ab eo quod est quesitio questio onis, a quo questionalis e, et questionarius a um, et questionor aris⟩ P_1 **9** *om.* P_2 / adquirebatur: adquiretur I **10** singulari ⟨numero⟩ P_1 / hastas secum deferebant: hastati incedebant ut quondam Romani P_1 **11** tristium *om.* P_1 / urbs habet: habet urbs P_2 / Quirini ⟨Romuli⟩ P_1 **12-15** *alio ordine* I P_1 **12-14** *om.* H **13** *s.l.* M_1 / is ⟨conquiro, adquiro⟩ P_1 **14** is ⟨adquiro, disquiro⟩ M_1A **15** *post* 12 φ / is ⟨adquiro ris, conquiro ris⟩ H / verbalia. ⟨Item a quero queso verbum defectivum et non habet amplius nisi queso et quesumus⟩ H ⟨a quero queso quesumus verbum defectivum, a quibus verbalia⟩ P_1 Q iii

Q iv [1] **Queror** eris questus sum tum tu verbum deponens, [2] inde **questus** a um, [3] et hec **questio** nis, [4] unde hec **questiuncula** le diminutivum, [5] et hic **questionarius** rii qui questionem de reis ante iudicem promovebat, [6] et hic **questus** ui, [7] unde **questuosus** a um, [8] et **questuose** adverbium. [9] Item a queror **querulus** a um, [10] unde hec **querela** le, [11] et **querulosus** a um, [12] unde **querulose** adverbium, [13] et hec **querimonia** e, [14] unde **querimoniosus** a um, [15] et **querimoniose** adverbium. [16] Queror componitur **conqueror** eris, inde verbalia.

Q v [1] **Quantus** a um, [2] inde **quantulus** a um, [3] et **quantillus** a um ambo diminutiva, [4] et hec **quantitas** tis, [5] et **quantitativus** a um. [6] Item ab hoc nomine quod est quantus **quantum** adverbium, [7] quod componitur **aliquantum**, [8] et **quanto** similiter adverbium ut cum dicimus "veni quanto citius poteris", [9] et componitur **aliquanto** ut cum dicimus "aliquanto tardius venit". [10] Item ab hoc nomine quod est quantus **quantis** adverbium, [11] et componitur **quantisper** .i. quantum ut cum dicimus "quantisper valet res ista?" et respondendum est "tantisper valet" .i. tantum vel obolum vel denarium. [12] Et componitur **aliquantisper** .i. aliquantulum. [13] Hinc etiam dicitur **quam** adverbium .i. valde, quod in compositionibus frequenter invenitur, [14] dicimus namque **quambonus** .i. valde bonus, [15] **quantocius** .i. valde cito, [16] **quampulcher** .i. valde pulcher, [17] **quamgravis** .i. valde gravis et sic in singulis partibus ubi sensum augmentare volueris. [18] Quantus componitur **aliquantus**.

Q vi [1] **Quiesco** cis quievi tum tu verbum neutrum, [2] inde **quietus** a um .i. quiete plenus, [3] et componitur **inquietus** .i. sine quiete, [4] et inde **inquieto** as verbum activum, [5] inde **inquietatus**, [6] **inquietatio**, [7] et pluraliter hi et he **inquietes** tum .i. sine quiete, unde Macrobius de Saturnalibus q u a n d a m v i l l a m C e s a r i n q u i e t e s n o c t e s a g e b a t. [8] Item a quiesco hec **quies** tis, [9] et componitur **requies**. [10] Similiter et quiesco componitur **requiesco**

---

7 Macr. *Sat.* II 4, 26: in quadam villa inquietas noctes agebat

---

Q iv **1-12** *post* Q ix 34 H **6** ui ⟨.i. querela⟩ H **7** *om. Mai* / um ⟨.i. questu plenus⟩ H **9-12** *om.* I **13** *om.* H **14-15** *om.* HP_1 **16** *post* Q iii 11 A *om.* H

Q v **3** ambo diminutiva: idem P_1 **5** quantitativus: quantitus P_1 quantitanus P_2 **7** *om.* I **8-9** veni ... dicimus *om.* I **8** similiter *om.* P_1 / quanto citius: quantocius φP_1 / poteris *om.* M_1 **11** .i. ... quantisper *om.* V_1 / ut cum: sicut P_1 / valet *om.* I / .i. tantum *om.* M_1A / denarium: nummum I P_1 **13** frequenter: sepe I **14** bonus *om.* P_1 **16** .i. valde pulcher *om.* P_1 *Mai* **17** .i. valde gravis *om.* V_1IP_1 / ubi: ubicumque P_1 **18** aliquantus ⟨et quantum, quantumcumque vel cumque est abiectio sillabica ⟩ P_1

Q vi **6** inquietatio ⟨et hec inquies tis⟩ P_1 **7** de Saturnalibus *om.* P_1 / quandam villam: quadam villa π / Cesar *om.* H **10** requiesco cis *om.* I

cis, [11] et **adquiesco** cis, [12] et **requietus**, [13] et componitur **irrequietus**, [14] et **adquietus**, unde Ambrosius super Egisippum rupturos imperium minitabantur ne adquietum foret.

[1] **Qualis** et hoc quale, [2] inde **qualiter** adverbium, [3] et hec **qualitas** tis, [4] et **qualitativus** a um, [5] et hic **qualus** li .i. vas quoddam ad uvas colligendum aptatum, [6] cuius diminutivum teste Prisciano facit hic **quaxillus** li, unde et dicit quod sicut dicimus a palo paxillus et a talo taxillus ita et a qualo quaxillus. [7] Qualis componitur **equalis** quod comparatur equalior equalissimus, [8] unde **equaliter** equalius equalissime adverbia, [9] et hec **equalitas** tis, [10] et **equo** as verbum activum, [11] inde **equatus**, [12] **equatio**, [13] **equabilis**, [14] et hoc **equamen** nis, [15] et secundum quosdam **equus** a um quod comparatur equior equissimus, [16] unde **eque** equius equissime adverbia, [17] et hec **equitas** tis. [18] Equus componitur **iniquus** quod comparatur iniquior iniquissimus, [19] unde **inique** iniquius iniquissime adverbia, [20] et hec **iniquitas** is. [21] Equo componitur **coequo** as, [22] et **exequo** as, [23] et **adequo** as, et ab istis verbalia. [24] Similiter et equalis componitur **coequalis**, [25] unde **coequaliter**, [26] et **coequalitas**. [27] Componitur etiam **inequalis**, [28] unde **inequaliter** adverbium, [29] et hec **inequalitas**. Q vii

[1] **Quatio** tis quatii quassum su verbum activum, [2] inde **quassus** a um, [3] et **quassim** adverbium, [4] et **quasso** as, [5] inde **quassatus**, [6] **quassatio**, [7] **quassabilis**, [8] vel **quassatilis**, [9] et **quassabundus** a um .i. facilis ad quassandum, [10] et ab istis adverbia **quassabiliter**, [11] vel **quassatiliter**, [12] et **quassabunde**. [13] Et **quassito** as .i. sepe quatere. [14] Quasso componitur **conquasso** as, et inde verbalia. [15] Quatio componitur **excutio** is, [16] **concu-** Q viii

---

14 Ambrosius = Heges. I 40,13 Q vi

6 *cf.* Prisc. *G.L.K.* II 115,12; 110,4 *H.* Q vii

---

11 cis ⟨.i. assentire et ab istis verbalia⟩ H ⟨quod ponitur pro obedire ut ibi [*gen.* XXVII 8] adquiesce consiliis suis⟩P_1 **13-14** *mutato ordine* H **13** ⟨Item a quietus quiete adverbium⟩ quod componitur irrequietus ⟨.i. non repausatus⟩ H **14** et adquietus *om.* P_1 / rupturos: rupturas P_1 ruptores I / minitabantur: imitabantur I / ne: nisi P_2 ubi V_1 / adquietum: irrequietum P_1 / foret ⟨porro quod quidam dicunt adquieto as verbum curiale sed non scolare, et omnia ab eo venientia sicut adquietantia et cetera huiusmodi, et verbum simplex quieto as, et inde venientia .i. quietantia vel quitantia ceteraque similia omnia, inquam hec de curia sunt non de scola⟩ H

5 aptatum: aptum IP_1 paratum M_1A **6** cuius: unde quaxillus P_1 / facit ... quod *om.* P_1 / sicut dicimus: dicente sicut P_1 **7** componitur ⟨qualiscumque et⟩ P_1 **15** secundum quosdam *om.* P_1 **18** componitur ⟨coequus⟩ P_1 / iniquior iniquissimus *om.* φ **19** inique iniquius iniquissime *om.* φ **29** inequalitas ⟨quercus us ui, a quo querceus a um, et quercetum i⟩ P_1 Q vii

1 quatii ⟨secundum quosdam mutuat preteritum sui compositi concussi⟩ P_1 **2** um ⟨et hec quassura e⟩ H **4** et ⟨a supino quassu u mutata in o fit⟩ H / as ⟨frequentativum⟩ P_1 **11** vel quassatiliter: et quassaliter *Mai* **13** .i. sepe quatere: frequentativum P_1 **14** et inde verbalia *om.* P_1 **15-20** *alio ordine* P_1 Q viii

490 / 491 M.

tio is, [17] **discutio** is, [18] **incutio** is, [19] **percutio** is, [20] **decutio** is, [21] **circumcutio** is, et ab omnibus istis verbalia.

Q ix [1] **Quis** vel qui nomen, [2] inde **quo** adverbium .i. ad quem locum, [3] et componitur **aliquo** .i. ad aliquem locum, [4] et **quocumque** .i. ad quemcumque locum, [5] et **quorsum** .i. ad quem locum, [6] quod componitur **aliquorsum** .i. ad aliquem locum, [7] et **quorsumcumque** .i. ad quemcumque locum. [8] Item ab hoc nomine quod est quis **quia,** [9] **quoniam,** [10] et **quoniamquidem** omnia in uno sensu, [11] et **quando,** [12] quod componitur **aliquando,** [13] et **quandocumque.** [14] Item inde venit **quare,** [15] et **quomodo,** [16] quod componitur **quomodocumque** .i. qualicumque modo, [17] et **qui** adverbium .i. quomodo, Horatius qui fit Mecenas; dicitur et pro certe, [18] et **quotiens,** [19] quod componitur **aliquotiens,** [20] et **quotienscumque.** [21] Et a genitivo cuius dicitur hic et hec **cuias** tis gentile nomen ut cum dicimus "cuias es tu ?" .i. de qua gente et respondendum est "nostras" .i. de nostra gente, [22] et inde **cuius** a um, unde Virgilius in bucolicis dic mihi Dameta, cuium pecus, an Melibei? [23] Item inde venit per compositionem **quaquaversum** .i. circumcirca, passim, ubique, [24] et **circumquaque** in eodem sensu, [25] et **quocirca** .i. quare, [26] et **quamvis,** [27] et **quemadmodum** .i. sicut. [28] Quis componitur **quisquam,** [29] **quispiam,** [30] **quilibet,** [31] **quicumque,** [32] **aliquis,** [33] **quisnam,** [34] **quisquis.**

Q x [1] **Queo** quis quivi verbum neutrum et caret supinis, [2] et componitur **nequeo** is, [3] unde hic et hec et hoc **nequam** indeclinabile quod comparatur nequior nequissimus, [4] unde **nequiter** nequius nequissime, [5] et hec **nequi-**

---

17 Hor. *serm.* I 1,1 **22** Verg. *buc.* III 1

---

19 *post* 15 φ **20** decutio (*Mai*): deicio V_1 **21** circumcutio *om.* H

Q ix **1** nomen: pronomen V_1 I **3** *om.* I **5-6** *om.* I **6-7** ad ... .i. *om.* P_1 **9** quoniam: quam *Mai* ⟨quod componitur⟩ P_1 **10** quoniamquidem: quamquid *Mai* ⟨et quando quod componitur quandoquidem⟩ P_1 / omnia: omnes π P_2 **13** quandocumque: quandoquidem (quandocumque *s.l.* M_1) φ / Inde venit quot nomen indeclinabile, inde quotus a um, et quotiens sic supra *in marg.* M_1 **17** Mecenas ⟨et cetera⟩ P_1 **19** aliquotiens ⟨.i. aliquando⟩ H **20** quotienscumque ⟨.i. quandocumque⟩ H **21** ut ... qua gente: et interrogatum ad quod P_1 / et respondendum est: respondetur P_1 / nostras ⟨vel vestras⟩ P_1 / .i. de nostra gente *om.* P_1 / gente ⟨vel vestras .i. de vestra gente⟩ V_1 *om.* P_2 **22** in bucolicis *om.* P_1 / dic mihi Dameta *om.* P_1 **23** quaquaversum ⟨quaquaversim⟩ P_1 / circumcirca *om.* P_1 / ubique *om.* P_1 **28-34** *alio ordine* H **28** componitur ⟨siquis⟩ H **30-34** *alio ordine* P_1 **30** quilibet: quislibet V_1H **31** quicumque: quiscumque V_1H **33-34** *mutato ordine* φ **33** *om.* P_1

Q x **3** indeclinabile: omnis generis P_1

tia e, 6 unde hec **nequitiola** e diminutivum, 7 et **nequaquam** .i. non adverbium.

1 Quartarium, quedam mensura.
2 Quartanus, quartus.
3 Quartallum, vas quartam partem sextarii continens.
4 Quadrantal, quoddam vile vas.
5 Quadrifidus, in quatuor divisus.
6 Quadrimus, quatuor annorum.
7 Quadriiugus, cum quatuor iugatus.
8 Quaterniunculus, parvus quaternio.
9 Quadruplex, in quatuor partes plicatus.
10 Quadruplicare, in quatuor partes dividere.
11 Quadrus, quadruplicatus.
12 Quadra, quarta pars panis. Iuvenalis aliena vivere quadra.
13 Quadringenti, quater centum.
14 Quadragenus, quadragenarius, quadraginta annos habens.
15 Quaterniones, quatuor milites sub se habentes.
16 Quadruplator, senex vel contractus qui duobus pedibus et duobus baculis sustentatus per plateas incedit, quod in Sidonio reperies.
17 Quinarius, quinus, quintus.
18 Quinquagenus, quinquagenarius.
19 Quinquagies, quinquaginta vicibus.

---

12 Iuv. V 2 **16** *cf.* Sidon. *epist.* V 7,3

---

7 adverbium. ⟨Quidam vero dicunt quod nequam componitur a ne .i. non, et quis, et dicitur nequam quasi non quis .i. nullus, qui, quia nequam esse, pro nullo reputabitur. Velut diximus, dicitur a nequeo, quia converti de malo ad bonum nequit. Explicit tractatus primus de -Q- littera⟩ H

Quot est nomen indeclinabile et omnis generis, a quo quotus a um, et quotiens, quod componitur quotienscumque, et aliquotiens adverbia. Componitur quot aliquot et quotquot. Quadruplicare in quatuor partes plicare. Quadragenarius XL habens annos vel dies. Quadruplator senex vel contractus qui duobus pedibus et duobus baculis sustentatur. Quindenus quindecimus, et quinquagies L vicibus. Et questorius qui agit causam questoris. Et querelari conqueri. Et questionarius carnifex apparitor. Et questuarius qui questu vivit sicut mercator. Questuosus questibus plenus vel lucrosus. Et quamvenustus .i. valde venustus. Et quisquilie quasi quicquidcadie .i. quicquid superfluitatis cadit ex arbore vel ex maceria. Et quietus quiete plenus *post* Q x *add.* P_1

Incipit secundus de eadem H Repetitiones -Q- *Mai*

1-53 (*praeter* 43 M_1) *om.* M_1A **2** quartus *om.* P_2 **3** vas ⟨quoddam⟩ H **4** *om.* P_1 **5** quatuor ⟨partes⟩ A **8** ⟨Quaternio (sub se habens quatuor milites *add.* A unde *add.* P_2)⟩ Quaterniunculus AP_2 **9** ⟨divisus vel⟩ plicatus A **10-11** *mutato ordine* P_1 *om.* A **10** dividere: plicare P_1 **12-13** *mutato ordine* P_1 **13** centum ⟨quingenti quinquies centum⟩ H **14** Quadragenus *om.* P_1 / annos ⟨vel dies⟩ P_1 **15** Quaterniones: Quaternio H / habentes: habens H **16** duobus pedibus et *om.* I / sustentatus: sustentatur H P_1 ⟨et⟩ H / per plateas *om.* I P_1 / incedit *om.* P_1 / quod ... reperies *om.* P_1 (*cf.* Q x 7) **19** vicibus. ⟨Quadragies quadraginta vicibus⟩ H

492 M.

20 Quinquennis, quinque annorum.
21 Quinquennium, spatium quinque annorum.
22 Quinquimus, puer quinque annorum.
23 Quindenus, quindecimus.
24 Quinquatris, quinque atri dies. Horatius an potius puer ut festis quinquatribus.
25 Questor, qui inquirit de causis.
26 Questorius, qui agit causam questoris.
27 Quinquatrium, festivitas quinque atrorum dierum.
28 Queritare, sepe querere.
29 Quirina, hasta.
30 Quirites, milites.
31 Querelare, conqueri.
32 Questionarius, carnifex, apparitor.
33 Questuarius, qui questu vivit sicut mercator.
34 Questuosus, questibus plenus vel lucrosus.
35 Querimoniosus, querimonia plenus.
36 Querulosus, querela plenus.
37 Quantillus, quantulus, aliquantus.
38 Quantisper, quantum.
39 Quantocius, valde cito, quod etiam quantociens dicitur.
40 Quamvenustus, valde venustus.
41 Quampulcher, valde pulcher.
42 Quamgravis, valde gravis.
43 Quisquilie quasi quicquidcadie .i. quicquid superfluitatis cadit ex arbore vel ex maceria.
44 Quietus, quiete plenus. Inquietus sine quiete.
45 Qualus, vas ad uvas colligendas.
46 Quaxillus, parvus qualus.
47 Quocirca, quare, cur, quamobrem, utquid, quomodo, qui. Horatius qui fit Mecenas.

---

24 Hor. *epist.* II 2,197 **47** Hor. *serm.* I 1,1

---

20 annorum ⟨quinquimus⟩ H **21** *om.* A P_2 **22** *om.* AP_2P_1 / annorum ⟨quinquennis⟩ H **23** quindecimus: quintusdecimus A ⟨quintusdecimus quindenarius⟩ H **24** Quinquatris: Quinquatrix I / Horatius ... quinquatribus *om. Mai* / ut: in A **25-26** *om.* P_1 **26** questoris *om.* I **27** *post* 24 H

post 28 *has repetitiones mutato ordine, sc.* 45, 46, 49, 50, 52, *praebet* H

30-31 *mutato ordine* H **30** milites ⟨hastati⟩ H **31** Querelare: Querelari I P_1 **32-33** carnifex ... Questuarius *om.* P_1 **32** *post* 53 P_1 **33** mercator: questor P_1 **34** vel: pro A / lucrosus. ⟨Questus a quero lucrum, a queror querela⟩ H **36** *post* 33 P_1 / Querulosus: Querelosus P_1 Querulus I *Mai* **37** Quantillus, quantulus: Quantulus, quantillus P_1 / aliquantus: aliquantulus I P_1 **39** Quantocius: Quantociens P_1 / quantociens: quantocius P_1 / dicitur *om.* P_2 **41** *om.* AP_2 **43** quasi: .i. P_1 / quicquidcadie: quicquid cadit HP_1 / cadit *om.* P_2 / maceria: materia Iφ vinacia P_1 ⟨aliqua⟩ HM_1A **44** Inquietus sine quiete *om.* P_1 **45-46** *post* 28 H **46** *om.* V_1AP_2 **47** Quocirca, quare: Quare, quocirca P_1 / utquid: inquid P_2 *om.* P_1 / quomodo qui: qui .i. quomodo P_1 / Horatius ... Mecenas *om. Mai*

492 M.

48 Quoniamquidem, quoniam, quia.
49 Quotienscumque, quotiens.
50 Quomodocumque, qualicumque modo.
51 Quemadmodum, sicut.
52 Quorsum, ad quem locum.
53 Quaquaversum, passim, ubique.

48-50 *in unum coegit* V_1 **48** Quoniamquidem: Quoniamquid *Mai* / quoniam *om.* I / quia *om.* I AP_2 **49-50** *post* **46** H **49** quotiens *om.* I **50** Quomodocumque: Quotiescumque P_1 *om.* I / modo ⟨quocumque modo⟩ H **52** *post* 50 H / locum ⟨vel ad quem partem⟩ H

Explicit tractatus secundus de -Q- littera H

R

493 / 494 M.

[1] His Grammatica cursim pronuntiatis, ad sequentia intimanda, quasi nihil iam premisisset, se viriliter accinxit et [2] "O, inquit, Latialis locutionis dilectores, primum advertite, de XVII littera, que est -R-, ordiendus est tractatus, que, asserente Martiano, ita impalam profertur ut spiritus lingua crispante corrodatur. [3] Et sicut ad bonos quosque informandos quam divite partium vena redundat, ita et ad invidos retundendos nos armat et roborat, quia tunc invidi potissimum cruciantur cum in hac scientia aliquis, et partium copia et callida dirivandi forma, non mediocriter exuberat".

[1] **Rego** is rexi rectum tu verbum activum, [2] inde hic **rector** oris, [3] **rectrix** cis, [4] **rectus** a um quod comparatur rectior rectissimus, [5] unde **recte** rectius rectissime adverbia, [6] et hec **rectitudo** nis. [7] Item a rego hoc **regimen** nis, [8] et hoc **regimentum** ti. [9] Et a preterito rexi per apocopen, .i. per abscisionem unius littere de fine, hic **rex** gis, [10] unde hic **regulus** li diminutivum, [11] **regius** a um, [12] hic et hec **regalis** et hoc regale, [13] unde **regaliter** adverbium, [14] et hec **regina** e, [15] unde hec **reginula** le diminutivum, [16] et hec **regilla** e .i. vestis regine, unde Plautus in Epico quid erat induta? An regillam induculam, an mendiculam? [17] Item ab hoc nomine quod est rex hoc **regnum** ni, [18] unde **regno** as, [19] et componitur **conregno** R i

---

5 Mart. Cap. III 261: R spiritum lingua crispante corraditur

16 Plaut. *Epid.* 223 R i

---

prologum om. M_1

Incipit prologus in tractatum primum de -R- littera H Proemium XVII littere A Prologus septimae decimae litterae *Mai*

1 sequentia: sequenda P_1 / intimanda: nuntianda I **2** O: Ideo P_1 / primum: primus HA / ordiendus: oriundus IP_1 ordinendus P_2 **3** informandos: confirmandos AP_2 / quam: qui $V_1I\varphi$ / vena *om.* I / redundat: redundatur H / et *om.* IP_1 / retundendos: retinendos P_1 recurrendo I / aliquis *om. Mai*

Explicit prologus H

Incipit tractatus primus de -R- que est littera septima decima H Incipit tractatus A

5-6 *om.* φ **9** preterito: genitivo V_1 / rexi *om.* P_1 / .i. ... fine *om.* P_1 **16** in Epico *om.* P_1 / quid erat *om.* P_1 / induta *post* mendiculam V_1IP_1 **18** as ⟨verbum neutrum⟩ H ⟨verbum activum⟩ P_1 ⟨et inde verbalia⟩ φ R i

as, et inde verbalia. [20] Et hec **regio** nis dicitur a rege, [21] unde **regionarius** a um .i. de regione existens, [22] et hec **regia** e .i. domus regalis, unde Ovidius metamorphoseos in secundo regia solis erat sublimibus alta columnis; [23] et hec **regiola** le diminutivum. [24] Item a rego hoc **registrum** tri .i. liber quidam ex cuius dictis regitur ecclesia, [25] et hic **remus** mi, [26] unde **remulus**, [27] et hic **remillus** diminutiva, [28] et hic **remex** gis .i. ille qui regit, [29] unde hoc **remigium** gii .i. gubernaculum, [30] et **remigo** as, [31] unde **remigator**, [32] **remigatus**, [33] **remigatio**. [34] Et componitur **adremigo** as .i. ad litus remigare. [35] Remus componitur hec **biremis** is .i. navis bino ordine remigantium ducta, [36] sic etiam dicimus **triremis** is .i. navis trino ordine remigantium agitata, unde Horatius in epistolis nauseat ac locuples quem ducit prima triremis. [37] Dicitur etiam a remo **remulco** as .i. navem ducere ad litus, [38] et inde **remulcator**, [39] et **remulcatus**, [40] et **remulcatio**, [41] et hoc **reuma** tis .i. tempestuosa maris inundatio vel ille fervor aque qui fit ex remorum agitatione, [42] et inde hoc **reumatisma** tis .i. fluxus habundantis aque, unde Macer de viribus herbarum vocalis vene bene reumatismata siccat. [43] Item a rego hec **regula** e, [44] unde hic et hec **regularis** et hoc regulare, [45] unde **regulariter** adverbium. [46] Et componitur **irregularis**, [47] unde **irregulariter** adverbium. [48] Rego componitur **corrigo** is, [49] unde **corrector**, [50] **correctus**, [51] **correctio**, [52] **corrigibilis**, [53] et componitur **incorrigibilis**, [54] **dirigo** gis, [55] unde **directus** a um, [56] et hec **directio** nis, [57] et **directe** adverbium, [58] **porrigo** gis, [59] unde **porrectus** a um, [60] quod componitur **exporrectus**, [61] et **apporrectus** ambo pro porrectus, unde Ovidius metamorphoseos in secundo infantemque vident, apporrectumque draconem. [62] Item a rego componitur **surrigo** is .i. sursum me rego, [63] **arrigo** is, unde Terentius arrige aures, Pamphile; [64] et **arrectus**, [65] et **arrectio**, [66] **erigo** is, [67] unde **erectus**, [68] et **erectio**. [69] Item a rego componitur **surgo** is et dicitur surgo quasi sursum me rego.

---

22 Ov. *met.* II 1 **36** Hor. *epist.* I 1,93: nauseat ac locuples, quem ducit priva triremis **42** Macer = Odo Magd. 1075 **61** Ov. *met.* II 561 **63** Ter. *Andr.* 933

---

19 et inde verbalia *om.* φ **20** dicitur a rege *om.* IP_1 **21** .i. ... existens *om.* φ **22** regia: regina A / metamorphoseos *om.* P_1 / in secundo *om.* V_1P_1 / regia: regina A / sublimibus alta columnis: et cetera P_1 *om.* I **24** rego: regno P_1 / ex ... ecclesia *om.* I **27** *om.* φP_1 **28** regit ⟨navem⟩ φ **29** .i. gubernaculum *om.* P_1 **30** remigo: remigio A **31-34** unde ... as *om.* I **35** remigantium: navigantium P_1 **36** sic ... agitata *om.* I / navis *om.* P_1 / agitata: ducta φ / in epistolis *om.* P_1 / ac: an V_1I ut φ / prima: priva HM_1 parva P_2 *om.* A **37** ducere: deducere π / ad litus *om.* I **38** *om.* I **42** reumatisma: reuma I / fluxus habundantis aque: fluxus superhabundantium humorum P_1 fluvius abundans aqua M_1A aque fluvius abundans P_2 / de viribus herbarum *om.* P_1 / vocalis *om.* P_1 / reumatismata: reumatisma P_1 **45** adverbium ⟨et hec regularitas tis .i. regula⟩ H **46-47** *om.* φ **47** adverbium ⟨et irregularitas⟩ H **52** corrigibilis ⟨et corrigibiliter adverbium⟩ φ **53** componitur ⟨incorrector, incorrectus, incorrectio⟩ H **57** directe ⟨et directim⟩ H / adverbium: adverbia ⟨ambo in uno sensu⟩ H **61** ambo pro porrectus *om.* HP_1 / metamorphoseos *om.* φP_1 / in secundo *om.* P_1 / vident: videns P_2 **62** Item ... componitur *om.* P_1 / me rego : me erigo AP_2 **63** ⟨o⟩ Pamphile P_1 **66** *ad* 48 *post* componitur P_1 **66-67** *in marg.* M_1 *om.* A **67** *om.* P_1 **68** *in marg.* M_1 *om.* AP_1 **69-72** *post* 62 P_1 **69** Item ... componitur *om.* H / Item ... me rego: quod forte per sincopam dicitur surgo P_1 / me *om.* V_1 / rego ⟨et inde verbalia⟩ π

495 / 496 M.

[70] Et componitur **resurgo** is, [71] et inde **resurrectus**, [72] et hec **resurrectio**. [73] Componitur etiam rego **pergo** is et dicitur pergo quasi pedem rego, et inde verbalia, [74] et hic **pergus** gi .i. alea per quam tessare pergunt.

[1] **Ros** roris, [2] inde hic **rosculus** li diminutivum, [3] et **roscidus** a um .i. rore plenus, unde Martianus r o s c i d i s v i d e b a t u r i n u n d a r e f l o r i b u s ; [4] et **rorulentus** a um .i. rore plenus, [5] et **roridus** a um in eodem sensu, [6] et **roro** as, [7] quod componitur **irroro** as, et inde verbalia. [8] Item a rore hec **rosa** e, [9] unde **roseus** a um, [10] et **roseolus** a um, [11] et **rosaceus** a um, [12] et **rosulentus** a um .i. rosa plenus, [13] et hoc **rosarium** rii, [14] et hoc **rosetum** ti .i. locus ubi rose crescunt. R ii

[1] **Ruo** is rui tum tu verbum neutrum, [2] inde hec **ruina** e, [3] unde **ruinosus** a um .i. ruina plenus. [4] Et componitur **diruo** is, [5] unde **dirutor**, [6] **dirutus**, [7] **dirutio**, [8] **subruo**, [9] **subrutus**, [10] **subrutio**, [11] **obruo**, [12] **eruo** is, [13] **erutus**, [14] **erutio**, [15] et hec **eruca** ce, [16] **corruo** is, [17] **irruo** is, [18] **proruo** is. Et sciendum quod omnia composita a ruo habent unum sensum et dicuntur pro cadere, excepto irruo quod pro impetere dicitur. R iii

[1] **Rogo**, as rogavi atum tu verbum activum, [2] inde **rogatus**, [3] **rogatio**, [4] unde **rogatiuncula** diminutivum, [5] et hec **roga** e .i. elemosina quod in vita beati Iohannis eleumonis reperies; [6] et **rogito** as verbum frequentativum. R iv

---

3 Mart. Cap. I 67 R ii

5 *cf.* Anast. Bibl. *vita Ioh.* 5 *PL* 73 col. 344D R iv

70-72 *om.* I **70** componitur ⟨exsurgo⟩ P_1 **71** *om.* φ **73** Componitur etiam rego *om.* I / pergo is: perago is *Mai* / dicitur pergo: dicitur perago *Mai* / et inde verbalia *om.* I **74** tessare: tessere P_1 *Mai*

R ii - R iii *post* R iv H

3 roscidis: roridis I (*cf.* 5) / inundare: habundare V_1 *om.* I **5** *ad* 3 *post* plenus I / in eodem sensu: idem P_1 **8** rore: ros P_1 **9** unde ⟨rosula le diminutivum et⟩ H **10** *om.* P_1 / roseolus: rosoleus φ **11** *om.* P_2 **12** um ⟨omnes in eodem sensu⟩ H / rosa: rosis P_1 / plenus ⟨et rose colorem habens⟩ H **13-14** *mutato ordine* I **14** rose *om.* V_1 / crescunt ⟨vel rosarium proprie est rubus ille in quo rose crescunt. Ros componitur rosmaris⟩ P_1

4-11 diruo ... obruo *om.* H **8** subruo ⟨unde subrutor⟩ V_1I **9-10** *om.* φ **11** *om.* P_1 / obruo ⟨unde obruitor, obrutus, obruitio⟩ V_1I **12** eruo *et s.l.* eripere H / is ⟨unde erutor⟩ π **13-14** *om.* φ **13** *om.* *Mai* **15** ce ⟨.i. quedam herba que accendit comedentem ad libidinem, unde Ovidius [*rem.* 799] n e c m i n u s e r u c a s a p t u m e s t v i t a r e s a l a c e s ; et dicuntur salaces quia membrum virile faciunt stare et quasi salire vel ab eo quod crescendo in altum saliant. Dicitur etiam eruca vermis holera comedens⟩ H **16** corruo *et s.l.* .i. cadere H **17** is ⟨.i. impetere⟩ H **18** proruo ... irruo *om.* A / is ⟨.i. irruere vel eripere vel labi et ab hiis verbalia⟩ H / Et sciendum ... dicitur *om.* H / sciendum: notandum P_1 / habent ... dicuntur pro: in partem habent sensum huius verbi P_1 / irruo: uno tantum V_1 R iii

5 quod ... reperies *om.* P_1 / eleumonis: eleimonis M_1A elemosinarum HP_2 *om.* I **6** *post* 4 P_2P_1 *in marg.* M_1 *om.* A / et ⟨a supino rogatu⟩ P_1 / verbum frequentativum ⟨et inde verbalia⟩ H *om.* P_2 R iv

496 M.

[7] Rogo componitur **derogo** as .i. detrahere, [8] unde **derogator**, [9] **derogatus**, [10] **derogatio**, [11] **arrogo** as superbire, unde Ambrosius super Egisippum non placuit pro vero arrogare; [12] inde hic et hec et hoc **arrogans** tis quod comparatur arrogantior arrogantissimus, [13] unde **arroganter** arrogantius arrogantissime adverbia, [14] et hec **arrogantia** e. [15] Item rogo componitur **irrogo** as inferre sicut dicimus irrogavit mihi contumelias .i. intulit, [16] et **subrogo** as .i. sustituere, unde Augustinus de civitate Dei Lucretius qui in loco Bruti fuerat subrogatus. [17] Item rogo componitur **interrogo** as, [18] unde **interrogatus** a um, [19] et hec **interrogatio** nis, [20] et **corrogo** as .i. invitare, unde Martianus dii corrogati ad convivium multa contulerunt; item in eodem de tertia regione placuit corrogari; [21] et inde **corrogatus**, [22] et **corrogatio**. [23] Item rogo componitur **erogo** as, [24] et **prorogo** as ambo pro distribuere, et ab istis verbalia. [25] Componitur etiam **abrogo** as .i. delere vel destruere, unde Ambrosius super Egisippum nec successorem meruit habere qui abrogaverat successionis solempnitatem. [26] Item rogo componitur **adrogo** as .i. adquirere, unde Horatius in epistolis scire velim cartis pretium quotus adroget annus.

R v [1] **Rumpo** is rupi ruptum tu verbum activum, [2] inde **ruptus** a um, [3] et hec **ruptio** nis, [4] et **ruptim** adverbium, [5] et hec **rupes** is per antifrasin quia difficile rumpitur, [6] unde hec **rupecula** le diminutivum, [7] et hoc **rumentum** ti .i. abruptio quasi rupimentum, [8] et **ruptito** as .i. frequenter rumpere.

---

11 *cf.* Ambrosius = Heges. IV 7,11 **16** Aug. *civ.* III 16: Lucretius quoque, qui in locum Bruti fuerat subrogatus **20** Mart. Cap. I 7: dii ad convivium corrogati multa contulerant Mart. Cap. I 47: de tertia regione unum placuit corrogari **25** Ambrosius = Heges. II 13,1: nec successorem habere meruit, qui abrogaverat legitimae successionis solemnitatem **26** Hor. *epist.* II 1,35

---

8 derogator ⟨derogatrix⟩ H **11** Ambrosius ... arrogare *om.* P_1 **12** tis ⟨a superbia elatus⟩ H / arrogantior arrogantissimus *om.* M_1A **13** arroganter arrogantius arrogantissime *om.* φ **14** e ⟨.i. superbia iactantia⟩ H **15** mihi ⟨penas⟩ V_1 **16** unde ⟨subrogatus, subrogatio, subrogator⟩ P_1 / Augustinus ... subrogatus *om.* P_1 / Lucretius *om.* V_1 **17** as ⟨.i. querere⟩ H **19** *om.* P_2 **20** as ⟨congregare⟩ P_1 / contulerunt ⟨.i. invitati⟩ P_1 / item ... corrogari *om.* P_1 / regione: rogatione V_1 *post* corrogari φ **22** corrogatio ⟨arrogo⟩ A **23** as ⟨.i. distribuere⟩ P_1 **24** prorogo: derogo I / ambo pro distribuere: .i. differre P_1 **25** super Egisippum *om.* P_1 / successorem: successionem φ / abrogaverat: abrogavit P_1 / solempnitatem. ⟨Quorum verborum compositorum significationes quedam satis idonee sub his tribus versiculis breviter comprehendunt [Eberh. Bethun. *Graec.* XV 81-83] Si rogat addideris con congregat, e dat, in infert, | de minuit, sub substituit, pro protrahit, inter | querit, pre prefert, ab destruit, adque superbit⟩ M_1A **26** *post* 14 M_1A / Item ... .i.: Dicitur tamen aliquando pro M_1A / in epistolis *om.* P_1 / annus ⟨prerogo as excello, unde hec prerogativa excellentia, et prerogativus a um. Si rogat addideris con congregat, e dat, in infert, pre superat, sub substituit, pro protrahit, inter querit, de minuit, ab destruit adque superbit⟩ P_1

R v **2** inde ⟨hic ruptor ris, et hec ruptrix cis⟩ H / um ⟨et hec ruptura⟩ P_1 **5** antifrasin ⟨.i. per contrarium⟩ π **7** rumentum: rupmentum φP_1 / rupimentum: rumpimentum M_1A **8** ruptito: rumpito φ / frequenter: frequentativum P_1 sepe π / rumpere: disrumpere V_1 dirumpere I ⟨item a rumpo hec ruptura re, et hec ruptela le pro eodem, et hic et hec ruptibilis et hoc ruptibile, et hec ruptibilitas tis⟩ H *om.* P_1

496 / 497 M.

[9] Rumpo componitur **erumpo** is, [10] unde **eruptus**, [11] **eruptio**, [12] et hic **euripus** pi .i. maris exestuatio que fit secundum incrementum et detrimentum lune, unde Boetius e s t u a n t i s m o r e f e r t u r e u r i p i. [13] Item rumpo componitur **disrumpo** is, [14] **corrumpo** is, [15] **prorumpo** is, [16] **irrumpo** is, [17] **abrumpo** is, [18] **prerumpo** is, et ab istis verbalia.

[1] **Rumen** minis .i. pars illa gutturis per quam esca dimittitur, [2] unde **ru-** R vi
mino as, [3] et inde **ruminatus**, [4] **ruminatio**, [5] et **rumito** as .i. ruminare vel murmurare, [6] quod componitur **conrumito** as, [7] et per compositionem **rumifico** as .i. dicere vel rumores afferre, unde Plautus in Amphitrione u x o r e m m e a m c i v e s r u m i f i c a n t p r o b a m. [8] Item a rumine hec **rumes** mis .i. mamma, [9] et inde hec **ruminalis** is .i. ficus eo quod sub ipsa Remum et Romulum lupa aluerit; [10] et componitur hic **subrimus** mi .i. hedus quasi sub mamma adhuc existens. [11] Item a rumine hic **rumor** oris, [12] unde **rumorculus** .i. parvus rumor, [13] quod etiam hic **rumusculus** li dicitur, unde Cicero q u i i m p e r i t o r u m h o m i n u m r u m u s c u l o s a u c u p a n t; [14] et componitur **rumigerulus** a um .i. qui rumores gerit, [15] et inde **rumigero** as .i. rumores gerere, [16] quod etiam **adrumo** as dicitur, [17] et **adrumito**, as, et ab istis verbalia.

[1] **Rus** ris, [2] inde hoc **rusculum** .i. parvum rus, [3] et hic **rusticus** ci, [4] et R vii
hec **rustica** ce, [5] et **rusticanus** a um, [6] et hec **rusticitas** is. [7] Item a rure

---

12 Boeth. *cons.* II *carm.* 1,2 R v

7 Plaut. *Amph.* 678 13 Cic. *Cluent.* 38: qui imperitorum hominum rumusculos aucupati R vi

---

9 erumpo: irrumpo P_1 10 eruptus: irruptus P_1 11 eruptio: irruptio P_1 *om.* φ 12 euripus: euripplus Hφ erumpus I / exestuatio: estuatio φ / que: quod V_1 / secundum ... detrimentum: ex incremento et detrimento I / estuantis ⟨*Mai*⟩: estuanti V_1I / euripi: euripi HM_1P_2 erumpi I 13 is ⟨vel melius dicitur dirumpo⟩ H 14 ⟨Item rumpo componitur⟩ corrumpo pis ⟨et inde corruptor, corruptrix, et corruptus, quod componitur incorruptus, et corruptio, quod componitur incorruptio, et corruptim, quod componitur incorruptim, et hec corruptela le .i. corruptio, quod componitur incorruptela, et hic et hec corruptibilis et hoc corruptibile, unde corruptibiliter adverbium, et hec corruptibilitas tis, et componitur incorruptibilis, unde incorruptibiliter adverbium, et hec incorruptibilitas tis. Item a corrumpo secundum Isidorum [*orig.* XI 1,14], hoc corpus ris, inde hoc corpusculum li diminutivum, et cetera que in tertia littera sufficienter depromsimus⟩ *ad* 12 *post* euripi H 15 *om.* P_1 16 *om.* I 18 is ⟨interrumpo⟩ H

1 rumen ⟨*Mai*⟩: ruimen V_1 / dimittitur: descendit I 2 rumino: rummo P_1 rumo I / as ⟨unde ruminator⟩ P_1 5 rumito: rumino P_1 6 conrumito: conrumino IP_1 *Mai* 7 rumores: rumorem V_1 / afferre: efferre P_1 / in Amphitrione *om.* P_1 9 ruminalis: rumialis φ / aluerit: nutrivit vel aluerit I aluit P_1 10 subrimus: subrumus P_1 surrimus φ / quasi: qui *Mai* 11 oris ⟨unde rumorcule adverbium⟩ P_1 12 *om.* P_1 / .i. parvus rumor: diminutivum I 13 quod ... unde *om.* IP_1 / Cicero *om.* I / aucupant: aucupantur P_1 aucupatur IM_1 accipiatur A 14 qui *om.* I / gerit: gerens I 15 *om.* I / as ⟨vel rumo⟩ H R vi

2 .i. parvum rus: diminutivum P_1 3 ci ⟨.i. ruris custos⟩ H 7 rure: rus P_1 rudere V_1 R vii

hoc **rudus** ris in singulari sed rudera in plurali, unde Beda in expositione super parabolas qui thesauros effodit, eicit rudus terrestre .i. omne illud quod eicitur de fossa; vel etiam ruine maceriarum rudera dicuntur, unde Prudentius in libro ymnorum aurum quod sitis, effossa gignunt rudera; [8] et inde **erudero** as .i. purgare, [9] unde **eruderatus** a um, [10] et hec **eruderatio** nis. [11] Item a rure vel etiam ab hoc nomine quod est ruder **rudo** is .i. clamare asinorum, [12] et inde hic et hec **rudibilis** et hoc rudibile, [13] unde hec **rudibilitas** tis, [14] et hic **ruditus** ui .i. ipse clamor asinorum, [15] et pluraliter he **rudentes** tium .i. corde quibus velum sursum trahitur, [16] et hic et hec **rudis** et hoc rude .i. novus et indoctus, [17] et inde hec **ruditas** is .i. nova instructio, [18] et **rudibundus** a um .i. noviter instructus, [19] et hoc **rudimentum** ti .i. nova instructio. [20] Et per compositionem **erudio** is .i. instruere et informare, [21] unde **eruditor** oris, [22] **eruditus,** [23] **eruditio,** [24] et hoc **erudimentum** ti .i. documentum. [25] Rus componitur hic **ruricola** le, [26] et inde **ruricolanus** a um, [27] et ut quibusdam placet rus componitur **rusticus** .i. ruris custos.

R viii [1] **Rigo** as rigavi rigatum tu verbum activum, [2] inde **rigatus,** [3] **rigatio,** [4] **rigabilis,** [5] **rigabiliter,** [6] et hoc **rigamen** nis, [7] et hoc **rigamentum** ti, [8] et **riguus** a um .i. fertilis et fecundus, [9] et componitur **irriguus** in eodem sensu. [10] Rigo componitur **irrigo** as, [11] unde **irrigator,** [12] **irrigatus,** [13] **irrigatio,** [14] et hoc **irrigamen** nis, [15] et **arrigo** as, et inde verbalia.

R ix [1] **Rideo** des risi risum su verbum neutrum, [2] inde hic **risus** ui, [3] et hec **risibilitas** is, [4] et **ridiculus** a um, [5] unde **ridiculosus** a um, [6] et **ridiculose** adverbium, [7] et hic et hec **ridicularis** et hoc ridiculare, Plautus mitte ri-

---

R vii 7 Beda *in prov.* I 2,37 Prud. *perist.* II 189-190: aurum, quod ardenter sitis | effossa gignunt rudera

R ix 7 Plaut. *asin.* 330

---

rudus: ruder φ / in singulari *om.* I / in expositione ... parabolas *om.* P_1 / rudus: ruder φ / maceriarum ⟨vel magis proprie stercora boum equorum et similium⟩ P_1 / rudera dicuntur *om.* P_1 / unde ... rudera *om.* P_1 / sitis, effossa: satis effossum A **8** erudero *et s.l.* et rudero H / .i. purgare *om.* I **11** ⟨rudus vel⟩ ruder ⟨ut alii dicunt⟩ P_1 **12-14** *in marg.* M_1 *om.* A **15** rudentes: rudientes A *et s.l.* et hec rudens tis H **18-19** *om.* I **19** ⟨novum examen vel⟩ nova P_1 / instructio ⟨et inde mala sepe ponitur significatione ut ibi [Ov. *her.* V 97] turpe rudimentum patrie proponere raptam⟩ P_1 **20** et informare ⟨quasi extra ruditatem ponere⟩ P_1 *om.* I **25-27** Rus ... placet *om.* I **26** ruricolanus: ruricolonus φ **27** ut ... rus *om.* P_1 / rusticus ⟨ca cum, vel hic rusticus ci⟩ H / custos ⟨et secundum hos rusticus componitur a rure et custode, secundum alios a rure et colere, et dicitur rusticus quasi rus colens vel ruris cultor⟩ H ⟨Item a rure vel a rudere, hec rudis dis virga pretoria qua (quam A) emeriti percussi deinceps bello absistentes quiete continua fruebantur vel servi manu mittebantur⟩ M_1A

R viii **2** inde ⟨rigator⟩ P_1 **9** in eodem sensu *om.* P_1 **11-14** *om.* P_1 **13** irrigatio ⟨irrigabilis⟩ H

R ix **2** ui ⟨et hic et hec risibilis et hoc risibile⟩ H **4** um ⟨et risibilis, risibile⟩ P_1

498 / 499 M.

dicularia; [8] et **ridiculariter.** [9] Rideo componitur **derideo,** [10] unde **derisor** oris, [11] et inde **derisorius** a um, [12] et **derisorie,** [13] et **derisus** a um, [14] et hec **derisio** nis, [15] et hic **derisus** ui. [16] Componitur etiam **arrideo** des, [17] **irrideo,** [18] **subrideo.**

[1] **Rivus** vi, [2] inde hic **rivulus** li, [3] et **rivosus** a um, [4] et hic **rivalis** is .i. ille qui cum alio tenet unam uxorem, unde Terentius in eunucho militis ego rivalem recipiendum censeo. [5] Et per compositionem **derivo** as, [6] unde **derivator,** [7] **derivatus,** [8] **derivatio,** [9] et **derivatim** adverbium, sicut dicimus hec pars derivatim dicitur ab illa .i. secundum ordinem derivandi. [10] Item ab hoc nomine quod est rivus et pluraliter hi **renes** num quia ab eis rivi cenosi humoris dirivantur, [11] et inde hic **renunculus** li diminutivum, [12] et hic **reno** nis .i. pellicia circa renes, [13] et hoc **renale** is .i. zona circa renes, [14] et hic **rien** enis .i. porcellus. R x

[1] **Ravim** nomen indeclinabile .i. raucitas, [2] inde hec **rava** e .i. vox rauca, [3] et hic **ravilla** le .i. causidicus qui clamando efficitur raucus, [4] et **ravio** as .i. raucum esse, [5] inde **raviatus** a um .i. raucus, [6] et hec **raviatio** is .i. raucitas. [7] Hinc etiam secundum quosdam **raucus** a um quod comparatur raucior raucissimus, [8] unde **rauce** raucius raucissime adverbia, [9] et hec **raucitas** tis, [10] et **raucidus** a um .i. raucus, [11] unde **raucidulus** a um .i. aliquantulum raucus, [12] quod etiam **rauculus** dicitur, [13] et **raucio** cis .i. raucum esse, unde verbalia, [14] hic **raucitus** tui .i. raucitas, [15] et **ravus** a um .i. color ille qui est inter flavum et ces*i*um, [16] unde **raustellus** a um diminutivum. R xi

[1] **Rabies** ei, [2] inde hec **rabiecula** le, [3] et **rabiosus** a um, [4] unde **rabiose** adverbium, [5] et hec **rabiositas** is, [6] et **rabulus** a um, [7] et **rabidus** a um .i. R xii

---

4 Ter. *eun.* 1072: militem rivalem ego recipiundum censeo

---

8 ridiculariter. ⟨Item a rideo ridendus da dum, et ridito tas .i. sepe ridere. Et notandum quod rideo quando dicitur pro derideo activi generis⟩ H **12-13** *in marg.* M_1 *om.* A **13-14** *post* 9 P_1 **15** ui ⟨et deridendus da dum⟩ H R ix

4 cum ... uxorem: alterius permollit uxorem et dicitur rivalis quasi de eodem fonte bibens P_1 / unam *om.* I / in eunucho *om.* P_1 / militis: multis φ *om.* P_1 / recipiendum: decipiendum P_1 / censeo ⟨et dicitur rivalis eodem rivo utens⟩ H *om.* P_1 **5** derivo: dirivo *hic et ubique* V_1 **6** *om.* φ / derivator ⟨derivatrix⟩ H **9** dicimus: dicitur P_1 *om.* I / hec pars *om.* φ / dicitur: ducitur P_1 *om.* I / secundum: per *Mai* **10** rivi cenosi: runcenosi I / humoris: humores I **12** pellicia: pellicula P_1 **13** *om.* I **14** hic: hoc *Mai* R x

1 Ravim: Raucus A Rauci P_1 **2** ⟨rana ne .i. vermis quidam raucam habens vocem⟩ rava H **3** causidicus: rausidicus a um I **5** .i. raucus *om.* I **6** raucitas ⟨et hec raucedo⟩ P_1 **11** *om.* P_2 **14** raucitus: rauciatus P_1 **15** cesium *scripsi, coll. Paul. Fest. p. 339 L.* (Ravi coloris appellantur qui sunt inter flavos et caesios): ceseum π cereum P_1 ceruleum φ *Mai* **16** raustellus: raucellus P_1 / diminutivum ⟨et a rana hic ranunculus diminutivum⟩ P_1 R xi

2 le ⟨diminutivum⟩ P_1 R xii

rabie plenus, [8] unde **rabidulus** a um diminutivum. [9] Et hic **rancor** oris .i. ira, [10] unde hic et hec et hoc **rancors** dis, [11] unde **rancorditer** adverbium .i. irascibiliter, [12] et hec **rancordia** e .i. ira, [13] et **ran** indeclinabile .i. locus ire unde evenit quod homo efficitur rabiosus, [14] et inde **rancidus** a um .i. iracundus, [15] unde **rancidulus** a um diminutivum, unde Persius r a n c i d u l u m q u i d d a m b a l b a d e n a r e l o c u t u s.

R xiii [1] **Rubeo** es rubui verbum neutrum, [2] inde **ruber** bra brum quod comparator rubrior ruberrimus, [3] et **rubre** rubrius ruberrime adverbia, [4] et **rubellus** a um .i. aliquantulum ruber, [5] quod etiam secundum analogiam dirivandi **ruberculus** dicitur, [6] et hoc **rubellum** li .i. quoddam genus ruberrimi vini, unde Persius v e g e n t a n u m q u e r u b e l l u m e x a l e t v a p i d a l e s a p i c e s e s s i l i s o b b a. [7] Item a rubeo hec **rubedo** nis, [8] et **rubeus** a um, [9] unde **rubeolus** a um aliquantulum rubeus, [10] et **rubicundus** a um, [11] et inde **rubicundulus** a um .i. aliquantulum rubeus, unde Iuvenalis t a n d e m i l l a v e n i t r u b i c u n d u l a; [12] et hec **rubrica** ce .i. regula, unde Persius n o n s e c u s a c s i o c u l o r u b r i c a m d i r i g a t u n o; [13] et inde **rubrico** as dirigere et rectum facere sicut regula facit vel quod melius est rubrum facere, unde in costructione tabernaculi precipitur Moysi f a c e r e p e l l e s r u b r i c a t a s. [14] Item a rubeo hic **rubor** oris, [15] et hic **rubus** bi eo quod rubeum habeat fructum, [16] et **rubifico** as .i. rubrum facere, unde verbalia, [17] et hec **rubeta** te .i. rana, unde Iuvenalis m i s c e t s i t i e n t e r u b e t a m. [18] Item a rubeo **rubesco** cis, [19] quod componitur **erubesco** cis. [20] Rubeo quoque componitur **erubeo** es.

R xiv [1] **Ructo** as avi tum tu verbum neutrum, [2] inde **ructatus** a um, [3] et hec **ructatio** is, [4] et hoc **ructamen** nis, [5] et hic **ructus** ui, [6] unde **ructuosus** a um .i. ructibus plenus, [7] unde **ructuose** adverbium, [8] et hec **ructuositas**,

---

R xii **15** Pers. I 33

R xiii **6** Pers. V 147-148: veientanumque rubellum | exhalet vapida laesum pice sessilis obba? **11** Iuv. VI 425 **12** Pers. I 66 **13** *cf. exod.* XXXVI 19: fecit et opertorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis **17** Iuv. I 70

R xii **8** diminutivum: aliquantulum rabidus φ **9** .i. ira ⟨vel indignatio⟩ P_1 *om.* I **13** evenit: procedit P_1 / rabiosus: rabidus P_1

R xiii **1** neutrum ⟨et caret supinis⟩ P_1 **6** vegentanumque: vegetanumque AP_1 veientanumque *Mai* / rubellum: rubelli P_1 / lesa: lesum P_2 **10** um ⟨rubicundior rubincundissimus, unde rubicunde rubicundius rubicundissime adverbia⟩ P_1 **11** .i. aliquantulum rubeus *om.* I **12** regula ⟨rubea⟩ P_1 / Persius: quidam H / secus: cecus P_1 / si *om.* P_1 **13** facit: fecit A **16** rubifico: rubrifico φ **17** miscet ⟨quoque viro⟩ P_1 / sitiente: sitientem A / rubetam: rubeta π **19** cis ⟨inde hic et hec et hoc erubescens tis quod comparatur erubescentior erubescentissimus, unde erubescenter erubescentius, erubescentissime adverbia, et hec erubescentia tie⟩ H

R xiv **6** .i. ructibus plenus *om.* IP_1 **7** *om.* I *Mai*

500 / 501 M.

[9] et **ructim**, [10] et **ructanter** adverbia, [11] et **ructuo** as .i. sepe ructum emittere, [12] et componitur **eructuo** as. [13] Similiter et ructo componitur **eructo** as, et inde verbalia.

[1] **Reor** reris ratus sum .i. putare, [2] inde **ratus** a um quod aliquando pro firmus dicitur, [3] et tunc inde venit hec **ratis** .i. navis eo quod firmiter currat, [4] unde hec **raticula** le diminutivum, [5] et hoc **ratitum** ti .i. obolus eo quod sit ad instar ratis cornutus. [6] Et componitur hic **proreta** te .i. ille qui in principio navis hortatur socios, [7] et **irrito** as .i. provocare et tunc media eius sillaba longa est, unde Prudentius irritatque virum telis, ultroque lacessit; sed quando dicitur pro iniuriari tunc habet mediam sillabam correptam, [8] et inde **irritator** is, [9] **irritatus** a um, [10] et hec **irritatio** nis, [11] et hoc **irritamen** nis, [12] unde **irritamentum** ti, [13] et **irritus** a um dicitur ab hoc nomine quod est irritatus, media sillaba subtracta. [14] Item a reor **reus** a um, [15] unde hic **reatus** tui, [16] et hec **res** rei, [17] unde et hec **recula** le diminutivum, [18] et hic et hec **realis** et hoc reale, [19] et inde **realiter** adverbium, [20] et hic **revolus** li .i. mercator clamosus, [21] et hic **redulus** li .i. lignorum acervus, [22] et **reciprocus** a um .i. recipetitus, [23] et inde **reciproco** as .i. recurrere, [24] unde **reciprocatus**, [25] et **reciprocatio**. [26] Item a reor secundum quosdam hoc **rete** in singulari et retia in plurali, [27] unde hoc **retiaculum** li diminutivum, [28] et hic **retiarius** rii qui facit retia et pro decipiente quandoque dicitur, [29] et hec **reticula** e .i. parvum rete, [30] et per compositionem **irretio** is, [31] unde **irretitor**, [32] **irretitus**. R xv

---

7 Prud.] Verg. *Aen.* X 644: inritatque virum telis et voce lacessit

---

10 *om.* P_1 **11** sepe *om.* I P_1 / emittere: facere IP_1 **12-13** eructuo ... componitur *om.* V_1I **13** as ⟨et est sincopatum⟩ P_1

2 quod aliquando *om.* P_1 / aliquando: quando M_1A quandoque P_2 / firmus ⟨quod componitur irritus⟩ P_1 / dicitur *om.* P_1 **3** .i. navis *om.* P_1 / currat: curat AP_2 **5** cornutus: cornutum H cornuta V_1P_2 cornutae *Mai* **7** tunc ... est: producitur eius media P_1 / est: erit I φ / quando: aliquando P_1 / iniuriari: iniuriare V_1I inanire H ⟨vel evacuare⟩ P_1 / habet ... correptam: eius media corripitur P_1 / sillabam *om.* φ **11-12** *om.* I **12** ti ⟨et he omnia dicuntur ab irritare secundum utrumque sensum .i. et quando dicitur pro provocare et quando dicitur pro inanire⟩ H **13** et ... irritatus: ab irritatus dicitur irritus a um I / dicitur ... irritatus: ab hoc verbo irrito P_1 / sillaba *om.* H P_1 / subtracta: correpta. ⟨*Alii dicunt hoc verbum* irrito componitur ab hoc nomine ritus vel ab hoc adverbio rite, unde quidam [Eberh. Bethun. *Graec.* XV 180] irritat evacuat, irritat provocat iras⟩ P_1 **14** um ⟨.i. culpabilis⟩ H **15** tui ⟨.i. culpa⟩ H **17** recula: racula A *et s.l.* vel rescella H **21** redulus: redilus P_1 **22** recipetitus: repetitus V_1P_1 reciprocatus A **23** reciproco as: reciprocor aris P_1 ⟨vel reciprocor aris⟩ M_1A / .i. recurrere: retro currere ⟨reci enim dicitur retro⟩ M_1A *om.* P_1 **26** in singulari ... plurali *om.* I **29** reticula: retiacula A **30** is: as ⟨unde irretiator, irretiatus, irretiatio⟩ I ⟨irretivi .i. involvere et quasi in reti concludere⟩ H **31** *om.* I **32** irretitus ⟨irretitio⟩ P_2 ⟨irretitio. Item a reor ratio nis, inde rationalis le, quod componitur irrationalis le, et a ratione rationalitas, quod componitur irrationalitas, et rationaliter adverbium, quod componitur irrationaliter. *Item a ratione* ratiuncula e, et rationor aris natus sum, a quo rationatio, et rationabilis le, quod componitur irrationabilis le, et ratiocinor naris, a quo ratiocinatio nis, unde ratiocinabilis le, inde ratiocinabilitudinitas tatis⟩ P_1

R xvi [1] **Ruga** ruge, [2] inde hec **rugula** e .i. parva ruga, [3] et **rugosus** a um .i. rugis plenus, [4] unde **rugose** adverbium, [5] et hec **rugositas** is, [6] et **rugo** as .i. rugosum facere, [7] et componitur **irrugo** as, [8] et **corrugo** as ambo pro rugare, unde Horatius in epistolis ne turpe toral, ne sordida mappa corruget nares; [9] inde **corrugatus** a um, unde Macrobius de Saturnalibus corrugato indicavere vultu; [10] et hec **corrugatio** onis.

R xvii [1] **Rodo** dis rosi rosum su verbum activum, [2] inde hic **rosor** oris, [3] unde **rosorius** a um .i. reprehensorius, [4] et **rosus** a um, [5] et hec **rosio** nis, [6] et **rosim** .i. mordaciter adverbium, [7] et hoc **rostrum** tri, [8] unde hoc **rostellum** li .i. parvum rostrum, [9] et componitur **prorostrum** tri .i. ea pars navis que in anteriori parte prominet. [10] Item a rodo hec **rhodia** e .i. lex navalis commercii, [11] et hec **rubigo** ginis eo quod rodat, [12] unde **rubigineus** a um .i. rubigine plenus. [13] Et componitur **corrodo** is, [14] unde **corrosor** oris, [15] **corrosus**, [16] **corrosio**, [17] **corrosim** adverbium, [18] **erodo** is, [19] inde **erosus**, [20] et **erosio**, [21] et hec **erugo** nis eo quod erodat ipsas res. [22] Componitur etiam **arrodo** is, [23] **derodo** is, [24] **perrodo** is, [25] **circumrodo** is, et ab istis verbalia.

R xviii [1] **Rimor** maris atus sum atum tu, inde verbalia, [2] et hec **rima** e, [3] unde hec **rimula** le, [4] et hec **rimella** e ambo diminutiva, [5] et **rimosus** a um .i. rimis plenus, [6] unde **rimose** adverbium, [7] et hec **rimositas** is, [8] et hec **rimatura** e, [9] et hic **riscus** ci .i. rima patens in pariete, unde Terentius in risco odiosa sita est.

R xix [1] **Rigeo** es gui verbum neutrum et caret supinis, [2] inde **rigidus** a um quod comparatur rigidior rigidissimus, [3] unde **rigide** rigidius rigidissime adverbia [4] et hec **rigiditas** is, [5] et hic **rigor** oris, [6] et **rigesco** cis, [7] quod componitur **obrigesco** is. [8] Item a rigeo hec **religio** nis eo quod rigida sit. Alii dicunt quod religio dicitur a religando eo quod hominem ad servitium

---

R xvi 8 Hor. *epist.* I 5,22 9 Macr. *Sat.* I 7,2

R xviii 9 Ter. *eun.* 754: ubi sitast? in risco: odiosa

R xvi 3 .i. rugis plenus *om.* I P_1 7 as ⟨.i. rugare⟩ P_1 8 ambo pro rugare: idem P_1 / in epistolis *om.* P_1 9 de Saturnalibus *om.* P_1

R xvii 6 rosim: rosuim P_2 8 .i. parvum rostrum *om.* P_1 9 prorostrum: rostrum *Mai* / anteriori (*Mai*): anteriore π / parte ⟨navis⟩ I 10 commercii: et merci A 11 rodat ⟨ipsas nares⟩ I 12-21 *om.* I 19-21 *om.* H 20 *om. Mai* 21 erodat: erodiat P_1 22 *om.* H / arrodo: arodo A a rodo V_1 rodo I

R xviii 1 tu ⟨verbum deponens⟩ H 9 patens: pariens I / odiosa: odioso P_1

R xix 3 rigide rigidius rigidissime *om.* φ / adverbia *om.* I 6 cis ⟨incoativum⟩ P_1 8 servitium: servitutem I

502 / 503 M.

Dei religet, [9] et inde **religiosus** a um, [10] unde **religiose** adverbium, [11] et hec **religiositas** tis. [12] Et componitur **irreligiosus**, [13] et **irreligiose** adverbium, [14] et **irreligiositas**. [15] Rigeo componitur **obrigeo** es, [16] **dirigeo** es, [17] **irrigeo** es.

[1] **Ramus** mi, [2] inde hic **ramusculus** li diminutivum, [3] et **ramosus** a um .i. dilatatus et ramis diffusus, [4] et hoc **ramale** is .i. ramus, unde Persius ut ramale vetus pregrandi subere coctum; [5] et hic **ramex** cis .i. mentula, unde Iuvenalis iacet exiguus cum ramice nervus. R xx

[1] **Rapio** pis pui tum tu verbum activum, [2] inde **raptor** oris, [3] **raptrix** cis, [4] **raptus** a um, [5] **raptim** adverbium, [6] et **rapto** as frequentativum, unde verbalia, [7] et **raptito** tas. [8] Item a rapio **rapidus** a um quod comparatur rapidior rapidissimus, [9] unde **rapide** rapidius rapidissime adverbia, [10] et hec **rapiditas** is, [11] et hic et hec et hoc **rapax** cis quod comparatur rapacior rapacissimus, [12] unde **rapaciter** rapacius rapacissime, [13] et hec **rapacitas** is, [14] et hec **rapina** e, [15] et per compositionem **pinnirapus** a um .i. ille qui plumat aves, unde Iuvenalis pinnirapi doctos iuvenes. [16] Rapio componitur **corripio** is, [17] inde **correptus** a um, [18] et hec **correptio** nis, [19] **arripio** pis, [20] inde **arreptus** a um, [21] et **arrepticius** a um, [22] et **arreptim** .i. raptim adverbium, [23] **diripio** is, [24] inde **direptus** a um, [25] et hec **direptio** nis, [26] **direptim** .i. raptim, [27] **eripio** pis, [28] inde **ereptus** a um, [29] et hec **ereptio** nis, [30] **proripio** is, [31] inde **proreptus** a um, [32] et hec **proreptio** nis, [33] **subripio** is .i. subtrahere, [34] inde **subreptus** a um, [35] et hec **subreptio** nis, [36] et **subrepticius** a um, unde Plautus in Gurgulione quousque amore inter nos utimur subrepticio. R xxi

[1] **Rado** is rasi sum su verbum activum, [2] inde hic **rasor** oris, [3] **rasus** a um, [4] **rasio** nis, [5] **rasim** adverbium, [6] hoc **rasorium** rii, [7] unde hoc **rasorio-** R xxii

---

4 Pers. I 97 5 Iuv. X 205 R xx

15 Iuv. III 158: pinnirapi cultos iuvenes 36 Plaut. *Curc.* 204-205: quo usque, quaeso, ad hunc modum | inter nos amore utemur (utimur *var. l.*) semper surrepticio? R xxi

---

12-14 *om.* I **16** *om.* I φ **17** *om.* I / es ⟨et ab istis verbalia⟩ H R xix

4 ut *om.* P_1 **5** exiguus *om.* P_1 R xx

4 um ⟨raptio⟩ I ⟨et raptus ui⟩ P_1 **6** et ⟨a supino raptu⟩ P_1 / frequentativum: .i. frequenter rapere π **7** raptito *et s.l.* aliud frequentativum M_1 / tas ⟨frequentativum⟩ P_1 **9** rapide rapidius rapidissime *om.* φ **11-13** *post* 15 H **11** ⟨Item a rapio hec raptura re, et hic raptus tus tui⟩ et hic H **13** *om. Mai* **15** pinnirapus: primirapus A / a um: pi φ / pinnirapi: primirapi A / doctos: dictos H doctores P_1 **20** um ⟨arreptio⟩ IφP_1 **21** *om.* P_1 / um ⟨.i. qui a demone arreptus est⟩ H **22** .i. raptim *om.* φ **23-26** *om.* P_2 **26** .i. raptim *om.* IM_1A **27-29** *post* 22 P_1 **31-32** *om.* φ **36** in Gurgulione *om.* P_1 / amore ... utimur: utimur amore P_1 / subrepticio. ⟨Redimio mis mivi mitum tu activum .i. orno nas navi, a quo redimiculum⟩ P_1 R xxi

7 rasoriolum: rasiolum P_1 rasovolum *Mai* R xxii

lum li diminutivum, [8] et **rasito** as verbum frequentativum, [9] et hic et hec **rasilis** et hoc rasile, [10] unde **rasiliter** adverbium. [11] Rado componitur **erado** is, [12] unde **erasus** a um, [13] et hec **erasio** nis, [14] **arrado** is, [15] unde **arrasus** a um, [16] et hec **arrasio** nis, [17] **corrado,** [18] unde **corrasus,** [19] **corrasio** nis, [20] et hoc **corradium** dii, [21] et **corrasim** adverbium.

R xxiii [1] **Robur** oris, [2] inde **robustus** a um quod comparatur robustior robustissimus, [3] unde **robuste** adverbium robustius robustissime, [4] et **roboro** as, [5] quod componitur **corroboro** as, et inde verbalia.

R xxiv [1] **Ringo** is rinxi .i. irasci vel rictum facere, [2] inde hic **rictus** tui, [3] et hec **rixa** e, [4] unde hec **rixula** e diminutivum, [5] et **rixosus,** [6] vel **rixuosus** .i. rixa plenus, [7] unde **rixuose,** [8] et hec **rixuositas,** [9] et **rixor** rixaris, [10] unde **rixator,** [11] **rixatio,** [12] **rixabundus** qui facile rixatur, [13] et **rixanter,** [14] et **rixatim** adverbia.

R xxv [1] **Ratio** nis ut quibusdam placet dicitur ab hoc nomine quod est ratus, eo quod firma sit, [2] inde **ratiuncula** e diminutivum, [3] et hic et hec **rationalis,** [4] vel **rationabilis,** [5] unde **rationaliter,** [6] vel **rationabiliter** adverbia, [7] et hec **rationalitas,** [8] vel **rationabilitas,** [9] et **ratiocinor** aris, [10] unde **ratiocinator,** [11] **ratiocinatus,** [12] **ratiocinatio.** [13] Rationalis componitur **irrationalis,** [14] vel **irrationabilis,** [15] unde **irrationaliter** [16] vel **irrationabiliter** adverbia, [17] et hec **irrationalitas,** [18] vel **irrationabilitas.**

R xxvi [1] **Ritus** tui, [2] inde pluraliter hii **rituales** lium .i. libri in quibus rerum ordines continentur, [3] et per compositionem **prorito** as .i. provocare vel

---

diminutivum ⟨et raster tri, et rastrum tri, unde rastellum li⟩ P_1 **10** rasiliter ⟨et componitur interrasilis interrasile cuius superficies plana quibusdam insertis distinguitur vel lapidibus pretiosis aut gemmis⟩ M_1A / adverbium ⟨et componitur hic et hec interrasilis et hoc interrasile .i. interrasus, unde interrasiliter. Item a rado hoc rastrum stri, et hoc rastellum li, et hec rasura re⟩ H *om.* M_1A **11** *om.* P_1 **12-13** *om.* IP_1 **14** arrado: abrado H **15-16** *om.* I **15** arrasus: abrasus H **16** arrasio: abrasio H / nis ⟨irrado, irrasus, irrasio⟩ P_1 **17** corrado ⟨et ab istis verbalia⟩ I **18** *om.* V_1I **19** *om.* I

R xxiii **3** *om.* φ

R xxiv **1** ringo *et s.l.* eschinner H / irasci *om.* P_1 / facere ⟨verbum neutrum⟩ H **6** rixuosus: rixiosus I / rixa: rixis H / plenus ⟨unde rixuosus⟩ I **7** *om.* I / unde ⟨rixose vel⟩ H **10** rixator ⟨rixatus⟩ I φ ⟨rixatrix⟩ H **13-14** *mutato ordine* φ

R xxv **3-4** *mutato ordine* H **5-6** *mutato ordine* HI *Mai* **7-8** *mutato ordine* H **9** *om.* M_1P_2 / aris ⟨verbum deponens⟩ P_1 **10** ratiocinator ⟨ratiocinatrix⟩ H **13** Rationalis ⟨vel rationabilis⟩ P_2 **15** *om. Mai* **17-18** *om.* φ **18** irrationabilitas. ⟨Rareo res rui quod non est in usu neutrum, unde rarus a um rarior rarissimus, a quo raro et rarenter adverbia. Item a rareo res raresco cis⟩ P_1

504 / 505 M.

excitare, unde Martianus sensus in spem opis superne proritavit. [4] Item ab hoc nomine quod est ritus hic **rhithmus** mi .i. sonus cantilene, [5] et inde **rhithmicus** a um .i. dulciter sonans, [6] unde **rhithmice** adverbium.

[1] **Runco** as .i. herbas vellere, unde Persius ponens participium ait runcantem populo marcentes pandere vulvas; [2] et inde **runcator**, [3] **runcatus**, [4] **runcatio**, [5] et hic **runco** nis .i. ille qui herbas vellit. [6] Runco componitur **averrunco** as .i. avenas evellere, et inde verbalia. R xxvii

[1] **Rota** te, [2] inde **rotula** e, [3] et hic **rotulus** li, [4] et hic **rotellus** li, [5] et **roto** as, [6] unde **rotatus**, [7] **rotatio**, [8] et hoc **rotabulum** li .i. furca illa unde ignis movetur in fornace, [9] et **rotundus** a um et comparatur rotundior rotundissimus, [10] unde **rotunde** rotundius rotundissime, [11] et hec **rotunditas** tis, [12] et **rotundo** as, [13] unde **rotundatus**, [14] **rotundatio**. R xxviii

[1] **Rugio** gis rugii vel givi verbum neutrum, [2] inde hic et hec **rugibilis** et hoc rugibile, [3] et hic **rugitus** tui. Et sciendum quod rugire proprie dicitur leonum. R xxix

[1] **Rethor** oris, [2] inde **rethoricus** a um, [3] et hec **rethorica** ce. R xxx

[1] **Restauro** ras verbum activum, [2] inde **restauratus**, [3] **restauratio**, [4] et hoc **restauramen** nis. R xxxi

---

3 Mart. Cap. IX 895: sensus primum in spem opis superae proritavit R xxvi

1 Pers. IV 36 R xxvii

---

3 opis: operis φP_1 / superne *om.* IP_1 6 adverbium ⟨et rithmizo zas .i. modulari⟩ H R xxvi

1 Persius *om.* P_2 / marcentes: marcentem P_1 / vulvas: vulvam P_1 2 runcator ⟨runcatrix⟩ H 5 runco nis: runcor is P_1 / vellit: evellit π 6 averrunco: arrunco I arunco P_1 / evellere: avellere P_1 R xxvii

2 e ⟨diminutivum⟩ P_1 3 li ⟨quod componitur rotillifer⟩ P_1 6 unde ⟨rotator (rotatrix *add.* H)⟩ HP_1 8 unde: cum qua φ 9 um ⟨rotundulus a um⟩ V_1H ⟨unde adverbia⟩ φ 10 *om.* φ 13 unde ⟨rotundator, rotundatrix⟩ H 14 rotundatio ⟨et hoc rotundamen nis⟩ H R xxviii

3 sciendum ... leonum: est rugire leonum proprie P_1 ⟨licet ad alia animantia quandoque referatur. Rugio componitur irrugio gis, et inde verbalia⟩ H R xxix

3 ce ⟨.i. ars ipsa, et rethoricor caris, rethorice loqui⟩ H ⟨in plurali rethorica orum⟩ M_1A ⟨et retorice adverbium⟩ P_1 R xxx

2 inde ⟨restaurator (restauratrix *add.* H)⟩ HP_1 4 restauramen: restauramentum P_1 / nis. ⟨Reda de .i. quadriga, inde per compositionem hoc epiredium dii .i. patano que super redam ponitur. Res rei, inde hec recula le, vel rescilla le .i. parva res vel, ut supradiximus secundum litteram, derivat ab hoc nomine quod est reus, et inde illa que ibi diximus et hec realitas tis⟩ H R xxxi

Explicit tractatus primus de littera XVII H

505 / 506 M.

R xxxii [1] **Recens** tis omnis generis, [2] inde **recentulus** a um .i. aliquantulum recens, et comparatur recentior recentissimus, [3] unde **recenter** recentius recentissime adverbia. [4] Et componitur **perrecens**, [5] et **quamrecens** ambo pro valde recens.

[1] Regulus, parvus rex.
[2] Regionarius, de regione.
[3] Registrum, liber de regimine ecclesie.
[4] Remigium, gubernaculum.
[5] Remillus, remulus, parvus remus.
[6] Remex, gubernio, gubernator, remulcator.
[7] Remulcare, navem ducere, unde et remulcus .i. funis cum quo navis ducitur.
[8] Regia, aula. Ovidius regia solis erat.
[9] Regimentum, regimen, gubernaculum, remigium. remulcamen.
[10] Reuma, maris inundatio.
[11] Reumatismata, fluxus habundans. Macer vocalis vene bene reumatismata siccat.
[12] Rosculus, parvus ros.
[13] Roridus, rorulentus, roscidus, rore plenus.
[14] Rosetum, rosarium.
[15] Roseolus, rosulentus, rosaceus, roseus.
[16] Repuerascere, reiuveniscere. Sidonius idem quodammodo repuerascit.

---

8 Ov. *met.* II 1 **11** Macer = Odo Magd. 1075 **16** Sidon. *epist.* IV 13,1: sed quodammodo repuerascit

---

R xxxii *post* R xxix H
2 .i. aliquantulum recens: diminutivum P_1

Repo pis repsi repsum su verbum neutrum, inde hic et hec et hoc repens tis, et hic et hec reptilis et hoc reptile, unde reptiliter adverbium, et repto tas verbum frequentativum, unde verbalia. Item a repens secundum litteram repente adverbium .i. subito, unde repentinus na num .i. subitus, unde repentine adverbium. Repo componitur surrepo pis, vel surripo pis, vel surripio pis, et ab omnibus istis verbalia *post* R xxxii *add.* H

Incipit secundus de eadem H Repetitiones *Mai*

1-197 (*praeter* **3**, 151, 7, 133, 142) *om.* M_1A

3 Registrum: Register P_1 / liber *om.* I / ⟨sancte⟩ ecclesie ⟨conscriptus⟩ H *om.* M_1A **5** parvus remus ⟨vel ager remi⟩ H *om.* P_2 **7** navem ⟨ad litus⟩ M_1A / unde ... ducitur *om.* H / remulcus: remunculus P_2 **8** aula ⟨regalis⟩ H / Ovidius ... erat *om. Mai* **9** regimen *om.* I / remulcamen: remulcatorium H remulcamentum. ⟨Regimonium, regimen⟩ *Mai* **11** Reumatismata: Reumatisma IP_1 / Macer ... siccat *om. Mai* / vocalis vene bene *om.* P_1 / reumatismata: reumatisma I **13-14** *mutato ordine* P_1 **13** Roridus: Rocidus P_1 / roscidus: rocidus *et s.l.* roridus P_1 **14** rosarium ⟨locus ubi rose crescunt⟩ H **15** Roseolus: Rosculus P_2 Rosulus P_1 / rosulentus: rorulentus P_1 / rosaceus: rosareus I **16** idem ... repuerascit: de quodam sene et repuerascit item P_1

506 M.

17 Ruinosus, ruina plenus.
18 Recidivare, restaurare.
19 Recidinna, vestis levis. Iuvenalis rusticus ille tuus sumit recidinna Quirine.
20 Roga, elemosina in vita Iohannis eleumonis.
21 Reciduus, restauratus vel ad scindendum facilis.
22 Rumentum, abruptio, quasi rupimentum.
23 Ruptitare, sepe rumpere.
24 Rinoceros, animal cornutum, et dicitur pro virili membro. Iuvenalis magno cum rinocerote lavari.
25 Ruptim, abrupte.
26 Runcare, herbas vellere. Persius runcantes populos marcentes pandere.
27 Rumen, summa pars gutturis, et inde ruminare.
28 Rumitare, ruminare vel iniuriare.
29 Rumes, mamma, mamilla, pappa, papilla.
30 Ruminalis, ficus sub qua altus est Remus et Romulus.
31 Rumigerulus, qui gerit rumores.
32 Rumusculus, parvus rumor. Cicero qui hominum rumusculos aucupant.
33 Rumigerare, rumores gerere.
34 Rumificare, rumores facere. Plautus uxorem meam rumificant probam.
35 Rusculum, parvum rus.
36 Rudera, ruine maceriarum. Prudentius effossa gignunt rudera.
37 Rusticanus, rusticus, ruricolanus, ruricola, villicus.
38 Rudere, clamare asinorum.
39 Rudimentum, documentum, monitus, hortamentum, suadela.
40 Rudibundus, noviter instructus, quod et rudis et nuperus dicitur.
41 Rudis, novus vel noviter instructus.

---

19 Iuv. III 67: rusticus ille tuus sumit trechedipna (rechedipna *var. l.*), Quirine 20 *cf.* Anast. Bibl. *vita Ioh.* 5 *PL* 73 col. 344D 24 Iuv. VII 130: magno cum rhinocerote lavari 26 Pers. IV 36: runcantem populo marcentes pandere vulvas 32 Cic. *Cluent.* 38: qui imperitorum hominum rumusculos aucupati 34 Plaut. *Amph.* 678 36 Prud. *perist.* II 190

17-18 *mutato ordine* P_2 **18** Recidivare: Reciduare V_1I / restaurare ⟨renovare⟩ H **19** Recidinna: Recidigna P_2 Recidiva I Recidiviva V_1 Reciduina *Mai* / recidinna: recidigna P_2 recidiva V_1I / Quirine: Quirina P_2 **20** in ... eleumonis *om. Mai* / ⟨sancti⟩ Iohannis I / eleumonis: elimosinarii P_1 elemo. H **21** scindendum: sciendum P_2 **24-25** *mutato ordine* P_2 **24** Rinoceros: Rinosceros HI Rinocerons P_1 / ⟨in⟩ magno cum V_1H cum ⟨in⟩ magno I / rinocerote: rinoceronte P_1 / lavari: lavacri P_2 *om.* V_1 **26** Persius ... pandere *om. Mai* / runcantes: runcantem P_2 / populos: populo P_2 / marcentes pandere ⟨vulvas⟩ HP_2 *om.* V_1 **27** et inde ruminare *om.* H **28-29** *mutato ordine* P_1 **28** *om.* I / Rumitare, ruminare *om.* P_2 **30** altus: alitus I / Remus et *om.* P_2 **31** gerit: regit *Mai* **32** Cicero ... aucupant *om. Mai* **34** Plautus ... probam *om. Mai* / meam *om.* P_1 **35** Rusculum: Rusculus P_1 **36** maceriarum: matheriarum P_1 / Prudentius ... rudera *om. Mai* **37** *om.* P_1 / villicus *om.* H **38** asinorum ⟨rugire clamare leonum⟩ H **39** documentum *om.* P_2 / monitus ⟨hortamen⟩ P_1 / suadela ⟨instructio⟩ H **40-41** *mutato ordine* P_1 **40** quod ... dicitur *om.* H

42 Ramentum, pulvis qui eraditur de aliqua specie.
43 Racemari, sparsas uvas colligere.
44 Redinsertare, denuo inserere.
45 Resina, succus arboris qui vulnera sanat.
46 Resilis, reciduus quod facile resilit.
47 Rivalis, qui alterius tenet uxorem.
48 Rudentes, corde antenne.
49 Renones, pellicie circa renes.
50 Renale, zona lumbare, cinctorium.
51 Rien, porcellus.
52 Reda, carrus. Iuvenalis cum tota domus reda componitur una.
53 Rava, vox rauca.
54 Raviare, raucum esse.
55 Remora, mora. Lucilius que vox gressui meo remoram facit?
56 Ravilla, causidicus.
57 Raviatus, raucidus, raucus, rauculentus.
58 Raucidulus, rauculus, aliquantulum raucus.
59 Redibere, rursus debere.
60 Rancors, iracundus, stomacosus.
61 Rancor, ira.
62 Rancidulus, iracundus.
63 Reses, remissus. Statius et ferro resides excindere Thebas.
64 Raucire, raucum esse.
65 Rabulus, rabidus, rabiosus.
66 Repandus, curvus, reduncus, aquilinus.
67 Repedare, redire.
68 Remoramina, impedimenta. Ovidius remoraminaque ipsa nocebant.
69 Rubellus, aliquantulum ruber.
70 Rubeolus, rubicundus, rubicundulus.

---

52 Iuv. III 10: dum tota domus raeda componitur una **55** Lucil. 965 *M.* **63** Stat. *Theb.* IV 760: nos ferro meritas excindere Thebas **68** Ov. *met.* III 567 moderaminaque (remoramina *var. l.*) ipsa nocebant

---

42-46 *om.* H **45** Resina: Risina P_1 **46** Resilis: Resile P_2 / reciduus: reciduum P_2 reciduis *et post corr.* residuus P_1 / quod: qui *Mai* / resilit: reciditur P_1 **47** tenet uxorem: uxore abutitur H **49** pellicie: pellicium P_1 **50-51** *mutato ordine* P_1 **50** lumbare: lumbarium I **53** Rava: Rana *Mai* **54** Raviare: Ravicare P_2 Ramare P_1 / esse ⟨raucire. Ranula⟩ H **55** vox: mox I **56** Ravilla: Ranulla P_1 / causidicus: cavilla P_2 **57** Raviatus: Ramatus P_1 **58** rauculus *om.* P_1 **59** Redibere: Redibidere I **60-61** *mutato ordine* P_2 **60** stomacosus ⟨rancidulus⟩ H **61** ira ⟨iracundia⟩ H **62** *om.* HP_1 / iracundus ⟨Rancordia, ira⟩ V_1 ⟨Persius [I 33] rancidulum quiddam balba de nare locutus⟩ IP_2 **63-65** *post* 68 I **63** remissus ⟨piger⟩ H / resides: resideres P_2 / Thebas: tedas V_1I **64** *om.* H / Raucire: Rancire V_1 P_2 / raucum: rancum P_2 / esse: facere P_1 **66** curvus: recúrvus H / reduncus: redundus P_2 / aquilinus ⟨camerus camerarius lunaris⟩ H **67-68** *mutato ordine* $\mathbf{P_1}$ **67** redire: rete V_1 retroire *Mai* **68** impedimenta *et s.l.* vel more H / remoraminaque ipsa: ipsa remoramina I remoramina ipsa P_1 / nocebant: vocabant $\mathbf{P_1}$ **70** *om.* P_2 / rubicundulus *om.* IP_1

507 / 508 M.

71 Rubificare, rubrum facere.
72 Rubrica, regula, norma.
73 Rubellum, genus rubri vini.
74 Ructuare, ructare, elicere.
75 Ructuosus, ructibus plenus.
76 Ructim, ructanter, erumpenter.
77 Recula, parva res.
78 Ratitum, obolus, assis eo quod sit similis rati.
79 Redulus, lignorum acervus.
80 Reciprocare, recurrere.
81 Reciprocus, repetitus.
82 Rugosus, rugis plenus.
83 Rugula, parva ruga vel rugella.
84 Rosorius, reprehensorius.
85 Rosim, mordaciter.
86 Rostellum, parvum rostrum.
87 Rodia, lex navalis commercii.
88 Rubigineus, rubigine plenus.
89 Rancorosus, rancore .i. ira plenus.
90 Ringere, os aperire, unde et rictus, vel irasci.
91 Rimosus, rimis plenus.
92 Rimella, rimula.
93 Riscus, rima patens in pariete. Terentius in risco sita est.
94 Ramusculus, parvus ramus.
95 Ramale, ramus. Persius ut ramale vetus.
96 Ramosus, diffusus, dilatatus, expansus, amplificatus.
97 Raptare, rapere.
98 Ramex, mentula. Iuvenalis iacet exiguus cum ramice nervus.
99 Rasitare, frequenter radere.
100 Ringere, irasci, frendere, stomachari, offendere.
101 Rixuosus, vel rixosus, rixa plenus.
102 Rixabundus, qui habundans est rixarum.
103 Rixatim, de una rixa in aliam.
104 Ratiuncula, parva ratio.
105 Runcones, qui herbas vellunt.

---

93 Ter. *eun.* 754: ubi sitast? in risco: odiosa **95** Pers. I 97 **98** Iuv. X 205

---

71 Rubificare: Rubrificare P_2P_1 ⟨rubrificare⟩ H / ⟨esse vel⟩ facere I **72-74** *alio ordine* P_1 **74** ructare ⟨eructuare, eructare⟩ H *om.* I / elicere: eicere *Mai om.* H **76-77** *mutato ordine* P_1 **76** Ructim: Ruptim ⟨eruptanter⟩ P_1 **77** Recula ⟨rescella⟩ H **80** recurrere: repetere P_1 ⟨vel alternare⟩ H **81** repetitus ⟨vel alternatus⟩ H **82** rugis plenus: plenus rugis V_1 **88** Rubigineus: Rubiceus P_1 / rubigine plenus *om.* I **89-90** *om.* H **89** .i.: vel P_1 **92** rimula ⟨parva rima⟩ H **93** Terentius ... est *om. Mai* / risco ⟨odiosa⟩ H **95** Ramale, ramus *om.* P_2 / Persius ... vetus *om. Mai* / ut *om.* P_1 / vetus ⟨siceatus⟩ I **96** amplificatus ⟨propagatus⟩ H **98** *om.* P_1 **100** offendere *om.* H **101-102** *om.* P_1 **103** Rixatim: Rixosim P_1 **104** *post* 99 P_2

508 M.

106 Rituales, libri qui de ordine rerum vel temporum locuntur.
107 Rithmus, sonus cantilene.
108 Rithmicus, dulciter sonans.
109 Regilla, vestis regia. Plautus quid erat induta an regillam induculam.
110 Rotabulum, cum quo ignis movetur in fornace.
111 Redimitus, adornatus.
112 Redimiculum, ornamentum. Martianus redimiculo virginem contexit.
113 Rumex, genus teli simile sparto Gallico.
114 Recinium, quedam vestis vel pallium.
115 Reciniatus, recinio vestitus.
116 Remores, mali auspicii aves.
117 Remillus, ager Remi fratris Romuli.
118 Repandus, curvus, camerus, cameratus, lunatus, reduncus.
119 Renanciscor eris, reprehendere, carpere.
120 Reboare, resonare, clamare, kalare, intonare.
121 Rutrum, unde harene moventur ubi sal efficitur.
122 Reduncus, curvus. Ovidius rostroque redunco.
123 Redamare, rursus amare.
124 Refragari, resistere, obsistere.
125 Repedare, recedere, absentare, facessere.
126 Rama, excelsa.
127 Repeditare, repedare, remeare, repatriare, abscedere, abire, redire.
128 Repetrare, rursus facere.
129 Redibue, serpentium spolia.
130 Retica ligna quibus ligna subligantur.
131 Ricinus, vermis canis auribus inherens.
132 Rumbus, piscis qui Gallice dicitur sturio.

---

109 Plaut. *Epid.* 223 **112** *cf.* Mart. Cap. II 141 **122** Ov. *met.* XII 562

---

106 locuntur: loquebantur P_1 **107-108** *mutato ordine* H **108** *post* 110 P_2 / *om.* I **109** Plautus ... induculam *om. Mai* / an *om.* P_1 **110-111** *mutato ordine* P_1 **111** adornatus ⟨Redimire adornare⟩ H **112** Redimiculum ⟨hornaculum⟩ P_1 / Martianus: Mač P_1 **114** *om.* P_1 / Recinium: Renicium I / quedam *om. Mai* **115** Reciniatus (*Mai*): Recinetus P_1 Recinictus H Reciniccus I Recimetus V_1P_2 / vestitus: indutus P_1 inductus ⟨Repandus curvus⟩ P_2 **116** auspicii aves *om.* P_1 **118** *om.* H / lunatus: limatus V_1 *om.* P_1 **119** carpere: capere I **120** *om.* P_2 / kalare: karalo V_1 relare I *om.* P_1 / intonare ⟨boare, sonum emittere⟩ H **121** ubi: vel I **122** *om. Mai* / Reduncus, curvus *om.* P_2 / Ovidius ... redunco *post* 118 P_2 **125** Repedare: Repadare HI / recedere ⟨abscendere⟩ P_2 *om.* P_1 / facessere ⟨abscedere, abire, redire⟩ V_1 **126** *post* 123 P_2 / excelsa ⟨sullimis⟩ H ⟨abscedere, abire, redire⟩ P_1 **127** Repeditare: Rediptare P_1 / repatriare: reparare I / abscedere, abire *om.* HP_1 / redire ⟨revertere vel repatriare, ad patriam redire⟩ H *om.* P_2P_1 **128** Repetrare: Repatrare P_1 **129-130** *mutato ordine* P_2 **129** serpentium: serpentum P_1 **130** ligna: ligamina P_1 / subligantur: sublimantur I **132** sturio: strurio P_1 sturiun H

508 / 509 M.

133 Retrimenta quasi retinimenta .i. ea loca in quibus digeruntur stercora vel que retinent capita venarum. Ambrosius laxant vincula quibus retrimenta usque ad digestionis oportunitatem continebantur; et iterum musculi quibus nascebantur retrimentorum meatus.

134 Riditare, sepe ridere.

135 Ranunculus, parva rana vel ranella.

136 Rumphea, spata, gladius, mucro, cluniculus, machera, ensis, spledona, sica.

137 Redinserare, iterum inserere.

138 Recidinare, renoverare.

139 Ricinum, matronale operimentum.

140 Rimatrix, serpens aquatilis.

141 Rimphatus, cruentatus.

142 Redunsare, habundare, exuberare, ubertare, affluere, exundare, redundare.

143 Ruscus, spina longa.

144 Ronanizare, tormentari, cruciari, affligere, trucidare, afflictare.

145 Redentitare, iterum atque iterum clamare.

146 Ridiculus, facetus, qui alios ridere facit.

147 Resipiscere, rursus sapere.

148 Refertus, repletus.

149 Refertare, implere. Marbodus si fur claustra domus spoliis gazisque refertet.

150 Rancare, amaricare.

151 Rebitare, redire. Plautus si non rebitas huc, ut viginti minas dem pro te.

152 Repudium, repulsio.

153 Repudiare, repellere.

154 Refutare, expellere.

155 Redoccare, scindere.

156 Reminisci, memorare.

---

133 *non repperi* **149** Marbod. *lap.* 300: si fur claustra domus spoliis grazisque (gazisque *var. l.*) refertae **151** Plaut. *capt.* 380-381

---

133 retinimenta: retinamenta M_1A / digeruntur: digerentur I egeruntur M_1A / vincula: visicula V_1 vesiculas *Mai* / usque *om.* I / continebantur: retinebantur I ⟨digestionis posuit pro egestionis⟩ M_1A / et ... nascebantur *om.* V_1 / musculi *om.* P_1 / nascebantur: innascebantur M_1A / meatus: nicatus P_1 **134** *post* 192 H / Riditare: Reditare V_1IP_2 / ridere: redire *Mai* **135** *om.* H **136** Rumphea: Rimpheta P_1 / mucro: iuncus P_1 mucroniculus I / machera: inathera P_1 / splendona: splendor P_2 *om.* H / sica *om.* H **137** *om. Mai* / Redinserare: Redirsare P_1 / inserere: miserere P_1 **138** *om.* H / renoverare: revocare P_1 **141** Rimphatus: Rumphatus P_1 / cruentatus: cinneratus P_1 **142** exuberare...redundare: redundare affluere exuberare M_1A / ubertare *post* exuberare A *ante* redunsare M_1 *om.* H **143** longa: longua P_1 ⟨Virgilius in bucolicis [VII 42] horridior rusco, proiecta vilior alga⟩ H **144** Ronanizare: Renonizare H / affligere *om.* H / afflictare *om.* H **145-146** *om.* P_2 **145** Redentitare: Redeptitare P_1 **147** Resipiscere: Resipire P_1 / sapere: sapore *Mai* **149** Refertare: Referrare V_1 / implere: replere P_1 / gazisque: gazis I / refertet: referret V_1 **150** *om.* P_1 **151** Plautus ... te *om.* M_1A / ut *om.* P_1 **152** *post* 174 P_1 / repulsio ⟨refutatio⟩ H **154** expellere: repellere V_1 *om.* HIP_2 **155** Redoccare: Roccare P_1

509 M.

157 Refrigerium, remedium.
158 Reduncare, curvare.
159 Redoperire, aperire.
160 Redopertus, apertus.
161 Recompensare, reddere.
162 Reciduare, sepe cadere.
163 Reciduina, vestis rusticorum.
164 Reciduus, sepe cadens.
165 Revera, certe.
166 Rebellio, qui ribellat.
167 Rebellium, discordia.
168 Renidere, olere, fragrare.
169 Remittere, dimittere.
170 Remoramen, mora.
171 Redambulare, redire.
172 Redux, dux, ductor.
173 Repatriare, ad patriam redire.
174 Repudiare, refutare.
175 Rinoceros, capricornus.
176 Reconsus, absconsus.
177 Recensere, numerare.
178 Retutitus, reconsus.
179 Rabulatio, sermocinatio.
180 Rabula, calumpniator.
181 Ricinium, pallium.
182 Rigula, mitra.
183 Reciprocatus, vicetudinarius.
184 Reciprocatio, alternatio.
185 Relucidare, relucere.
186 Rithmizare, modulari.
187 Rapulatus, sonus rapidus.
188 Reburrus, hispydus cuius primi capilli ceteris altius horrescunt.
189 Recitabulum, ubi recitatur, lectrum, analogium.

---

157 remedium. ⟨Reduncus, curvus (Ovidius [*met*. XII 562] rostroque redunco *add. Mai*)⟩ V_1I **158-161** *om*. P_2 **158** curvare. ⟨Reduncus, curvus⟩ H **162** Reciduare: Residuare P_1 **163** *om*. H / Reciduina: Recidumia P_1 Rescindina I **165** *om*. P_2 / certe ⟨quidem equidem etquidem profecto⟩ H **167** Rebellium: Rebellum P_1 **168** fragrare: fraglare V_1 flagrare IP_2 ⟨redolare odorare⟩ H **169-178** *om*. P_2 **169** *post* 194 H / dimittere ⟨condonare ignoscere⟩ H **170** Remoramen: Remorarium P_1 **171** *post* 169 H **172** dux *om*. P_1 / ductor ⟨vel reducens⟩ H **173-175** *om*. H **174** *om*. I / refutare. ⟨Repudium, repulsio⟩ V_1P_1 **176** *post* 171 H **177** Recensere: Recensare V_1P_1 / numerare ⟨percensere⟩ H

post **177** *has repetitones mutato ordine, sc*. 187-192, 134, 194, 169, 171, 176 *praebet* H **178** Retutitus: Retuitus P_1 Retitutus I ⟨absconsus⟩ H **180** *om*. P_1 **181-185** *om*. P_2 **181** *om*. H / Ricinium: Ricinum P_1 **182** mitra ⟨virginalis⟩ H **184** alternatio: altercatio P_1 **187-192** *post* 177 H **188** Reburrus ... ceteris *et s.l.* vel reburrus est cui capilli reversi sunt in fronte H *om*. P_1 / hispydus *om*. P_1 / primi capilli: primo albi P_1 / horrescunt: horrescant P_1 **189** recitatur: recitantur P_2

509 M.

190 Reclinatorium, fulcrum.
191 Redius, verna, vernaculus.
192 Rhetoricari, rhetorice loqui.
193 Rubiliana, genus uvarum.
194 Ruder, stercus vel quod de effossa terra egeritur. Pluraliter rudera, unde et ruderare vel eruderare pro purgare dicimus.
195 Rudista, qui rudera de humo eicit.
196 Rufatus, sanguine cruentatus.
197 Rumare, rumores afferre.

---

191 verna *om.* P_1 **193** *om.* H **194** *post* 134 H / effossa: fossa IP_1 / egeritur: egit P_1 **195** de humo ⟨vel domo⟩ P_2 / eicit: proicit I **196** Rufatus: Rumfatus P_2 **197** afferre. ⟨Repagulum, retinaculum. Redigere, revocare⟩ H

Explicit tractatus secundus de -R- H